

Aanvulling Plan-MER Laar-Nieuw Laar

t.b.v. bestemmingsplan met verbrede reikwijdte

Aanvulling Plan-MER Laar-Nieuw Laar

t.b.v. bestemmingsplan met verbrede reikwijdte

Rapportnummer:	P221913.020.R1
Naam opdrachtgever:	Gemeente Sint-Michielsgestel
Adres opdrachtgever:	Postbus 10.000 5270 GA SINT-MICHELSGESTEL
Status:	Aanvulling - t.b.v. vaststelling
Datum:	12 oktober 2023

Vestigingen te Nijmegen, Vught, Baexem en Voerendaal

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen
T (024) 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
pouderoyentonnaer.nl

Op onze dienstverlening zijn de
DNR 2011 van toepassing die u vindt op
pouderoyentonnaer.nl

Inhoud

Inleiding	3
1 Maximale mogelijkheden plan.....	4
1.1 Advies Commissie voor de m.e.r.	4
1.2 Beschrijving maximale mogelijkheden van het plan	4
2 Stikstof en Passende beoordeling	7
2.1 Advies Commissie voor de m.e.r.	7
2.2 Passende beoordeling	7
3 Geur.....	10
3.1 Advies Commissie voor de m.e.r.	10
3.2 Borging verhoogde uittredesnelheid in de planregels	10
4 Landschappelijke inpassing	14
4.1 Advies Commissie voor de m.e.r.	14
4.2 Landschappelijke inpassingsplannen.....	14
5 Monitoring en evaluatie	15
5.1 Advies Commissie voor de m.e.r.	15
5.2 Monitoring landschappelijke inpassingsplannen	15
5.3 Monitoring geur.....	15
6 Bijlagen.....	18
Bijlage 1: Voorlopig toetsingsadvies Commissie m.e.r.....	18
Bijlage 2: Passende beoordeling Wnb Natura2000 gebieden.....	18
Bijlage 3: Inrichtingsplannen Laar-Nieuw Laar	18

Inleiding

De gemeente Sint-Michielsgestel werkt aan een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het gebied Laar-Nieuw Laar in Berlicum (onder de naam: Omgevingsplan Laar-Nieuw Laar).

Voordat de gemeenteraad een besluit neemt, zijn de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport (Plan-MER Bestemmingsplan Laar-Nieuw Laar, Pouderoyen Tonnaer, 7 december 2022).

De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') gevraagd te adviseren over het PlanMER. In het voorlopig toetsingsadvies van 2 maart 2023 (projectnummer 3713) spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie constateert dat informatie ontbreekt die essentieel is om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het omgevingsplan. Ze adviseert om in een aanvulling op het MER te laten zien:

1. wat de effecten van de maximale mogelijkheden van het omgevingsplan zijn;
2. dat voor de verleende en onherroepelijke natuurvergunningen voor de uitbreiding van de twee varkenshouderijen een Passende beoordeling is opgesteld en dat deze kunnen dienen als Passende beoordeling bij dit omgevingsplan. Indien dit niet het geval is dient alsnog, voorafgaand aan het vaststellen van het omgevingsplan, een Passende beoordeling te worden uitgevoerd.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over het omgevingsplan Laar–Nieuw Laar.

De Commissie constateert ook enkele aandachtspunten voor het vervolgtraject. Deze hebben betrekking op geur, landschap en monitoring.

In deze aanvulling op het PlanMER worden de aanvullende informatie per hoofdstuk uitgewerkt.

1 Maximale mogelijkheden plan

1.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

In het MER moeten de maximale mogelijkheden van het plan zijn onderzocht. Omdat het plan niet vastlegt welk soorten varkens er bij de uitbreiding van de varkenshouderijen gehouden mogen worden, moet in het MER uitgegaan worden van de varkenssoort met de hoogste emissies. Mogelijk zijn er grotere effecten dan nu zijn onderzocht. Het MER beschrijft niet de maximale mogelijkheden van het plan.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER alsnog de maximale mogelijkheden van het plan te onderzoeken of het plan aan te scherpen zodat het voorliggende MER de maximale mogelijkheden beschrijft.

1.2 Beschrijving maximale mogelijkheden van het plan

In het bestemmingsplan wordt voor Laar 31 en Nieuw Laar 5a niet op basis van Rav-codes (verschillende diercategorieën varkens) vastgelegd welke soorten varkens er gehouden mogen worden. Beide bedrijven zijn bestaande zeugenbedrijven, hetgeen wil zeggen dat op de bedrijven fokzeugen, opfokzeugen en biggen worden gehouden. Voor beide bedrijven is in navolging op het Raadsbesluit een maximaal aantal varkens per locatie opgenomen, maar hierin is geen onderscheid gemaakt in het soort varkens. Het maximum aantal te houden varkens mag volgens de regels in het bestemmingsplan niet meer bedragen dan maximaal 9.000 varkens op Laar 31 en maximaal 3.878 varkens op Nieuw Laar 5a. In theorie mag op beide locaties ook een vleesvarkenshouderij gerealiseerd worden of een gesloten bedrijf met zeugen, biggen en vleesvarkens. Dit heeft invloed op de stalemissies van ammoniak, geur, fijnstof en endotoxinen. Het oppervlakte bouwvlak met aanduiding intensieve veehouderij vormt niet de beperkende factor voor het houden van het maximaal toegestane aantal varkens ongeacht het soort varkens gehouden wordt.

Het vastleggen van het maximale aantal varkens per diercategorie (Rav-code) biedt niet de flexibiliteit die gewenst is voor de kaderstelling waar het bestemmingsplan in voorziet. Uit de passende beoordeling volgt dat de ontwikkelplannen die in concept zijn aangeleverd door beide varkenshouders en ten grondslag liggen aan de verstrekte SUN-subsidies mogelijk aangepast moet worden om de ammoniakemissie van het ontwikkelplan te verminderen om hiermee binnen het stikstofplafond te blijven. Althans, indien niet gekozen wordt voor externe saldering. Deze keuze dient na vaststelling nog gemaakt te kunnen worden door de ondernemers, maar zal wat betreft wijziging van diercategorie (Rav-code) en dierenaantallen altijd toezien op een verlaging van de ammoniakemissies.

In het omgevingsplan is er een stikstofplafondregeling opgenomen, met als uitgangssituatie de bestaande, feitelijk planologisch legale situatie (zie voor de toelichting in hoofdstuk 2 i.c.m. de passende beoordeling in bijlage 2). Op basis van de plafondregeling mag de stikstofemissie en -depositie niet toenemen ten opzichte van de uitgangssituatie. De stikstofemissie mag alleen

toenemen als is aangetoond dat de stikstofdepositie op Natura2000 gebieden niet toeneemt ten opzichte van de uitgangssituatie. Bijvoorbeeld bij externe saldering. De mogelijkheden die de stikstofregeling biedt voor het houden van varkens en de ontwikkelplannen staat los van het soort varkens dat gehouden wordt. De uitgangssituatie betreft de maximale ammoniakemissie en kan door vertaald worden naar het maximaal aantal te houden vleesvarkens (hierbij geen rekening houdend met de beperkingen die volgen uit het moeten voldoen aan de geurnormen en geurregels):

- Laar 31: 3.572 kg NH₃. Uitgaande van een gecombineerde biologische luchtwasser met 45% geurreductie kunnen hiervoor ook (3.572 kg NH₃ : 0,45 kg NH₃/dier =) **7.937 vleesvarkens** gehouden worden, met een geuremissie van (7.937 x 12,7 OU=) 100.800 OU en een fijnstof emissie van (7.937 x 31 gram PM10 =) 246.047 gram PM10.
- Nieuw Laar 5a: 984 kg NH₃. Uitgaande van een gecombineerde biologische luchtwasser met 45% geurreductie kunnen hiervoor ook (984 kg NH₃ : 0,45 kg NH₃ =) **2.186 vleesvarkens** gehouden worden, met een geuremissie van (2.186 x 12,7 OU=) 27.762 OU en een fijnstof emissie van (2.186 x 31 gram PM10 =) 67.766 gram PM10.

Samengevat de emissies van het realistisch en maximaal scenario dat is onderzocht in het PlanMER met (op)fokzeugen, beren en gespeende biggen en van het theoretische scenario met alleen vleesvarkens binnen het stikstofemissieplafond. Voor endotoxinen is de fijnstof emissie vertaald in de endotoxine-risicocontour in meters conform het Endotoxine toetsingskader:

Stalemissies	Laar 31 ontwikkelplan *	Laar 31 alleen vleesvarkens maximaal	Nieuw Laar 5a ontwikkelplan *	Nieuw Laar 5a alleen vleesvarkens maximaal
Ammoniak	3.655 kg NH ₃	3.572 kg NH ₃	2.115 kg NH ₃	984 kg NH ₃
Geur	63.094 OU	100.800 OU	44.402 OU	27.762 OU
Fijnstof PM10	182 kg	246 kg	127 kg	68 kg
Endotoxinen **	81 m	99 m	59 m	22 m

* Realistisch en maximaal scenario waarvan de effecten zijn onderzocht in het PlanMER

** De bestaande en nieuwe woningen liggen op meer dan 100 meter van de luchtwassers van Laar 31 en Nieuw Laar 5a.

Het theoretische scenario met vleesvarkens is ten aanzien van de stalemissies te beschouwen als de maximale variant. Ten aanzien van ammoniak is er een stikstofplafond opgenomen in het bestemmingsplan. Dit is hiervoor al toegelicht. Met toepassing van externe saldering kunnen de ammoniakemissies toenemen en de stikstofdepositie op Naturs2000 gebieden vormt de beperkende factor. De endotoxine risicocontouren zijn groter in deze maximale variant, maar overlappen geen woningen, waardoor nadelige effecten voor de gezondheid kunnen worden uitgesloten, net als bij het onderzochte realistische scenario in het planMER.

Fijn stof

In het plangebied is geen sprake van een (dreigende) normoverschrijding. Hier wordt ruimschoots voldaan aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. De gezondheidskundige advieswaarden worden benaderd. Er is in het plangebied voldoende milieugebruiksruimte aanwezig ten aanzien van PM₁₀ en NO₂/NO_x. Er is ter plaatse van het plangebied sprake van een goed woon- en leefklimaat en

gezien de lage achtergrondconcentratie is er geen sprake van een verhoogd gezondheidsrisico ten gevolge van fijnstof (PM₁₀) door de bestaande veehouderijen. Ten aanzien van fijn stof is binnen het plangebied nog milieugebruiksruimte aanwezig. Fijn stof is geen beperkende factor voor de ontwikkelingsmogelijkheden van beide veehouderijen, ook niet in de maximale variant met alleen vleesvarkens.

Geur

De in voorgaande tabel aangegeven geuremissie bij het scenario 'maximaal vleesvarkens' zegt nog niets over het maximale aantal vleesvarkens dat gehouden kan worden als rekening gehouden wordt met de geurbelasting en de geldende geurnormen voor zowel de voorgrond- en achtergrondbelasting. Vanwege de geur overbelaste situatie in het plangebied vormen de bestaande, overbelaste woningen en de nieuwe woningen de beperkende factor voor de ontwikkelingsmogelijkheden.

De dierbezetting en daaraan gerelateerde geuremissies in het realistisch en maximaal scenario in het PlanMER zijn het resultaat van een optimalisatie op basis van de maximaal toegestane geurbelasting op bestaande en nieuwe woningen en resulteren, in combinatie met de specifieke emissiepuntparameters zoals de verhoogde uittreedsnelheid van 7 m/s, in een uitvoerbaar en vergunbaar plan. Hiermee wordt op de nieuwe woningen en niet overbelaste bestaande woningen (geurgevoelige objecten) voldaan aan de geurnormen en op de bestaande overbelaste woningen wordt voldaan aan de 50%-regeling in de Wgv (voorgrondbelasting) en de proportionele afname van de achtergrondbelasting in de (Interim) Omgevingsverordening Noord-Brabant. Ook bij de keuze voor vleesvarkens zal aan de geurnormen, de 50%-regeling en de proportionele afname voldaan moeten worden. Hoeveel van de voornoemde theoretische aantallen vleesvarkens daadwerkelijk binnen deze randvoorwaarden gehouden kunnen worden om te resulteren in een uitvoerbaar plan is niet bepaald, maar de geurbelasting ten gevolge van het realistisch en het maximaal scenario in het PlanMER kan wel beschouwd worden als maximale variant ten aanzien van geur, ongeacht welke soort varkens gehouden wordt.

Opnemen dierbezetting per soort varkens in de regels van het bestemmingsplan

Om de mogelijkheid van het theoretisch scenario met geheel of grote aantallen vleesvarkens uit te sluiten dient in de planregels de beoogde dierbezetting uit het realistisch scenario vastgelegd te worden met de Rav-code, echter dit neemt de flexibiliteit voor de ondernemers weg om het plan aan te passen binnen het stikstofemissieplafond. Bij de afweging om op soort varkens te beperken in de planregels kan meegewogen worden dat vanuit financieel oogpunt het niet aannemelijk en wellicht niet realistisch is dat beide varkenshouderijen de bestaande zeugen- en biggenstallen gaan ombouwen naar of vervangen door vleesvarkensstallen.

2 Stikstof en Passende beoordeling

2.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

Het MER bevat geen Passende beoordeling voor de uitbreiding van de twee varkenshouderijen. Het kan zijn dat de Passende beoordeling bij de verleende (natuur)vergunningen hiervoor kan worden gebruikt. Maar het MER maakt niet inzichtelijk of voor deze vergunningen de vereiste Passende beoordeling is uitgevoerd, en zo ja, of deze nog actueel genoeg is om te kunnen dienen als Passende beoordeling bij het omgevingsplan.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te onderzoeken of voor nog niet uitgevoerde activiteiten waarvoor een natuurvergunning is verleend een goede Passende beoordeling is uitgevoerd. Mocht daaruit blijken dat dit niet het geval is, dan moet in de aanvulling worden onderzocht of significante effecten van deze nog niet uitgevoerde activiteiten zijn uit te sluiten. Het is essentieel dit voorafgaand aan de besluitvorming over het omgevingsplan Laar-Nieuw Laar te doen omdat het noodzakelijk is op voorhand zeker te weten dat er geen significante gevolgen zijn voor Natura 2000-gebieden.

2.2 Passende beoordeling

Voor het bestemmingsplan is een passende beoordeling opgesteld en bijgevoegd als bijlage 2 bij deze aanvulling op het MER.

Er is een kans op een significant, negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied als op grond van objectieve gegevens niet valt uit te sluiten dat het bestemmingsplan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte maakt onder andere de uitbreiding van twee intensieve veehouderijen (Laar 31 en Nieuw Laar 5a) mogelijk. Beide veehouderijen beschikken over een onherroepelijke natuurvergunning met latente ruimte (niet-gerealiseerde vergunde activiteiten). Er geldt geen verplichting om een passende beoordeling op te stellen, indien gebruik kan worden gemaakt van de uitzondering als bedoeld in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb; de zogenoemde één-op-één inpassing van een natuurvergunning die reeds passend is beoordeeld.

De ontwikkelplannen van beide bedrijven wijken af van de natuurtoestemmingen. Dit geldt voor de stallen van Laar 31 en Nieuw Laar 5a, maar ook voor de vergunde mestverwerkingsinstallatie op Laar 31. Het één-op-één-inpassen in het bestemmingsplan van de natuurtoestemmingen is mogelijk voor het vastleggen van de natuurvergunde situatie inclusief latente ruimte. Voor de nog niet eerder (natuur)vergunde ontwikkelplannen is dit juridisch niet mogelijk via de uitzondering van één-op-één-inpassing als bedoeld in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb. De ontwikkelplannen vloeien immers niet voort uit een verleende natuurtoestemming die ten tijde van het bestemmingsplan in rechte onaantastbaar was, én waaraan een passende beoordeling ten grondslag heeft gelegen.

Daarbij speelt ook mee dat er ten aanzien van de gecombineerde luchtwassers (die beide bedrijven in het ontwikkelplan toepassen) niet terug gevallen kan worden op de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan de onherroepelijke natuurtoestemmingen.

In de natuurvergunningen en de ontwikkelplannen van beide veehouderijen worden biologische gecombineerde luchtwassers toepast. Er kan met onvoldoende zekerheid worden vastgesteld dat zonder aanvullende passende maatregelen deze luchtwassers voldoende emissies reduceren. De verwachting is dat gecombineerde luchtwassers in de praktijk de ammoniakrendementen kunnen behalen zoals die in de Rav zijn opgenomen, wanneer de nodige maatregelen worden getroffen zoals aanbevolen in het openbare WUR-rapport 1337: *Onderzoek naar verbeterpunten voor combi-luchtwassers in de praktijk, E. Maasdam, R.W. Melse, N.W.M. Ogink, Wageningen Livestock Research, Openbaar Rapport 1337, november 2021*). De verkregen informatie uit dit onderzoek kan volgens de onderzoekers ingezet worden voor verbeteringen van de rendementen van huidige combi-luchtwassers op praktijkbedrijven. De goede werking van gecombineerde luchtwassers moet gewaarborgd worden in het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor Laar-Nieuw Laar, aangezien het bestemmingsplan het kader vormt voor ontwikkelplannen van veehouderijen die zonder aanvullende maatregelen voor een goede werking van de luchtwassers mogelijk negatieve stikstofeffecten kunnen veroorzaken voor Natura2000 gebieden. Zie bijlage 2 voor verdere toelichting.

Conclusies van de passende beoordeling samengevat

- Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura2000 gebieden en de aard van de activiteiten die planologisch mogelijk worden gemaakt zijn nadelige effecten voor Natura2000 gebieden door stikstofdepositie niet uit te sluiten, maar kunnen 'overige effecten' worden uitgesloten.
- Door een stikstofplafondregeling op te nemen in het bestemmingsplan worden significant nadelige effecten voor Natura2000 gebieden door het bestemmingsplan uitgesloten. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan moet wel aangetoond kunnen worden.
- De ontwikkelplannen van de twee varkenshouderijen Laar 31 en Nieuw Laar 5a resulteren in de gebruiksfase in een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen binnen meerdere Natura2000 gebieden, waar de huidige achtergronddepositie al de Kritische Depositie Waarde overschrijdt.

Voor Laar 31 geldt dat bij wijziging van de dierbezetting en/of toepassen van een brongericht emissiearm stalsysteem in de nieuw te bouwen stallen er geen toename van stikstofdepositie optreedt ten opzichte van de uitgangssituatie (= het stikstofplafond in het bestemmingsplan) en daarmee leidt tot een uitvoerbaar plan. De ondernemer kan ook kiezen voor externe saldering zodra de vergunningenstop door de provincie is opgeheven en het afromingspercentage bij externe saldering bekend is.

Voor Nieuw Laar 5a levert het intern wijzigen van diercategorieën en dieraantallen onvoldoende stikstofruimte op voor de beoogde uitbreiding met een nieuwe vleesvarkensstal. Alleen als alle bestaande stallen én de nieuwe stal voorzien worden van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwassers met 85% ammoniakreductie, kan een toename van stikstofdepositie uitgesloten worden. Het is denkbaar dat het aanpassen van alle bestaande

stallen in verhouding tot de uitbreiding in aantallen varkens hiermee mogelijk wordt gemaakt niet haalbaar en betaalbaar is, waardoor uitvoerbaarheid van het ontwikkelplan te onzeker is en hieraan geen planologische medewerking kan worden verleend. Voor deze locatie resteert als realistisch scenario de mogelijkheid tot externe saldering (of een combinatie met het toepassen van een dubbel emissiearm stalsysteem in één of meerdere stallen). Echter zonder koopovereenkomst(en) voor externe saldering kan het bestemmingsplan voor de beoogde uitbreiding op Nieuw Laar 5a niet vastgesteld worden. De ondernemer kan voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan nog een koopovereenkomst aanleveren voorzien van een toereikende Aerius verschilberekening. In dat geval moet ook een voorwaardelijke verplichting in de planregels worden opgenomen, die regelt dat de activiteiten waarmee extern gesaldeer wordt eerst beëindigd zijn, voordat met de nieuwe activiteit mag worden gestart.

- De stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan geldt ook voor de realisatiefasen van Laar 31 en Nieuw Laar 5a en voorkomt significant nadelige effecten op Natura2000 gebieden. Voor de stikstofbronnen tijdens de tijdelijke realisatiefasen is voldoende stikstofgebruiksruimte aanwezig. Daarbij is tijdens de realisatiefase van iedere stal geen sprake van stalemissies. Ammoniakemissies leveren een vele malen hogere stikstofdepositie dan de tijdelijke NOx-emissies in de realisatiefase. Ook zijn er voldoende mogelijkheden om emissiearm of emissieloos te bouwen.
- In de planregels van het bestemmingsplan moeten concrete maatregelen worden opgenomen om de goede werking van de luchtwassers te waarborgen. In de passende beoordeling worden deze concrete maatregelen beschreven en voorgesteld. Deze maatregelen bestaan uit de wettelijke verplichte maatregelen in het kader van het Activiteitenbesluit en -regeling en in de stalbeschrijving (leaflet), met aanvullend de extra maatregelen die in het voornoemde WUR-rapport 1337 worden beschreven.
- De gebruiksfase en realisatiefasen van de extra woningen, toename van het oppervlakte bedrijfsbestemming en toename aantal kampeerplaatsen binnen het plangebied passen ruim binnen de stikstofgebruiksruimte in het plangebied, ook in cumulatie met elkaar. Daarbij geldt dat een aantal van deze activiteiten direct samenhangen met beëindiging van veehouderijen binnen het plangebied. Ook zijn er niet-agrarische bedrijfsactiviteiten die in de bestaande situatie al planologisch legaal plaatsvinden (voortzetting bestaand gebruik). Ook voor deze bestemmingen is een stikstofplafondregeling opgenomen, waardoor nadelige effecten voor Natura2000 gebieden kunnen worden uitgesloten. De nieuwe activiteiten die mogelijk gemaakt worden zijn uitvoerbaar binnen de stikstofgebruiksruimte in het plangebied en zijn uitvoerbaar zonder dat er een toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden optreedt.

3 Geur

3.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

De referentie voor de beoordeling van de milieueffecten van het voorliggende omgevingsplan wordt gevormd door de feitelijk aanwezige (planologisch legale) situatie, inclusief autonome ontwikkelingen. Een toename van geuremissie bij de twee blijvende varkenshouderijen kan daarom niet worden weggestreept tegen de geurafname door gestopte bedrijven. Er zijn extra maatregelen nodig om de geurhinder te verminderen zoals een hogere uittredesnelheid. Het MER laat dit ook zien. De overbelaste situatie (ten opzichte van de gemeentelijke beleidsnormen) op de nieuw te bouwen Ruimte-voor-Ruimte-woningen wordt weggenomen door de verhoogde uittredesnelheid in combinatie met een verhoging van de emissiepunten. Het MER geeft aan dat het 'realistisch scenario' alleen uitvoerbaar is onder de voorwaarde dat deze verhoogde uittredesnelheid het hele jaar door aantoonbaar gehaald wordt en dit afdoende gewaarborgd is in het plan. Het is echter onduidelijk hoe het uitvoeren van deze maatregel nu wordt geborgd.

De Commissie onderschrijft de conclusie van het MER: voor een goed woon- en leefklimaat en voor de bescherming van de volksgezondheid is van groot belang dat de geurreducerende maatregelen worden uitgevoerd en het ventilatiesysteem goed blijft functioneren. Daarom adviseert de Commissie om bij de besluitvorming duidelijk te maken hoe bij de keuze voor het realistisch scenario de noodzakelijke maatregel zal worden geborgd.

3.2 Borging verhoogde uittredesnelheid in de planregels

Het verwezenlijken van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, waaronder ook wordt verstaan het voorkomen van een onaanvaardbare geurbelasting op nabijgelegen woningen, is een ruimtelijk relevant belang dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient te worden betrokken. Wel moet worden beoordeeld of er wettelijke voorschriften zijn die zich verzetten tegen het opnemen van een regeling over het normeren de uittredesnelheid voor de luchtwassers in het bestemmingsplan. Zo mag er geen sprake zijn van een doorkruising van sectorale wet- en regelgeving.

Eerst dient de vraag beantwoord worden of de normering van de uittredesnelheid van luchtwassers in sectorale wet- en regelgeving reeds uitputtend is geregeld. Op grond van artikel 10 van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) gelezen in samenhang met artikel 2 lid 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) wordt de geurbelasting vanwege een veehouderij berekend met behulp van een V-stacksberekening (het verspreidingsmodel V-stacks vergunning v2020). Bij het verspreidingsmodel V-stacks vergunning 2020 hoort de 'Gebruikershandleiding V-Stacks vergunning' van maart 2021 (Hierna: Gebruikershandleiding). In paragraaf 3.6.1 van de Gebruikershandleiding wordt een overzicht gegeven van de standaardwaarden voor de uittredesnelheid en wordt vermeld wanneer deze wordt berekend.

Tabel 3. Overzicht uittreesnelheid bij ventilatie

Wijze van ventilatie	horizontale uitstroming (m/s)	regenkap of stofkap (m/s)	verticale uitstroming (m/s)
natuurlijke ventilatie	0,4		
mechanische ventilatie met verspreid liggende ventilatoren	0,4	0,4	4,0 afwijken mogelijk
mechanische ventilatie met centraal emissiepunt	0,4	0,4	berekenen

Bron tabel: Gebruikershandleiding, paragraaf 3.6.1, p. 19.

Uit de Gebruikershandleiding blijkt dat bij mechanische ventilatie met centraal de uittreesnelheid (verticale uitstroming) berekend moet worden. De ventilatielucht vanuit de afdelingen in de stal(len) wordt via een centraal afzuigkanaal naar de luchtwasser geleid en treedt naar buiten via de uitlaatopening van de luchtwasser. Iedere luchtwasser vormt een centraal emissiepunt. In de ontwikkelplannen van de varkenshouderijen worden uitsluitend luchtwassers / centrale emissiepunten toegepast.

Uit de rechtspraak van de Afdeling (bijvoorbeeld de uitspraak van 8 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1608) volgt dat de technische haalbaarheid gegarandeerd moet kunnen worden en dat de noodzakelijke geurreductie -om het aanvaardbare woon- en leefklimaat te kunnen garanderen- gewaarborgd moet worden c.q. verzekerd moet zijn.

Dus het is juridisch beschouwd mogelijk om de verhoogde uittreesnelheid te betrekken in de berekening en te regelen in de vergunningvoorschriften. Ter vergelijking kan verwezen worden naar de voorschriften in de uitspraak van de Afdeling van 14 september 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BS8843, waarin naast het vastleggen van de uittreesnelheid van de ventilatoren ook een bepaling is opgenomen dat de ventilatiecapaciteit wekelijks moet worden gecontroleerd en moet worden opgenomen in een milieulogboek: *“Ingevolge voorschrift 4.9 moet de uittreesnelheid van de nokventilatoren 9 m/s bedragen. De ventilatoren moeten in cascade worden geregeld. De ventilatiecapaciteit van iedere nokventilator moet 10.044 m³ per uur bedragen. Ingevolge voorschrift 4.10 moet de ventilatiecapaciteit wekelijks worden gecontroleerd. In het geval van afwijkingen moeten maatregelen toegepast worden om de ventilatiecapaciteit uit voorschrift 4.9 te waarborgen. De uitkomsten van deze controles moeten worden opgenomen in het milieulogboek conform voorschrift 2.2.”*

Er is (nog) geen rechtspraak voorhanden over het opnemen van normen over de uittreesnelheid van ventilatiesystemen in een bestemmingsplan. Het gegeven dat het mogelijk is om de afwijkende uittreesnelheid te regelen in vergunningvoorschriften levert een ‘vingerwijzing’ op dat het, mits dit ruimtelijk kan worden onderbouwd, mogelijk is om hierover ook in een bestemmingsplan normen op te nemen. Hierbij kan een vergelijking worden getrokken met de rechtspraak van de Afdeling waaruit blijkt dat het opnemen van normen voor de achtergrondbelasting in een bestemmingsplan in beginsel ruimtelijk relevant en aanvaardbaar wordt geacht (vgl. AbRS 25 april 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1342, r.o. 10.4). Ook is bijvoorbeeld in de rechtspraak van de Afdeling aanvaard dat in een bestemmingsplan geluidsnormen worden opgenomen (vgl. AbRS 15 juli 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1683, r.o. 7 e.v.). En ook in is in de rechtspraak aanvaard dat, in het kader van de

controleerbaarheid en handhaafbaarheid van de planregels, in de planregels een administratieve verplichting wordt vastgelegd. Wij wijzen op de uitspraak van de Afdeling van 16 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2193 (Derde Merwedehaven):

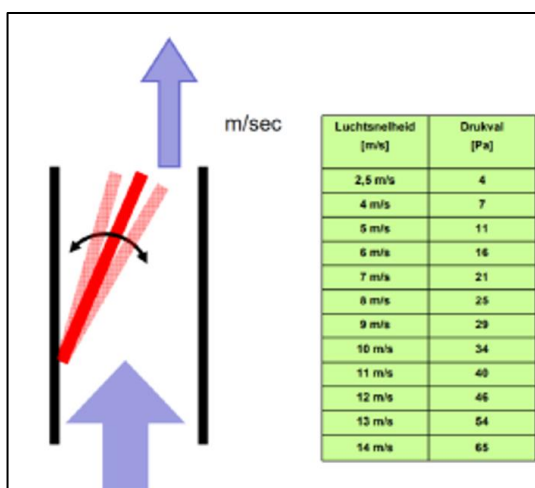
“6.1. Onder 5.3 van de tussenuitspraak heeft de Afdeling overwogen dat een planregeling, waarbij het aantal vrachtwagentransporten ten gevolge van het plan in de planregels is gemaximeerd, planologisch relevant is. De Afdeling heeft voorts overwoogen geen aanleiding te zien voor het oordeel dat de raad deze planregeling, daargelaten de handhaafbaarheid daarvan, niet in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening heeft kunnen achten. De raad heeft in het herstelbesluit aan artikel 3 van de planregels lid 3.5.8 toegevoegd, waarin de verplichting voor bedrijven is opgenomen om een administratie van het jaarlijkse aantal vrachtwagentransporten bij te houden. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de raad een dergelijke administratieve verplichting ruimtelijk relevant in verband met de handhaafbaarheid van de planregeling inzake het maximaal aantal toegestane vrachtwagentransporten en in overeenstemming met een goede ruimtelijke ordening kunnen achten.”

Gelet hierop is het ook mogelijk om monitoringsmaatregelen op te nemen in de planregels. De technische haalbaarheid van een verhoogde uittredesnelheid van 7 m/s is in het PlanMER al beschreven en bevestigd.

Uit bijlage 6 bij de concept project-MER voor Laar 31 blijkt de volgende informatie over de onderbouwing voor de toepassing van een regelbare klep:

“Onderbouwing toepassing regelbare klep

De uittredesnelheid van 7 meter per seconde wordt gewaarborgd door het aanbrengen van een regelbare klep in de uitlaat van de luchtwasser welke door middel van drukregulering geregeld wordt. De dynamische druk en luchtsnelheid zijn direct aan elkaar gerelateerd ($P_d = \frac{1}{2} \cdot \rho \cdot v^2$) en kan via een drukregelaar worden ingesteld. De uittredesnelheid is hiermee gewaarborgd over het gehele ventilatiebereik. Zie de volgende figuur.

Uit voorgaand figuur is af te lezen dat de drukval bij een luchtsnelheid van 7 meter per seconde 21 Pa bedraagt. Het doel van een hogere uittreedsnelheid is om de gereinigde (stal)lucht in een andere luchtlaag te brengen om zo een betere verspreiding te realiseren. Om dit effect zo groot mogelijk te houden is het belangrijk om de luchtstroom zo veel mogelijk te bundelen. De uitgaande lucht heeft zo meer volume waardoor deze verder gedragen wordt. De waarborging van de luchtsnelheid van 7 m/s vindt plaats middels tandbeugels en een EGM-250. Verder is het van belang om de hoekverdraaiing van de klep ten opzichte van de luchtstroom ruim te houden om een geleidelijke luchtstroom te creëren.”. Bij deze informatie is het memo ‘Advies voor aanpassing centrale afzuiging/uitstoot’ van de heer P. van de Voorst (v.d. Voorst Klimaatbeheersing) van 25 april 2021 gevoegd. In het memo gaat hij in op de techniek om jaarrond de verhoogde uittreedsnelheid te kunnen garanderen. In zijn memo geeft hij, kort samengevat, aan dat een uittreedsnelheid van de lucht van 7 m/s te realiseren is met een regelbare klep achter de luchtwasser: “Door de grote overcapaciteit in geïnstalleerde ventilatie capaciteit zal ook bij een grotere tegendruk de gewenste ventilatiehoeveelheid nooit in het gedrang komen. Een uittreedsnelheid van de lucht van 7 m/sec. is te realiseren met een regelbare klep achter de luchtwasser. Deze is te regelen en te controleren met een drukverschil meter op basis van een drukverschil van 21 Pa (= 7 m/sec.)”.

Voor het ontwikkelplan van Nieuw Laar 5a is nadere uitwerking van de technische uitvoering aangeleverd. Uit een aangeleverde de concept aanmeldnotitie m.e.r. met milieutekening kan afgeleid worden dat de ventilatoren achter de luchtwassers worden geplaatst met regelbare kleppen achter de ventilatoren. De technische haalbaarheid zoals onderbouwd voor Laar 31 is ook van toepassing op Nieuw Laar 5a. In de aanvraag om een omgevingsvergunning voor Nieuw Laar 5a dient de veehouder wel een eigen onderbouwing aan te leveren specifiek voor het eigen ontwikkelplan.

Geconcludeerd wordt de jaarrond verhoogde snelheid van minimaal 7 m/s als verbetermaatregel ruimtelijke relevant is, technisch haalbaar is en opgenomen moet worden in het bestemmingsplan, aangezien dit een verbetermaatregel betreft die noodzakelijk is als waarborg dat de berekende geurbelasting en het daaraan gekoppelde verbeterde woon- en leefklimaat het hele jaar gegarandeerd behaald wordt en controleerbaar en handhaafbaar is voor de gemeente. En ook om te voorkomen dat beide veehouders voldoen aan het bestemmingsplan en de vergunningen, maar dat er toch nog regelmatig (geur)hinder ervaren wordt door omwonenden.

Voor de planregel is het daarom noodzakelijk dat opgenomen wordt dat de uittreedsnelheid te allen tijde minimaal 7 m/s bedraagt. De veehouder is zelf verantwoordelijk voor het inregelen van de klimaatinstellingen, het ventilatiesysteem en luchtwassersysteem (en daarmee ook de uittreedsnelheid). De veehouder moet dit - bij een milieucontrole of als hierom gevraagd wordt door gemeente / toezichthouder- op basis van data-registraties in de klimaatcomputer (of andere wijze van dataopslag) digitaal en/of op papier kunnen aantonen dat de uittreedsnelheid continu gerealiseerd is. De hiervoor benodigde gegevens moeten minimaal 5 jaar door de veehouder bewaard worden. Dit is in lijn met de bewaartermijnen die worden gesteld in het Activiteitenbesluit ten aanzien van de elektronische monitoring van de luchtwassers.

4 Landschappelijke inpassing

4.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

Het MER geeft aan dat het voornemen een positief effect heeft op het landschap. Deze positieve score is gekoppeld aan de sanering van de gestopte bedrijven. Bedrijfsgebouwen worden dan gesloopt en daar kunnen nieuwe woningen voor in de plaats komen. Bij deze woningbouw horen landschappelijke inpassingsplannen. Daarnaast zijn er inpassingsplannen gemaakt of in wording bij de varkensbedrijven die mogen uitbreiden.

Waar het gaat om de transformatie van voormalige agrarische bedrijven naar woningen kan de Commissie zich in deze conclusie vinden. Er worden echter ook nieuwe woningen gerealiseerd in (nu nog) open agrarisch gebied, dat kan ook negatieve effecten hebben wanneer de landschappelijke inpassing niet, niet volledig of onjuist plaatsvindt. Zij constateert daarnaast, dat het plan verschillende nevenactiviteiten mogelijk maakt, waarbij de regels niet voorzien in een kwaliteitsverbetering van het landschap. De Commissie beveelt daarom aan, om bij de besluitvorming te verduidelijken in hoeverre ook bij deze nevenactiviteiten kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geborgd.

Tenslotte merkt de Commissie op, dat verbetering van de landschappelijke kwaliteit om een actieve begeleiding vraagt en om monitoring. De gemeente kan zo nagaan in hoeverre de in het plan verplicht gestelde landschappelijke inpassing daadwerkelijk wordt gerealiseerd zoals aangegeven in het landschapsplan. Aan de hand van deze monitoring kan de gemeente waar nodig bijsturen.

4.2 Landschappelijke inpassingsplannen

Het advies om ook voor de nevenactiviteiten die mogelijk gemaakt worden in de regels te voorzien in een kwaliteitsverbetering wordt overgenomen.

Aanvullend op het PlanMER en het ontwerp-bestemmingsplan is de gebiedsvisie verder uitgewerkt in concrete inrichtingsplannen voor het plangebied Laar-Nieuw Laar en als één document opgenomen als bijlage bij de regels van het bestemmingsplan. Deze inrichtingsplannen zijn als waarborg gekoppeld aan voorwaardelijke verplichtingen. **De inrichtingsplannen zijn als één document bijgevoegd als bijlage 3 (Inrichtingsplannen Laar – Nieuw Laar, 28 september 2023, Pouderoyen Tonnaer).**

De inrichtingsplannen zien toe op Schellekensveld 7 waar een uitbreiding van de mini-camping mogelijk wordt gemaakt en op de locaties waar nieuwe woningen mogelijk worden gemaakt:

- Schellekensveld ongenummerd
- Nieuweweg ongenummerd
- Laar 27
- Laar ongenummerd (1, 2 en 3)
- Oud Laar 17

5 Monitoring en evaluatie

5.1 Advies Commissie voor de m.e.r.

Het MER geeft in algemene termen invulling aan monitoring maar nog geen concrete invulling hoe monitoring en evaluatie plaats gaan vinden. De Commissie adviseert om in de uitwerking van de monitoring in ieder geval aandacht te besteden aan:

- landschap: beoordeling van de opgestelde landschappelijke inpassingsplannen, mede in het licht van nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied en monitoring van de uitvoering ervan;
- geur: afspraken over te nemen maatregelen en monitoring van de effecten vastleggen, bijvoorbeeld in een geurbeheersplan.

Daarbij gaat het om de vraag in hoeverre de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen. In de concretisering kan ook de klachtenprocedure worden beschreven, met daarin hoe klachten geregistreerd en afgehandeld worden en welke maatregelen er achter de hand zijn om de geuremissies te verlagen.

5.2 Monitoring landschappelijke inpassingsplannen

In het bestemmingsplan worden voorwaardelijke verplichtingen opgenomen gekoppeld aan de landschappelijke inpassingsplannen. Het is de taak van de gemeente om hierop te controleren en te handhaven.

5.3 Monitoring geur

In paragraaf 3.2 is toegelicht dat de verhoogde uittreedsnelheid geborgd kan en moet worden in de planregels, door als regel op te nemen dat de uittreedsnelheid van de luchtwassers altijd minimaal 7 m/s moet bedragen. De ondernemer is hier zelf verantwoordelijk voor en moet dit kunnen aantonen door middel van data die is opgeslagen in de (klimaat)computer. Deze data moet minimaal 5 jaar bewaard worden en digitaal en/of op papier aangeleverd worden bij een milieucontrole of als de gemeenten / toezichthouder hierom vraagt. Uit de geregistreerde gegevens in de klimaatcomputer kan afgeleid worden of de minimale uittreedsnelheid continu is gehaald. In geval van geurklachten kan eenvoudig op basis van de geregistreerde data nagegaan worden of een (tijdelijk) te lage uittreedsnelheid hier de mogelijke oorzaak van is of is geweest.

Het is van belang dat de veehouder met de gemeente afspraken maakt over de wijze en frequentie van monitoring en controle, reiniging en onderhoud van het systeem, met name de ventilatoren en de regelbare kleppen. Dit kan vastgelegd worden in een geurbeheersplan. Beide bedrijven zijn IPPC-plichtige varkenshouderijen en zijn vanwege de bestaande overbelaste situatie verplicht om een geurbeheersplan op te stellen en bij de aanvraag om een omgevingsvergunning aan te leveren.

In het geurbeheersplan moet de veehouder ten aanzien van de monitoring van de verhoogde uitreedsnelheid tenminste aangegeven:

- wanneer, door wie en op welke wijze de visuele controle, schoonmaak en het onderhoud van het ventilatiesysteem inclusief de regelbare kleppen zullen plaatsvinden;
- op welke wijze de uitreedsnelheid door de veehouder wordt gecontroleerd, en
- of er een alarmeringssysteem ingesteld wordt, en
- welke maatregelen onmiddellijk worden getroffen als uit de geregistreerde gegevens en/of het alarmeringssysteem blijkt dat de uitreedsnelheid van één of meerdere luchtwassers lager is dan de minimaal voorgeschreven 7 m/s (wat de mogelijke oorzaak kan zijn van de te lage uitreedsnelheid, wie actie onderneemt en wat de actie inhoudt).

Geurbeheersplan is op basis van BBT-conclusies verplicht voor Laar 31 en Nieuw Laar 5a

In de BBT-conclusies voor de intensieve veehouderij staan voor geur het geurbeheersplan (BBT 12) en technieken om geur te voorkomen (BBT 13). BBT staat voor Beste beschikbare technieken. In BBT 12 staat het geurbeheersplan. Dit is nodig als het bevoegd geurhinder bij geurgevoelige objecten verwacht. Of op basis van bekende gegevens kan onderbouwen dat sprake kan zijn van geurhinder. Bijvoorbeeld bij een bestaande overbelaste situatie, een historie van klachten of als de geurnorm niet wordt overschreden. In de ontwikkelplannen van Laar 31 en Nieuw Laar 5a is ondanks de verbetering van de geursituatie nog steeds sprake van overschrijding van de geurnorm op bestaande woningen en op andere woningen is sprake van net niet overschrijden van de geurnorm. Dit betekent dat de gemeente als bevoegd gezag invulling moet geven aan deze BBT-conclusie door eisen op te nemen in de omgevingsvergunning. En omdat een geurbeheersplan nodig is, is ook monitoring verplicht. Bij BBT12 en BBT13 hoort BBT26 over monitoring. In BBT26 staat het monitoren van geuremissies aan de hand van Europese standaardmethoden. Of als deze er niet zijn aan de hand van normen die een gelijkwaardige kwaliteit waarborgen.

Een geurbeheersplan is bedoeld om geurproblemen voor te zijn en om adequaat te reageren op problemen. Het verplicht de veehouder om kritisch te kijken naar de impact van geuremissie uit zijn bedrijf en om daar waar mogelijk maatregelen te nemen. De veehouder kan bijvoorbeeld rekening houden met tijdstippen voor uitvoeren van bepaalde activiteiten en met de weersomstandigheden. Hij kan kijken naar de effecten van voer op geur. En naar de locatie waar hij activiteiten verricht. Het doel is ook dat er meer communicatie is met de omgeving. Bijvoorbeeld dat de omgeving weet wanneer er een geurpiek kan zijn en waarom dat is.

In het geurbeheersplan staan volgens de BBT-conclusie in ieder geval de volgende elementen:

- een protocol met passende acties en tijdschema's;
- een protocol voor de monitoring van geur;
- een protocol voor de reactie op geconstateerde geurhinder;
- een programma om de bron(nen) op te sporen, de geuremissies te monitoren, de bijdragen van de bronnen te karakteriseren en maatregelen voor de eliminatie en/of vermindering van geuremissies te nemen;
- een herziening (evaluatie) van de historische geurincidenten en corrigerende maatregelen en de verspreiding van kennis over geurincidenten.

In een geurbeheersplan neemt de veehouder een protocol op hoe hij omgaat met geurklachten. In dit protocol staan acties waarmee de veehouder adequaat kan reageren op geconstateerde geurhinder. In het protocol kan bijvoorbeeld staan:

- de manier van registreren;
- het controleren van de werking van aangebrachte geurreducerende maatregelen en als nodig actie nemen (dit betreft de altijd verhoogde uittreedsnelheid van minimaal 7 m/s);
- het contact opnemen met de omgeving;
- het tijdelijk staken van bepaalde activiteiten bij warm en windstil weer;
- het evalueren van recente veranderingen in het management, zoals voer en reiniging en als nodig aanpassen;
- het nemen van geurreducerende maatregelen.

Het opstellen van een protocol is uiteraard niet voldoende. De veehouder moet de maatregelen uit het protocol uitvoeren en het protocol evalueren en actualiseren. Het maken en evalueren van het protocol en het uitvoeren van de acties en maatregelen moet de gemeente opnemen in de omgevingsvergunning. In overleg met de veehouder kan de gemeente bepalen welke maatregelen voor specifieke situatie passend zijn en deze vastleggen in de omgevingsvergunning.

In BBT 13 staan de technieken die minimaal moeten worden gebruikt om geuremissie en/of geureffecten te voorkomen of te verminderen. Het gaat om een combinatie van technieken. Per geval moet het bevoegd gezag beoordelen welke andere technieken voor de specifieke situatie aanvullend nodig zijn en in de omgevingsvergunning vastleggen. Het is niet zo dat de meest minimale technieken altijd voldoende zijn om aan de BBT-conclusie te voldoen. Dit hangt af van de specifieke situatie. Bijvoorbeeld de grootte van het bedrijf, de mogelijkheden tot reductie en de uitvoering van het bedrijf. Bij een groot bedrijf of grote stallen zijn duurdere technieken eerder betaalbaar. Per geval moet het bevoegd gezag beoordelen wat voor die specifieke situatie BBT is. Alternatieve gelijkwaardige technieken kunnen management- of ventilatiemaatregelen zijn. Een ventilatiemaatregel heeft effect op de invoergegevens van V-stacks waardoor de verspreiding van geur verbetert. Denk aan het verhogen van het emissiepunt of het verhogen van de uittreedsnelheid.

Aan BBT13 is invulling gegeven door een verhoogde uittreedsnelheid van minimaal 7 m/s jaarrond verplicht te stellen (in het bestemmingsplan en in de voorschriften van de later te verlenen omgevingsvergunning).

6 Bijlagen

Bijlage 1: Voorlopig toetsingsadvies Commissie m.e.r.

Bijlage 2: Passende beoordeling Wnb Natura2000 gebieden

Bijlage 3: Inrichtingsplannen Laar-Nieuw Laar

BIJLAGE 1: VOORLOPIG TOETSINGSADVIES COMMISSIE M.E.R., 2 MAART 2023

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Omgevingsplan Laar – Nieuw Laar, gemeente Sint-Michielsgestel

Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport

2 maart 2023 / projectnummer: 3713

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Sint-Michielsgestel maakt met het omgevingsplan Laar-Nieuw Laar een transformatie van het plangebied mogelijk. Twee varkenshouderijen kunnen onder voorwaarden uitbreiden. De gemeente maakt verder voor stoppende bedrijven in het gebied woningbouw (Ruimte-voor-Ruimte) en woningsplitsing mogelijk. Voor het besluit over het omgevingsplan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De gemeenteraad van Sint-Michielsgestel heeft de Commissie gevraagd te adviseren over het MER. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie') zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat er in het MER?

Het MER beschrijft de ontwikkelingen in het gebied Laar-Nieuw Laar. Dit gebied is door de gemeente Sint-Michielsgestel aangemerkt als een zogenoemd 'urgentiegebied'. Dat wil zeggen dat in dit gebied overlast is voor omwonenden van veehouderijbedrijven door onder andere geur. De gemeente probeert samen met de omwonenden en de bedrijven deze situatie te verbeteren. In 2017 is daarom een gebiedsvisie vastgesteld. De aanpak in deze gebiedsvisie is dat zes agrarische bedrijven stoppen en in plaats daarvan woningen mogen bouwen (Ruimte-voor-Ruimte-regeling, deels door zelfbouw) en twee varkensbedrijven mogen, onder voorwaarden, uitbreiden. In het MER zijn meerdere alternatieven uitgewerkt om de bandbreedte van mogelijke ontwikkelingen in agrarische bedrijvigheid en woningbouw in beeld te brengen (consoliderend, realistisch, maximaal).

Het MER gaat uitgebreid in op de milieueffecten van deze twee varkenshouderijbedrijven¹. De beoogde uitbreidingen hebben effect op de leefomgeving, bijvoorbeeld op geur en geluid. In het realistisch scenario ontstaat in het hele plangebied een goed woon- en leefklimaat. Geur is een belangrijk aspect van het woon- en leefklimaat. Het MER gaat in op de effecten van de verschillende varianten en alternatieven/scenario's op de geursituatie. Het onderzoek laat zien dat hoe hoger de uittredesnelheid van de ventilatiesystemen bij de twee varkenshouderijen is, hoe lager de geurbelasting in de omgeving wordt. Die snelheid moet dan wel het hele jaar worden gehaald.

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie vindt dat het MER veel en goede informatie geeft over de onderzochte varianten en alternatieven/scenario's. De samenvatting is technisch van aard en daardoor lastig te lezen voor het publiek.

Het rapport gaat in op de relevante milieueffecten, zoals geur en stikstof en - beknopt - op landschap. De Commissie merkt op dat het lange tijd heeft geduurd om te komen van gebiedsvisie tot het omgevingsplan. Daardoor moesten de plannen tussentijds steeds weer worden bijgesteld om te voldoen aan de laatste (maatschappelijke) gewenste ontwikkelingen. Dit geeft onzekerheden voor zowel inwoners als de agrarische ondernemers, al dan niet gestopt, in het plangebied. De Commissie leest in het MER dat de inpassing van nieuwe

---

¹ Een van deze bedrijven houdt vleesvarkens en wil een nieuwe vleesvarkensstal te bouwen. Het andere bedrijf houdt zeugen en biggen en wil dit uitbreiden. Daarnaast wil ze de mest van het eigen bedrijf gaan verwerken en starten met algenkweek.

functies en de sloop van oude stallen de gebiedskwaliteit kan versterken. Dat gebeurt echter niet vanzelf.

Voor een goed woon- en leefklimaat moeten in het MER de maximale mogelijkheden van het plan zijn onderzocht. Omdat het plan niet vastlegt welk soort varkens er bij de uitbreiding van de varkenshouderijen gehouden mogen worden (bijvoorbeeld fokzeugen, biggen of vleesvarkens), moet in het MER uitgegaan worden van de varkens met de hoogste emissies. Mogelijk zijn er grotere effecten dan nu zijn onderzocht. Het MER beschrijft niet de maximale mogelijkheden van het plan.

Het MER bevat geen Passende beoordeling voor de uitbreiding van de twee varkenshouderijen. Het kan zijn dat de Passende beoordeling bij de verleende (natuur)vergunningen hiervoor kan worden gebruikt. Maar het MER maakt niet inzichtelijk of voor deze vergunningen de vereiste Passende beoordeling is uitgevoerd, en zo ja, of deze nog actueel genoeg is om te kunnen dienen als Passende beoordeling bij het omgevingsplan.

De Commissie constateert daarom dat informatie ontbreekt die essentieel is om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het omgevingsplan. Ze adviseert om in een aanvulling op het MER te laten zien

- wat de effecten van de maximale mogelijkheden van het omgevingsplan zijn;
- dat voor de verleende en onherroepelijke natuurvergunningen voor de uitbreiding van de twee varkenshouderijen een Passende beoordeling is opgesteld en dat deze kunnen dienen als Passende beoordeling bij dit omgevingsplan. Indien dit niet het geval is dient alsnog, voorafgaand aan het vaststellen van het omgevingsplan, een Passende beoordeling te worden uitgevoerd.

De Commissie adviseert deze informatie in een aanvulling op het MER op te nemen, en dan pas een besluit te nemen over het omgevingsplan Laar-Nieuw Laar.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze enkele aandachtspunten voor het vervolgtraject. Deze hebben betrekking op geur, landschap en monitoring.

Figuur 1 Begrenzing plangebied Laar-Nieuw Laar, gemeente Sint-Michielsgestel (bron: MER)

Aanleiding MER

De gemeente Sint-Michielsgestel heeft het gebied Laar-Nieuw Laar aangemerkt als urgentiegebied vanwege de overbelaste situatie door geurhinder, fijnstof en de beleving van overlast door bewoners. Daarom is in 2017 een gebiedsvisie vastgesteld hoe de situatie te verbeteren. Met dit omgevingsplan legt de gemeente Sint-Michielsgestel de in 2017 vastgestelde gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar planologisch vast.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval de gemeenteraad van Sint-Michielsgestel – besluit over het omgevingsplan Laar - Nieuw Laar.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3713 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe. Zij geeft in dit hoofdstuk advies voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeente Sint-Michielsgestel.

In dit hoofdstuk geeft de Commissie ook een aantal aanbevelingen op het gebied van geur, landschap en monitoring. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Stikstof

In de huidige situatie zijn Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied al overbelast door stikstofdepositie. Een toename van stikstofdepositie in deze gebieden zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van deze gebieden. Een plan kan volgens de Wet natuurbescherming niet worden vastgesteld zonder dat is aangetoond dat deze aantasting wordt voorkomen. In het MER moet een uitvoerbaar alternatief zijn onderzocht. Het Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek ligt het dichtst bij het plangebied (op circa 7 km) en is stikstofgevoelig. Dit maakt dat de uitstoot van stikstof een bepalende factor is voor ontwikkelingen in het plangebied en daarmee voor de uitvoerbaarheid van het omgevingsplan.

Om te voorkomen dat het plan leidt tot een toename van stikstofdepositie op beschermde natuur is dit in het omgevingsplan vastgelegd in een stikstofregel. Voor veehouderijen die beschikken over een onherroepelijke natuurvergunning is een uitzondering gemaakt. Indien deze veehouderijen binnen die natuurvergunning uitbreiden, hoeft voor deze uitbreiding geen nieuwe Passende beoordeling gemaakt te worden als destijds bij het besluit over de natuurvergunning al een Passende beoordeling is uitgevoerd (en een nieuwe beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren).

De Commissie constateert dat het MER niet duidelijk maakt of bij de verleende vergunningen voor ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt een Passende beoordeling is opgesteld die nog actueel genoeg is om er bij het vaststellen van het plan zeker van te zijn dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast. Indien de natuurvergunningen niet zijn gebaseerd op een goede en actuele Passende beoordeling, dan zijn significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden van dit plan niet op voorhand uitgesloten. In dat geval had in het MER vergezeld moeten gaan van een Passende beoordeling van dit plan.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER te onderzoeken of voor nog niet uitgevoerde activiteiten waarvoor een natuurvergunning is verleend een goede Passende beoordeling is uitgevoerd. Mocht daaruit blijken dat dit niet het geval is, dan moet in de aanvulling worden onderzocht of significante effecten van deze nog niet uitgevoerde activiteiten zijn uit te sluiten. Het is essentieel dit voorafgaand aan de besluitvorming over het omgevingsplan Laar-Nieuw Laar te doen omdat het noodzakelijk is op voorhand zeker te weten dat er geen significante gevolgen zijn voor Natura 2000-gebieden.

2.2 Maximale mogelijkheden van het plan

Het omgevingsplan maakt een uitbreiding van de intensieve veehouderijen Nieuwe Laar 5a en Laar 31 mogelijk. In de planregels is het maximaal aantal varkens per locatie vastgelegd (respectievelijk 3.878 en 9.000 varkens). Het plan legt niet vast welk soort varkens er bij uitbreiding van de varkenshouderijen gehouden mogen worden (bijvoorbeeld fokzeugen, biggen of vleesvarkens). In de ontwikkelscenario's die in het MER zijn beoordeeld wordt voor het soort varkens aangesloten bij de plannen van de ondernemers (zie bijlage 4 van het MER). Het plan maakt echter ook een andere invulling met andere soorten varkens en een hogere emissie van geur, ammoniak of fijnstof mogelijk. Het MER beschrijft daarom niet de maximale mogelijkheden van het plan.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER alsnog de maximale mogelijkheden van het plan te onderzoeken of het plan aan te scherpen zodat het voorliggende MER de maximale mogelijkheden beschrijft.

2.3 Geur

Referentie

Zes veehouderijen in het plangebied zijn na 2017 gestopt. Dit heeft al een gunstig effect gehad op de geuroverlast en overige hinder voor de bestaande woningen in het gebied. Om dit te tonen wordt in het MER de vergunde situatie als een van de referenties beschreven. Dit was de uitgangssituatie bij het opstellen van de gebiedsvisie.

De referentie voor de beoordeling van de milieueffecten van het voorliggende omgevingsplan wordt gevormd door de feitelijk aanwezige (planologisch legale) situatie, inclusief autonome ontwikkelingen. Een toename van geuremissie bij de twee blijvende varkenshouderijen kan daarom niet worden weggestreept tegen de geurafname door gestopte bedrijven². Er zijn extra maatregelen nodig om de geurhinder te verminderen zoals een hogere uittredesnelheid. Het MER laat dit ook zien.

Uittredesnelheid

Het MER (paragraaf 5.2.3) gaat uitgebreid in op de effecten van de verschillende alternatieven en scenario's op de geursituatie. Daaruit blijkt onder andere dat hoe hoger de verticale uittredesnelheid van het ventilatiesysteem, hoe lager de geurbelasting in de omgeving wordt.

Ter plaatse van de bestaande en de nieuwe woningen (Ruimte-voor-Ruimte woningen), woningsplitsingen en te herbestemmen bedrijfswoningen ontstaat een goed woon- en leefklimaat in zowel het 'realistisch scenario' als het 'consoliderende scenario' maar niet in het 'maximale scenario'.

---

² In haar zienswijze gaat de provincie in op de reeds gestopte bedrijven en de mogelijke uitbreidingen bij de varkenshouderijen.

Realistisch scenario

Een verhoogde uittredesnelheid van 7 m/s bij Laar 31 en een uittredesnelheid van 9 m/s bij Nieuw Laar 5a geeft een grote verlaging in de geurhinder³. De overbelaste situatie (ten opzichte van de gemeentelijke beleidsnormen) op de nieuw te bouwen Ruimte-voor-Ruimte-woningen wordt weggenomen door de verhoogde uittredesnelheid in combinatie met een verhoging van de emissiepunten (MER, conclusie pagina 99 'realistisch scenario').

Het MER geeft aan dat het 'realistisch scenario' alleen uitvoerbaar is onder de voorwaarde dat deze verhoogde uittredesnelheid het hele jaar door aantoonbaar gehaald wordt en dit afdoende gewaarborgd is in het plan. Het is echter onduidelijk hoe het uitvoeren van deze maatregel nu wordt geborgd. In het omgevingsplan is het 'realistisch scenario' vastgelegd.

Consoliderend scenario

Alle nieuwe woonbestemmingen voldoen aan de wettelijke norm en de gemeentelijke geurnorm. Op twee plaatsen dient de gemeente op basis van de eigen 'Beleidsregel geur en ruimtelijke plannen 2017' een afweging te maken over de aanvaardbaarheid.

Advies Commissie

De Commissie onderschrijft de conclusie van het MER: voor een goed woon- en leefklimaat en voor de bescherming van de volksgezondheid is van groot belang dat de geurreducerende maatregelen worden uitgevoerd en het ventilatiesysteem goed blijft functioneren. Daarom adviseert de Commissie om bij de besluitvorming duidelijk te maken hoe bij de keuze voor het realistisch scenario de noodzakelijke maatregel zal worden geborgd.

2.4 Landschap

Het MER gaat in op het landschapsplan (paragraaf 2.6) en – beknopt – op de effecten (paragraaf 4.6.4 en 7.2.8) die de ontwikkelingen (uitbreiding van bedrijvigheid of woningbouw) op het landschap kunnen hebben. Dit landschapsplan is samen met de gebiedsvisie is in 2017 vastgesteld. Dit plan uit 2017 vormt het kader voor de landschappelijke inpassing. De veranderingen in het gebied geven een kans om een impuls te geven aan de landschappelijke kwaliteit van het gebied. Denk aan sanering van de gestopte agrarische bedrijven, de landschapsplannen bij de individuele ontwikkelingen en de groen/blauwe ontwikkelingen op de door de gemeente aangekochte percelen.

Het valt de Commissie op dat dat nieuwe beleidsontwikkelingen zoals de groen/blauwe dooradering nog niet in het landschapsplan zijn opgenomen. Dit komt waarschijnlijk omdat de totstandkoming van het omgevingsplan een lange doorlooptijd heeft gehad. Dergelijke voor het landelijk gebied nieuwe ontwikkelingen hebben mogelijk invloed op bijvoorbeeld de positionering van de nieuw te bouwen woningen en de daarbij horende landschappelijke inpassing⁴.

Het MER geeft aan (pagina 186) dat het voornemen een positief effect heeft op het landschap. Deze positieve score is gekoppeld aan de sanering van de gestopte bedrijven.

---

³ de standaard uittredesnelheid is 4 m/s.

⁴ Meerdere zienswijzen wijzen op onduidelijkheden in de positionering van de nieuw te bouwen woningen en de landschappelijke inpassing ervan.

Bedrijfsgebouwen worden dan gesloopt en daar kunnen nieuwe woningen voor in de plaats komen. Bij deze woningbouw horen landschappelijke inpassingsplannen. Daarnaast zijn er inpassingsplannen gemaakt of in wording bij de varkensbedrijven die mogen uitbreiden.

Waar het gaat om de transformatie van voormalige agrarische bedrijven naar woningen kan de Commissie zich in deze conclusie vinden. Er worden echter ook nieuwe woningen gerealiseerd in (nu nog) open agrarisch gebied, dat kan ook negatieve effecten hebben wanneer de landschappelijke inpassing niet, niet volledig of onjuist plaatsvindt⁵.

Zij constateert daarnaast, dat het plan verschillende nevenactiviteiten mogelijk maakt, waarbij de regels niet voorzien in een kwaliteitsverbetering van het landschap⁶. De Commissie beveelt daarom aan, om bij de besluitvorming te verduidelijken in hoeverre ook bij deze nevenactiviteiten kwaliteitsverbetering van het landschap wordt geborgd.

Tenslotte merkt de Commissie op, dat verbetering van de landschappelijke kwaliteit om een actieve begeleiding vraagt en om monitoring. De gemeente kan zo nagaan in hoeverre de in het plan verplicht gestelde landschappelijke inpassing daadwerkelijk wordt gerealiseerd zoals aangegeven in het landschapsplan. Aan de hand van deze monitoring kan de gemeente waar nodig bijsturen.

2.5 Monitoring

Het MER geeft in algemene termen invulling aan monitoring maar nog geen concrete invulling hoe monitoring en evaluatie plaats gaan vinden (hoofdstuk 9).

De Commissie adviseert om in de uitwerking van de monitoring in ieder geval aandacht te besteden aan:

- landschap: beoordeling van de opgestelde landschappelijke inpassingsplannen, mede in het licht van nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied (zie boven) en monitoring van de uitvoering ervan;
- geur: afspraken over te nemen maatregelen en monitoring van de effecten vastleggen, bijvoorbeeld in een geurbeheersplan.

Daarbij gaat het om de vraag in hoeverre de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen. In de concretisering kan ook de klachtenprocedure worden beschreven, met daarin hoe klachten geregistreerd en afgehandeld worden en welke maatregelen er achter de hand zijn om de geuremissies te verlagen.

---

⁵ Eén van de zienswijzen gaat ook op dit punt in.

⁶ In haar zienswijze geeft de provincie aan meer inzicht te willen hebben in de mogelijke versterking van de kwaliteit van het landschap. Een van de andere zienswijzen vraagt om een robuuste borging van de voorwaarden uit het landschapsplan in het omgevingsplan.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

ir. Jan Bakker

ir. Corrie Smit (secretaris)

Marja van der Tas (voorzitter)

drs. Rob van Woerden

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Omgevingsplan Laar-Nieuw Laar.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit, "veehouderij". Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

Gemeenteraad Sint-Michielsgestel.

Initiatiefnemer besluit

Gemeente Sint-Michielsgestel.

Bevoegd gezag m.e.r.-procedure

Gemeente Sint-Michielsgestel.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

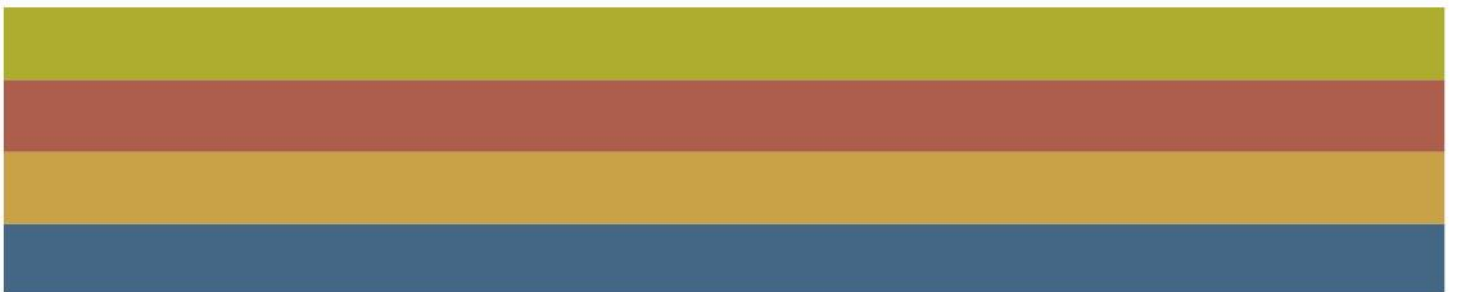
De Commissie heeft alle zienswijzen en adviezen gelezen die het bevoegd gezag tot en met 13 februari 2023 heeft toegestuurd. Ze heeft ze in haar advies verwerkt, voor zover relevant voor het MER.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3713](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

**BIJLAGE 2: PASSENDE BEOORDELING WET NATUURBESCHERMING NATURA2000
GEBIEDEN T.B.V. BESTEMMINGSPLAN 'LAAR-NIEUW LAAR', 12 OKTOBER 2023,
POUDEROYEN TONNAER**

Passende beoordeling Wet natuurbescherming Natura2000 gebieden

Bestemmingsplan 'Laar-Nieuw Laar'
Gemeente Sint-Michielsgestel

Passende beoordeling Wet natuurbescherming Natura2000 gebieden

Bestemmingsplan 'Laar-Nieuw Laar'
Gemeente Sint-Michielsgestel

Rapportnummer: P1863326.016.R2

Naam opdrachtgever: Gemeente Sint-Michielsgestel

Status: definitief

Datum: 12 oktober 2023

Pouderoyen Tonnaer is een handelsnaam van
Pouderoyen B.V.

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ Nijmegen
T (024) 322 45 79

info@pouderoyentonnaer.nl
pouderoyentonnaer.nl

Op onze dienstverlening zijn de
DNR 2011 van toepassing die u vindt op
pouderoyentonnaer.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Wet natuurbescherming	5
2.2	Externe saldering en de plantoets	6
2.3	Stikstofbeleid	7
3	Planbeschrijving	9
3.1	Ligging plangebied	9
3.2	Planvoornemen	10
3.2.1	Algemeen	10
3.2.2	Ontwikkellende veehouderijen	10
3.2.3	Stoppende veehouderijen	12
3.2.4	Woningen	12
3.2.5	Niet-agrarische bedrijvigheid	12
3.2.6	Overige ontwikkelingen	12
3.3	Natura2000 gebieden en natuurwaarden	13
3.3.1	Natura2000 gebieden	13
3.3.2	Overzicht natuurwaarden	14
4	Uitgangssituatie	18
4.1	Uitgangssituatie bestemmingsplan	18
4.2	Uitgangssituatie veehouderijen Laar 31 en Nieuw Laar 5a	19
4.2.1	Juridisch kader één op één inpassing onherroepelijke natuurvergunningen	19
4.2.2	Laar 31	21
4.2.3	Nieuw Laar 5a	26
5	Stikstofeffecten	29
5.1	Stikstofgebruiksruimte plangebied	29
5.1.1	Milieugebruiksruimte ammoniak (NH ₃)	29
5.1.2	Milieugebruiksruimte stikstofoxiden (NO _x)	30
5.2	Ammoniakreductie gecombineerde luchtwassers	31
5.3	Gebruiksfase Laar 31	44
5.4	Gebruiksfase Nieuw Laar 5a	47

5.5	Realisatiefasen Laar 31 en Nieuw Laar 5a	53
5.6	Nieuwe woningen	53
5.7	Niet-agrarische bedrijvigheid	54
5.8	Overige ontwikkelingen.....	57
6	Conclusies.....	58
7	Bijlagen.....	62

1 Inleiding

Deze passende beoordeling in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) ziet toe op de beoordeling van effecten voor Natura 2000-gebieden als gevolg van de met het bestemmingsplan 'Laar-Nieuw Laar' in Berlicum, gemeente Sint-Michielsgestel mogelijk gemaakte ontwikkelingen. Dit bestemmingsplan met verbrede reikwijdte maakt met name de uitbreiding van twee intensieve veehouderijen en nieuwbouw van woningen mogelijk. In deze passende beoordeling wordt uitgegaan van hetgeen het bestemmingsplan mogelijk maakt.

Er is een kans op een significant, negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied als op grond van objectieve gegevens niet valt uit te sluiten dat het bestemmingsplan significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Als de planologisch toegestane activiteiten binnen het plangebied 'per saldo' kunnen resulteren in significant nadelige effecten voor Natura2000 gebieden is voor het bestemmingsplan eveneens een passende beoordeling nodig.

In de passende beoordeling mag rekening worden gehouden met de effecten van mitigerende maatregelen. Dit zijn maatregelen zoals het inzetten van externe saldering. Daarbij is wel vereist dat de positieve effecten van deze maatregelen vast staan.

Een passende beoordeling is vormvrij, maar heeft wel een aantal vereisten. De passende beoordeling moet betrekking hebben op de gevolgen van het bestemmingsplan waarvoor de passende beoordeling wordt opgesteld. Er kan gebruik worden gemaakt van onderzoeken die niet specifiek voor het project zijn opgesteld, maar dan dient wel een individuele toets plaats te vinden om te bepalen of deze informatie ook toepasbaar is.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van belangrijke natuurwaarden vanaf 2017 wettelijk vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Het gaat hierbij zowel om de bescherming van soorten als de bescherming van gebieden.

De gebiedsbescherming in de Wnb implementeert onder andere de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrichtlijn. Gebieden die worden beschermd in het kader van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn vormen samen het Natura 2000-netwerk in Nederland. De Natura 2000-gebieden vormen de basis voor het behoud en herstel van de biodiversiteit in Europa. De Natura 2000-gebieden herbergen soorten en habitats die op Europees niveau van belang zijn, bijvoorbeeld door de functie als schakel van internationale trekroutes van vogels. Onderdeel van de Nederlandse Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die zijn aangewezen als NNN. Voor ieder Natura 2000-gebied is een aanwijzingsbesluit opgesteld, waarin omschreven staat voor welke kwalificerende natuurwaarden (habitats en/of soorten) het betreffende gebied is aangewezen. Tevens staan in het aanwijzingsbesluit de instandhoudingsdoelstellingen omschreven.

Voor plannen en projecten die nadelige effecten kunnen hebben op een Natura 2000-gebied, dienen de effecten op de kwalificerende natuurwaarden te worden onderzocht. Als uit de voortoets volt dat het plan mogelijk negatieve effecten heeft voor Natura 2000-gebieden dient een passende beoordeling te worden opgesteld.

Artikel 2.7, eerste lid, van de Wnb regelt de Natura 2000-plantoets. Het bestemmingsplan is een plan als bedoeld in artikel 2.7 lid 1 van de Wnb, aangezien het bestemmingsplan ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt die significante effecten kunnen hebben op de waarden waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen (de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied).

De vaststelling van het bestemmingsplan door de Gemeenteraad van Sint-Michielsgestel vindt plaats volgens de plantoetsing aan artikel 2.7 en 2.8 van de Wnb.

De feitelijk bestaande, planologisch legale situatie voorafgaande aan de vaststelling van het bestemmingsplan vormt de uitgangssituatie van de plantoets. Dit betreft de referentiesituatie. De stikstoftoename van de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen moet tegen deze referentiesituatie worden afgezet. Zeer kort samengevat betekent dit (onder andere) dat de stikstoftoename als gevolg van de met het (nieuwe) bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten, “weggestreept” mag worden tegen de stikstofafname als gevolg van verdwijnende activiteiten die onderdeel vormen van de referentiesituatie.

2.2 Externe saldering en de plantoets

Als voor een bestemmingsplan een passende beoordeling moet worden opgesteld, dan mag het plan alleen worden vastgesteld als uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat de natuurlijke kenmerken van een betrokken Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast. Daarvoor mag in de passende beoordeling onder voorwaarden rekening worden gehouden met mitigerende maatregelen, waaronder externe saldering. In het planspoor kan in dit kader worden gedacht aan de intrekking van een milieutoestemming die voor de relevante referentiedatum (moment aanwijzing Natura 2000-gebied) is verleend aan een agrarisch bedrijf dat gelegen is buiten het plangebied. Om een externe salderingsmaatregel te mogen betrekken in een passende beoordeling voor een plan, moet worden voldaan aan de voorwaarden uit de rechtspraak.

Op 30 september 2020 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') een belangrijke uitspraak gedaan over de mogelijkheid van extern salderen in het planspoor (ECLI:NL:RVS:2020:2318). Uit jurisprudentie volgt dat bij (extern) salderen in het planspoor de Provinciale beleidsregels voor intern en extern salderen niet van toepassing zijn, omdat deze beleidsregels uitsluitend zien op de verlening van een natuurvergunning en niet op de vaststelling van een plan.

De vraag of voor de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen een natuurvergunning kan worden verkregen kan niet via de band van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan aangekaart worden. Dat betekent dat in de uitvoerbaarheidstoets de provinciale beleidsregels geen rol kunnen spelen in een beroepsprocedure tegen een bestemmingsplan. In de uitspraak over het Logistiek Park Moerdijk wijst de Afdeling er (in lijn met haar eerdere jurisprudentie op) dat de Wnb een afzonderlijk toetsingskader kent voor plannen.

Dit betekent dat in de plantoets geen rekening hoeft te worden gehouden met de strengere voorwaarden uit de provinciale beleidsregels voor salderen (ECLI:NL:RVS:2021:1054, r.o. 15.15).

Uit jurisprudentie volgen verschillende voorwaarden waaraan moet worden voldaan om externe saldering als mitigerende maatregel in een passende beoordeling te mogen betrekken. Kortgezegd zijn dit de volgende voorwaarden:

- Directe samenhang tussen saldogevende activiteit en saldo-ontvangende activiteit. Dit moet blijken uit het intrekingsbesluit en/of de koopovereenkomst.
- Saldogever moet beschikking hebben over een onherroepelijke natuurvergunning of een op de referentiedata geldende milieuvergunning of melding Wet milieubeheer. Als op een later moment een vergunning is verleend of melding is ingediend dan moeten de toegestane activiteiten die zorg dragen voor de laagste (stikstof)depositie als referentie worden aangehouden.
- Uitgegaan moet worden van de gerealiseerde of vergunde capaciteit. Bedrijven die niet beschikken over een natuurvergunning, maar over een milieutoestemming moeten op het moment van intrekking of sluiting van de overeenkomst feitelijk nog aanwezig zijn. Dat is het geval als hervatting van het bedrijf mogelijk is, zonder dat daarvoor een natuurvergunning nodig is. Dit betekent in ieder geval dat de stallen er op het moment van het sluiten van de overeenkomst of de intrekking er nog moeten staan. Bedrijven die wel beschikken over een natuurvergunning hoeven in het geheel niet feitelijk aanwezig of

gerealiseerd te zijn. Relevant is of de stikstofdepositie aanwezig was of kon zijn op het moment van intrekking of het sluiten van de overeenkomst. Dat is ook het geval als het project op deze momenten alsnog kan worden gerealiseerd en in gebruik kan worden genomen op basis van de natuurvergunning.

- De externe salderingslocatie moet tijdig beëindigd zijn, voordat de negatieve effecten van het besluit kunnen optreden. Dit kan worden geregeld door een daartoe strekkende voorwaardelijke verplichting op te nemen in de planregels van het nieuwe bestemmingsplan.
- De emissie van een bedrijf dat wordt beëindigd en al gebruikt wordt in een passende beoordeling van een ander project of plan, mag niet nog een keer worden ingezet. Denk hierbij aan bedrijven die deelnemen of hebben deelgenomen aan een beëindigingsregeling.
- Er mag alleen rekening worden gehouden met de afname van stikstofdepositie, voor zover die plaatsvindt op de hexagonen waar een toename door het plan wordt berekend.

2.3 Stikstofbeleid

Na de PAS uitspraak van mei 2019 is er gewerkt aan een nieuw wettelijk kader om de stikstofproblematiek aan te pakken. Uitvloeisel daarvan is de Wet stikstofreductie en natuurherstel. Met deze wet wordt voorzien in de wettelijke verankering van de door het kabinet aangekondigde structurele aanpak van de stikstofproblematiek.

De wet is op 17 december 2020 aangenomen door de Tweede Kamer en op 9 maart 2021 aangenomen door de Eerste Kamer. Op 1 juli 2021 is de wet in werking getreden. Met deze stikstofwet werd een bouwvrijstelling voor stikstof ingevoerd. Daardoor was het niet langer nodig om de stikstofdepositie van tijdelijke activiteiten – de bouw, sloop en de aanleg – te berekenen in het kader van de toets aan de Wet Natuurbescherming. In de zogenaamde ‘Porthos-uitspraak’ van 2 november 2022 oordeelt de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de bouwvrijstelling in strijd is met het Europese recht. In deze Passende beoordeling worden daarom de stikstofeffecten in de gebruiksfase én realisatiefase beoordeeld.

Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering

De natuur versterken en het de kans geven zich te herstellen, daar moet de stikstofaanpak aan bijdragen. Dat is vastgelegd in de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering, die op 1 juli 2021 in werking trad. Hiervoor zijn Europese stikstofreductiedoelen opgesteld. In het programma Stikstofreductie en Natuurverbetering en het Nationaal Programma Landelijk Gebied wordt gewerkt aan het halen van onder meer deze doelen.

Startnotitie Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

In juni 2022 heeft het Rijk de startnotitie van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) inclusief richtinggevende emissiereductiedoelen stikstof per gebied gedeeld. Momenteel wordt gewerkt aan een regionale uitwerking van de doelen voor natuur, water en klimaat. De landelijke stikstofreductiedoelen zijn richtinggevend aan provincies en belanghebbenden om in de gebieden aan de slag te gaan en een oplossing te vinden voor het stikstofprobleem. Bij de uitwerking van de gebiedsprogramma's kunnen de doelen nog worden aangepast aan de hand van nieuwe inzichten. In het voorjaar van 2023 is het Ontwerpprogramma Nationaal Programma Landelijk Gebied beschikbaar. Het streven is om het programma medio 2023 definitief vast te stellen.

De provinciale stikstofdoelen zijn een doorvertaling van de landelijke doelstelling dat de stikstofdepositie op 74% van het areaal in 2030 onder de Kritische Depositie Waarde (KDW) moet liggen.

Passende beoordeling nodig bij wijziging emissiearme stalsysteem sinds december 2022

Gerechtelijke uitspraken en de op 25 november 2022 verschenen kamerbrieven van het ministerie van LNV hebben consequenties voor de vergunningverlening van alle emissiearme stalsystemen. Er kan met onvoldoende zekerheid worden vastgesteld dat de stalsystemen voldoende emissies reduceren. Daarom kunnen vergunningen op dit moment niet worden verleend zonder een passende beoordeling waarbij andere (aanvullende) passende maatregelen worden getroffen om de vereiste emissiereductie te behalen. In eerste instantie gold dit alleen voor melkvee en jongvee. In de op 25 november uitgebrachte kamerbrief geeft de Minister aan dat de Rav-factoren niet meer kunnen worden toegepast bij de vergunningverlening op basis van de Wet natuurbescherming voor alle sectoren en voor alle emissiearme systemen, ook de meer traditionele systemen, zoals luchtwassers. Daarom zag de provincie zich genoodzaakt de vergunningverlening voor alle aanvragen voor emissiearme stalsystemen op te schorten. Emissiearme stalsystemen kunnen nu niet zonder meer worden verleend op basis van de Rav-systematiek.

Vergunningverlening voor stalsystemen voor alle diercategorieën is alleen nog mogelijk via een passende beoordeling. Hoe deze passende beoordeling eruit moet zien en hoe deze getoetst moet worden is op dit moment echter nog onbekend. Het ministerie van LNV komt daarvoor medio 2023 met een handreiking.

Vooraf bij biologische luchtwassers is het onvoldoende zeker dat deze het beloofde ammoniakverwijderingsrendement zullen halen. Uit WUR-onderzoek (*Onderzoek naar verbeterpunten voor combi-luchtwassers in de praktijk*, E. Maasdam, R.W. Melse, N.W.M. Ogink, Wageningen Livestock Research Openbaar Rapport 1337, november 2021) blijkt dat bij biologische, gecombineerde luchtwassers het ammoniakverwijderingsrendement 20-25% lager ligt dan de 85% waar in de Rav vanuit is gegaan. Uit deze studie is gebleken dat biologische combi-wassers vaak een probleem hebben om de pH stabiel te houden. Bij chemische luchtwassers is dit stuurbaar en moet de 85% ammoniakreductie bij een goede werking wel gehaald kunnen worden.

Technische nalatigheid, storingen en mankementen (slecht onderhoud, vervuiling van filterpakketten en druppelvangers, verkeerd afgestelde spuiwaterregeling etc.) leiden tot lagere ammoniakverwijderingsrendementen. Met het continue meten van de ammoniakverwijdering met ammoniaksensoren kan een stap gezet worden richting een directere controle van de werking van luchtwassers. Voorbeelden van parameters waarmee gecontroleerd zou kunnen worden of een luchtwasser vaak in storing staat zijn: het stroomverbruik van de pomp(en), levering van vers water aan het systeem en de totale productie hoeveelheid van spuiwater. Een verdere uitbreiding van het huidige elektronisch logboek met een of meerdere debietmeters bij de waswaterpomp(en) kan meer inzicht geven in mogelijke verstoppingen in leidingwerk en sproeijs.

De verwachting is dat combi-wassers in de praktijk de ammoniakrendementen kunnen behalen zoals die in de Rav zijn opgenomen, wanneer de nodige maatregelen worden getroffen zoals aanbevolen in het voornoemde WUR-rapport 1337. In dit onderzoek is op een aantal bedrijfslocaties onderzoek gedaan naar verbetering van ammoniak- en geurverwijderingsrendementen bij combi-luchtwassers.

Hierbij is eerst op basis van de bestaande situatie vastgesteld welke mogelijke technische verbeteringen bij deze luchtwassers konden worden toegepast. Deze verbeteringen zijn vervolgens doorgevoerd waarna het effect van deze aanpassing op de rendementen werd gemeten. De technische maatregelen waren vooral effectief voor het verbeteren van het ammoniakrendement. De verkregen informatie uit dit onderzoek kan volgens de onderzoekers ingezet worden voor verbeteringen van de rendementen van huidige combi-luchtwassers op praktijkbedrijven.

De goede werking van de emissiearme stalsystemen (met name de gecombineerde luchtwassers) moet gewaarborgd worden in het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor Laar-Nieuw Laar, aangezien het bestemmingsplan het kader vormt voor ontwikkelplannen van veehouderijen die zonder aanvullende maatregelen voor een goede werking van de luchtwassers mogelijk negatieve stikstofeffecten kunnen veroorzaken voor Natura2000 gebieden.

3 Planbeschrijving

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied betreft een zone ten oosten van de kernen Berlicum en Middelrode in de gemeente Sint-Michiëlsgestel en heeft een omvang van ca. 1,67 km². Het plangebied wordt globaal begrensd door de Werststeeg in het noorden, de bebouwde kom en sportpark de Brand in het westen, de Zandstraat en Milroojsedijk in het zuiden en de Nieuwe Weg en Schellekesveld in het oosten.

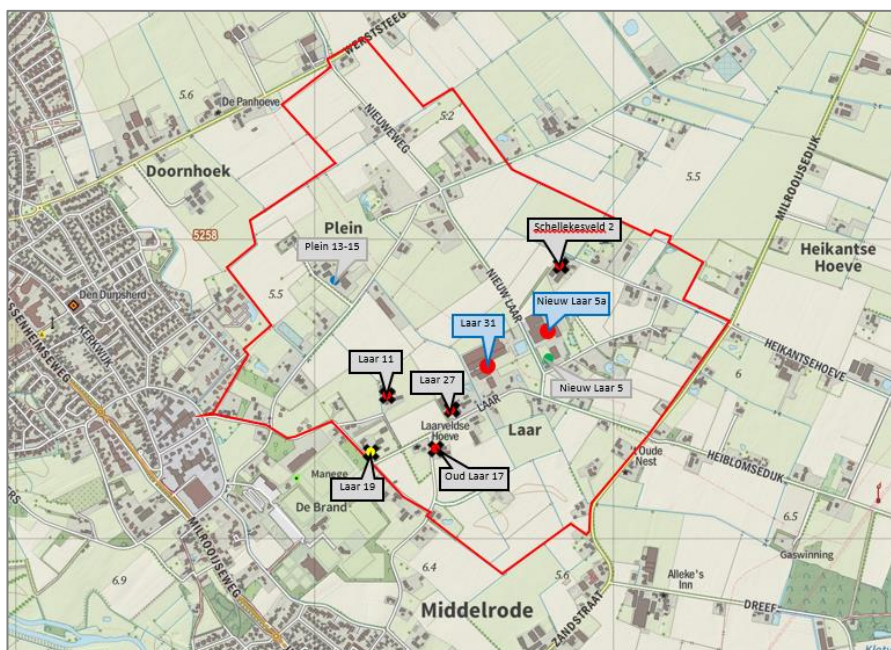

Figuur 1: Begrenzing plangebied bestemmingplan verbrede reikwijdte Laar-Nieuw Laar

3.2 Planvoornemen

3.2.1 Algemeen

Het bestemmingsplan Laar – Nieuw Laar is opgenomen in de 18e tranche van de Crisis- en Herstelwet. De Crisis- en Herstelwet kent een experimenteerbepaling om nu al in de geest van de Omgevingswet te werken. In het kader van de nieuwe Omgevingswet wordt daarom gesproken over een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte. De verbrede reikwijdte zal in dit bestemmingsplan invulling krijgen door het vastleggen van milieueisen en randvoorwaarden met betrekking tot de uitbreiding van de twee blijvende intensieve veehouderijen. Dit om te borgen dat de uitbreiding van deze bedrijven gepaard gaat met de best beschikbare technieken om de uitstoot van geur, fijn stof en ammoniak te verminderen en de overlast voor omwonenden zo ver mogelijk terug te dringen.

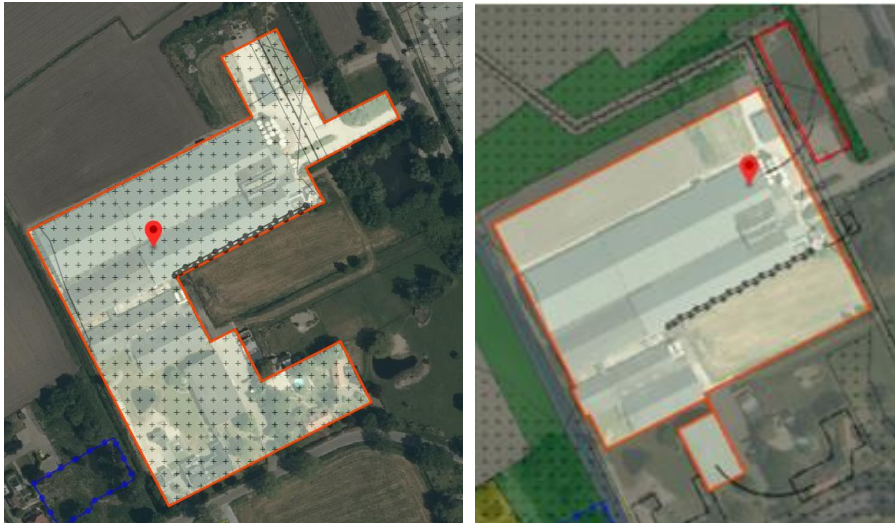
Figuur 2: Aanduiding veehouderijen binnen het plangebied, incl. feitelijk reeds beëindigde veehouderijen

3.2.2 Ontwikkellende veehouderijen

Laar 31-33-35 en Nieuw laar 11 (genaamd: Laar 31)

Het bouwvlak wordt uitgebreid ten behoeve van de realisatie van nieuwe varkensstallen en een mestverwerkingsinstallatie met algenkweek. De feitelijke situatie komt wat betreft varkensstallen overeen met de vergunde situatie voor zowel milieu (Wabo) als natuur (Wnb). De vergunde mestverwerkingsinstallatie is tot op heden niet gerealiseerd. Verder is er nog een klein bouwbedrijf aanwezig als nevenactiviteit met een beperkt aantal verkeersbewegingen.

Figuur 3: Uitsnede verbeelding Laar 31: vigerend bouwvlak met aanduiding i.v. (links) en nieuw gekoppeld bouwvlak met aanduiding i.v. (rechts). Bron: ruimtelijkeplannen.nl

Nieuw Laar 5a:

Het bouwvlak wordt vergroot ten behoeve van de realisatie van een nieuwe vleesvarkensstal op een perceel landbouwgrond dat nog in agrarisch gebruik is en bemest wordt (circa 0,88 ha). De feitelijke situatie komt overeen met de vergunde situatie voor zowel milieu (Wabo) als natuur (Wnb). De vigerende natuurvergunning bevat beperkte latente ruimte bestaande uit vergunde, niet gerealiseerde dierplaatsen (fokzeugen en overig rundvee).

Figuur 4: Uitsnede verbeelding Nieuw Laar 5a: vigerend bouwvlak met aanduiding i.v. (links) en nieuw bouwvlak met aanduiding i.v. (rechts). Bron: ruimtelijkeplannen.nl

In hoofdstuk 4 en 5 wordt per bedrijf een inhoudelijke uitwerking gegeven van de uitgangssituatie en ontwikkelplannen van beide bedrijven.

3.2.3 Stoppende veehouderijen

- Laar 11: Beëindiging van de varkenshouderij. Behoud van de agrarische bestemming met vormverandering van het geldend agrarisch bouwvlak, waarbij uitsluitend het houden van 35 schapen en 1.000 m² caravanstalling is toegestaan (dit zijn geen bestaande activiteiten) en geen verdere veehouderijactiviteiten meer mogelijk zijn.
- Laar 19: Beëindiging van de pluimveehouderij. Laar 19 krijgt bedrijfsbestemming t.b.v. bestaande caravanstalling en eierverkoop.
- Laar 27: Beëindiging van de varkenshouderij. Bedrijfswoning krijgt woonbestemming voor 2 wooneenheden.
- Oud Laar 17: Beëindiging van de varkenshouderij. Bedrijfswoning krijgt woonbestemming.
- Schellekesveld 2: Beëindiging van de varkenshouderij. Bedrijfswoning krijgt woonbestemming met kleinschalige bedrijvigheid (maximaal milieucategorie 2) tot een maximale omvang van 1.000 m² alsmede maximaal 200 m² aan bijgebouwen.
- Plein 13-15: Een dubbele woonbestemming op Plein 15 (rijksmonument) vanwege woningsplitsing van de (voormalige) bedrijfswoning. Het resterend gedeelte van het agrarisch bouwvlak (Plein 13) blijft behouden, maar hier wordt geen veehouderij meer toegestaan (alleen akkerbouw).

3.2.4 Woningen

Het plan bevat 30 nieuwe woonbestemmingen bestaande uit:

- Zestien nieuwe Ruimte voor Ruimte woningen: 4 aan de Nieuweweg, 3 aan de Schellekesveld, 6 aan Laar en 3 aan Oud Laar.
- Twee nieuwe woningen op Laar. Dit zijn woningverplaatsingen na sloop Laar 29a en 29b.
- Woningssplitsingen op Plein 15, Plein 26, Oud Laar 9, Laar 27, Laar 32/32a
- Zestien bedrijfswoningen van gestopte veehouderijen die een woonbestemming krijgen: Schellekesveld 2, Plein 15, Plein 26, Oud Laar 17, Laar 27, Laar 32/32a
- Eén bedrijfswoning van een gestopte veehouderij krijgt een bedrijfsbestemming: Laar 11.

3.2.5 Niet-agrarische bedrijvigheid

Voor de bestaande (niet-veehouderij) bedrijven in het plangebied wordt de huidige bestemming overgenomen in het nieuwe bestemmingsplan. Op de locaties Groenstraat 28 en Plein 30 is de feitelijke situatie niet in overeenstemming met het bestemmingsplan en is een correctie van de begrenzing van het bestemmingsvlak nodig. Op Laar 19 is de veehouderij beëindigd en wordt een bedrijfsbestemming toegekend voor de bestaande, planologisch legale caravanstalling en eierhandel. In totaal is voorzien het bestemmingsplan in een extra oppervlak bedrijfsbestemming van ongeveer 0,88 ha. Op Schellekesveld 7 wordt voorzien in een uitbreiding van de mini-camping van 10 naar 35 standplaatsen en 220 m² bijgebouwen. Het campingterrein zelf wordt niet uitgebreid.

3.2.6 Overige ontwikkelingen

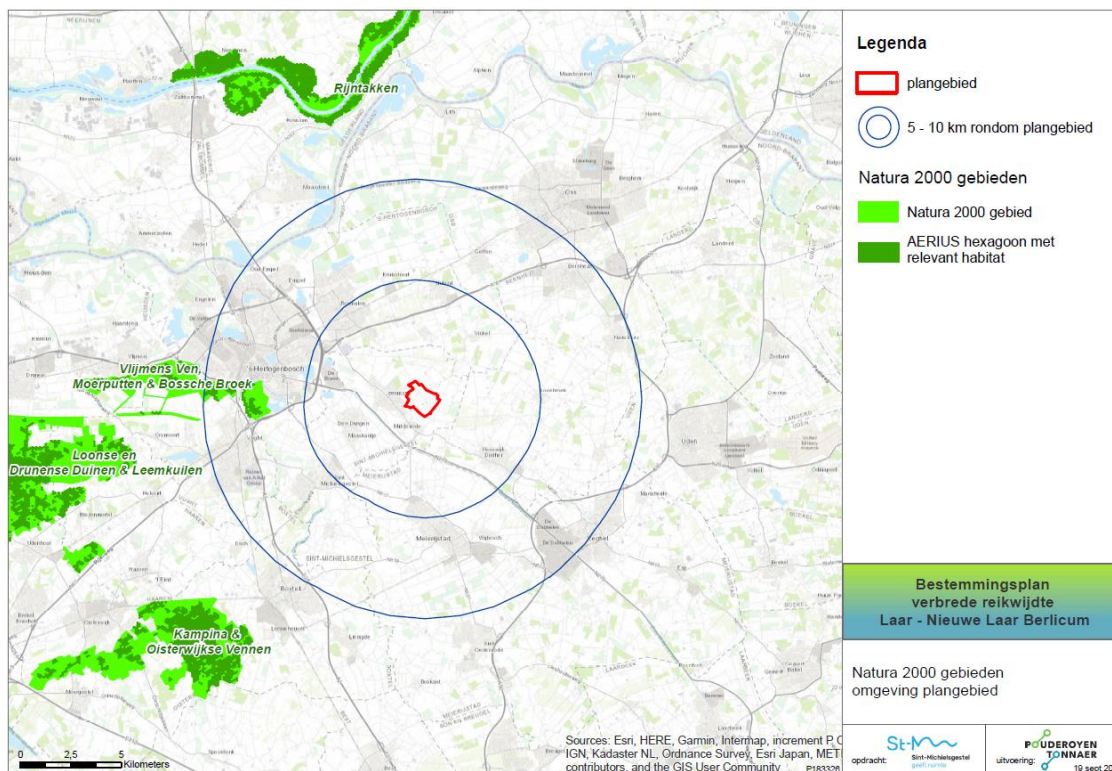
Op Laar 32a wordt een kleinschalige nevenactiviteit toegestaan voor statische opslag binnen bestaand bruto vloeroppervlak. Op Laar 29a en Laar 29b worden het agrarisch bouwvlak en woonbestemming omgezet in een groenbestemming. Op Laar 29 worden als nevenactiviteit bij de woonbestemming de bestaande hoveniersactiviteiten in de huidige omvang toegestaan. Op Nieuw Laar 16 komt binnen de agrarische bestemming een functieaanduiding ter plaatse van de bestaande, vergunde mini-camping. Op Groenstraat 27 en Plein 29 is sprake van een bouwvlakvergroting voor de bestaande burgerwoning.

3.3 Natura2000 gebieden en natuurwaarden

3.3.1 Natura2000 gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (Habitatrichtlijngebied) ligt op ongeveer 7 km afstand ten westen van het plangebied. Op ongeveer 14 km liggen ten westen en zuidwesten de Natura 2000-gebieden Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (habitatrichtlijngebied) en Kampina & Oisterwijkse Vennen (Vogel- en Habitatrichtlijngebied).

Figuur 5: Natura 2000 gebieden in de omgeving (met 5 km en 10 km contouren).

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstofdepositie. Dit is schadelijk voor de natuur. Herstelmaatregelen moeten er voor zorgen dat de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd. Een toename van stikstofdepositie is niet toegestaan op stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000 gebieden als het niet zeker is dat de toename in stikstofdepositie geen nadelige gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Dit belemmert de vergunningverlening voor economische activiteiten. Daarom hebben het Rijk en de provincies het Programma Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld. Het PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden en op 29 mei 2019 onverbindend verklaard door de Raad van State. Deze stikstofuitspraak legde bouwprojecten en het verlenen van vergunningen stil. Het kabinet kwam daarop in november 2019 met maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen. Bij minstens de helft van de stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden, moet de stikstofdepositie in 2030 onder de kritische depositiewaarden (KDW) liggen. In 2018 heeft circa 78% van de stikstofgevoelige natuurgebieden een te hoge stikstofdepositie, uitgaande van de KDW-norm (*bron: Rijksoverheid*).

De benodigde uitstootdaling komt voor de helft van maatregelen die het kabinet al heeft genomen. Circa 10% neemt het Klimaatakkoord voor zijn rekening. Aanvullende maatregelen moeten zorgen voor de andere 40%. Naast de maatregelen voor het verminderen van stikstofuitstoot aan de bron, zet het kabinet ook in op natuurbehoud en –herstel. (bron: RIVM)

3.3.2 Overzicht natuurwaarden

Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

Het Vlijmens Ven, de Moerputten en het Bossche Broek vormen samen één gebied ten zuidwesten van 's-Hertogenbosch. Hier gaat het beekdal van de Dommel over in het laagveengebied van de "Naad van Brabant". Door de ligging in deze overgangszone zijn in het gebied basen minnende water- moeras- en graslandvegetaties aanwezig. Het Vlijmens Ven is een kwelgebied waar kranswier-vegetaties wordt aangetroffen in sloten. De Moerputten is een natuurreservaat met een groot areaal aan blauwgrasland en elzenbroekbos. Het Bossche Broek is een moerassig gebied in de benedenloop van de Dommel, waar blauwgraslanden aanwezig zijn. Het hele Natura 2000-gebied is aangewezen als leefgebied voor twee soorten pimpernelblauwtjes, zeer zeldzame vlindersoorten. Deze vlinders vormen de kern van de instandhoudingsdoelstellingen. Een onnatuurlijk waterpeil en de vermessing op agrarische gronden heeft negatieve effecten voor het leefgebied van het pimpernelblauwtje. Naast de habitatoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd, komt in het gebied meer bijzondere fauna voor. Vooral voor vogels is Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek waardevol (o.a. watersnip, grutto, kievit, kwartelkoning, roodborsttapuit en blauwborst). Het hele Natura 2000-gebied is van belang voor weidevogels. Verder is het gebied van belang voor trekkende zwanen en ganzen. In grote delen van het Natura 2000-gebied leven dassen en in specifieke delen leven bijzondere soorten als pimpernelblauwtje, bittervoorn, heikikker, rugstreepad, levendbarende hagedis en kamsalamander.

Tabel 1: Instandhoudingsdoelstellingen Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

<i>Habitattypen</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H3140	Kranswierwateren	Uitbreiding	Verbetering	Afhankelijk van beheer
H6410	Blauwgraslanden	Uitbreiding	Verbetering	Verdroging, vermessing en verzuring veroorzaken lokaal afname van de kwaliteit
H6510A	Glanshaver- en vossenstaart-	Uitbreiding	Verbetering	Bij voortzetting huidige beheer is uitbreiding te verwachten
H6510B	hooilanden			
H7140A	Overgangs- en trilveen	Behoud	Behoud	Verdroging, vermessing en verzuring veroorzaken lokaal afname van de kwaliteit

<i>Habitatoorten</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H1059	Pimpernelblauwtje	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding tot duurzame populatie
H1061	Donker pimpernelblauwtje	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding tot duurzame populatie
H1145	Grote modderkruiper	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud	Behoud
H1831	Drijvende waterweegbree	Behoud	Behoud	Behoud

In de huidige situatie zijn alle habitattypen en leefgebieden in Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek afhankelijk van beheer. Bij het ontbreken van overstromingsdynamiek en door de hoge stikstofdepositie kan zonder beheer niet meer worden voldaan aan de randvoorwaarden die deze habitattypen aan hun omgeving stellen. Een afname van stikstofdepositie is noodzakelijk.

Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen

De Loonse en Drunense Duinen is een groot stuifzandgebied. In dit gebied zijn dikke pakketten dekzand afgezet. Deze dekzanden zijn in de loop der tijd begroeid geraakt met bos, maar door houtkap en overbeweiding kon het zand weer gaan stuiven en ontstonden de huidige Loonse en Drunense duinen. Het stuifzandgebied wordt omringd door uitgestrekte naald- en eikenbossen die aan de zuidkant aansluiten op een beekdal met alluviale bossen, moeras en vennen. Enkele kilometers ten zuiden liggen de Leemkuilen met gegraven plassen omgeven door moerasbos.

Tabel 2: Instandhoudingsdoelstellingen Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen

<i>Habitattypen</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Uitbreiding	Verbetering	Onderdruk door betreding, verbossing en vergrassing.
H2330	Zandverstuivingen	Uitbreiding	Verbetering	Beperkt sprake van vergrassing
H3130	Zwakgebufferde vennen	Behoud	Behoud	Sprake van (versnelde) verlanding
H6410	Blauwgraslanden	Uitbreiding	Verbetering	Niet aanwezig, maar met potenties
H9160A	Eiken- haagbeukbossen	Behoud	Behoud	Kwaliteitsverbetering door beheer
H9190	Oude eikenbossen	Behoud	Behoud	Kwaliteit onder druk door recreatie
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding en kwaliteitsverbetering door beheer en inrichtingsmaatregelen

<i>Habitatsoorten</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H1166	Kamsalamander	Uitbreiding	Verbetering	Uitbreiding. Populatie neemt toe.
H1831	Drijvende waterweegbree	Behoud	Behoud	Behoud. In 2010 voor het laatst waargenomen, als zaadbank aanwezig.
H1831	Drijvende waterweegbree	Behoud	Behoud	Behoud. In 2010 voor het laatst waargenomen, als zaadbank aanwezig.

Emissie van verzurende en vermestende stoffen in combinatie met verdroging en een gebrek aan natuurlijke dynamiek vormen het grootse knelpunt voor de instandhoudingsdoelstellingen van de habitattypen. Een afname van stikstofdepositie in het Natura 2000-gebied is noodzakelijk.

Kampina & Oisterwijkse Vennen

De Kampina & Oisterwijkse Vennen bestaat uit licht glooiend zandlandschap met bossen, vennen, bijzondere graslanden en heide. Beekdalen doorsnijden het landschap. De Kampina is vooral van belang vanwege de vennen, natte heide en de fraaie overgangen naar schraallanden (Smalbroeken). Deze unieke natuur is grotendeels afhankelijk van water. Het gebied is daarom aangewezen als Natte Natuurparel. Er leven zeldzame planten- en diersoorten, zoals de drijvende waterweegbree, kamsalamander en taigarietgans.

Tabel 3: Instandhoudingsdoelstellingen Kampina & Oisterwijkse Vennen

<i>Habitattypen</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H2310	Stuifzandheiden met struikheide	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld, onder druk door vergrassing, verbossing en betreding
H2330	Zandverstuivingen	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld, kleine oppervlakte.
H3110	Zeer zwak gebufferde vennen	Uitbreiding	Verbetering	Goed ontwikkeld, met potentie voor herstel.
H3130	Zwak gebufferde vennen	Uitbreiding	Verbetering	Goed tot matig ontwikkeld met potentie voor herstel.
H3160	Zure vennen	Behoud	Verbetering	Goed tot matig ontwikkeld
H4010A	Vochtige heiden	Uitbreiding	Verbetering	Matig ontwikkeld. Kwaliteitsverbetering door beheer.
H4030	Droge heiden	Uitbreiding	Verbetering	Goed en matig ontwikkeld. Kwaliteitsverbetering door beheer.
H6410	Blauwgraslanden	Behoud	Verbetering	Niet stabiel. Klein oppervlak, bosopslag en mogelijk verzuring.
H7110B	Actieve hoogvenen	Uitbreiding	Verbetering	Kleine oppervlakte.
H7150	Pioniersvegetaties met snavelbiezen	Uitbreiding	Behoud	Goed tot matig ontwikkeld.
H9190	Oude eikenbossen	Behoud	Behoud	Klein areaal. Kwaliteit onder druk door opslag naaldhout.
H91E0C	Vochtige alluviale bossen	Behoud	Verbetering	Matig ontwikkeld.
<i>Habitatsoorten</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
H1082	Gestreepte waterroofkever	Uitbreiding	Verbetering	Kwetsbaar.
H1149	Kleine modderkruiper	Behoud	Behoud	Stabiel.
H1166	Kamsalamander	Uitbreiding	Verbetering	Maatregelen verbeterde oppervlakte en kwaliteit.
H1831	Drijvende waterweegbree	Uitbreiding	Verbetering	Matige toename.
<i>Broedvogels</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
A004	Dodaars	Behoud	Behoud	Sterke afname.
A276	Roodborsttapuit	Behoud	Behoud	Stabiel.
<i>Niet broedvogels</i>		<i>Doelstelling</i>		
		<i>Oppervlak</i>	<i>Kwaliteit</i>	<i>Opmerking</i>
A039	Taigarietgans	Behoud	Behoud	Afname.

De voornaamste bedreigingen voor soorten in Kampina & Oisterwijkse Vennen zijn verdroging en stikstofdepositie. Een overmaat aan stikstofdepositie leidt tot verzuring van de bodem en het ondiepe grondwater en heeft een negatief effect op planten en dieren. In delen van Kampina & Oisterwijkse Vennen is herstel van de waterstructuur en een actief beheer nodig. Een afname van stikstofdepositie is in het hele Natura 2000-gebied nodig. Met name optische verstoring en geluid (recreatie) is relevant voor de vogelsoorten.

Effectenindicator

Met behulp van de effectenindicator kan een verkenning worden uitgevoerd naar kansen op mogelijke significante effecten. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. In totaal zijn 19 verstoringsfactoren te onderscheiden.

Uit de effectenindicator volgt dat voor de vier voornoemde Natura2000 gebieden 'verzuring door N-depositie uit de lucht' een relevante verstoringsfactor is (= stikstofdepositie). Overig effecten (met name verstoring door licht, geluid, trillingen, optische verstoring, verstoring door mechanische effecten, verdroging, vernatting en versnippering) kunnen worden uitgesloten vanwege de afstand van het plangebied tot de Natura2000 gebieden.

4 Uitgangssituatie

4.1 Uitgangssituatie bestemmingsplan

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan moeten de effecten van dat bestemmingsplan op Natura 2000-gebieden worden beoordeeld. Een Passende beoordeling kan achterwege blijven voor een plan dat niet resulteert in een toename van stikstofdepositie t.o.v. de referentiesituatie in de zin van de artikel 2.7 lid 1 en artikel 2.8 van de Wnb. Om te beoordelen of een Passende beoordeling achterwege kan blijven wordt een zogenaamde Voortoets uitgevoerd.

De Raad van State op 29 mei 2019 heeft geoordeeld dat de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in strijd met de Habitatrictlijn is vastgesteld (*ABRvS 29 mei 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1603 en ECLI:NL:RVS:2019:1604*). Het PAS was niet van toepassing op een bestemmingsplan. Als een bestemmingsplan voorziet in een ruimtelijke ontwikkeling die leidt tot een toename van stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied waar de kritische depositiewaarde is bereikt, moet deze passend worden beoordeeld. Dit systeem is door de PAS-uitspraak niet veranderd. Niettemin werd soms bij een bestemmingsplan, in plaats van een passende beoordeling, verwezen naar het PAS. Namelijk in gevallen waaraan een Wnb-vergunning vooraf ging, die met toepassing van het PAS was verleend. Deze onderbouwing houdt sinds de PAS-uitspraak geen stand meer. Deze zogeheten één-op-één-inpassing van een onherroepelijke Wnb-vergunning in een bestemmingsplan is gelet op de uitspraak niet toegestaan als deze is verleend op basis van het PAS-beoordelingskader.

Het is vaste rechtspraak dat de feitelijk bestaande, planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan de referentiesituatie voor deze beoordeling vormt. In de Voortoets moeten de effecten van de maximale planologische mogelijkheden van een plan op Natura 2000-gebieden worden afgezet tegen de effecten op de Natura 2000-gebieden in de feitelijke, planologisch legale situatie ten tijde van vaststelling van het bestemmingsplan (*ABRvS 1 juni 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1515 en 8 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:298*).

Bij het bepalen van de referentiesituatie Wnb voor een bestemmingsplan is niet van belang of de situatie ook milieurechtelijk legaal is. Het is evenmin van belang of een omgevingsvergunning voor bouwen is verleend of dat voor het gebruik al een Nbwet-/Wnb-vergunning is verleend. Bovendien wordt bij het bepalen van de referentiesituatie in het planspoor geen link gelegd met de data van aanwijzing van de Natura 2000-gebieden.

Tabel 4: Feitelijk bestaande, planologisch legale situatie veehouderijen

<i>Locatie</i>	<i>Ammoniak (kg NH₃/jr)</i>	<i>Toelichting</i>
Laar 31	3.572,13	Niet gerealiseerd: 15 dekberen, mestverwerking en algenteeltvijver
Nieuw Laar 5a	983,8	Niet gerealiseerd: 37 rundvee (vergund situatie 1) of 105 fokzeugen + 27 rundvee (vergund situatie 2)
Laar 11	0	Geen vee meer aanwezig
Laar 27	0	Geen vee meer aanwezig
Schellekensveld 2	0	Geen vee meer aanwezig
Oud Laar 17	0	Geen vee meer aanwezig
Laar 19	0	Geen vee meer aanwezig
Nieuw Laar 5	0	Geen aanduiding paardenhouderij meer in bestemmingsplan
Plein 13-15	0	Melkveehouderij beëindigd, paard hobbymatig, akkerbouw
<i>Totaal voortoets Wnb</i>	<i>4.556</i>	

4.2 Uitgangssituatie veehouderijen Laar 31 en Nieuw Laar 5a

4.2.1 Juridisch kader één op één inpassing onherroepelijke natuurvergunningen

Varkenshouderijen Laar 31 en Nieuw Laar 5a zijn de enige twee veehouderijen in het plangebied die de veehouderijactiviteiten voortzetten. Beide bedrijven krijgen nog eenmalig ontwikkelruimte in het bestemmingsplan.

Laar 31 beschikt over een onherroepelijke Nbwet-vergunning van 3 juni 2016. Nieuw Laar 5a beschikt over een onherroepelijke omgevingsvergunning voor de activiteit natuur (met afgegeven verklaring van geen bedenkingen) van 20 maart 2020. Beide bedrijven hebben vergunde, niet-gerealiseerde ruimte (latente ruimte) in de 'natuurtoestemming' en zetten de latente ruimte in voor het nieuwe ontwikkelplan door middel van interne saldering in het projectspoor.

Uit artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming, gelezen in samenhang met artikel 2.7 van de Wnb, volgt dat een passende beoordeling moet worden gemaakt als de met een bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen significante gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Dat is het geval als een plan voorziet in ruimtelijke ontwikkelingen die ten opzichte van de referentiesituatie significante gevolgen voor die gebieden kunnen hebben.

Om te bepalen of een plan een toename van stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied tot gevolg heeft, is van belang om de referentiesituatie vast te stellen. In het planspoor geldt namelijk dat de effecten van de maximale mogelijkheden van een (nieuw) bestemmingsplan moeten worden beoordeeld ten opzichte van de effecten die reeds plaatsvinden in de referentiesituatie. Bij een bestemmingsplan betreft de referentiesituatie de feitelijk bestaande én planologisch legale situatie ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan. Dit betekent dat de feitelijke (planologisch legale) situatie bepalend is, en niet de onbenutte planologische mogelijkheden. Voor de referentiesituatie in het planspoor is de natuur- of milieuvergunde situatie dus ook niet relevant.

Uit rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: 'de Afdeling') blijkt dat in het planspoor significante gevolgen door de stikstofuitstoot op voorhand kunnen worden uitgesloten, indien voor de gebruiksmogelijkheden in het plan wordt aangesloten bij de feitelijk en planologisch legale situatie voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. In een dergelijk geval kan een passende beoordeling achterwege blijven.

Er geldt ook geen verplichting om een passende beoordeling op te stellen, indien gebruik kan worden gemaakt van de uitzondering als bedoeld in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb (de zogenoemde één-op-één inpassing van een natuurvergunning die reeds passend is beoordeeld). Deze bepaling luidt als volgt:

"2. In afwijking van het eerste lid hoeft geen passende beoordeling te worden gemaakt, ingeval het plan of het project een herhaling of voortzetting is van een ander plan, onderscheidenlijk project, of deel uitmaakt van een ander plan, voor zover voor dat andere plan of project een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van dat plan of project."

De in het projectspoor verkregen natuurtoestemming kan op grond van de in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb vastgelegde uitzonderingsregeling, onder omstandigheden, worden ingezet in het planspoor. In een bestemmingsplan kan worden aangesloten bij de mogelijkheden die voortvloeien uit een (1) natuurvergunning die ten tijde van het vaststellen van het bestemmingsplan in rechte onaantastbaar was, (2) waaraan een passende beoordeling ten grondslag heeft gelegen, én (3) die in het bestemmingsplan één-op-één is ingepast. Gelet op artikel 2.8 lid 2 van de Wnb kan dan een nieuwe passende beoordeling voor het plan in beginsel achterwege blijven, als (4) een nieuwe passende beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren over de significante gevolgen van de reeds natuurvergunde projecten. De veronderstelling daarbij is dat de planologische mogelijkheden al passend zijn beoordeeld in het kader van de verlening van de natuurvergunning en een nieuwe passende beoordeling voor het bestemmingsplan geen nieuwe inzichten geeft.

Voor de toepassing van de uitzondering op het maken van een passende beoordeling als bedoeld in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb betekent het voorgaande dat een bestemmingsplan zonder passende beoordeling op grond van artikel 2.8 lid 2 van de Wnb kan worden vastgesteld, indien aan de volgende (cumulatieve) voorwaarden wordt voldaan:

- er moet sprake zijn van een onherroepelijk besluit waaraan een passende beoordeling ten grondslag ligt;
- de natuurvergunde situatie moet zijn geborgd in de planregels, waarbij uit oogpunt van rechtszekerheid duidelijk moet zijn welke natuurvergunning precies wordt bedoeld, door bijvoorbeeld te verwijzen naar de datum en het kenmerk van de natuurvergunning dan wel deze als bijlage bij de planregels te voegen; én
- er dienen redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten te zijn op basis waarvan een nieuwe passende beoordeling moet worden opgesteld.

Als een bestemmingsplan andere of gewijzigde activiteiten mogelijk maakt dan de (eerder) natuurvergunde situatie, moet daarvoor voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan een ecologisch onderzoek (voortoets) worden uitgevoerd om te beoordelen of – als gevolg van dit meerdere – significante gevolgen optreden voor Natura 2000-gebieden.

Als op grond van objectieve gegevens uit dat onderzoek volgt dat significante gevolgen op de betrokken gebieden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten, dient ook een passende beoordeling te worden gemaakt. Het bestemmingsplan kan in dat geval pas worden vastgesteld nadat de gemeenteraad uit de passende beoordeling de zekerheid heeft verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

De ontwikkelplannen van beide bedrijven wijken af van de natuurtoestemmingen. Dit geldt voor de stallen van Laar 31 en Nieuw Laar 5a, maar ook voor de vergunde mestverwerkingsinstallatie op Laar 31. Het één-op-één-inpassen in het bestemmingsplan van de natuurtoestemmingen is mogelijk voor het vastleggen van de natuurvergunde situatie inclusief latente ruimte. Voor de nog niet eerder (natuur)vergunde ontwikkelplannen is dit juridisch niet mogelijk via de uitzondering van één-op-één-inpassing als bedoeld in artikel 2.8 lid 2 van de Wnb. De ontwikkelplannen vloeien immers niet voort uit een verleende natuurtoestemming die ten tijde van het bestemmingsplan in rechte onaantastbaar was, én waaraan een passende beoordeling ten grondslag heeft gelegen. Daarbij speelt ook mee dat er ten aanzien van de gecombineerde luchtwassers (die beide bedrijven in het ontwikkelplan toepassen) niet terug gevallen kan worden op de passende beoordeling die ten grondslag ligt aan de onherroepelijke natuurtoestemmingen. Dit wordt hierna nog verder toegelicht.

In navolgende paragrafen wordt daarom voor beide veehouderijen een afzonderlijke beoordeling uitgevoerd voor wat betreft de uitgangssituaties en in hoofdstuk 5 ten aanzien van de stikstofeffecten van de ontwikkelplannen.

4.2.2 Laar 31

Voor Laar 31 is op 3 juni 2016 een natuurvergunning verleend voor het uitbreiden van de veehouderij op grond van artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (met kenmerk: Z/006005-30768). In besluitonderdeel II van deze natuurvergunning is bepaald dat de beschrijving van het project in de aanvraag en de bijlage bij de natuurvergunning, voor zover deze betrekking heeft op de stalsystemen, veebezetting en emissiepunten, onderdeel uitmaakt van de natuurvergunning. Aan de aanvraag om de natuurvergunning ligt de passende beoordeling *'Passende beoordeling in het kader van de aanvraag Natuurbeschermingswetvergunning'* van 15 juni 2015 ten grondslag, welke is gewijzigd middels een aanvulling op de aanvraag van 24 maart 2016.

Tabel 5: Overzicht vergunningen Laar 31

Vergunning	Emissiearm stalsysteem	kg NH3/jr (alleen stalemissies)
Wm-vergunning 25 juni 1999 – <i>In 2012 de laagst vergunde emissie vanaf aanwijsdata VR-HR</i>	Traditioneel	4.864,5 - <i>oude Rav</i> 6.195,1 - huidige Rav
Omgevingsvergunning met VVGB Nbwet 8 november 2012	70% biologische luchtwater (BWL 2007.03) 85% gecombineerd luchtwassysteem met watergordijn en biologische water (BWL 2009.12)	3.720,38 - <i>oude Rav</i> 3.537,58 - huidige Rav
Nbwet-vergunning 30 april 2014	70% biologische luchtwater (BWL 2007.03) 85% gecombineerd luchtwassysteem met watergordijn en biologische water (BWL 2009.12)	3.645,31 - <i>oude Rav</i> 3.584,58 - huidige Rav
Nbwet-vergunning 3 juni 2016	70% biologische luchtwater (BWL 2007.03) 85% gecombineerd luchtwassysteem met watergordijn en biologische water (BWL 2009.12)	5.301,73 (met externe saldering)
Ontwikkelplan 2023	85% gecombineerd luchtwassysteem met watergordijn en biologische water (BWL 2009.12)	3.654,8

Naast het houden van varkens is in zowel de natuurvergunning als in de milieuvergunning ook mestverwerking vergund. Feitelijk is er nog geen mestverwerkingsinstallatie gerealiseerd. Het ontwikkelplan omvat ook een mestverwerkingsinstallatie, maar de beoogde installatie is gewijzigd ten opzichte van de natuurvergunde situatie (en maakt dan ook geen onderdeel uit van de passende beoordeling die aan de natuurvergunning ten grondslag ligt).

Tabel 6: Feitelijke, planologisch legale situatie Laar 31 – alleen stalemissies

Feitelijke situatie										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
2-3	581 vleesvarkens 200 g./dr. zeugen 6 dekberen	D3.2.15.4 D1.3.12.4 D2.4.4	2009.12 85%	157576	409573	4,3	3,7	3,10	1,10	392,43
4-5	360 g./dr. zeugen 690 g./dr. zeugen	D1.3.6 D1.3.6	2007.03.v3 70%	157614	409633	8,2	4,7	4,06	1,31	1365
6-7	300 kraamzeugen 5.070 gesp.biggen	D1.2.10 D1.1.9	2007.03.v3 70%	157610	409633	8,2	5,8	2,86	3,60	1814,7
7.207 varkens										3.572

Tabel 7: Wnb-vergunde situatie Laar 31

Vergund Wet natuurbescherming (Nbwet-vergunning 3 juni 2016)										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
2-3	581 vleesvarkens 200 g./dr. zeugen 5 dekberen	D3.2.15.4 D1.3.12.4 D2.4.4	2009.12 85%	157576	409573	4,3	3,7	3,3	1	392,43
4-5	360 g./dr. zeugen 690 g./dr. zeugen	D1.3.6 D1.3.6	2007.03.v3 70%	157614	409633	8,2	4,7	1,9	6	1365
6-7	300 kraamzeugen 5.070 gesp.biggen	D1.2.10 D1.1.9	2007.03.v3 70%	157610	409633	8,2	5,8	2,2	6	1814,7
8	22 dekberen 440 kraamzeugen 7.403 gesp.biggen 240 vleesvarkens	D2.4.4 D1.2.17.4 D1.1.15.4 D3.2.15.4	2009.12 85%	157579	409679	7,5	5,1	6,8	1	1441,26
9	459 g./dr. zeugen	D1.3.12.4	2009.12 85%	157624	409599	9,0	6,1	1,3	6	289,17
15.770 varkens										5.302

Tabel 8: Ontwikkelplan Laar 31 – alleen stalemissies

Ontwikkelplan (realistisch scenario in het MER)										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
4-5	900 g./dr. zeugen 150 g./dr. zeugen	D1.3.12.4	2009.12 85%	157618	409631	10	4,7	1,0	7	661,5
6-7	300 kraamzeugen 1.040 gesp.biggen 1.170 opfokzeugen	D1.2.17.4 D1.1.15.4 D3.2.15.4	2009.12 85%	157615	409663	10	5,8	1,0	7	1.020,5
8	645 kraamzeugen	D1.2.17.4	2009.12 85%	157595	409690	10	5,9	1,0	7	838,5
10-11	1.778 g./dr. zeugen 17 dekberen	D1.3.12.4 D2.4.4	2009.12 85%	157641	409612	10	6,7	1,0	7	1.134,25
6.000 varkens										3.655

Wat wijzigt er in het ontwikkelplan ten opzichte van de reeds (natuur)vergunde situatie:

- Stal 2+3 wordt gesloopt. Emissie wordt ingezet voor de nieuwe stallen 8, 10 en 11.
- Stal 4+5 wordt voorzien van een combiluchtwater en er komen 100 guste en dragende zeugen bij. Dit wijkt qua dieraantal, diercategorie en type luchtwater af van de (natuur)vergunde situatie.
- Uit stal 6+7 gaan 4.030 gespeende biggen weg en er komen 1.170 opfokzeugen bij. Dit wijkt qua dieraantal, diercategorie en type luchtwater af van de (natuur)vergunde situatie.
- Stal 8 is een nieuwe stal voor 645 kraamzeugen op een combiluchtwater. Dit wijkt af van de (natuur)vergunde nieuwe stal voor 440 kraamzeugen en 6.300 gespeende biggen.
- Stal 10+11 is een nieuwe stal voor 1.178 guste en dragende zeugen op een combiluchtwater. In de natuurvergunning staat alleen een nieuwe stal 9 voor 459 guste en dragende zeugen, dus dit wijkt ook af van de (natuur)vergunde situatie.

De vergunde en tevens feitelijk aanwezige biologische luchtwasser 70% (BWL 2007.03) wordt in het ontwikkelplan vervangen door een gecombineerd luchtwassysteem met 85% ammoniakreductie met watergordijn en biologische luchtwasser (BWL 2009.12). Dit maakt geen deel uit van de eerder verleende natuurvergunning van 3 juni 2016 en is dus nog niet passend beoordeeld.

Momenteel bestaat in de (rechts)praktijk veel discussie over de prestaties van emissiearme stalsystemen. De discussie spitst zich, simpel gezegd, met name toe op de vraag of deze stalsystemen wel de beloofde emissiereducties halen. Voor de berekening van de ammoniakemissie uit emissiearme stallen kunnen niet langer zonder meer de emissiefactoren uit de Regeling ammoniak en veehouderij (hierna: 'Rav-emissiefactoren') worden toegepast. Tot dit oordeel kwam de Afdeling in een drietal uitspraken van 7 september 2022 voor wat betreft de emissiearme vloersystemen voor het huisvesten van koeien. Deze uitspraken gaan niet over huisvestingssystemen met luchtwassers bij varkensstallen, maar de rechtbank Oost-Brabant heeft in de uitspraak van 9 april 2021 (ECLI:NL:RBOBR:2021:1601) een oordeel gegeven over luchtwassystemen die betrekking hebben op varkensstallen, namelijk over stalsystemen die gebruik maken van een gecombineerd luchtwassysteem met 85% ammoniakreductie met watergordijn en biologische luchtwasser (BWL 2009.12). Dit is het hetzelfde systeem als in het ontwikkelplan van Laar 31.

De rechtbank overweegt in de uitspraak van 9 april 2021 dat de overgelegde rapporten geen aanleiding zijn om te oordelen dat de Rav-emissiefactoren voor luchtwassers in zijn algemeenheid onjuist zijn, maar er zijn bij de rechtbank wel gereede twijfels gerezen over de vraag of een biologische combiluchtwasser in iedere stal op dezelfde manier zal presteren. De rechtbank is dan ook van oordeel dat gezien de twijfel over de effectiviteit van het betrokken emissiearme stalsysteem bij de natuurtoets niet zonder meer mag worden aangesloten bij de emissiefactor van het systeem zoals dat in de Rav is vastgelegd en dat gedeputeerde staten daarom een eigen inschatting moeten maken van de verwachte werking van de aan de orde zijnde combiluchtwassers door middel van een passende beoordeling met betrekking tot het toe te passen stalsysteem. Deze jurisprudentielijn is recent bijvoorbeeld ook door de rechtbank Gelderland overgenomen.

Er is nog geen Afdelingsrechtspraak verschenen over deze type combiluchtwassers in de varkenssector. De ontstane discussie in de rechtspraktijk heeft geresulteerd in Kamerbrieven en een nieuw onderzoek van de Wageningen Livestock Research (hierna: WUR-onderzoek). In de Kamerbrief van 25 november 2022 wijst de Minister van Natuur en Stikstof op verricht onderzoek over de effectiviteit van emissiearme stalsystemen. Uit deze Kamerbrief blijkt dat uit recent WUR-onderzoek is gebleken dat bij de onderzochte stalsystemen de reductie van ammoniakemissie die verwacht zou worden volgens de Rav-emissiefactoren niet wordt gehaald. Dit geldt ook voor emissiearme varkensstallen. De Rav-emissiefactoren voor varkensstallen worden nog niet aangepast, maar in overleg met de sector, fabrikanten en toezichthouders zal worden bezien wat mogelijk is om de prestaties van de betreffende technieken te verbeteren. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zal de Tweede Kamer hierover voor het einde van dit jaar (2023) nader informeren over de voortgang hiervan.

Raadpleegbaar via: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/06/30/kamerbrief-innovatie-en-borging-van-emissiearme-stalsystemen>.

Als de feitelijke situatie en de natuurvergunde situatie met elkaar vergeleken wordt dan is 3.572 kg NH3 feitelijk gerealiseerd én reeds passend beoordeeld en vormt daarmee de uitgangssituatie voor de plantoets. Het ontwikkelplan betreft voor het totale plan inclusief verkeer, WKK e.d.: 3.797 kg NH3. Dit is 225 kg NH3 meer dan de referentiesituatie. Uit een verschilberekening moet blijken of dit emissieverschil leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura2000 gebieden. Dit wordt uitgewerkt in hoofdstuk 5.

Mestverwerking

In de Natuurbeschermingswetvergunning van 2014 is de verwerking van uitsluitend 'eigen mest' betrokken. In de Natuurbeschermingswetvergunning van 2016 staat de mestverwerking ook vermeld, o.v.v. geen wijziging in mestverwerking in 2016 ten opzichte van de vergunning van 2014. Navolgend een passage uit de beschikking van de natuurvergunning van 2014 (kenmerk 2077438/3563409):

3.2 Mestverwerking

In de beoogde situatie wordt op het bedrijf ook drijfmest vergist en/ of verwerkt. Dit betreft uitsluitend mest van de eigen locatie. In zaak 201109895/ 1/ R3 van 14 augustus 2013 heeft de Afdeling Bestuursrechtsspraak van de Raad van State vastgesteld, dat een dergelijke vergistings- / werkingsinstallatie, waarbij uitsluitend sprake is van eigen gebruik, in verhouding tot het agrarisch gebruik als zodanig beschouwd kan worden als een activiteit van ondergeschikt belang, die niet afzonderlijk behoeft te worden onderzocht, omdat zij boven op dat agrarisch gebruik geen significante effecten op omliggende N2000-gebieden kan hebben. De emissie afkomstig van de mestvergisting- / werking is dus niet afzonderlijk beschouwd, maar is reeds verdisconteerd in de hierboven beschreven aangevraagde situatie.

De natuurvergunning ziet toe op activiteiten en niet op emissies. Op basis hiervan is voor interne saldering in zowel de uitgangssituatie (vergund 2016) als het voornemen de NOx-emissies van de mestverwerking, WKK, verkeer, laden en lossen, laadschop en NSA aangehouden. De onderbouwing bij de brongegevens staat opgenomen in het concept-ProjectMER dat is aangeleverd door initiatiefnemer.

Tabel 9: Invoer brongegevens Aerius verschilberekening bij concept-ProjectMER Laar 31:

Activiteit	Ontwikkelplan 2023	Nbwet 2016
Mestverwerking en compostering dikke fractie	141 kg NH3	-
WKK's	182 kg NOx (6 x 50 kW)	1.090 kg NOx (104 kW)
Verkeer aan-/afvoer (varkens+mestverwerking)	25 kg NOx 4.680 vrachtwagens/jr 3.168 (bestel)auto's/jr	5 kg NOx 476 vrachtwagens/jr 12 (bestel)auto's/etmaal
Laadschop	209 kg NOx	52 kg NOx
Laden en lossen	98 kg NOx	98 kg NOx
NSA	30 kg NOx	30 kg NOx

Verkeer bouwbedrijf

Ander aandachtspunt is dat het verkeer voor het bouwbedrijf niet in de Natuurbeschermingswet vergunning vermeld staat. Dit betreft een activiteit die nog niet (natuur)vergund is en daarom nog passend beoordeeld moet worden.

Tabel 10: Invoer brongegevens Aerius verschilberekening bij concept-ProjectMER Laar 31

Activiteit	Beoogd plan 2023	Nbwet 2016
Verkeer kantoor en bouwbedrijf	4,3 kg NOx 10.400 (bestel)auto's/jr	950 kg NOx 6.240 (bestel)auto's/etmaal

4.2.3 Nieuw Laar 5a

Nieuw Laar 5a heeft een onherroepelijke omgevingsvergunning van 26 maart 2020 met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) in het kader van de Wet natuurbescherming, verleend met toepassing van artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht (3 december 2019). Deze vergunning ziet toe op twee situaties (zogenaamde of/of vergunning) en is voor een klein deel niet gerealiseerd.

Het ontwikkelplan voor Nieuw Laar 5a ziet toe op een wijziging van type luchtwassers ten opzichte van de natuurvergunde situatie. De vergunde chemische luchtwassers 95% (BWL 2008.09) en chemische combiluchtwassers 85% (BWL 2006.14) worden vervangen door biologische combiluchtwassers 85% (BWL 2009.12). Dit is niet eerder passend beoordeeld bij de verlening van de natuurtoestemming. Hierbij gelden dezelfde kanttekeningen en onzekerheden over de emissiereductie zoals in de vorige paragraaf voor Laar 31 al is toegelicht. Naast interne saldering dient voor het ontwikkelplan ook extern gesaldeerd te worden. Hiervoor is een saldogevende veehouderij betrokken in de aanmeldnotitie m.e.r. voor het ontwikkelplan, maar er is nog geen Wnb-vergunning aangevraagd of in procedure en ook is er ten tijde van het opstellen van deze passende beoordeling nog geen koopovereenkomst met saldogever(s) gesloten.

Tabel 11: Overzicht vergunningen en voornemen Nieuw Laar 5a

Vergunning	Emissiearm stalsysteem	kg NH3/jr
Wm-vergund (15 december 1992) op aanwijfsdatum 10 juni 1994	-	3.216
Wm-vergund (10 december 2002) op aanwijfsdatum 7 december 2004	70% chemische luchtwasser (BWL 2004.02?) Mestkelders met (water- en) mestkanaal met schuine putwand (GL BB97.07.056 /A97.11.059 of BWL 2004.03)	1.642,8
Omgevingsvergunning met wgb 5 februari 2013	70% chemische luchtwasser (BWL 2004.02?) 95% chemische luchtwasser (BWL 2008.09) 85% gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (BWL 2006.14)	1.221,03
Omgevingsvergunning met wgb 20 maart 2020	95% chemische luchtwasser (BWL 2008.09) 85% gecombineerde luchtwasser met chemische wasstap (BWL 2006.14)	1.220,7
Ontwikkelplan 2023	85% gecombineerd luchtwassysteem met watergordijn en biologische wasser (BWL 2009.12)	2.114

Nieuw Laar 5a heeft een onherroepelijke omgevingsvergunning van 26 maart 2020 met een verklaring van geen bedenkingen (VVGB) in het kader van de Wet natuurbescherming, verleend met toepassing van artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht (3 december 2019).

Deze vergunning ziet toe op twee situaties (of/of vergunning):

- Variant 1 stalemissies: 1.219,4 kg NH₃.
Gerealiseerd 983,8 kg NH₃.
Niet gerealiseerd 38 rundvee (A7.100); latente ruimte: 235,6 kg NH₃.
- Variant 2 stalemissies: 1.220,7 kg NH₃.
Gerealiseerd is 983,83 kg NH₃.
Niet gerealiseerd 105 guste en dragende zeugen (D1.3.12.1) en 4 dekberen (D2.4.1) en 27 rundvee (A7.100); latente ruimte 236,87 kg NH₃.
- Vergund verkeer: 70 vrachtwagens en 6 auto's per etmaal: 297,8 kg NO_x en 6,1 kg NH₃. En 2.000 liter brandstofverbruik tractorbewegingen: 67,5 kg NO_x en 0,5 kg NH₃.

Tabel 12: Feitelijke, planologisch legale situatie Nieuw Laar 5a

Feitelijke situatie										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
1a+ 3	684 opfokzeugen 260 gesp.biggen 150 g./dr.zeugen 396 opfokzeugen	D3.2.14 D1.1.14 D1.3.11 D3.2.14	2008.09 2008.09 2008.09 2008.09	157716	409722	5	4,1	1	4,06	201,3
2+4	528 opfokzeugen 260 gesp.biggen 821 g./dr.zeugen 6 dekberen	D3.2.15.1 D1.1.15.1 D1.3.12.1 D2.4.1	2006.14 2006.14 2006.14 2006.14	157722	409690	5,9	4,2	1	2,71	782,5
3.105 varkens										984

Tabel 13: Wnb-vergunde situatie 1 en 2 Nieuw Laar 5a

Vergund scenario 1 omgevingsvergunning 2020 (natuurtoestemming)										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
1a+ 3	684 opfokzeugen 260 gesp.biggen 38 ov. rundvee 150 g./dr.zeugen 396 opfokzeugen	D3.2.14 D1.1.14 A7.100 D1.3.11 D3.2.14	2008.09 2008.09 TR 2008.09 2008.09	157716	409722	5	4,1	1	4,06	436,9
2+4	528 opfokzeugen 260 gesp.biggen 821 g./dr.zeugen 2 dekberen	D3.2.15.1 D1.1.15.1 D1.3.12.1 D2.4.1	2006.14 2006.14 2006.14 2006.14	157722	409690	5,9	4,2	1	2,48	782,5
3.101 varkens en 38 rundvee										1.219
Vergund scenario 2 omgevingsvergunning 2020 (natuurtoestemming; maximaal)										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
1a+ 3	684 opfokzeugen 260 gesp.biggen 27 ov. rundvee 150 g./dr.zeugen 396 opfokzeugen	D3.2.14 D1.1.14 A7.100 D1.3.11 D3.2.14	2008.09 2008.09 TR 2008.09 2008.09	157716	409722	5	4,1	1	4,06	368,7
2+4	528 opfokzeugen 260 gesp.biggen 926 g./dr.zeugen 6 dekberen	D3.2.15.1 D1.1.15.1 D1.3.12.1 D2.4.1	2006.14 2006.14 2006.14 2006.14	157722	409690	5,9	4,2	1	2,71	852
3.206 varkens en 27 rundvee										1.221

Tabel 14: Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a

Ontwikkelplan (realistisch scenario in het MER)										
stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
4	821 g./dr.zeugen	D1.3.12.4	2009.12	157725	409685	6,6	4,3	1	7,52	517,2
2	546 g./dr.zeugen	D1.3.12.4	2009.12	157723	409692	7,7	6,4	1	7,52	344
1+3	201 gesp. biggen 50 kraamzeugen 24 overig rundvee 192 vleesvarkens 768 opfokzeugen 4 dekberen	D1.1.15.4 D1.2.17.4 A7.100 D3.2.15.4 D3.2.15.4 D2.4.4	2009.12 2009.12 TR 2009.12 2009.12 2009.12	157705	409728	6,6	5,8	1	7,55	669,2
5	1296 vleesvarkens	D3.2.15.4	2009.12	157696	409745	6,6	6,5	1	7,54	583,2
3.878 varkens en 24 rundvee										2.115

Als de feitelijke situatie en de natuurvergonde situatie met elkaar vergeleken wordt dan is 984 kg NH3 feitelijk gerealiseerd én reeds passend beoordeeld en vormt daarmee de uitgangssituatie voor de plantoets.

Landbouwkundig gebruik uitbreidingsperceel

De beoogde nieuwe vleesvarkensstal van Nieuw Laar 5a wordt gesitueerd op een perceel landbouwgrond dat momenteel nog agrarisch in gebruik is en bemest wordt. Omdat de bemesting wegvalt als de nieuwe stal gebouwd wordt kan de bemesting betrokken worden in de interne saldering.

In de uitspraak van 5 april 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1354, (r.o. 11.3.) overwoog de Raad van State -in aanvulling op het voorgaande- dat het bevoegde gezag voor het bepalen van de omvang van bemesting in het planspoor een reëel en aannemelijk uitgangspunt dient te hanteren. In deze kwestie hanteerde het bevoegde gezag de kentallen op basis van INITIATOR data, zoals vermeld op de website van BIJ12. Naar het oordeel van de Afdeling mocht het bevoegde gezag uitgaan van deze kentallen. Uit de LBDG emissiegegevens 2021 volgt voor het betreffende perceel een ammoniakemissie bij toediening van dierlijke mest van 6,35 kg NH3/ha/jaar. Eventuele bemesting met kunstmest wordt buiten beschouwing gelaten om overschatting te voorkomen. Het perceel dat bemest wordt is ongeveer 0,27 ha groot, hetgeen resulteert in een ammoniakemissie door bemesting van 1,7 kg NH3/jaar.

Het ontwikkelplan betreft 2.114 kg NH3; dit is +1.128 kg NH3 ten opzichte van de uitgangssituatie. Uit een verschilberekening moet blijken of dit emissieverschil leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura2000 gebieden. Dit wordt uitgewerkt in hoofdstuk 5.

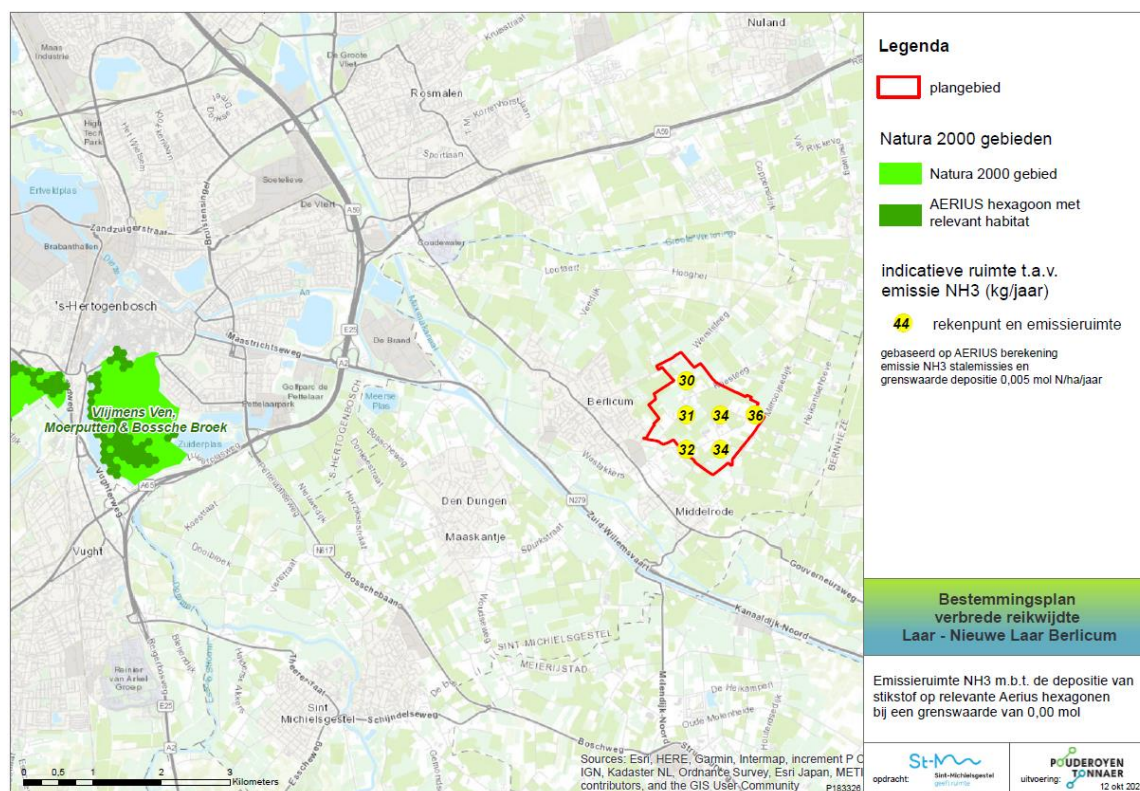
5 Stikstofeffecten

5.1 Stikstofgebruiksruimte plangebied

De milieugebruiksruimte ten aanzien van ammoniak (NH₃) en stikstofoxiden (NO_x) is de uitbreidingsruimte waarbinnen geen significante toename in stikstofdepositie ontstaat op Natura2000 gebieden. In Figuur 6 is de milieugebruiksruimte op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de depositiedrempel < 0,005 mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie). Het Natura2000 gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen is bepalend voor de milieugebruiksruimte binnen het plangebied: ca. 30-36 kg NH₃/jaar en ca. 417-500 kg NO_x/jaar.

Stikstofeffecten door NO_x zijn in dit bestemmingsplan ondergeschikt aan de stikstofeffecten ten gevolge van NH₃. Ten aanzien van NO_x biedt het bestemmingsplan geen ontwikkelingsmogelijkheden voor stikstofrelevante activiteiten in de gebruiksfase. Alleen het ontwikkelplan van Laar 31 omvat mogelijk significante NO_x-emissies vanwege de zes WKK's die onderdeel uitmaken van de beoogde mestverwerkingsinstallatie.

5.1.1 Milieugebruiksruimte ammoniak (NH₃)

Figuur 6: Indicatieve emissieruimte NH₃ bij grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar, in NH₃ emissie in kg/jaar (Aerijs Calculator v2023)

Om mogelijke effecten te duiden is in tabel 15 voor een aantal diersoorten weergegeven wat 100 kg ammoniakemissieruimte in dieraantallen betekent. In deze tabel is dit weergegeven op basis van:

- de emissie bij toepassing van traditionele stalsystemen;
- de emissie indien voldaan wordt aan de landelijke emissie eisen voor bestaande stallen (Besluit emissiearme huisvesting, kolom a);
- de emissie indien voldaan wordt aan de eisen voor nieuwe stallen uit de provinciale omgevingsverordening;
- de emissie indien uitgegaan wordt van de laagst mogelijke emissie (op basis van in de Regeling Ammoniak en Veehouderij vermelde systemen).

Tabel 15: Aantal dieren die samen een emissie van 100 kg NH₃/jaar veroorzaken bij verschillende emissie-eisen (bronnen: Besluit emissiearme huisvesting, provinciale omgevingsverordening, Rav)

Aantal dieren per 100 kg emissie, per type stal				
Diercategorie	Traditionele stallen	Landelijke eisen Beh <u>bestaande</u> stallen	Provinciale eisen voor <u>nieuwe</u> stallen	Minimale emissies vergunbaar (Rav)
Melk- en kalfkoeien	8	8	14	20
Vleesvarkens	33	63	222	667
Fokzeugen	12 - 24	35 - 38	77 - 159	238 - 476
Gespeende biggen	145	476	1.000	3.333
Leghennen (niet-batterij)	317	800	3.125	4.000

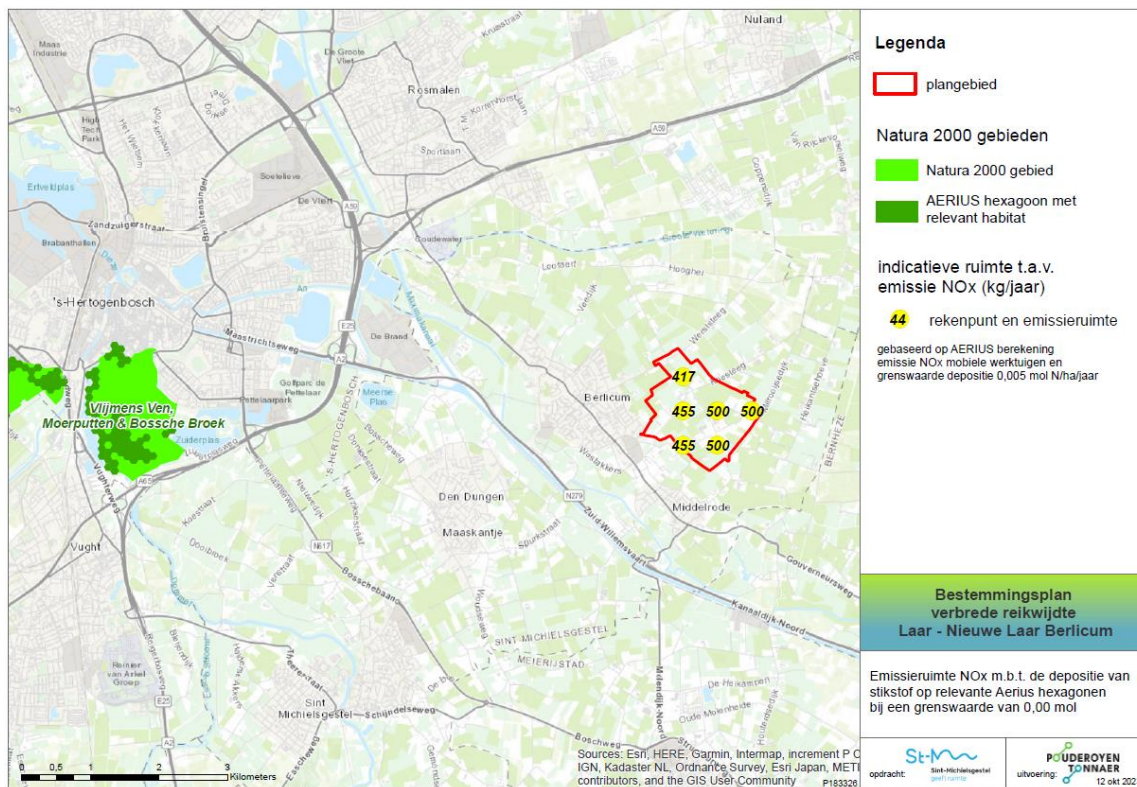
De uitbreidingsruimte binnen het plangebied is met circa 30-36 kg NH₃ zeer beperkt, omdat de stikstofdepositie niet mag toenemen op de Natura2000 gebieden (<0,005 mol N/ha/jaar). Dit betekent bij toepassing van een stalsysteem met de laagst mogelijk emissie (ongeacht of dit een stalsysteem of techniek betreft die in de praktijk daadwerkelijk wordt toegepast) een maximale uitbreidingsruimte voor ongeveer 75 vleesvarkens of 55 fokzeugen op een gecombineerde luchtwasser met 85% ammoniakreductie, of 7 paarden, of 50 schapen.

Geconcludeerd kan worden dat een uitbreiding in het plangebied zeer beperkt gepaard kan gaan met een uitbreiding in ammoniakemissie. Voor o.a. Laar 11 zal het mogelijk zijn de gewenste 35 schapen te houden binnen de milieugebruiksruimte voor ammoniak die aanwezig is. Voor de twee blijvende varkenshouderijen is uitbreiding alleen mogelijk binnen het eigen, huidige emissieplafond, door inzet van emissiearme (of emissiearmere) stallen (intern salderen) of door aankoop van ammoniakrechten elders (extern salderen). Op Laar 31 zijn nog mogelijkheden voor interne saldering omdat er nog luchtwassers met 70% ammoniakreductie aanwezig zijn. Vervangen door luchtwassers met 85% ammoniakreductie zal gepaard gaan met extra investeringen in emissiearme stalsystemen die mogelijk al eerder moeten worden gedaan dan op basis van bestaande regelgeving. Vanwege provinciale staleisen t.a.v. ammoniakemissies moeten de 70% luchtwassers vervangen worden voor 85% luchtwassers in de periode 2024-2028.

5.1.2 Milieugebruiksruimte stikstofoxiden (NO_x)

De milieugebruiksruimte ten aanzien van stikstofoxiden (NO_x) is de uitbreidingsruimte voor met name voertuigen, mobiele werktuigen en stookinstallaties (NO_x komt vrij bij verbrandingsprocessen van fossiele brandstoffen), zonder dat er sprake is van een toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden.

In Figuur 7 is de milieugebruiksruimte op een aantal willekeurige locaties binnen het plangebied weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de depositiedrempel < 0,005 mol N/ha/jaar (= geen significante toename van de stikstofdepositie). Het Natura2000 gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen is voor het grootste deel van het plangebied bepalend voor de milieugebruiksruimte.

Figuur 7: Indicatieve emissieruimte bij grenswaarde van 0,005 mol/ha/jaar, in NOx emissie in kg/jaar (Aerius Calculator v2023)

De uitbreidingsruimte binnen het plangebied is met circa 417-500 kg NOx / jaar en 30-36 kg NH3/jaar voldoende voor stikstofemissies van tijdelijke bouw- en aanlegactiviteiten en een toename van verkeergeneratie ten gevolge van de extra woningen en extra niet-agrarische bedrijfsactiviteiten binnen het plangebied; zie hiervoor de uitwerkingen in paragraaf 5.6 en 5.7.

Voor grote stookinstallaties zoals WKK's is de stikstofgebruiksruimte binnen het plangebied te klein.

5.2 Ammoniakreductie gecombineerde luchtwassers

Gerechtigde uitspraken en op 25 november 2022 verschenen kamerbrieven van het ministerie van LNV hebben consequenties voor de vergunningverlening van alle emissiearme stalsystemen. Er kan met onvoldoende zekerheid worden vastgesteld dat de stalsystemen voldoende emissies reduceren. Daarom kunnen vergunningen op dit moment niet worden verleend zonder een passende beoordeling waarbij andere (aanvullende) passende maatregelen worden getroffen om de vereiste emissiereductie te behalen. In eerste instantie gold dit alleen voor melkvee en jongvee.

In de op 25 november uitgebrachte kamerbrief geeft de Minister aan dat de emissiefactoren in de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) niet meer kunnen worden toegepast bij de vergunningverlening Wet natuurbescherming voor alle sectoren en voor alle emissiearme systemen, dus ook luchtwassers. Emissiearme stalsystemen kunnen hierdoor nu niet zonder meer worden vergund op basis van de Rav-systematiek. Vergunningverlening voor stalsystemen is voor alle diercategorieën alleen nog mogelijk via een passende beoordeling. Hoe deze passende beoordeling eruit moet zien en hoe deze getoetst moet worden is op dit moment echter nog onbekend. Het ministerie van LNV werkt daarvoor nog aan een handreiking.

Laar 31 en Nieuw Laar 5a passen in de ontwikkelplannen allebei een biologische gecombineerde luchtwasser toe (BWL 2009.12) en moeten zorgen dat de luchtwassers goed werken. De eisen voor luchtwassers staan in paragraaf 3.5.8 van het Activiteitenbesluit (artikelen 3.124, 3.125 en 3.126):

Ten aanzien van het gebruik van het systeem staan in het Activiteitenbesluit milieubeheer het volgende voorgeschreven:

- Het luchtwassysteem is voorzien van een elektronisch monitoringssysteem, waarmee de parameters die van belang zijn voor een goede werking van het luchtwassysteem worden geregistreerd.
- Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over het elektronisch monitoringssysteem en wordt bepaald welke parameters in ieder geval worden geregistreerd.
- Indien uit de registratie blijkt dat de parameters worden overschreden, worden onmiddellijk maatregelen getroffen om een goede werking van het luchtwassysteem te waarborgen.
- Ten aanzien van het gebruik en onderhoud van een luchtwassysteem, worden gedragsvoorschriften opgesteld, die ten minste voldoen aan de bij ministeriële regeling gestelde eisen.
- Van het luchtwassysteem minste eenmaal per week de volgende gegevens geregistreerd:
  - a) de zuurgraad van het waswater;
  - b) de meterstand van de urenteller van de waswaterpomp;
  - c) de meterstand van de watermeter van de spuiwaterproductie in kubieke meter.Deze gegevens worden gedurende ten minste drie jaar in de inrichting bewaard.

In de Regeling Activiteitenbesluit milieubeheer (hierna: Activiteitenregeling), artikel 3.99 en 3.100, staan de volgende regels opgenomen voor de monitoring:

- In een elektronisch monitoringssysteem worden ieder uur de waarden van in ieder geval de volgende parameters geregistreerd:
  - a) de zuurgraad van het waswater;
  - b) de geleidbaarheid van het waswater in milliSiemens per centimeter;
  - c) de spuiwaterproductie in kubieke meter;
  - d) de drukval over het filterpakket in pascal;
  - e) het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp in kilowatt uur.Van de parameters onder c en e worden tevens de cumulatieve waarden geregistreerd.
- Het waswater van het luchtwassysteem is voorzien van een laagdebietalarmering die in werking treedt als het debiet van het waswater te laag is voor een goede werking van het luchtwassysteem.
- De geregistreeerde waarden van de parameters worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.

- Voor de registratie van voorgaande parameters zijn doelmatige meetvoorzieningen aanwezig die voldoen aan het volgende:
  - Voor het meten van de spuiwaterproductie is per spuiwaterstroom in de spuileiding een elektromagnetische flowmeter geïnstalleerd.
  - Ten minste eenmaal per zes maanden worden de EC-elektrode en de pH-elektrode gekalibreerd door een deskundige op het gebied van het kalibreren van elektrodes.
  - Bewijzen van de kalibraties worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.

In artikel 3.101 van de Activiteitenregeling staan regels opgenomen voor de gedragsvoorschriften:

- In de gedragsvoorschriften wordt ten minste aangegeven:
  - a) wanneer en op welke wijze de schoonmaak en het onderhoud van het luchtwassysteem door een deskundige op het gebied van luchtwassystemen zullen plaatsvinden;
  - b) wanneer en op welke wijze de visuele controles en schoonmaak van het luchtwassysteem door de drijver van de inrichting zullen plaatsvinden;
  - c) op welke wijze de waarden en instellingen van het luchtwassysteem die bepalend zijn voor de goede werking worden gecontroleerd, en
  - d) welke maatregelen onmiddellijk worden getroffen als uit de registratie blijkt dat de parameters die van belang zijn voor een goede werking worden overschreden.

Stalbeschrijving / leaflet

Naast de regels in het Activiteitenbesluit en -regeling moet ook voldaan worden aan de eisen van de stalbeschrijving (de zogenaamde leaflet) van BWL 2009.12.V5 (het type gecombineerde luchtwasser dat in beiden ontwikkelplannen wordt toegepast. De leaflet is bijgevoegd in de bijlagen. Hierin staan eisen aan de technische uitvoering en gebruik van het systeem, met name:

Instelling parameters en controle:

- A1: de zuurgraad van het waswater in de biologische luchtwassers is minimaal gelijk aan pH = 6,5 en mag niet meer zijn dan pH = 7,5
- A2: de geleidbaarheid van het waswater in de gecombineerde luchtwasser is maximaal 20 mS/cm

Reiniging:

- B1: reiniging filterpakket in de biologische wasser minimaal éénmaal per jaar
- B2: reiniging druppelvanger minimaal éénmaal per jaar
- B3: reiniging van de wateropvangbak (afvoer gesuspendeerd materiaal) minimaal éénmaal per zes maanden.

Onderhoud:

- C: met betrekking tot het onderhoud van het luchtwassysteem dienen in overeenstemming met het Activiteitenbesluit milieubeheer gedragsvoorschriften te worden opgesteld.

Registratiesysteem:

- D: het meet- en registratiesysteem dient te worden gebruikt, gecontroleerd en onderhouden zoals is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Elektronisch monitoringssysteem nader toelicht

Een elektronisch monitoringssysteem is verplicht op basis van het Activiteitenbesluit. Hiermee worden de parameters die van belang zijn voor een goede werking geregistreerd. Met elektronische monitoring kan op elk willekeurig moment worden vastgesteld of de luchtwasser op dat moment wel of niet correct in werking is. Ook geven de data aan of de luchtwasser in de afgelopen periode wel of niet correct in werking is geweest. Het maakt kortgezegd een beter management en toezicht op het functioneren van de luchtwasser mogelijk en uit de geregistreeerde gegevens kan afgeleid worden of er onderhoud nodig is. Zonder elektronisch monitoringssysteem wordt het 'wasproces' niet automatisch bijgestuurd, maar moet dit handmatig gebeuren.

Het doel van elektronische monitoring is om een aantal parameters continu te meten en de gemeten waarden daarbij vast te leggen in een registratiesysteem. Van de volgende vijf parameters moet automatisch elk uur de actuele waarde worden geregistreerd:

1. **de zuurgraad van het waswater (pH):** De waarde van de zuurgraad is belangrijk voor een goede werking van zowel het biologisch als het chemisch luchtwassysteem. De zuurgraad van het waswater mag niet te hoog, maar na verversing van het waswater ook niet te laag zijn. De zuurgraad moet voldoen aan de eisen die gelden voor het luchtwassysteem. Het is niet toegestaan om hiervan af te wijken. De zuurgraad moet continu worden gemeten en ieder uur moet de waarde van deze parameter worden geregistreerd. De actuele zuurgraad van het waswater is af te lezen van de display van de installatie.

Voor een biologische luchtwasser geldt een bandbreedte voor de zuurgraad. De pH van het waswater mag niet lager dan 6,5 en niet dan 7,5 zijn. De luchtwasser werkt niet goed als de pH buiten deze bandbreedte is. De zuurgraad is niet afhankelijk van het type luchtwasser. Dit heeft te maken met het microbiologisch proces, het nitrificatieproces. Het pH-optimum voor nitrificerende bacteriën ligt tussen de pH 6,5 en 7,5. Bij een te hoge of te lage pH kunnen de bacteriën, die de ammoniak omzetten in nitriet en nitraat, niet goed hun werk doen. Bij het omzetten van ammoniak wordt het waswater. Wanneer deze afbraakproducten niet voldoende worden afgevoerd, stijgt de zuurgraad en daalt de pH. Daardoor kan de biologische activiteit worden geremd. Een lage zuurgraad (hoge pH) wijst erop dat er geen biologische activiteit meer is. Als de biologische activiteit wordt geremd, kan dit tot gevolg hebben dat onvoldoende ammoniak wordt verwijderd. De zuurgraad van het waswater in een biologische luchtwasser kan worden aangepast door het toevoegen van zuur of base (neutraliseren). Een doseerinstallatie voor het toevoegen van zuur of base is toegestaan bij elk biologisch luchtwassysteem. De doseerinstallatie moet zijn voorzien van een automatische regeling van de zuurgraad. Deze bestaat, naast de pH-elektrode (pH-sensor) voor het meten van de zuurgraad van het waswater, uit een doseerinrichting van een base en/of zuur. Met deze automatische regeling wordt een zuur of een base toegevoegd wanneer de zuurgraad buiten het ingestelde bereik ligt. Dosering van zuur (zwavelzuur of natronloog) gebeurt met een doseerpomp aangesloten op een vloeistoftank. De dosering van een base (bicarbonaat) gebeurt uit een doseerbak met uitdoseer inrichting. Het toevoegen van een zuur of een base aan het waswater in de biologische luchtwasser mag geen continu proces zijn, maar is alleen om bij te sturen.

Wanneer continu een zuur of een base moet worden toegevoegd is dit een signaal dat het biologisch proces in de luchtwasser niet goed verloopt en dat onderhoud nodig is. De controle op de werking van de doseerinstallatie en de opslag en het gebruik van zuur of base wijkt niet af van de controle van het zuur bij een chemisch luchtwassysteem. Het verbruik aan zuur of base hoeft niet automatisch te worden gemeten en geregistreerd, het is geen onderdeel van de elektronische monitoring. Dit wordt wel aanbevolen. Het toevoegen van een zuur of een base om het spuiwaterdebiet van de luchtwasser structureel te verlagen mag niet.

- 2. de geleidbaarheid van het waswater in milliSiemens per centimeter (mS/cm):** Elk luchtwassysteem moet zijn voorzien van een geleidbaarheidsmeting. Deze meting is onderdeel van de automatische regeling die het spuumoment regelt. De geleidbaarheid (Electrical Conductivity (EC)) is een maat voor de hoeveelheid opgeloste zouten in het water. Voor een biologisch luchtwassysteem gaat het om de hoeveelheid ammonium, nitriet en nitraat. De EC moet voldoende laag blijven. Wanneer de EC te hoog oploopt wordt bij een biologische luchtwassysteem de biologische activiteit geremd. Dit komt door de ophoping van ammonium, nitriet en nitraat. Bij een vooraf ingestelde geleidbaarheid wordt het waswater uit de wateropvangbak gespuid en aangevuld met vers water. De geleidbaarheid (EC) wordt uitgedrukt in mS/cm en wordt bepaald door de spuiwaterhoeveelheid en de ammoniakbelasting van de luchtwasser. Voor elk luchtwassysteem staat de maximale waarde voor de geleidbaarheid in de systeembeschrijving. Gangbare waarden voor de geleidbaarheid waarbij wordt gespuid zijn maximaal 18 à 25 mS/cm bij een gecombineerde luchtwassysteem met een watergordijn en een biologische wasser. De actuele geleidbaarheid van het waswater is bijvoorbeeld af te lezen van de display van de installatie. Deze parameter moet continu worden gemeten en ieder uur moet de waarde van deze parameter worden geregistreerd. Alleen door een bezoek aan de locatie en handmatige metingen ter plaatse is met zekerheid vast te stellen of de meter de juiste waarde aangeeft. De sensor kan kapot zijn, vervuild zijn of niet goed gekalibreerd zijn. In dat geval wordt het luchtwassysteem niet goed aangestuurd.
- 3. de spuiwaterproductie in kubieke meter (m³):** Bij alle luchtwassystemen wordt over het filterpakket waswater rondgepompt. Dit waswater neemt schadelijke stoffen op. Daarom moet na verloop van tijd een deel van het waswater worden gespuid. Bij elke luchtwasser moet voldoende worden gespuid om een goede werking van de luchtwasser te behouden. Bij het onvoldoende spuien bij een biologisch luchtwassysteem kan de biologische activiteit worden geremd. Het spuiwaterdebiet moet binnen een bepaalde bandbreedte liggen. Er zijn kengetallen voor het spuiwaterdebiet. In de opleveringsverklaring staat een waarde voor het spuiwaterdebiet, afgestemd op de specifieke praktijksituatie waarin de luchtwasser is geplaatst. Voor het meten van het spuiwaterdebiet moet elke luchtwasser zijn voorzien van een elektromagnetische flowmeter. Deze meter is vervuilingsbestendig en geeft daardoor een betrouwbare spuiwaterdebietmeting. Andere watermeters zijn vooral gemaakt voor het meten van hoeveelheden schoon water. Bij het meten van vervuild water zijn de gegevens niet betrouwbaar. De Technische Advies Pool Rav (TAP) van de RVO adviseert dat vortex- en ultrasoonmeting acceptabel zijn als alternatief voor de elektromagnetische meting.

Op basis van het gelijkwaardigheidsbeginsel kan het bevoegd gezag, op verzoek van de veehouder, besluiten om de veehouder toestemming te verlenen om een ultrasoonmeter of een vortexmeter in plaats van een elektromagnetische flowmeter te gebruiken voor het meten van het spuiwaterdebiet. Het actuele spuiwaterdebiet moet continu worden gemeten. Ieder uur moet de waarde van deze parameter worden geregistreerd (hoeveelheid spuiwater in elk uur is gespuid). Ook moet het cumulatieve spuiwaterdebiet worden geregistreerd. Bij de controle op het spuiwaterdebiet gaat het om de cumulatieve waarde voor het spuiwaterdebiet. De geregistreeerde uurwaarden voor het spuiwaterdebiet laten zien op welke tijdstippen is gespuid. Deze gegevens kunnen naast de geregistreeerde waarden voor de geleidbaarheid worden gelegd. Dit om vast te stellen of op tijd waswater uit de luchtwasser is gespuid.

4. **de drukval over het filterpakket in Pascal (Pa):** Het ventilatiesysteem is zo gedimensioneerd dat ook op warme dagen voldoende lucht door de wasser gaat. De ventilatoren moeten dan een hoge druk overwinnen. Als bij gelijkblijvend debiet de druk over het filterpakket toeneemt, is dit een signaal voor het verstopt raken. Het pakket moet worden schoongemaakt. Het op tijd schoonmaken van het filterpakket voorkomt onnodig energieverbruik. De druk kan zo hoog worden dat het ventilatiesysteem niet meer voldoende lucht kan verplaatsen. Het openen van een veiligheidsdeur is dan nodig (de druk daalt dan). Anders krijgen de dieren onvoldoende verse lucht. Een deel van de lucht gaat dan niet door de luchtwasser. Er gaat ongezuiverde lucht naar buiten. Het verloop van de druk geeft inzicht in verstopping (druk loopt op), reinigen van het pakket (druk daalt), het openen van een veiligheidsdeur (de druk daalt scherp naar nul). In de opleveringsverklaring staat een waarde voor de drukval (in Pascal). Deze waarde is afgestemd op de specifieke praktijksituatie. Er kan bijvoorbeeld een waarde zijn voor de drukval voor de gemiddelde situatie en voor de situatie dat de luchtwasser maximaal wordt belast. De actuele druk moet continu worden gemeten. Ieder uur moet de waarde van deze parameter worden geregistreerd.
5. **het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp(en) in kilowattuur (kWh):** In de opleveringsverklaring staat een waarde voor het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp. Deze waarde is afgestemd op de aanwezige luchtwasser. Het elektriciteitsverbruik (kWh) van de waswaterpomp(en) geeft een beeld of de luchtwasser werkt of niet. Het draaien van de waswaterpomp is nodig voor de bevochtiging van het filterpakket. Ook in een watergordijn wordt waswater rondgepompt. Als de waswaterpomp uit staat, staat de kWh-meter stil. Wanneer de waswaterpomp aanstaat, loopt het kWh verbruik op. Het actuele elektriciteitsverbruik moet altijd worden gemeten. De meter moet elk uur de waarde registreren (verbruik in dat uur). Ook moet het cumulatieve elektriciteitsverbruik worden geregistreerd. Deze waarde zegt iets over de werking van de luchtwasser in de afgelopen periode. Het gaat hier om de gebruiksperiode van de luchtwasser. Bijvoorbeeld de periode tussen de in gebruik name van de luchtwasser en het bedrijfsbezoek of de periode tussen twee bedrijfsbezoeken. Hierbij moet rekening worden gehouden met eventuele perioden waarin de wasser buiten werking is gesteld. Bijvoorbeeld voor het uitvoeren van een reparatie.

Het functioneren van de luchtwasser wordt bepaald op basis van de geregistreerde waarden voor de voornoemde vijf parameters. Niet alleen op dat specifieke controlemoment, maar ook aan de hand van het verloop van deze geregistreerde waarden in de tijd. Ook de onderlinge samenhang tussen de verschillende parameters speelt hierbij een rol. Het gaat hier om een automatische dataopslag. De software in de procescomputer bij de luchtwasser moet dit regelen en er voor zorgen dat de geregistreerde gegevens minimaal 5 jaar worden bewaard. Op elk willekeurig moment moeten de geregistreerde waarden van de laatste 5 jaar kunnen worden geraadpleegd. Dit kan bijvoorbeeld door het uitlezen van de waarden op de procescomputer bij de luchtwasser.

De veehouder kan kiezen voor een elektronisch loggingssysteem waarbij de waarden op afstand uitleesbaar zijn. Het op afstand kunnen uitlezen van de geregistreerde waarden is waardevol voor de veehouder, toezichthouder en installateur. Door de werking van de luchtwasser op afstand te volgen kunnen eventuele problemen snel worden opgemerkt. Dit kan bijdragen aan een adequater onderhoud van de luchtwasser.

Met de geregistreerde waarden moet voor elke parameter worden vastgesteld of de geregistreerde waarde ligt binnen de aangegeven bandbreedte (opgenomen in de leaflet en/of in de opleveringsverklaring). Analyse van afwijkende waarden kan in veel gevallen meteen ook inzicht geven in de mogelijke oorzaken van een niet goed werkende wasser en daardoor direct bijdragen aan de oplossing van het probleem. Wanneer de gemeten waarde buiten de bandbreedte ligt (de waarde wijkt af van de waarden in de leaflet) moet de veehouder onmiddellijk maatregelen treffen om een goede werking van het luchtwassysteem te waarborgen. Bij een afwijkende waarde is dus direct actie nodig. Wat voor actie dit is, is afhankelijk van de parameter die wordt overschreden. Ook kan de mate van overschrijding hier een rol in spelen. In de gedragsvoorschriften (zie hieronder) staat wie welke actie onderneemt bij een geconstateerde afwijking.

Naast voornoemde parameters voor de elektronische monitoring is het **waswaterdebiet** ook relevant voor een goede werking van de luchtwasser. Alle luchtwassystemen hebben een circulatiepomp voor het rondpompen van het waswater. Voor een goede werking van de luchtwasser moet een bepaalde hoeveelheid waswater over het filterpakket worden verdeeld. De waarde voor het waswaterdebiet staat in de opleveringsverklaring. De luchtwasser heeft een laagdebietalarmering. Wanneer het waswaterdebiet te laag is, moet dit zichtbaar zijn voor de veehouder. Een exacte meting van het waswaterdebiet is niet nodig. Een eenvoudig systeem, dat bij een te laag waswaterdebiet een signaal geeft, voldoet. Het is niet nodig om achteraf te kunnen zien wanneer het laagdebietalarm is afgegaan. Het is voldoende om bij de controle te kijken naar de werking van dit alarm.

Gedragsvoorschriften

De veehouder is verplicht om gedragsvoorschriften op te stellen. Hij kan dit ook samen met of door de leverancier/installateur van de luchtwasser (laten) doen. Duidelijk moet zijn in welke gevallen:

- de veehouder een externe deskundige inschakelt (en wie dit dan is).
- de veehouder zelf actie onderneemt.

De gedragsvoorschriften zelf bepalen niet de goede werking van de luchtwasser. Wanneer er geen gedragsvoorschriften zijn, betekent dit niet automatisch dat de luchtwasser niet goed werkt.

De gedragsvoorschriften vormen wel een hulpmiddel om bij een niet goed werkende luchtwasser weer tot een goed werkende luchtwasser te komen. In de gedragsvoorschriften staat enerzijds beschreven wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook wordt ingegaan op de frequentie waarin bepaalde taken moeten worden uitgevoerd. Anderzijds geven de gedragsvoorschriften een beschrijving van de mogelijke oorzaken van de afwijkende waarde. Op basis van de gedragsvoorschriften kan de veehouder bij een niet goed werkende luchtwasser gericht de juiste actie (zoals onderhoud of reparatie) nemen.

Wat er in ieder geval in de gedragsvoorschriften moet staan, staat in artikel 3.101 Activiteitenregeling. Dit is de volgende informatie:

- Wanneer en hoe de schoonmaak en het onderhoud van het luchtwassysteem door een deskundige gebeurt.
- Wanneer en hoe de visuele controles en schoonmaak van het luchtwassysteem door de veehouder gebeurt.
- Hoe de veehouder de waarden en instellingen van het luchtwassysteem, die bepalend zijn voor de goede werking, controleert.
- Welke maatregelen de veehouder neemt wanneer de geregistreerde waarde afwijkt van de bandbreedte voor die parameter.

Dit laatste punt heeft te maken met het elektronisch monitoringssysteem. Wanneer een geregistreerde waarde niet binnen de bandbreedte ligt (die vermeld staat in de leaflet en/of in de opleveringsverklaring), moet de veehouder direct maatregelen nemen. In de gedragsvoorschriften moet daarom per parameter staan:

- wat de mogelijke oorzaak kan zijn van de afwijkende waarde,
- wie actie onderneemt, en
- wat de actie inhoudt.

Het gaat niet alleen om de afwijking van elke afzonderlijke parameter. De veehouder moet ook de afwijkingen van de verschillende parameters in onderlinge samenhang bekijken. De uitvoering van acties vermeldt de veehouder in een logboek.

De gedragsvoorschriften horen bij de specifieke aanwezige luchtwasser. Dit betekent dat rekening is gehouden met het geïnstalleerde luchtwassysteem en met de specifieke bedrijfssituatie. Is er bijvoorbeeld een doseerinstallatie voor neutraliseren van de zuurgraad van het waswater dan moet dit ook in de gedragsvoorschriften staan.

Registratie van gegevens

In het Activiteitenbesluit en -regeling staat dat gegevens minimaal 3 jaar of 5 jaar bewaard moeten worden, maar niet hoe. Dit is met name afhankelijk van de mogelijkheden van het monitoringssysteem. De toezichthouder kan hierover met de veehouder afspraken maken. Bijvoorbeeld:

- de toezichthouder komt naar de veehouderij en haalt de gegevens op. Dit gebeurt bijvoorbeeld door de datalogger uit te lezen (de gegevens worden op een geheugenstick geplaatst).
- De datalogger stuurt periodiek de data naar de veehouder. De veehouder stuurt de databestanden door naar de toezichthouder.
- De datalogger stuurt de data direct naar de toezichthouder.

- Het monitoringssysteem heeft toegang via internet. De toezichthouder ontvangt een inlogcode van de veehouder. Door in te loggen kan de toezichthouder het functioneren van de luchtwasser op dat moment en in het recente verleden inzien. De data zijn dan vaak al omgezet naar grafieken met bandbreedtes.

Logboek

Nu de luchtwassers moeten zijn voorzien van een elektronische monitoring is het bijhouden van een papieren logboek niet meer verplicht. Er zijn wel andere gegevens die de veehouder moet bewaren. Dit zijn bijvoorbeeld calamiteiten, uitgevoerd onderhoud, reparaties en storingen. De toezichthouder kan deze gegevens gebruiken bij de beoordeling van de geregistreerde data van de elektronische monitoring. Dit voor een goede beeldvorming over de werking van de luchtwasser in de afgelopen periode.

Opleveringsverklaring

Een luchtwassysteem bestaat uit verschillende onderdelen. Deze onderdelen verschillen per luchtwassysteem en staan in de opleveringsverklaring. Het dimensioneringsplan is onderdeel van de opleveringsverklaring. In de opleveringsverklaring staat onder andere:

- hoeveel filterpakketten in het luchtwassysteem zitten
- welke wastechniek (proces) wordt toegepast
- waaruit de filterpakketten zijn opgebouwd
- of de filterpakketten continu of periodiek met waswater worden bevochtigd
- aantal modules of bouwkundige constructie
- dimensionering

Een combiwasser heeft meerdere wastechnieken. In die gevallen moet deze informatie per wastechniek zijn vermeld.

Onderhoudscontract

De veehouder kan een onderhoudscontract afsluiten met de leverancier of een andere deskundige partij. In dit contract staat bijvoorbeeld een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem. Ook eventuele andere taken van de leverancier of deskundige partij staan hierin. Het onderhoud van de luchtwasser is onderdeel van de gedragsvoorschriften. In de gedragsvoorschriften moet staan wie het onderhoud aan de luchtwasinstallatie uitvoert en wanneer. In het onderhoudscontract staat de jaarlijkse controle en het onderhoud van het luchtwassysteem. In het contract staan de taken van de leverancier/deskundige partij, zoals het uitvoeren van een onderhoudsbeurt. Denk hierbij ook aan de halfjaarlijkse kalibratie van de pH- en EC-elektroden. Ook gaat het contract in op taken voor de gebruiker. Zoals de uitvoering van een regelmatige controle en het schoonmaken van de installatie. Een onderhoudscontract met een deskundige partij geeft de garantie dat het onderhoud en kalibratie door een professional, vakkundig uitgevoerd wordt.

Onderzoek naar werking van gecombineerde luchtwassers

Ondanks de verplichte monitoring en registratie is het bij gecombineerde luchtwassers onvoldoende zeker dat deze het beloofde ammoniakverwijderingsrendement zullen halen. Uit recent WUR-onderzoek (*Onderzoek naar verbeterpunten voor combi-luchtwassers in de praktijk, E. Maasdam, R.W. Melse en N.W.M. Ogink, Wageningen Livestock Research, Openbaar Rapport 1337, november 2021*) blijkt dat bij biologische gecombineerde luchtwassers het ammoniakverwijderingsrendement 20-25% lager ligt dan de 85% waar in de Rav vanuit is gegaan.

Uit deze studie is gebleken dat biologische combiwassers vaak een probleem hebben om de pH stabiel te houden. Technische nalatigheid, storingen en mankementen (slecht onderhoud, vervuiling van filterpakketten en druppelvangers, verkeerd afgestelde spuiwaterregeling etc.) leiden ook tot lagere ammoniakverwijderingsrendementen.

Met het continue meten van de ammoniakverwijdering met ammoniaksensoren kan een stap gezet worden richting een directere controle van de werking van luchtwassers. Voorbeelden van parameters waarmee gecontroleerd zou kunnen worden of een luchtwasser vaak in storing staat zijn: het stroomverbruik van de pomp(en), levering van vers water aan het systeem en de totale productie hoeveelheid van spuiwater. Een verdere uitbreiding van het huidige elektronisch logboek met een of meerdere debietmeters bij de waswaterpomp(en) kan meer inzicht geven in mogelijke verstoppingen in leidingwerk en sproeiërs. De verwachting is wel dat gecombineerde luchtwassers in de praktijk de ammoniakrendementen kunnen behalen zoals die in de Rav zijn opgenomen, wanneer de nodige maatregelen worden getroffen zoals aanbevolen in het voornoemde WUR-rapport 1337:

1. Continue monitoring van ammoniak

Continue meten van de ammoniakverwijdering met sensortechnologie kan een vergaand inzicht kan geven in de werking van de luchtwasser. Bij het bepalen van de emissie van een bedrijf zal op alle luchtwassers gemeten moeten worden. Voor het meten van ammoniakemissie is het nodig om de concentratie NH₃ en het ventilatiedebiet te weten. Er zijn meerdere typen sensortechnologieën beschikbaar om op bedrijven met luchtwasser te kunnen meten. De ammoniaksensoren moeten zo geplaatst worden dat deze voortdurend het ammoniakgehalte van de ingaande en van de uitgaande lucht meten (voor- en achter de uitlaat, of in het dierenverblijf en bij de uitlaat).

Samen met een ventilatiedebietmeter is het rendement en de werkelijke ammoniakuitstoot te berekenen. Het meten en loggen van het ventilatiedebiet is geen standaard praktijk. De informatie die beschikbaar is in de klimaatcomputer moet ook juist worden ontsloten en toegepast. Hierbij is dan ook een koppeling tussen de gegevens uit het managementsysteem, klimaatcomputer en sensormetingen nodig. De frequentie waarop het ventilatiedebiet bekend is en de meetfrequentie van de sensoren die de concentratie ammoniak meten bepalen hoe frequent de emissie kan worden berekend.

Om inzicht te krijgen in dagpatronen en daarmee samenhangende mogelijkheden om maatregelen te nemen, is het noodzakelijk om meerdere meetmomenten per dag te hebben. De varkenshouder kan de meetgegevens gebruiken om aan de gemeente of provincie aan te tonen wat de werkelijke ammoniakuitstoot uit zijn stal is en daarmee bewijzen dat hij voldoet aan de voorwaarden in de vergunning. Met directe monitoring van de ingaande en uitgaande ammoniakconcentratie kunnen ook sneller problemen met de werking van de luchtwasser worden vastgesteld en tijdig en adequaat bijgestuurd worden.

Het toepassen van sensortechnologie voor voortdurende emissiemetingen van ammoniak is in de praktijk uitvoerbaar. De veehouder heeft hiermee direct inzicht in wat het effect is van keuzes, zoals aanpassingen in voer, temperatuur of luchtinlaat. Dit biedt een directer handelingsperspectief dat toegespitst is op de specifieke situatie.

Met meten is de effectiviteit van emissiereducerende technieken of maatregelen beter inzichtelijk en is eventuele bijstelling direct mogelijk om te zorgen voor een optimale en goed controleerbare werking van de techniek of maatregel. Bijstelling is mogelijk door bijvoorbeeld aanpassingen in voer, temperatuur of luchtinlaat.

2. Controle van procesvoering

Tijdens het onderzoek werd duidelijk dat nalatig onderhoud van de luchtwassers verscheidene problemen tot gevolg kan hebben. Daarom is het belangrijk dat er regelmatig visuele controle uitgevoerd wordt door de gebruiker, bovenop controle van de procesparameters in het elektronisch logboek. Hierbij dient er te worden gecontroleerd op verstoppingen van sproeiers en leidingen waarbij gelet wordt op het feit dat het gehele pakket besproeid dient te worden en er geen delen droogvallen. De pH- en EC-meter in de luchtwasser dient periodiek gecontroleerd te worden met bijvoorbeeld een handmeter, zodat mogelijke afwijkingen in de sensoren worden geconstateerd en deze dan opnieuw gekalibreerd kunnen worden of vervangen indien noodzakelijk. Verder zal bij veelvoudig uitvallen van het systeem (bijv. door een pompstoring, een afgebroken sproeileiding, één of meerdere verstopte sproeiers) gedurende een groot deel van de tijd de luchtwasser benedenmaats presteren met een aanhoudende verlaagde ammoniakverwijdering. Het is daarom van belang dat bij aanhoudende storingen in luchtwassers de oorzaak achterhaald wordt en deze verholpen wordt door de leverancier, zodat de luchtwasser niet veelvoudig blijft uitvallen. Voorbeelden van parameters waarmee gecontroleerd zou kunnen worden of een luchtwasser vaak in storing staat zijn:

- het stroomverbruik van de pomp(en)
- levering van vers water aan het systeem
- de totale productie hoeveelheid van spuiwater.

Een verdere uitbreiding van het huidige elektronisch logboek met een of meerdere debietmeters bij de waswaterpomp(en) kan meer inzicht geven in mogelijke verstoppingen in leidingwerk en sproeiers.

3. pH-regeling bij biologische combiwassers

De werking van combiwassers hangt sterk samen met de pH in het waswater. Deze blijft vaak niet binnen de toegestane bandbreedte. Geadviseerd wordt om huidige biologische combi-wassers te voorzien van een pH-regeling om de pH in het waswater te kunnen corrigeren. Bij plaatsing van een pH-regeling zal wel gelet moeten worden op het zuurverbruik.

Het doseren van zuur is alleen incidenteel corrigerend nodig bij biologische luchtwassers. Bij continue dosering van zuur zal het werkingsprincipe van de luchtwasser veranderen in dat van een chemische luchtwasser in plaats van een biologische luchtwasser. Op dat moment voldoet de luchtwasser niet meer aan de vergunning en is de kans groot dat de geurverwijdering sterk afneemt. Er zal daarom bij het plaatsen van een pH-regeling gelet moeten worden op het zuurverbruik. Daarnaast blijkt dat er een groot verschil in pH kan ontstaan tussen de bovenkant en onderkant van het pakket, als gevolg van nitrificatie.

Geadviseerd wordt om de locatie van de pH-meting te definiëren (dat is in de huidige BWL beschrijvingen niet het geval) waarop de voorgeschreven pH range is gebaseerd. Eventueel zouden aparte richtwaarden voor de pH kunnen gehanteerd worden, afhankelijk van de plek waar deze wordt gemeten (onder of boven het pakket). In de huidige situatie wordt een pH range van 6,5 - 7,5 gehanteerd, die vaak gebaseerd is op het water dat bovenop het pakket wordt verspreid. Om te voorkomen dat de pH in het pakket door verzuring als gevolg van nitrificatie toch onder de 6,5 uitkomt, is het wellicht beter om een minimale pH-waarde van 7,0 te hanteren voor het water wat boven op het pakket wordt gespreid.

Een andere mogelijkheid zou zijn om de pH zowel boven als onder het pakket te registreren en voor beide meetpunten een verschillende toegestane pH range in te voeren. Hierdoor kan beter geborgd worden dat eventuele veranderingen van de pH in het pakket niet leiden tot te lage pH waarden onderin het pakket.

Advies voor maatregelen in de regels van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte met als doel een goede werking van de gecombineerde biologische luchtwassers te waarborgen :

A. Voldaan moet worden aan de eisen voor luchtwassers zoals opgenomen in paragraaf 3.5.8 van het Activiteitenbesluit (artikelen 3.124, 3.125 en 3.126) en eisen voor monitoring zoals opgenomen in de Regeling Activiteitenbesluit milieubeheer (artikel 3.99 en 3.100):

- In een **elektronisch monitoringsysteem** worden ieder uur de waarden van in ieder geval de volgende parameters geregistreerd:
  - a) de zuurgraad van het waswater;
  - b) de geleidbaarheid van het waswater in milliSiemens per centimeter;
  - c) de spuiwaterproductie in kubieke meter;
  - d) de drukval over het filterpakket in pascal;
  - e) het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp in kilowatt uur.

Van de parameters onder c en e worden tevens de cumulatieve waarden geregistreerd.

- Het waswater van het luchtwassysteem is voorzien van een laagdebietalarmering..
- De geregistreerde waarden van de parameters worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.
- Voor de registratie van voorgaande parameters zijn doelmatige meetvoorzieningen aanwezig die voldoen aan het volgende:
  - Voor het meten van de spuiwaterproductie is per spuiwaterstroom in de spuileiding een elektromagnetische flowmeter geïnstalleerd.
  - Ten minste eenmaal per zes maanden worden de EC-elektrode en de pH-elektrode gekalibreerd door een deskundige op het gebied van het kalibreren van elektrodes.
  - Bewijzen van de kalibraties worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.

B. Voldaan moet worden aan de regels voor gedragsvoorschriften zoals opgenomen in artikel 3.101 van de Activiteitenregeling:

- In **gedragsvoorschriften** wordt ten minste aangegeven:
  - wanneer en op welke wijze de schoonmaak en het onderhoud van het luchtwassysteem door een deskundige op het gebied van luchtwassystemen zullen plaatsvinden;
  - wanneer en op welke wijze de visuele controles en schoonmaak van het luchtwassysteem door de drijver van de inrichting zullen plaatsvinden;

- op welke wijze de waarden en instellingen van het luchtwassysteem die bepalend zijn voor de goede werking worden gecontroleerd, en
- welke maatregelen onmiddellijk worden getroffen als uit de registratie blijkt dat de parameters die van belang zijn voor een goede werking worden overschreden.

C. Voldaan moet worden aan de **eisen van de stalbeschrijving** (leaflet) van de toegepaste gecombineerde biologische luchtwasser (in de ontwikkelplannen is dit BWL 2009.12.v5):

- Instelling parameters en controle:
  - A1: de zuurgraad van het waswater in de biologische luchtwassers is minimaal gelijk aan pH = 6,5 en mag niet meer zijn dan pH = 7,5
  - A2: de geleidbaarheid van het waswater in de gecombineerde luchtwasser is maximaal 20 mS/cm
- Reiniging:
  - B1: reiniging filterpakket in de biologische wasser minimaal éénmaal per jaar
  - B2: reiniging druppelvanger minimaal éénmaal per jaar
  - B3: reiniging van de wateropvangbak (afvoer gesuspendeerd materiaal) minimaal éénmaal per zes maanden.
- Onderhoud:
  - C: met betrekking tot het onderhoud van het luchtwassysteem dienen in overeenstemming met het Activiteitenbesluit milieubeheer gedragsvoorschriften te worden opgesteld.
- Registratiesysteem:
  - D: het meet- en registratiesysteem dient te worden gebruikt, gecontroleerd en onderhouden zoals is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

D. Aanvullend op de wettelijk voorgeschreven eisen moet voldaan worden aan de volgende **extra maatregelen** om een goede werking te kunnen waarborgen:

- In de gedragsvoorschriften moet worden vastgelegd op welke wijze de geregistreerde data worden verwerkt en gepresenteerd.
- Bijhouden van calamiteiten, uitgevoerd onderhoud, reparaties en storingen in een papieren logboek.
- Een onderhoudscontract met de leverancier of een andere deskundige partij voor jaarlijkse controle, het onderhoud van het luchtwassysteem en het uitvoeren van een onderhoudsbeurt waaronder de halfjaarlijkse kalibratie van de pH- en EC-elektroden. Ook gaat het onderhoudscontract in op taken voor de veehouder.
- Uitbreiding van het elektronisch logboek met één of meerdere debietmeters bij de waswaterpomp(en).
- Toepassen van een automatische doseerinstallatie voor de Ph-regeling en meten en registreren van verbruik aan zuur of base.
- Definiëren van de locatie van de pH-meting, waarop de voorgeschreven pH range is gebaseerd.
- De pH- en EC-meter in de luchtwasser dient periodiek gecontroleerd te worden met bijvoorbeeld een handmeter, zodat mogelijke afwijkingen in de sensoren worden geconstateerd en deze dan opnieuw gekalibreerd kunnen worden of vervangen indien noodzakelijk.
- Emissie-metingen met sensortechnologie. De ammoniaksensoren moeten zo geplaatst worden dat deze voortdurend het ammoniakgehalte van de ingaande en van de uitgaande lucht meten. Het ventilatiedebiet moet gemeten en gelogd worden. De informatie die beschikbaar is in de klimaatcomputer moet worden ontsloten en toegepast ten behoeve van de metingen.

E. In de regels dient per veehouderijbedrijf een **ammoniakemissieplafond** te worden vastgelegd. Indien uit metingen blijkt dat de gemeten emissies het emissieplafond overschrijden dient de veehouder direct en adequaat bij te sturen en de noodzakelijk maatregelen te treffen om te zorgen dat de gemeten ammoniakemissie voldoet aan het emissieplafond. Dit kunnen maatregelen zijn ten aanzien van techniek, voer, temperatuur of luchtinlaat, maar ook het houden van minder varkens.

5.3 Gebruiksfase Laar 31

Het ontwikkelplan voor Laar 31 staat in paragraaf 4.2.2. in tabel 16 weergegeven. Naast het houden van varkens omvat het plan ook mestverwerking en verkeersbewegingen. De brongegevens die gehanteerd worden in de Aerius-berekeningen volgen uit het (concept) ProjectMER van december 2021 dat is aangeleverd door initiatiefnemer.

Tabel 16: Stikstofbronnen beoogde mestverwerkingsinstallatie en verkeersgeneratie (bron: concept Project MER Laar 31, dec 2021)

Activiteit	Beoogd plan 2023
Mestverwerking en compostering dikke fractie	141 kg NH3
WKK's	182 kg NOx (6 x 50 kW)
Verkeer aan-/afvoer (varkens + mestverwerking)	25 kg NOx 4.680 vrachtwagens/jr 3.168 (bestel)auto's/jr
Laadschop	209 kg NOx
Laden en lossen	98 kg NOx
Noodstroomaggregaat (NSA)	30 kg NOx

Uit verschilberekeningen in AERIUS Calculator v2023 blijkt dat het ontwikkelplan (rekenjaar 2024) ten opzichte van de uitgangssituatie (rekenjaar 2023) voor de Passende beoordeling (= feitelijke situatie) op meerdere Natura2000 gebieden resulteert in een toename van stikstofdepositie. Dit is het geval bij zowel een uittredesnelheid van 7 m/s als 4 m/s (dit is onderzocht in het PlanMER ten behoeve van het onderhavige bestemmingsplan).

Tabel 17: Stikstofdepositie uitgangssituatie en ontwikkelplan (7 m/s) Laar 31

Natuurgebied	Hoogste bijdrage uitgangssituatie	Hoogste bijdrage ontwikkelplan
	Rekenjaar 2023	Rekenjaar 2024 Grootste toename
Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek	0,38	0,38 + 0,01
Loonse en Drunense duinen & Leemkuilen	0,19	0,19 +0,01
Kampina & Oisterwijkse Vennen	0,19	0,20 +0,01
Rijntakken	0,11	0,12 + 0,01

(Aerius Calculator v2023)

Figuur 8: Berekeningsresultaten verschilberekening Laar 31 (Aerius Calculator v2023)

Resultaten per natuurgebied

				
	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/Jr)	Grootste toename (mol N/ha/Jr)	Grootste afname (mol N/ha/Jr)
Kampina & Oisterwijkse Vennen	186,75	2.327,98	0,01	0,00
Loonse en Drunense Dulnen & Leemkullen	122,25	2.409,42	0,01	0,03
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	16,13	1.719,89	0,01	0,00
Rijntakken	14,75	1.830,30	0,01	0,00

Uit de verschilberekening blijkt dat het ontwikkelplan van Laar 31 ten opzichte van de uitgangssituatie resulteert in een toename van de stikstofdepositie van maximaal 0,01 mol N/ha/jaar op Natura 2000-gebieden. De beoogde uitbreiding is voor het aspect stikstof niet in zijn geheel uitvoerbaar zonder toepassing van extra emissie reducerende maatregelen. Te denken valt aan een gewijzigde dierbezetting, of aankoop van ammoniakrechten voor externe saldering. Maar met brongerichte emissiereducerende stalsystemen in één of meerdere stallen in combinatie met de biologische gecombineerde luchtwassers is de uitbreiding ook mogelijk zonder dat er een toename in stikstofdepositie ontstaat.

Gewijzigde dierbezetting

Uit een optimalisatieberekening volgt dat er geen sprake is van een toename in depositie als het planvoornemen toeziet op minder ammoniakemissie; uit een indicatieve controleberekening volgt een orde van grootte tussen de -320 kg NH₃ en -390 kg NH₃.

In het (concept) ProjectMER voor het ontwikkelingsplan van Laar 31 staat een uitvoeringsalternatief uitgewerkt waarin de veebezetting in stal 6 wordt gewijzigd ten opzichte van het ontwikkelplan. Hierbij wordt aangenomen dat dit voor de ondernemer een gelijkwaardige bedrijfsopzet is. Bij dit uitvoeringsalternatief worden in stal 6 300 kraamzeugen en 4.600 gespeende biggen gehuisvest en komen de opfokzeugen in stal 6 te vervallen. Op deze manier kunnen de gespeende biggen langer op het bedrijf verblijven en is de ammoniakemissie lager. De totale ammoniakemissie wordt in deze uitvoeringsvariant 3.627 kg NH₃/jaar. Ten opzichte van 3.572 kg NH₃/jaar in de uitgangssituatie is dit nog een toename van 55 kg NH₃/jaar. Uit de verschilberekening met Aerius Calculator v2023 volgt bij deze uitvoeringsvariant met gewijzigde dierbezetting in stal 6 nog steeds een toename van +0,01 mol N/jaar op meerdere stikstofgevoelige habitattypen in meerdere Natura2000 gebieden. Dit betekent dat bij het uitsluitend wijzigen van de dierbezetting voor extra emissiereductie, met minder varkens uitgebreid moeten worden dan het ontwikkelplan zoals dit er nu ligt. Het is wel mogelijk om in verhouding met elkaar het aantal zeugen en biggen te verkleinen tot er geen depositietoename ontstaat. Dit is een ondernemerskeuze.

Brongericht emissiereducerend stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwassers

In het ontwikkelingsplan wordt een gecombineerde luchtwasser met 85% ammoniakreductie toegepast. Bij toepassing van een brongericht emissiearm stalsysteem en een gecombineerde luchtwasser kan voor alle diercategorieën (behalve voor dekberen) een extra ammoniakreductie behaald worden.

In de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) staan emissiearme stalsystemen en nageschakelde technieken (zoals luchtwassers), die met elkaar gecombineerd kunnen worden. De emissiearme stalsystemen voor varkens zijn volop in ontwikkeling, maar de erkende stalsystemen die in de Rav staan opgenomen halen niet de verdergaande emissiereducties van luchtwassers. Door een verdergaand emissiearm stalsysteem te combineren met een gecombineerde biologische luchtwasser met 85% ammoniakreductie, 45% geurreductie en 80% fijn stof reductie kunnen stalemissies maximaal gereduceerd worden. Een emissiearm stalsysteem combineren met luchtwassers betekent dubbele investeringskosten. De extra emissiereductie zorgt er wel voor dat er geen ammoniakrechten aangekocht hoeven te worden ten behoeve van externe saldering.

Tabel 18: Ammoniakemissie varianten Laar 31

	Uitgang-situatie	Ontwikkelpun alle stallen op combiwasser 85%	Ontwikkelpun nieuwe stallen dubbel emissiearm	Ontwikkelpun het hele bedrijf dubbel emissiearm
Ammoniakemissie [kg NH ₃ /jaar]	3.572	3.655	2.457	1.397

Bij Laar 31 levert een dubbel emissiearm systeem in alleen de nieuwe stallen een extra reductie van de ammoniakemissie op van -1.198 kg NH₃ (-32%).

Het hele bedrijf voorzien van een dubbel emissiearm stalsysteem levert een extra reductie van de ammoniakemissie op van -2.258 NH₃ (-62%).

Het toepassen van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. een biologische gecombineerde luchtwasser biedt voldoende milieutechnische mogelijkheden voor de uitvoerbaarheid van het ontwikkelingsplan én om eventuele onzekerheden over werking van emissiearme stalsystemen te ondervangen met een bepaalde marge. Het is mogelijk financieel gezien niet haalbaar om bestaande stallen die niet verbouwd hoeven te worden te voorzien van een brongericht emissiearm stalsysteem. Bij nieuwbouw stallen is dit eenvoudiger te realiseren, ook al vergt dit hogere investeringskosten.

Een realistische toepassing kan bijvoorbeeld het toepassen van een bouwkundig emissiearm stalsysteem (bijvoorbeeld mestpannen BWL2018.01) in nieuw te bouwen kraamzeugenstal 8 in combinatie met de biologische gecombineerde luchtwasser 85%, zie volgende tabel 19. Dit levert een extra reductie op van -455 kg NH₃. Ten opzichte van 3.572 kg NH₃/jaar in de uitgangssituatie resulteert dit uitvoeringsalternatief in een afname van 372 kg NH₃/jaar. Uit een verschilberekening in Aerius Calculator v2023 volgt dat deze uitvoeringsvariant geen toename in stikstofdepositie geeft, maar wel afname van depositie op meerdere Natura 2000 gebieden (deze berekening is bijgevoegd als bijlage). Hiermee kan eventueel onzekerheid over werking van de brongerichte stalsystemen ook ondervangen worden. Hierover is op dit moment niets bekend.

Tabel 19: Uitvoeringsvariant B Laar 31 – brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwasser in stal 8

stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH3/jr
4-5	900 g./dr. zeugen 150 g./dr. zeugen	D1.3.12.4	2009.12 85%	157618	409631	10	4,7	1,0	7	661,5
6-7	300 kraamzeugen 1.040 gesp.biggen 1.170 opfokezeugen	D1.2.17.4 D1.1.15.4 D3.2.15.4	2009.12 85%	157615	409663	10	5,8	1,0	7	1.020,5
8	645 kraamzeugen	D1.2.20 i.c.m. D1.2.17.4	2018.01 i.c.m. 2009.12	157595	409690	10	5,9	1,0	7	~~838,5~~ 240,9
10-11	1.778 g./dr. zeugen 17 dekberen	D1.3.12.4 D2.4.4	2009.12 85%	157641	409612	10	6,7	1,0	7	1.134,25
6.000 varkens										3.655 3.200

Figuur 9: Berekeningsresultaten uitvoeringsvariant B van ontwikkelplan – dubbel emissiearm in stal 8 (Aerius Calculator v2023)

Resultaten per natuurgebied

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Loonse en Drunense Dulnen & Leemkullen	319,47	2.409,39	0,00	0,04
Kampina & Olsterwijkse Vennen	259,89	2.327,95	0,00	0,03
Rijntakken	19,37	1.830,28	0,00	0,01
Vlijmense Ven, Moerputten & Rossehe Broek	7,37	2.617,36	0,00	0,07

Binnen de kaders die het bestemmingsplan stelt dient de veehouder zelf verder te concretiseren welke stallen dubbel emissiearm uitgevoerd moeten worden voor een haalbaar en vergunbaar ontwikkelplan, al dan niet in combinatie met een gewijzigde dierbezetting. Ook kan gekozen worden voor externe saldering of een combinatie van alle genoemde opties. Op basis van deze uitwerking kan geconcludeerd worden dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is, onder de voorwaarde dat er een toereikende stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan is opgenomen.

5.4 Gebruiksfase Nieuw Laar 5a

Uit verschilberekeningen in AERIUS Calculator v2023 blijkt dat het ontwikkelplan (stallen plus bijbehorende verkeersbewegingen, tractor, CV-installatie en noodstroomaggregaat), zoals beschreven in paragraaf 4.2.3 (met een uittredesnelheid van circa 7 m/s; maar bij 4 m/s. Dit is onderzocht in het PlanMER bij het bestemmingsplan), ten opzichte van de Ausgangssituatie op meerdere Natura2000 gebieden resulteert in een aanzienlijk toename van stikstofdepositie.

Tabel 20: Stikstofdepositie ontwikkelplan t.o.v. de uitgangssituatie Nieuw Laar 5a

Natuurgebied	Hoogste bijdrage	Hoogste bijdrage
	Uitgangssituatie	Ontwikkelplan
	Rekenjaar 2023	Rekenjaar 2024
		<i>Grootste toename</i>
Vlijmens ven, Moerputten & Bossche Broek	0,13	0,29 +0,16
Loonse en Drunense duinen & Leemkuilen	0,06	0,12 +0,06
Kampina & Oisterwijkse Vennen	0,06	0,12 +0,06
Rijntakken	0,04	0,07 +0,04

(Aerius Calculator v2023)

Figuur 10: Berekeningsresultaten verschilberekening Nieuw Laar 5a (Aerius Calculator v2023)

Resultaten per natuurgebied

				
	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/Jr)	Grootste toename (mol N/ha/Jr)	Grootste afname (mol N/ha/Jr)
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	17,69	2.617,59	0,16	0,00
Kampina & Oisterwijkse Vennen	621,74	2.328,03	0,06	0,00
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen	587,63	2.409,46	0,06	0,00
Rijntakken	27,37	1.830,33	0,04	0,00

In de bij de gemeente ingediende aanmeldnotitie m.e.r. (versie 2) van 8 juni 2021 is gerekend met externe saldering met een concrete saldogevende veehouderijlocatie in de omgeving, met een afomingspercentage van 30%. Er is op dit moment geen koopovereenkomst met deze saldogever en/of andere saldogevers. Het afomingspercentage is intussen gewijzigd naar 40% en het is nog onzeker of dit afomingspercentage nog verder verhoogd zal worden. Er is minimaal een koopovereenkomst nodig om saldogevers t.b.v. externe saldering te kunnen betrekken als mitigerende maatregel in de plantoets. Zolang dit niet het geval is, kan de externe saldering niet betrokken worden in deze passende beoordeling, temeer omdat de externe saldering met een voorwaardelijke verplichting geborgd moet worden in de planregels.

Toepassen brongericht emissiearme stalsysteem in combinatie met gecombineerde luchtwassers
In het ontwikkelingsplan wordt een gecombineerde luchtwasser met 85% ammoniakreductie toegepast. Bij toepassing van een brongericht emissiearm stalsysteem en een gecombineerde luchtwasser kan voor alle diercategorieën (behalve voor dekberen) nog extra ammoniakreductie behaald worden.

Tabel 21: Ammoniakemissie varianten Nieuw Laar 5a

	Uitgang-situatie	Ontwikkelplan alle stallen op combiwasser 85%	Ontwikkelplan nieuwe stal 5 dubbel emissiearm	Ontwikkelplan het hele bedrijf dubbel emissiearm
Ammoniakemissie [kg NH ₃ /jaar]	984	2.114	1.577	703

Het hele bedrijf voorzien van een dubbel emissiearm stalsysteem levert een extra reductie van de ammoniakemissie op van -1.228 NH₃ (-63%). Ten opzichte van de uitgangssituatie ontstaat dan een afname van 886 kg NH₃/jaar. Indien wordt afgezien van het overig rundvee ontstaat er ten opzichte van de uitgangssituatie een afname van 886 + 148,8 kg = - 1.034,8 NH₃/jaar. Mogelijk is het niet realistisch om de bestaande stallen te voorzien van brongerichte emissiearme stalsystemen. Of de aanpassing van bestaande stallen en de extra investering haalbaar en betaalbaar is dient echter door de ondernemer bepaald te worden.

In het ontwikkelplan zijn 24 stuks overig rundvee opgenomen. Aangenomen wordt dat deze dieren opgenomen zijn om ammoniakrechten 'op te vullen'. Omdat deze ammoniakruimte nodig is voor de beoogde vleesvarkensstal, komt in de berekening van de uitvoeringsvariant het overig rundvee te vervallen.

Uitvoeringsvariant A: alleen nieuwe stal 5 brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwater 85%

Bij Nieuw Laar 5a levert alleen een dubbel emissiearm stalsysteem in de nieuwe vleesvarkensstal 5 maximaal een extra reductie op van -388,8 kg NH₃ t.o.v. het ontwikkelplan. Ten opzichte van de uitgangssituatie is er nog steeds sprake van een emissietoename van +442 kg NH₃/jaar (zonder overig rundvee).

Tabel 22: Uitvoeringsvariant A Nieuw Laar 5a dubbel emissiearm stalsysteem op nieuwe stal 5

stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH ₃ /jr
4	821 g./dr.zeugen	D1.3.12.4	2009.12	157725	409685	6,6	4,3	1	7,52	517,2
2	546 g./dr.zeugen	D1.3.12.4	2009.12	157723	409692	7,7	6,4	1	7,52	344
1+3	201 gesp.biggen 50 kraamzeugen 192 vleesvarkens 768 opfokzeugen	D1.1.15.4 D1.2.17.4 D3.2.15.4 D3.2.15.4	2009.12 2009.12 2009.12 2009.12	157705	409728	6,6	5,8	1	7,55	669,2
5	1.296 vleesvarkens	D3.2.7.1.1 i.c.m. D3.2.15.4	2004.03 i.c.m. 2009.12	157696	409745	6,6	6,5	1	7,54	~~583,2~~ 194,4
3.878 varkens										1.726

Uit een verschilberekening met Aeries Calculator v2023 volgt dat de uitvoeringsvariant 'stal 5 dubbel emissiearm stalsysteem' resulteert nog steeds in een toename van de stikstofdepositie op Natura2000 gebieden.

Figuur 11: Berekeningsresultaten uitvoeringsvariant alleen nieuwe stal 5 dubbel emissiearm Nieuw Laar 5a (Aerius Calculator v2023)

Resultaten per natuurgebied

				
	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek	17,69	2.617,51	0,08	0,00
Kampina & Olsterwijkse Vennen	621,74	2.328,00	0,04	0,00
Loonse en Drunense Duinen & Leemkullen	582,79	2.409,44	0,03	0,00
Rijntakken	27,37	1.830,31	0,02	0,00

Uitvoeringsvariant B: Bestaande stal 4 en 5 voorzien van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwasser 85%

Als de bestaande guste en dragende zeugen stal 4 voorzien zou worden van een brongericht emissiearm stalsysteem is maximaal een afname van de ammoniakemissie mogelijk van -1.256 kg NH₃/jaar. De totale emissie van het ontwikkelplan bedraagt in dat geval 1.670 kg NH₃/jaar. Ten opzichte van de uitgangssituatie is dit echter nog steeds een aanzienlijke toename in ammoniakemissie.

Als ook alle stallen voorzien worden van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. een gecombineerde luchtwasser 85% bedraagt de emissie van het ontwikkelplan slechts 782 kg NH₃/jaar en is er sprake van een afname van -202 kg NH₃/jaar ten opzichte van de uitgangssituatie.

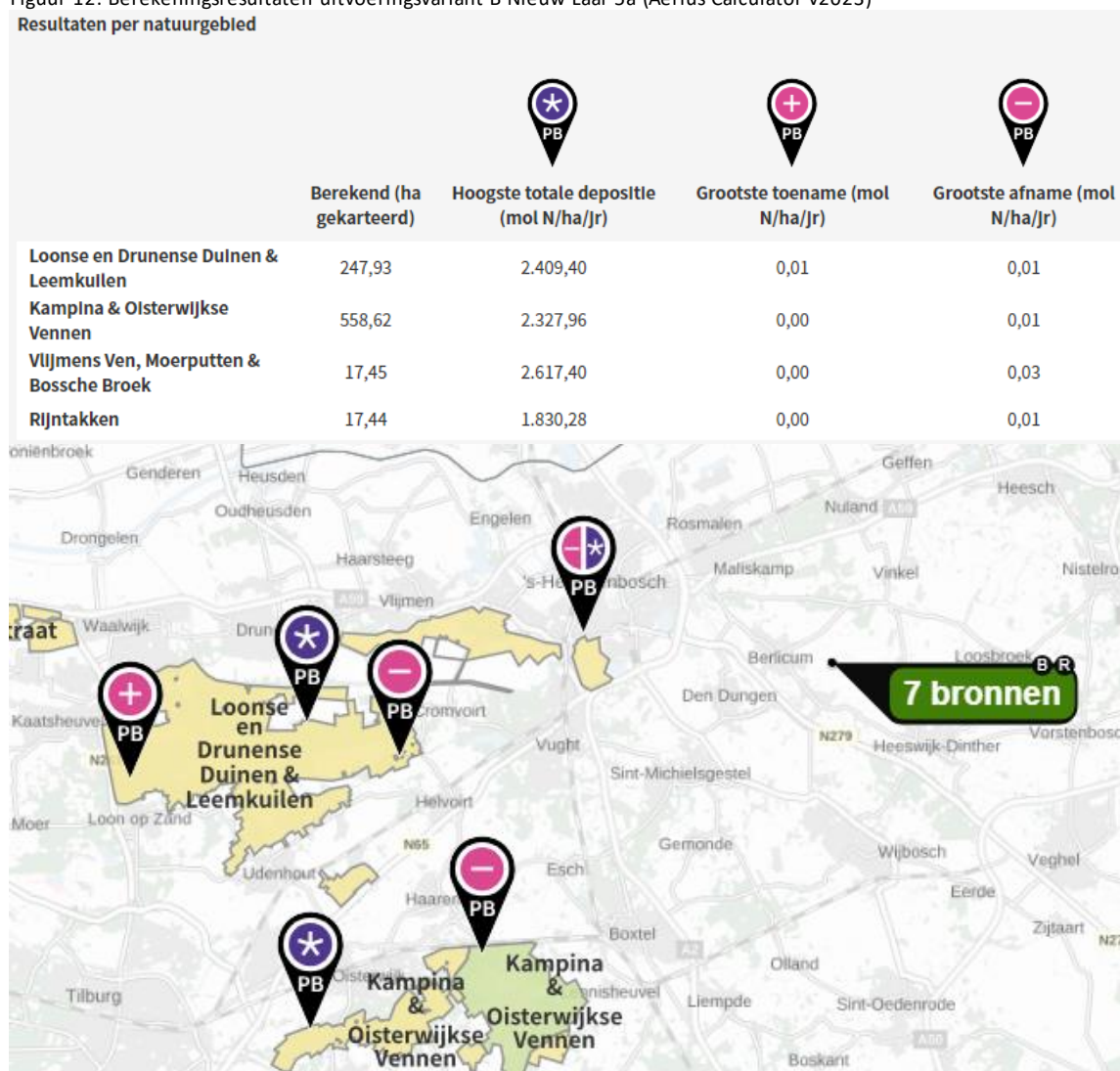
Tabel 23: Uitvoeringsvariant B Nieuw Laar 5a dubbel emissiearm stalsysteem op stal 2, 4, 5 en deel stal 1+3

stal	Dieren	Rav code	BWL	X	Y	EP-h	gem. geb.h	ep-diam	ep-snelh	NH ₃ /j
4	821 g./dr.zeugen	D1.3.4	BB96.04.036	157725	409685	6,6	4,3	1	7,52	221,7
2	546 g./dr.zeugen	i.c.m. D1.3.12.4	i.c.m. 2009.12	157723	409692	7,7	6,4	1	7,52	147,4
1+3	201 gesp.biggen 50 kraamzeugen 192 vleesvarkens 768 opfokzeugen 4 dekberen	D1.1.3 i.c.m. D1.1.15.4 D1.2.17.4 D3.2. i.c.m. D3.2.15.4 D2.4.4	2009.12 2009.12 2004.05 i.c.m. 2009.12 2009.12	157705	409728	6,6	5,8	1	7,55	218,6
5	1.296 vleesvarkens	D3.2.7.1.1 i.c.m. D3.2.15.4	2004.03 i.c.m. 2009.12	157696	409745	6,6	6,5	1	7,54	194,4
3.878 varkens										782

Uit een verschilberekening met Aerius Calculator v2023 volgt dat de uitvoeringsvariant B van het ontwikkelplan per saldo resulteert in een toename van 0,01 mol N/ha/jaar - op een randhexagoon dat slechts gedeeltelijk over het betreffende stikstofgevoelige habitatype valt- op Natura2000 gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen. Op dit hexagoon geeft de uitgangssituatie een

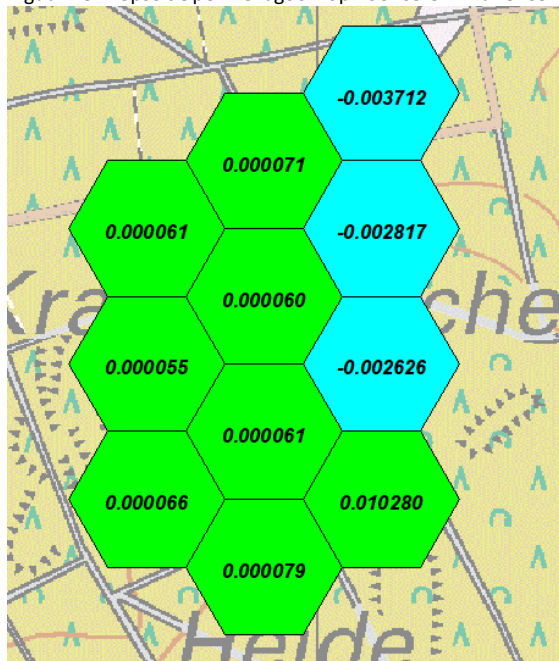
depositie van 0,00 mol N/ha/jaar en uitvoeringsvariant B van het ontwikkelplan + 0,01 mol N/ha/jaar. Naastgelegen hexagonen geven per saldo geen significante toename in depositie. Uit een controleberekening zonder NOx-bronnen in uitvoeringsvariant volgt hetzelfde resultaat en dus luidt de conclusie dat dit 'randeffect' ook optreedt bij een verschilberekening op basis van alleen stalemissies. Gezien de grote afstand van 25 km is dit dus een afkap/afrondekwestie. Er liggen hexagonen buiten 25 km van bronnen in de uitgangssituatie, dus daardoor zijn er geen 'referentie hexagonen'; hetgeen niet wil zeggen dat er geen referentie-depositie is op het betreffende hexagoon. Daar waar er wel 'referentie-hexagonen' zijn is namelijk geen sprake van een toename. Zie figuur 12.

Figuur 12: Berekeningsresultaten uitvoeringsvariant B Nieuw Laar 5a (Aerius Calculator v2023)

Figuur 13: Depositie per hexagoon op Loonse en Drunense Duinen; verschilberekening uitgangssituatie-uitvoeringsvariant B

Op basis van de 'Handreiking omgaan met randeffecten 25 km in AERIUS C21' van BIJ12, 24 februari 2022 kan geconcludeerd worden dat de 0,01 mol N/ha/jaar toename in uitvoeringsvariant B geen ecologische nadelige effecten heeft voor Natura2000 gebieden.

Uitvoeringskader randeffecten intern salderen

- A. als uit analyse van de hexagonen waar alle bronnen zijn meegenomen blijkt dat de berekende depositiebijdrage overal gelijk blijft of een afname vertoont; en
- B. eventuele berekende toenames alleen voorkomen op hexagonen waar (door analyse via AERIUS of bijvoorbeeld GIS) blijkt dat sprake is van randeffecten; en C. sprake is van een gelijkblijven of afname van de totale stikstofemissies (emissies van NOx en NH3 opgeteld);
- D. dan kunnen toenames op de hexagonen, waarbij sprake is van een randeffect, bij voorbaat worden uitgesloten omdat in de zone van overlap van hexagonen overal een afname of gelijkblijven van depositie te zien is en de berekende toenames feitelijk niet plaats vinden.
- E. Er is dan geen sprake van ecologische effecten en een passende beoordeling van deze berekende depositietoename of een mitigerende maatregel is dan niet nodig.

(Bron: Handreiking omgaan met randeffecten 25 km in AERIUS C21, BIJ12, 24 februari 2022, hoofdstuk 4)

Algehele conclusie is dat ten behoeve van de ontwikkelplannen alle bestaande stallen én de nieuwe stal voorzien moeten worden van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. een biologische gecombineerde luchtwasser 85% om met interne saldering ten opzichte van de uitgangssituatie geen toename in stikstofdepositie te veroorzaken. Daarbij dienen ook nog extra maatregelen getroffen te worden om de goede werking van de gecombineerde luchtwassers te garanderen. Dit resulteert in flink hogere investeringskosten. Het is aannemelijk dat het niet haalbaar en betaalbaar is om alle bestaande stallen te voorzien van brongerichte emissiearme stalsystemen en dat alleen concrete en toereikende externe saldering leidt tot een uitvoerbaar plan. Geconcludeerd kan worden dat de uitvoerbaarheid van het ontwikkelplan voor Nieuw Laar 5a onzeker is. Consequentie hiervan is dat aan dit initiatief geen planologische medewerking kan worden verleend.

5.5 Realisatiefasen Laar 31 en Nieuw Laar 5a

Aangezien sprake is van een kaderstellend bestemmingsplan (plan-spoor) is er nog geen concrete opgave of realistische inschatting te maken van de realisatiefasen en zullen hiervoor aannames moeten worden gedaan. Concretisering van de stikstofbronnen in de realisatiefase is pas mogelijk bij de aanvraag om een bouwvergunning (project-spoor). De stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan geldt ook voor de realisatiefase en voorkomt significant nadelige effecten op Natura2000 gebieden. Bij stallenbouw wordt ten eerste veel gewerkt met prefab-elementen en de bouwfase is relatief kort. En er bestaat de mogelijkheid om moderne emissiearme mobiele werktuigen of volledig elektrische mobiele werktuigen in te zetten tijdens de realisatiefase. Het is daarmee mogelijk om binnen de stikstofgebruiksruimte van circa 500 kg NO_x/jaar te blijven, zie paragraaf 5.1. Binnen de stikstofgebruiksruimte treedt in dat geval geen depositietoename groter dan 0,00 mol N/ha/jaar op. Daarbij geldt dat de stikstofdepositie ten gevolge van de ammoniakemissies vanuit stallen vele malen groter is dan de stikstofdepositie door de NO_x-emissies ten gevolge van de tijdelijke realisatiefasen van Laar 31 en Nieuw Laar 5a. De varkens in de nieuwe stallen of te verbouwen stallen worden tenslotte pas gehouden worden als de gebouwde of verbouwde stal in gebruik genomen kan worden. Ook heeft de ondernemer de mogelijkheid om tijdelijk bestaande stallen leeg te leggen of langer leeg te leggen tijdens de realisatiefase om zo binnen het stikstofplafond te blijven.

5.6 Nieuwe woningen

Het plan maakt 18 nieuw te bouwen woningen en 5 woningsplitsingen mogelijk. In de gebruiksfase zijn dit 23 extra woningen, waaronder twee verplaatsingen van woningen. In de realisatiefase zijn dit 18 nieuwbouwwoningen. Een aantal nieuwe woningen hangen rechtstreeks samen met de beëindiging van een veehouderij of zijn feitelijk al aanwezig. De Ruimte voor Ruimte woningen en woningsplitsingen op Laar 27 en Plein 13-15 hangen direct samen met de gestopte veehouderijactiviteiten in het plangebied en de stalemissies die daardoor wegvallen. De stikstofruimte als gevolg van de beëindiging van die bedrijfsactiviteiten is niet al elders ingezet voor een andere ontwikkeling. Per saldo zal er dus sprake zijn van een afname van de stikstofemissies. Woningssplitsing Laar 32/32a is een reeds bestaande situatie.

Gebruiksfase woningen

Extra woningen in het plangebied betekent een (beperkte) toename van verkeersbewegingen. Nieuwe woningen moeten gasloos uitgevoerd worden. Op basis van de kengetallen van de CROW Publicatie 381 hoofdstuk 4 kan op basis van kengetallen de verkeersgeneratie van de nieuwe woonbestemmingen bepaald worden. Voor de vrijstaande woningen kan voor de verkeersgeneratie per weekdag minimaal 7,8 en maximaal 8,6 verkeersbewegingen per woning worden aangehouden. Uitgaande van 23 nieuwe woningen zijn dit maximaal 198 lichte verkeersbewegingen per weekdagemaal. Uitgaande van een willekeurige lijnbron door het plangebied van ongeveer 4 km en rekenjaar 2023 resulteert dit in 57 kg NO_x/jaar en 6,6 kg NH₃/jaar. Hieruit kan afgeleid worden dat de gebruiksfase van de extra woningen ruim binnen de stikstofgebruiksruimte van 417 kg NO_x/jaar en 30 kg NH₃/jaar in het noorden van het plangebied tot ongeveer 500 kg NO_x/jaar en 36 kg NH₃/jaar in het oosten van het plangebied en niet zal leiden tot een toename in depositie groter dan 0,00 mol N/ha/jaar (Aerius Calculator geeft hiervoor geen rekenresultaten).

Realisatiefase woningen

Voor woningbouw geldt voor de realisatiefase een kengetal van 1 tot 10 kg NO_x/jaar per woning en gemiddeld 3 kg NO_x/jaar per woning, inclusief bouwrijp maken (bron: Handreiking woningbouw en Aerius van het Rijk). Als alle 18 nieuwbouw woningen binnen een periode van 12 maanden worden gerealiseerd dan bedraagt de geschatte NO_x-emissie op basis van deze kengetallen maximaal 180 kg NO_x/jaar. Hieruit kan afgeleid worden dat de realisatiefase van de nieuw te bouwen woningen ruim en met voldoende marge binnen de stikstofgebruiksruimte valt en niet zal leiden tot een toename in depositie groter dan 0,00 mol N/ha/jaar. Los daarvan is er directe samenhang tussen de ruimte voor ruimte woningen en de beëindiging van veehouderijen, waardoor per saldo altijd sprake is van een afname van stikstofemissies binnen het plangebied.

5.7 Niet-agrarische bedrijvigheid

Op Schellekensveld 7 wordt voorzien in een uitbreiding van de mini-camping van 10 naar 35 standplaatsen en 220 m² bijgebouwen (gasloos uitgevoerd). Het campingterrein zelf wordt niet uitgebreid. De mogelijkheid voor +25 kampeerplaatsen zorgt maximaal voor 50 extra verkeersbewegingen per etmaal. Het kampeerseizoen in Nederland loopt ongeveer van april t/m september en de extra kampeerplekken zullen vooral in het hoogseizoen volledig bezet zijn.

Een lijnbron vanaf de camping tot de woonkern Berlicum (ca. 1,8 km) resulteert bij invoer in Aerius Calculator v2023 voor het jaar 2023 en jaarrond 50 (extra) lichte voertuigen per etmaal, in een worstcase NO_x-emissie van 6,6 kg NO_x/jaar en 0,8 kg NH₃/jaar. Deze stikstofbijdrage is verwaarloosbaar klein en resulteert niet in een berekende stikstofdepositie op Natura2000 gebieden. Het is op voorhand uit te sluiten dat door de uitbreiding in kampeermiddelen en realisatie van een bijgebouw een toename in stikstofdepositie op Natura2000 gebieden zal ontstaan.

Op Plein 30 en Groenstraat 28 wordt de bedrijfsbestemming beperkt uitgebreid. Op Laar 19 is de veehouderij beëindigd en wordt een bedrijfsbestemming toegekend voor de reeds bestaande niet-agrarische (neven)activiteiten. In totaal maakt het plan een extra oppervlak bedrijfsbestemming mogelijk van ongeveer 0,88 ha. Gezien het type bedrijf en de omvang van de uitbreiding is het niet realistisch dat hierdoor een uitbreiding in stookinstallaties kan plaatsvinden. Gezien het feit dat op Laar 19 sprake is van reeds bestaande activiteiten en er binnen het plangebied ook één bedrijfsbestemming verdwijnt kan het één tegen het ander weggestreept worden. Laar 19 heeft de stikstofruimte niet al elders ingezet voor bijvoorbeeld externe saldering of een opkoopregeling. Vanuit een worstcase bepaling kan bekeken worden of de 0,88 extra bedrijfsbestemming binnen de stikstofgebruiksruimte past zoals berekend en beschreven in paragraaf 5.1.

Binnen de bestemming 'bedrijf' is bezoekers- en arbeidsextensieve bedrijvigheid in de milieucategorie 1 en 2 toegestaan. De emissies in de gebruiksfase hebben betrekking op de emissies die ontstaan binnen de inrichting en door de verkeersgeneratie van en naar de inrichting. Als kengetal voor de uitstoot van bedrijventerreinen kan gebruik gemaakt worden van een rapport van Arcadis van 2013, gebaseerd op CBS-gegevens van 2012. (*Rapport Emissies toekomstige bedrijventerreinen, Arcadis, 2013*). De Raad van State heeft in de uitspraak van 12 maart 2008, ABRvS 200701994/1, geoordeeld dat de gehanteerde methodiek toereikend is en de beschikbare

emissiekengetallen voldoende betrouwbaar zijn om een goede inschatting te kunnen maken van de stikstofemissie op bedrijventerreinen. Deze methode is ook door de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (StAB) goedgekeurd. De kengetallen staan ook bekend onder de naam BACVP-emissiekengetallen (emissiekengetallen voor bedrijventerreinen zoals opgesteld door de Bestuurlijke Advies Commissie Vitaal Platteland).

Arcadis en Pouderoyen hebben in 2017 voor de provincie Noord-Brabant kengetallen bepaald voor het toekennen en reserveren van PAS-ontwikkelingsruimte in relatie tot de programmering van nieuwe logistieke bedrijventerreinen en aanmelding als koepelproject op de prioritaire lijst. Deze kengetallen liggen hoger dan de BACVP-emissiekengetallen. (*Adviesrapport 'PAS en logistieke bedrijventerreinen Provincie Noord-Brabant', Arcadis-Pouderoyen, 29 mei 2017*).

De kengetallen voor de stikstofemissie van nieuwe logistieke bedrijven laten zien dat deze vergelijkbaar zijn met een "categorie 3 bedrijf". Vooral voor de zwaardere industrie (categorie 5) ligt de gemiddelde emissie aanzienlijk hoger. Omdat bedrijventerreinen waar grootschalige logistieke bedrijven zijn of worden gevestigd vaak ook andere typen bedrijven kennen of toelaten, adviseren we om bij het verkennen van de milieuruimte voor terreinen voor of met grootschalige logistieke bedrijven, uit te gaan van een gemiddeld profiel voor categorie 4 bedrijven

Kental nieuwe logistiek:
NOx: 400 kg/j, NH3: 0 kg/j

Kentallen "standaard bedrijfsprofiel"

	NOx Kg/j	Vershil logistiek	NH3 Kg/j	Vershil logistiek
Cat 1-3	350	-50	15	+15
Cat 4	950	+550	90	+90
Cat 5	7500	+7100	300	+300

Kentallen (in kg/ha/jaar) uit het adviesrapport aan de provincie Noord-Brabant van Arcadis en Pouderoyen BV, 2017

Tauw heeft in 2018 de stikstofemissies van toekomstige bedrijven op een bedrijventerrein berekend en in opdracht van BIJ12 kentallen voor NOx en NH3 herleid (*Rapport Emissiekentallen NOx en NH3 voor PAS / AERIUS, kenmerk 'R001-1265262BWH-V01-aqb-NL, Tauw, 23 augustus 2018*). Deze kentallen wijken ook af van de BACVP-kentallen en liggen in dezelfde orde van grootte van de kentallen van Arcadis en Pouderoyen BV van 2017. In tabel 3.1 en 3.2 van het Tauw rapport uit 2019 is een vergelijking gemaakt tussen de Arcadis / BACVP-kentallen van 2013 en de Tauw-emissiekentallen van 2018 die in opdracht van BIJ12 zijn gedocumenteerd. Hieronder de tabellen 3.1 en 3.2 uit het Tauw rapport:

Tabel 3.1 Vergelijking emissiekentallen voor bedrijventerreinen; BACVP (totaal) vs BIJ12 (stationaire bronnen)

Milieucategorie	BACVP		BIJ12	
	NO _x -emissie [kg/ha/jaar]	NH ₃ -emissie [kg/ha/jaar]	NO _x -emissie [kg/ha/jaar]	NH ₃ -emissie [kg/ha/jaar]
VNG categorie 1-5 met beperkt energie-intensieve bedrijven ⁴	-	-	387	26
VNG categorie 1-5 <u>met</u> energie-intensieve bedrijven ⁵	-	-	736	26
VNG categorie 5-6 met grote verbrandingsinstallaties ⁶	-	-	6.015	26
VNG categorie 1-3	200	10	-	-
VNG categorie 4	750	55	-	-
VNG categorie 5 (terrein <u>zonder</u> grote energiecentrale)	2.300	90	-	-
VNG categorie 5 (terrein <u>met</u> grote energiecentrale)	3.300	90	-	-

Tabel 3.2 Vergelijking emissiekentallen voor mobiele werktuigen op bedrijventerreinen; BACVP vs BIJ12

Bron	BACVP		BIJ12	
	NO _x -emissie [kg/ha/jaar]	NH ₃ -emissie [kg/ha/jaar]	NO _x -emissie [kg/ha/jaar]	NH ₃ -emissie [kg/ha/jaar]
Mobile werktuigen	-	-	66	-

⁴ Alle emissies van de doelgroepen chemische industrie, overige industrie en handel, diensten en overheid (HDO)

⁵ Alle emissies van bovenstaande doelgroepen, alsmede van afvalverwijdering, energiesector & raffinaderijen

⁶ Emissies van afvalverbrandingsinstallaties, elektriciteitsopwekking en raffinaderijen

(Bron: Rapport Emissiekentallen NO_x en NH₃ voor PAS / AERIUS, Tauw, 23 augustus 2018)

Voorgaande kengetallen bevatten naar alle waarschijnlijkheid een overschatting van emissies ten opzichte van het jaar 2023. Aangezien over het algemeen oude vervuilende bedrijven, installaties, werktuigen en technieken worden vervangen door schonere varianten is er sprake van een dalende trend van de emissies. Het ligt dan ook in de lijn der verwachting dat in de loop der jaren sprake is van een afname van de stikstofemissie per ha per jaar ten gevolge van strengere emissie-eisen, en dat deze daling zich de komende jaren verder door zal zetten. Omdat er geen recentere actualisatie van de kengetallen beschikbaar is, wordt voor deze passende beoordeling aangesloten bij de kentallen van Arcadis-Pouderoyen uit 2017, welke iets lager liggen dan de Tauw-kentallen uit 2019.

Milieucategorie 1-3: 350 kg NO_x/ha/jaar en 15 kg NH₃/ha/jaar

Voor maximaal 0,88 ha is dit: 308 kg NO_x/ha/jaar en 13,2 kg NH₃/ha/jaar

Gezien de lichte bedrijfsactiviteiten van de bedrijven, zijn deze kengetallen een overschatting van de daadwerkelijke stikstofemissies. Daarbij geldt op Laar 19 dat de emissies van de veehouderij wegvallen, de nevenactiviteiten worden voortgezet en dat het wegvallen van stalemissies en transport/verkeersbewegingen voor de veehouderij direct samenhangt met de nieuwe bedrijfsbestemming.

Uitgaande van een stikstofgebruiksruimte van ongeveer 417-500 kg NO_x/ha/jaar en 30-36 kg NH₃/ha/jaar kan geconcludeerd worden dat de extra vierkante meters bedrijfsbestemming uitvoerbaar zijn en niet zullen leiden tot een toename in stikstofdepositie groter dan 0,00 mol N/ha/jaar. De bedrijfsbestemming is voorzien van een stikstofplafondregeling als waarborg.

5.8 Overige ontwikkelingen

Op Laar 11 is de varkenshouderij beëindigd en wordt de agrarische bestemming behouden voor een grondgebonden veehouderijbedrijf en met vormverandering van het geldend agrarisch bouwvlak, waarbij uitsluitend het houden van 35 schapen en 1.000 m² caravanstalling is toegestaan. Een caravanstalling wordt beschouwd als een activiteit in milieucategorie 1. Op basis van in paragraaf 5.7 beschreven kengetallen voor niet-agrarische bedrijvigheid, bedraagt de benodigde emissieruimte voor 1.000 m² caravanstalling: 35 kg NO_x/ha/jaar en 1,5 kg NH₃/ha/jaar. Voor het houden van 35 schapen is maximaal 24,5 kg NH₃/jaar nodig. In totaal betreft dit 26 kg NH₃/jaar en 35 kg NO_x/jaar. Uitgaande van een stikstofgebruiksruimte van ongeveer 500 kg NO_x/ha/jaar en 34 kg NH₃/ha/jaar kan geconcludeerd worden dat de extra vierkante meters bedrijfsbestemming uitvoerbaar zijn en niet zullen leiden tot een toename in stikstofdepositie groter dan 0,00 mol N/ha/jaar. De agrarische bestemming is voorzien van een stikstofplafondregeling als waarborg.

De overige ontwikkelingen zoals beschreven in paragraaf 3.2.6. zijn bestaande activiteiten die voortgezet worden of het betreffen geen activiteiten waarbij direct of indirect stikstofemissies ontstaan.

6 Conclusies

Gezien de afstand van het plangebied tot de Natura2000 gebieden en de aard van de activiteiten die planologisch mogelijk worden gemaakt zijn nadelige effecten voor Natura2000 gebieden door stikstofdepositie niet uit te sluiten, maar kunnen 'overige effecten' worden uitgesloten.

De ontwikkelplannen van de twee varkenshouderijen Laar 31 en Nieuw Laar 5a resulteren in de gebruiksfase in een toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen binnen meerdere Natura2000 gebieden, waar de huidige achtergronddepositie al de Kritische Depositie Waarde overschrijdt. Door een stikstofplafondregeling op te nemen in het bestemmingsplan kunnen significant nadelige gevolgen door het bestemmingsplan worden uitgesloten. De uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan moet wel aangetoond kunnen worden.

Gebruiksfase Laar 31

Voor Laar 31 geldt dat bij wijziging van de dierbezetting en/of toepassen van een brongericht emissiearm stalsysteem in de nieuw te bouwen stallen er geen toename van stikstofdepositie optreedt ten opzichte van de uitgangssituatie (= het stikstofplafond in het bestemmingsplan) en daarmee leidt tot een uitvoerbaar plan. De ondernemer kan ook kiezen voor externe saldering zodra de vergunningenstop door de provincie is opgeheven en het afromingspercentage bij externe saldering bekend is.

Gebruiksfase Nieuw Laar 5a

Voor Nieuw Laar 5a levert het intern wijzigen van diercategorieën en dieraantallen onvoldoende stikstofruimte op voor de beoogde uitbreiding met een nieuwe vleesvarkensstal. Alleen als alle bestaande stallen én de nieuwe stal voorzien worden van een brongericht emissiearm stalsysteem i.c.m. gecombineerde luchtwassers met 85% ammoniakreductie, kan een toename van stikstofdepositie uitgesloten worden. Het is denkbaar dat het aanpassen van alle bestaande stallen in verhouding tot de uitbreiding in aantallen varkens hiermee mogelijk wordt gemaakt niet haalbaar en betaalbaar is, waardoor uitvoerbaarheid van het ontwikkelplan te onzeker is en hieraan geen planologische medewerking kan worden verleend. Voor deze locatie resteert als realistisch scenario de mogelijkheid tot externe saldering (of een combinatie met het toepassen van een dubbel emissiearm stalsysteem in één of meerdere stallen). Echter zonder koopovereenkomst(en) voor externe saldering kan het bestemmingsplan voor de beoogde uitbreiding op Nieuw Laar 5a niet vastgesteld worden. De ondernemer kan voorafgaand aan vaststelling van het bestemmingsplan nog een koopovereenkomst aanleveren voorzien van een toereikende Aerius verschilberekening. In dat geval moet ook een voorwaardelijke verplichting in de planregels worden opgenomen, die regelt dat de activiteiten waarmee extern gesaldeerd wordt eerst beëindigd zijn, voordat met de nieuwe activiteit mag worden gestart.

Realisatiefasen Laar 31 en Nieuw Laar 5a

De stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan geldt ook voor de realisatiefasen en voorkomt significant nadelige effecten op Natura2000 gebieden. Voor de stikstofbronnen tijdens de tijdelijke realisatiefasen is voldoende stikstofgebruiksruimte aanwezig. Daarbij is tijdens de realisatiefase van iedere stal geen sprake van stalemissies. Ammoniakemissies leveren een vele malen hogere stikstofdepositie dan de tijdelijke NOx-emissies in de realisatiefase. Ook zijn er voldoende mogelijkheden om emissiearm of emissieloos te bouwen.

Nieuwe woningen en niet-agrarische bedrijvigheid

De gebruiksfase en realisatiefasen van de extra woningen, toename van oppervlakte bedrijfsbestemming en toename aantal kampeerplaatsen binnen het plangebied passen ruim binnen de stikstofgebruiksruimte in het plangebied, ook in cumulatie met elkaar. Daarbij geldt dat een aantal van deze activiteiten direct samenhangen met beëindiging van veehouderijen binnen het plangebied. De stoppers hebben hun stikstofruimte namelijk niet al een keer elders ingezet voor externe saldering of een opkoopregeling (geen sprake van dubbelgebruik). En er zijn ook niet-agrarische bedrijfsactiviteiten die in de bestaande situatie al planologisch legaal plaatsvinden.

Maatregelen in de planregels van het bestemmingsplan ten behoeve van goede werking luchtwasser

Advies voor maatregelen in de regels van het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte met als doel een goede werking van de gecombineerde biologische luchtwassers te waarborgen:

A. Voldaan moet worden aan de eisen voor luchtwassers zoals opgenomen in paragraaf 3.5.8 van het Activiteitenbesluit (artikelen 3.124, 3.125 en 3.126) en eisen voor monitoring zoals opgenomen in de Regeling Activiteitenbesluit milieubeheer (artikel 3.99 en 3.100):

- In een **elektronisch monitoringsysteem** worden ieder uur de waarden van in ieder geval de volgende parameters geregistreerd:
  - a) de zuurgraad van het waswater;
  - b) de geleidbaarheid van het waswater in milliSiemens per centimeter;
  - c) de spuiwaterproductie in kubieke meter;
  - d) de drukval over het filterpakket in pascal;
  - e) het elektriciteitsverbruik van de waswaterpomp in kilowatt uur.

Van de parameters onder c en e worden tevens de cumulatieve waarden geregistreerd.

- Het waswater van het luchtwassysteem is voorzien van een laagdebietalarmering..
- De geregistreerde waarden van de parameters worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.
- Voor de registratie van voorgaande parameters zijn doelmatige meetvoorzieningen aanwezig die voldoen aan het volgende:
  - Voor het meten van de spuiwaterproductie is per spuiwaterstroom in de spuilleiding een elektromagnetische flowmeter geïnstalleerd.
  - Ten minste eenmaal per zes maanden worden de EC-elektrode en de pH-elektrode gekalibreerd door een deskundige op het gebied van het kalibreren van elektrodes.
  - Bewijzen van de kalibraties worden gedurende ten minste vijf jaar binnen de inrichting bewaard.

B. Voldaan moet worden aan de regels voor gedragsvoorschriften zoals opgenomen in artikel 3.101 van de Activiteitenregeling:

- In **gedragsvoorschriften** wordt ten minste aangegeven:
  - wanneer en op welke wijze de schoonmaak en het onderhoud van het luchtwassysteem door een deskundige op het gebied van luchtwassystemen zullen plaatsvinden;
  - wanneer en op welke wijze de visuele controles en schoonmaak van het luchtwassysteem door de drijver van de inrichting zullen plaatsvinden;
  - op welke wijze de waarden en instellingen van het luchtwassysteem die bepalend zijn voor de goede werking worden gecontroleerd, en
  - welke maatregelen onmiddellijk worden getroffen als uit de registratie blijkt dat de parameters die van belang zijn voor een goede werking worden overschreden.

C. Voldaan moet worden aan de **eisen van de stalbeschrijving** (leaflet) van de toegepaste gecombineerde biologische luchtwasser (in de ontwikkelplannen is dit BWL 2009.12.v5):

- Instelling parameters en controle:
  - A1: de zuurgraad van het waswater in de biologische luchtwassers is minimaal gelijk aan $\text{pH} = 6,5$ en mag niet meer zijn dan $\text{pH} = 7,5$
  - A2: de geleidbaarheid van het waswater in de gecombineerde luchtwasser is maximaal 20 mS/cm
- Reiniging:
  - B1: reiniging filterpakket in de biologische wasser minimaal éénmaal per jaar
  - B2: reiniging druppelvanger minimaal éénmaal per jaar
  - B3: reiniging van de wateropvangbak (afvoer gesuspenseerd materiaal) minimaal éénmaal per zes maanden.
- Onderhoud:
  - C: met betrekking tot het onderhoud van het luchtwassysteem dienen in overeenstemming met het Activiteitenbesluit milieubeheer gedragsvoorschriften te worden opgesteld.
- Registratiesysteem:
  - D: het meet- en registratiesysteem dient te worden gebruikt, gecontroleerd en onderhouden zoals is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

D. Aanvullend op de wettelijk voorgeschreven eisen moet voldaan worden aan de volgende **extra maatregelen** om een goede werking te kunnen waarborgen:

- In de gedragsvoorschriften moet worden vastgelegd op welke wijze de geregistreerde data worden verwerkt en gepresenteerd.
- Bijhouden van calamiteiten, uitgevoerd onderhoud, reparaties en storingen in een papieren logboek.
- Een onderhoudscontract met de leverancier of een andere deskundige partij voor jaarlijkse controle, het onderhoud van het luchtwassysteem en het uitvoeren van een onderhoudsbeurt waaronder de halfjaarlijkse kalibratie van de pH- en EC-elektroden. Ook gaat het onderhoudscontract in op taken voor de veehouder.
- Uitbreiding van het elektronisch logboek met één of meerdere debietmeters bij de waswaterpomp(en).
- Toepassen van een automatische doseerinstallatie voor de Ph-regeling en meten en registreren van verbruik aan zuur of base.
- Definiëren van de locatie van de pH-meting, waarop de voorgeschreven pH range is gebaseerd.

- De pH- en EC-meter in de luchtwasser dient periodiek gecontroleerd te worden met bijvoorbeeld een handmeter, zodat mogelijke afwijkingen in de sensoren worden geconstateerd en deze dan opnieuw gekalibreerd kunnen worden of vervangen indien noodzakelijk.
- Emissie-metingen met sensortechnologie. De ammoniaksensoren moeten zo geplaatst worden dat deze voortdurend het ammoniakgehalte van de ingaande en van de uitgaande lucht meten. Het ventilatiedebiet moet gemeten en gelogd worden. De informatie die beschikbaar is in de klimaatcomputer moet worden ontsloten en toegepast ten behoeve van de metingen.

E. In de regels dient per veehouderijbedrijf een **ammoniakemissieplafond** te worden vastgelegd. Indien uit metingen blijkt dat de gemeten emissies het emissieplafond overschrijden dient de veehouder direct en adequaat bij te sturen en de noodzakelijk maatregelen te treffen om te zorgen dat de gemeten ammoniakemissie voldoet aan het emissieplafond. Dit kunnen maatregelen zijn ten aanzien van techniek, voer, temperatuur of luchtinlaat, maar ook het houden van minder varkens.

7 Bijlagen

1. AERIUS verschilberekeningen v2023 Laar 31
2. AERIUS verschilberekeningen v2023 Nieuw Laar 5a
3. Onherroepelijke Natuurbeschermingswetvergunning Laar 31, 3 juni 2026
4. Onherroepelijke Omgevingsvergunning met VVGB voor de Wet natuurbescherming Nieuw Laar 5a, 20 maart 2020
5. Leaflet BWL2009.12.v5

Bijlage 1: AERIUS berekeningen AERIUS Calculator v2023 Laar 31

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Laar 31

Laar 31,

5258 TJ Berlicum

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening voor PlanMER

Verschilberekening Laar 31 tbv passende beoordeling: -

Uitgangssituatie (feitelijke situatie, stalemissies) - Ontwikkelplan 7 m/s (incl. verkeer, wkk etc)

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

S2kBfBHYPBx2

11 oktober 2023, 19:29

Wnb-rekengrid

Totale emissie

feitelijke situatie - Referentie

realistisch scenario - Beoogd

Rekenjaar

2023

2024

Emissie NH₃

3.572,1 kg/j

3.797,1 kg/j

Emissie NO_x

-

547,0 kg/j

Resultaten

feitelijke situatie - Referentie

realistisch scenario - Beoogd

Hoogste bijdrage

0,38 mol/ha/j

0,38 mol/ha/j

Hexagon

3242262

3242262

Gebied

Vlijmens Ven,
Moerputten & Bossche
Broek

Vlijmens Ven,
Moerputten & Bossche
Broek

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

339,17 ha

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

0,72 ha

Grootste toename

0,01 mol/ha/j

Grootste afname

0,03 mol/ha/j

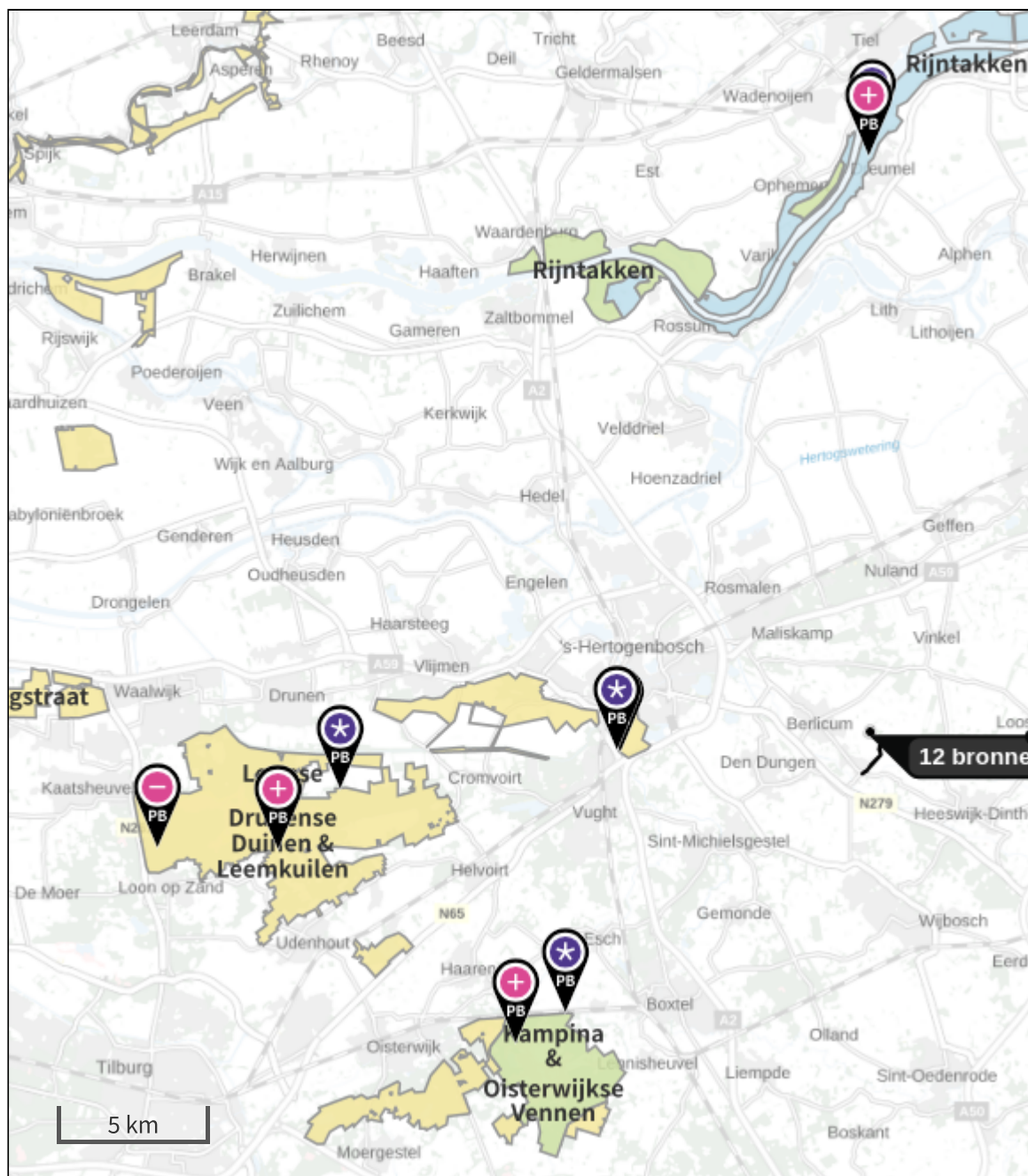
realistisch scenario (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen		Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1	Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	661,5 kg/j	-
2	Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.020,5 kg/j	-
3	Landbouw Stalemissies stal 8 en 9	838,5 kg/j	-
4	Landbouw Stalemissies stal 10 en 11	1.134,3 kg/j	-
5	Energie Energie wkk installatie	-	181,7 kg/j
6	Industrie Afvalverwerking mestbewerking en compostering	141,0 kg/j	-
9	Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	0,1 kg/j	208,8 kg/j
10	Mobiele werktuigen Landbouw Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	47,3 g/j	98,6 kg/j
11	Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning NSA; NSA	14,9 g/j	29,9 kg/j
~~12~~	Verkeersnetwerk	1,2 kg/j	28,0 kg/j

feitelijke situatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 2 en 3	392,4 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	1.365,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.814,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "realistisch scenario" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	339,88	2.409,42	339,17	0,01	0,72	0,03

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	186,75	2.327,98	186,75	0,01	0,00	0,00
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	122,25	2.409,42	121,54	0,01	0,72	0,03
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	16,13	1.719,89	16,13	0,01	0,00	0,00
Rijntakken (38)	14,75	1.830,30	14,75	0,01	0,00	0,00

realistisch scenario, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	661,5 kg/j
Locatie	X:157618 Y:409631	Uittreeddiameter	1,8 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	0,63	-	661,5 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.020,5 kg/j
Locatie	X:157615 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j
	D1.1.15.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))	BWL2009.12	1040	NH ₃	0,1	-	104,0 kg/j
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		1170	NH ₃	0,45	-	526,5 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 8 en 9	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	838,5 kg/j
Locatie	X:157595 Y:409690	Uittreeddiameter	1,6 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	345	NH ₃	1,3	-	448,5 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j

4 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 10 en 11	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.134,3 kg/j
Locatie	X:157641 Y:409612	Uittreeddiameter	2,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1778	NH ₃	0,63	-	1.120,1 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		17	NH ₃	0,83	-	14,1 kg/j

5 Energie | Energie

Naam	wkk installatie	Uittreedhoogte	9,6 m	NO _x	181,7 kg/j
Locatie	X:157629 Y:409724	Uittreeddiameter	0,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	130,00 °C		
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,4 m/s		

6 Industrie | Afvalverwerking

Naam	mestbewerking en compostering	Uittreedhoogte	12,0 m	NH ₃	141,0 kg/j
		Uittreeddiameter	1,5 m		
Locatie	X:157629 Y:409724	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Emissie			
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>	Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,0 m/s		

7 Wegverkeer | Weg

Naam	mobile aan en afvoer	Links	Rechts	NO _x	24,0 kg/j
Locatie	X:157933,79 Y:408988,77	Type scherm	-	NO ₂	7,3 kg/j
Lengte	2.201,73 m	Hoogte	-	NH ₃	0,8 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	4.680,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	3.168,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

8 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer kantoor en bouwbedrijf	Links	Rechts	NO _x	4,0 kg/j
Locatie	X:157959,04 Y:408961,74	Type scherm	-	NO ₂	0,8 kg/j
Lengte	2.097,20 m	Hoogte	-	NH ₃	0,4 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	10.400,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

9 Mobile werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobile bron binnen inrichting; laadschop	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	208,8 kg/j
		Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	0,1 kg/j
		Spreading	1 m		
Locatie	X:157646 Y:409665,87				
Oppervlakte	0,11 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

10 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	Uittreedhoogte Warmteinhoud	1,5 m 0,000 MW	NO _x NH ₃	98,6 kg/j 47,3 g/j
Locatie	X:157632,64 Y:409654,32				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

11 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	NSA; NSA	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	29,9 kg/j
Locatie	X:157628,23 Y:409652,04	Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	14,9 g/j
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

feitelijke situatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 2 en 3	Uittreedhoogte	4,3 m	NH ₃	392,4 kg/j
Locatie	X:157576 Y:409573	Uittreeddiameter	3,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	1,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		581	NH ₃	0,45	-	261,5 kg/j
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		200	NH ₃	0,63	-	126,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2007.02	6	NH ₃	0,83	-	5,0 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.365,0 kg/j
Locatie	X:157614 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.6 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (bij individuele en groepshuisvesting) (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	1,3	-	1.365,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.814,7 kg/j
Locatie	X:157610 Y:409633	Uittreeddiameter	2,2 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.10 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	2,5	-	750,0 kg/j
	D1.1.9 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		5070	NH ₃	0,21	-	1.064,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Laar 31

Laar 31,

5258 TJ Berlicum

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening voor PlanMER

Verschilberekening Laar 31 tbv passende beoordeling: -

Uitgangssituatie (feitelijke situatie, stalemissies) - Ontwikkelplan 7

m/s (incl. verkeer, wkk etc) uitvoeringsvariant gewijzigde

dierbezetting in stal 6

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RXhzcHnszLKN

11 oktober 2023, 19:14

Wnb-rekengrid

Totale emissie

feitelijke situatie - Referentie

Uitvoeringsvariant gewijzigde dierbezetting stal 6 -

Beoogd

Rekenjaar

2023

2024

Emissie NH₃

3.572,1 kg/j

3.626,6 kg/j

Emissie NO_x

-

547,0 kg/j

Resultaten

feitelijke situatie - Referentie

Uitvoeringsvariant gewijzigde dierbezetting stal 6 -

Beoogd

Hoogste bijdrage

0,38 mol/ha/j

0,37 mol/ha/j

Hexagon

3242262

3242262

Gebied

Vlijmens Ven,

Moerputten & Bossche

Broek

Vlijmens Ven,

Moerputten & Bossche

Broek

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

3,85 ha

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

3,45 ha

Grootste toename

0,01 mol/ha/j

Grootste afname

0,03 mol/ha/j

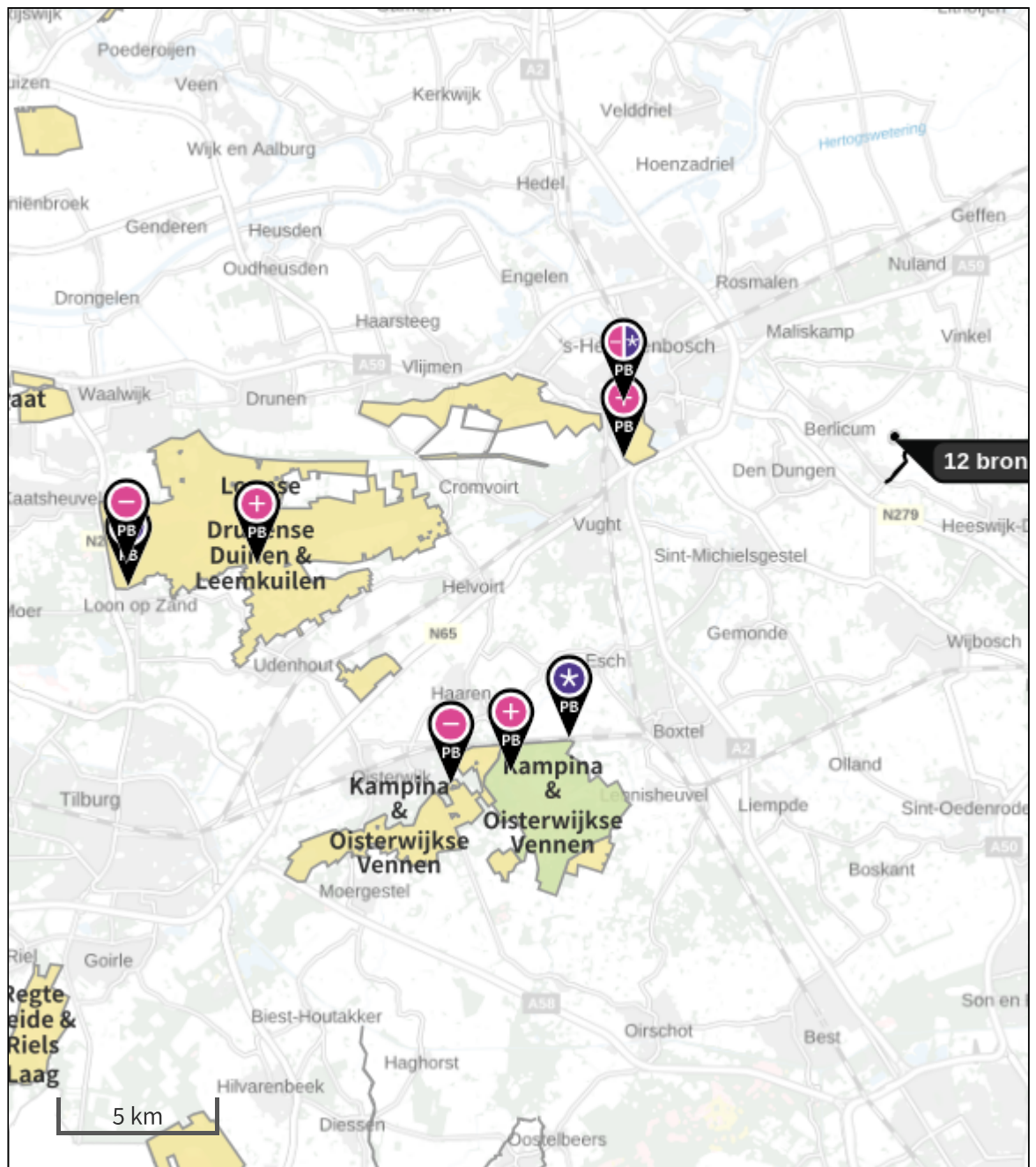
Uitvoeringsvariant gewijzigde dierbezetting stal 6 (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	661,5 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	850,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 8 en 9	838,5 kg/j	-
4 Landbouw Stalemissies stal 10 en 11	1.134,3 kg/j	-
5 Energie Energie wkk installatie	-	181,7 kg/j
6 Industrie Afvalverwerking mestbewerking en compostering	141,0 kg/j	-
9 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	0,1 kg/j	208,8 kg/j
10 Mobiele werktuigen Landbouw Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	47,3 g/j	98,6 kg/j
11 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning NSA; NSA	14,9 g/j	29,9 kg/j
~~12~~ Verkeersnetwerk	1,2 kg/j	28,0 kg/j

feitelijke situatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 2 en 3	392,4 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	1.365,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.814,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingssituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie
 "Uitvoeringsvariant gewijzigde dierbezetting stal 6" (Beoogd) incl. saldering
 e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	7,29	2.617,42	3,85	0,01	3,45	0,03

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	3,94	2.073,66	1,47	0,01	2,47	0,01
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	2,56	2.266,30	1,65	0,01	0,91	0,03
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	0,79	2.617,42	0,72	0,01	0,07	0,01

Onderstaand is een overzicht opgenomen van alle Natura 2000-gebieden (binnen de maximale rekenafstand van 25 km) waar in de "Beoogde situatie" een bijdrage groter dan 0,00 mol/ha/jaar is berekend, maar waar in de "Projectberekening" (=verschilberekening) geen toe- of afname is berekend. Het effect vanuit de "Projectberekening" op deze gebieden is daarmee 0,00 mol/ha/jaar.

Rijntakken

Uitvoeringsvariant gewijzigde dierbezetting stal 6, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	661,5 kg/j
Locatie	X:157618 Y:409631	Uittreeddiameter	1,8 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	0,63	-	661,5 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	850,0 kg/j
Locatie	X:157615 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j
	D1.1.15.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggen opfok (gespeende biggen))	BWL2009.12	4600	NH ₃	0,1	-	460,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 8 en 9	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	838,5 kg/j
Locatie	X:157595 Y:409690	Uittreeddiameter	1,6 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	345	NH ₃	1,3	-	448,5 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j

4 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 10 en 11	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.134,3 kg/j
Locatie	X:157641 Y:409612	Uittreeddiameter	2,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1778	NH ₃	0,63	-	1.120,1 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		17	NH ₃	0,83	-	14,1 kg/j

5 Energie | Energie

Naam	wkk installatie	Uittreedhoogte	9,6 m	NO _x	181,7 kg/j
Locatie	X:157629 Y:409724	Uittreeddiameter	0,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	130,00 °C		
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,4 m/s		

6 Industrie | Afvalverwerking

Naam	mestbewerking en compostering	Uittreedhoogte	12,0 m	NH ₃	141,0 kg/j
		Uittreeddiameter	1,5 m		
Locatie	X:157629 Y:409724	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Emissie			
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>	Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,0 m/s		

7 Wegverkeer | Weg

Naam	mobile aan en afvoer	Links	Rechts	NO _x	24,0 kg/j
Locatie	X:157933,79 Y:408988,77	Type scherm	-	NO ₂	7,3 kg/j
Lengte	2.201,73 m	Hoogte	-	NH ₃	0,8 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen			In file
Licht verkeer	80 km/uur	4.680,0 /jaar			0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar			0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	3.168,0 /jaar			0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar			0,0 %

8 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer kantoor en bouwbedrijf	Links	Rechts	NO _x	4,0 kg/j
Locatie	X:157959,04 Y:408961,74	Type scherm	-	NO ₂	0,8 kg/j
Lengte	2.097,20 m	Hoogte	-	NH ₃	0,4 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen			In file
Licht verkeer	80 km/uur	10.400,0 /jaar			0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar			0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar			0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar			0,0 %

9 Mobile werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	208,8 kg/j
		Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	0,1 kg/j
		Spreiding	1 m		
Locatie	X:157646 Y:409665,87				
Oppervlakte	0,11 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

10 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	Uittreedhoogte Warmteinhoud	1,5 m 0,000 MW	NO _x NH ₃	98,6 kg/j 47,3 g/j
Locatie	X:157632,64 Y:409654,32				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

11 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	NSA; NSA	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	29,9 kg/j
Locatie	X:157628,23 Y:409652,04	Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	14,9 g/j
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

feitelijke situatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 2 en 3	Uittreedhoogte	4,3 m	NH ₃	392,4 kg/j
Locatie	X:157576 Y:409573	Uittreeddiameter	3,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	1,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		581	NH ₃	0,45	-	261,5 kg/j
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		200	NH ₃	0,63	-	126,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2007.02	6	NH ₃	0,83	-	5,0 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.365,0 kg/j
Locatie	X:157614 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.6 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (bij individuele en groepshuisvesting) (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	1,3	-	1.365,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.814,7 kg/j
Locatie	X:157610 Y:409633	Uittreeddiameter	2,2 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.10 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	2,5	-	750,0 kg/j
	D1.1.9 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		5070	NH ₃	0,21	-	1.064,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Laar 31

Laar 31,

5258 TJ Berlicum

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening voor PlanMER

Verschilberekening Laar 31 tbv passende beoordeling: -

Uitgangssituatie (feitelijke situatie, stalemissies) - Ontwikkelplan 7

m/s (incl. verkeer, wkk etc) uitvoeringsvariant met

dubbelemissiearm in stal 6

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RvGT5nqN3kfc

11 oktober 2023, 19:15

Wnb-rekengrid

Totale emissie

feitelijke situatie - Referentie

uitvoeringsvariant dubbele emissiearm deel stal 6 -

Beoogd

Rekenjaar

2023

Emissie NH₃

3.572,1 kg/j

Emissie NO_x

-

2024

3.462,2 kg/j

547,0 kg/j

Resultaten

feitelijke situatie - Referentie

Hoogste bijdrage

Hexagon

Gebied

Vlijmens Ven,

Moerputten & Bossche

Broek

0,38 mol/ha/j

3242262

uitvoeringsvariant dubbele emissiearm deel stal 6 -

Beoogd

0,35 mol/ha/j

3242262

Vlijmens Ven,

Moerputten & Bossche

Broek

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

0,14 ha

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

307,69 ha

Grootste toename

0,01 mol/ha/j

Grootste afname

0,04 mol/ha/j

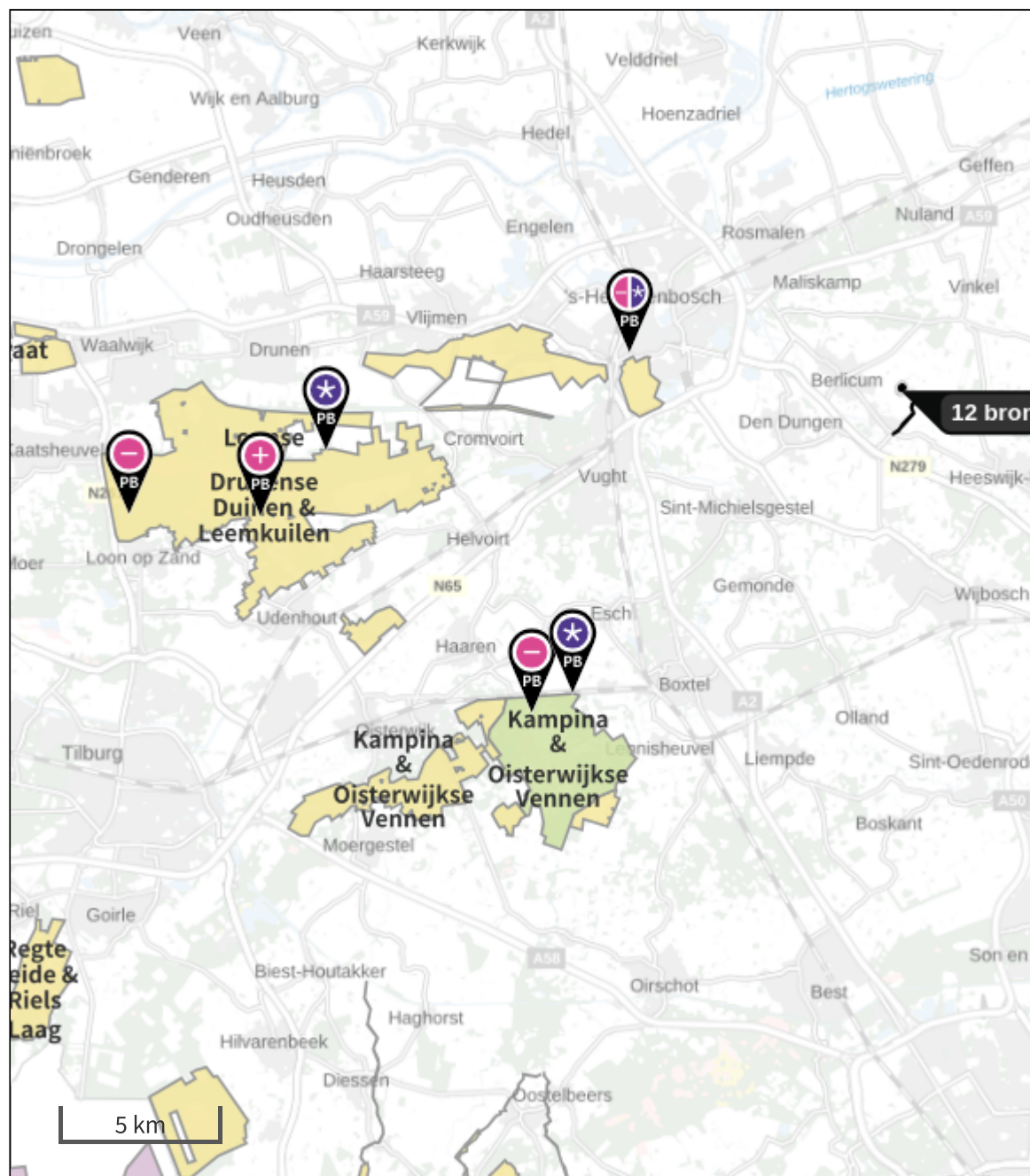
uitvoeringsvariant dubbele emissiearm deel stal 6 (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	661,5 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	685,5 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 8 en 9	838,5 kg/j	-
4 Landbouw Stalemissies stal 10 en 11	1.134,3 kg/j	-
5 Energie Energie wkk installatie	-	181,7 kg/j
6 Industrie Afvalverwerking mestbewerking en compostering	141,0 kg/j	-
9 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	0,1 kg/j	208,8 kg/j
10 Mobiele werktuigen Landbouw Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	47,3 g/j	98,6 kg/j
11 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning NSA; NSA	14,9 g/j	29,9 kg/j
~~12~~ Verkeersnetwerk	1,2 kg/j	28,0 kg/j

feitelijke situatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 2 en 3	392,4 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	1.365,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.814,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie
 "uitvoeringsvariant dubbele emissiearm deel stal 6" (Beoogd) incl. saldering
 e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	307,83	2.617,40	0,14	0,01	307,69	0,04

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	217,15	2.409,40	0,14	0,01	217,01	0,04
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	90,61	2.327,96	0,00	0,00	90,61	0,01
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	0,07	2.617,40	0,00	0,00	0,07	0,03

Onderstaand is een overzicht opgenomen van alle Natura 2000-gebieden (binnen de maximale rekenafstand van 25 km) waar in de "Beoogde situatie" een bijdrage groter dan 0,00 mol/ha/jaar is berekend, maar waar in de "Projectberekening" (=verschilberekening) geen toe- of afname is berekend. Het effect vanuit de "Projectberekening" op deze gebieden is daarmee 0,00 mol/ha/jaar.

Rijntakken

uitvoeringsvariant dubbele emissiearm deel stal 6, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	661,5 kg/j
Locatie	X:157618 Y:409631	Uittreeddiameter	1,8 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreesnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	0,63	-	661,5 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	685,5 kg/j
Locatie	X:157615 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreesnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j
	D1.1.3 - mestopvang in water in combinatie met een mestafvoersysteem (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))	BWL2006.07	1040	NH ₃	0,207	-	~~215,3 kg/j~~
	D1.1.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	32,3 kg/j
	D3.2.7.2.1 - gedeeltelijk roostervloer; mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand; met roosters anders dan metalen driekant op het mestkanaal; emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m ² per varken (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2004.05	1170	NH ₃	1,5	-	~~1.755,0 kg/j~~
	D3.2.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	263,3 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 8 en 9	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	838,5 kg/j
Locatie	X:157595 Y:409690	Uittreeddiameter	1,6 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	345	NH ₃	1,3	-	448,5 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j

4 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 10 en 11	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.134,3 kg/j
Locatie	X:157641 Y:409612	Uittreeddiameter	2,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1778	NH ₃	0,63	-	1.120,1 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		17	NH ₃	0,83	-	14,1 kg/j

5 Energie | Energie

Naam	wkk installatie	Uittreedhoogte	9,6 m	NO _x	181,7 kg/j
Locatie	X:157629 Y:409724	Uittreeddiameter	0,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	130,00 °C		
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,4 m/s		

6 Industrie | Afvalverwerking

Naam	mestbewerking en compostering	Uittreedhoogte	12,0 m	NH ₃	141,0 kg/j
		Uittreeddiameter	1,5 m		
Locatie	X:157629 Y:409724	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Emissie			
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>	Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,0 m/s		

7 Wegverkeer | Weg

Naam	mobiele aan en afvoer	Links	Rechts	NO _x	24,0 kg/j
Locatie	X:157933,79 Y:408988,77	Type scherm	-	NO ₂	7,3 kg/j
Lengte	2.201,73 m	Hoogte	-	NH ₃	0,8 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	4.680,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	3.168,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

8 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer kantoor en bouwbedrijf	Links	Rechts	NO _x	4,0 kg/j
Locatie	X:157959,04 Y:408961,74	Type scherm	-	NO ₂	0,8 kg/j
Lengte	2.097,20 m	Hoogte	-	NH ₃	0,4 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	10.400,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

9 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	208,8 kg/j
		Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	0,1 kg/j
		Spreading	1 m		
Locatie	X:157646 Y:409665,87				
Oppervlakte	0,11 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

10 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	Uittreedhoogte Warmteinhoud	1,5 m 0,000 MW	NO _x NH ₃	98,6 kg/j 47,3 g/j
Locatie	X:157632,64 Y:409654,32				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

11 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	NSA; NSA	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	29,9 kg/j
Locatie	X:157628,23 Y:409652,04				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

feitelijke situatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 2 en 3	Uittreedhoogte	4,3 m	NH ₃	392,4 kg/j
Locatie	X:157576 Y:409573	Uittreeddiameter	3,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	1,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		581	NH ₃	0,45	-	261,5 kg/j
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		200	NH ₃	0,63	-	126,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2007.02	6	NH ₃	0,83	-	5,0 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.365,0 kg/j
Locatie	X:157614 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.6 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (bij individuele en groepshuisvesting) (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	1,3	-	1.365,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.814,7 kg/j
Locatie	X:157610 Y:409633	Uittreeddiameter	2,2 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.10 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	2,5	-	750,0 kg/j
	D1.1.9 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		5070	NH ₃	0,21	-	1.064,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon

Inrichtingslocatie

Laar 31

Laar 31,

5258 TJ Berlicum

Activiteit

Omschrijving

Toelichting

Berekening voor PlanMER

Verschilberekening Laar 31 tbv passende beoordeling: -

Uitgangssituatie (feitelijke situatie, stalemissies) - Ontwikkelplan 7 m/s (incl. verkeer, wkk etc), uitvoeringsvariant B dubbel emissiearm in stal 8

Berekening

AERIUS kenmerk

Datum berekening

Rekenconfiguratie

RdynqJzb89wC

11 oktober 2023, 19:14

Wnb-rekengrid

Totale emissie

feitelijke situatie - Referentie

Uitvoeringsvariant C- stal 8 dubbel emissiearm -
Beoogd

Rekenjaar

2023

Emissie NH₃

3.572,1 kg/j

Emissie NO_x

-

2024

3.199,6 kg/j

547,0 kg/j

Resultaten

feitelijke situatie - Referentie

Hoogste bijdrage

Hexagon

Gebied

Vlijmens Ven,
Moerputten & Bossche
Broek

0,38 mol/ha/j

3242262

Uitvoeringsvariant C- stal 8 dubbel emissiearm -
Beoogd

0,31 mol/ha/j

3242262

Vlijmens Ven,
Moerputten & Bossche
Broek

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)

0,00 ha

Gekarteerd oppervlak met afname (ha)

606,10 ha

Grootste toename

0,00 mol/ha/j

Grootste afname

0,07 mol/ha/j

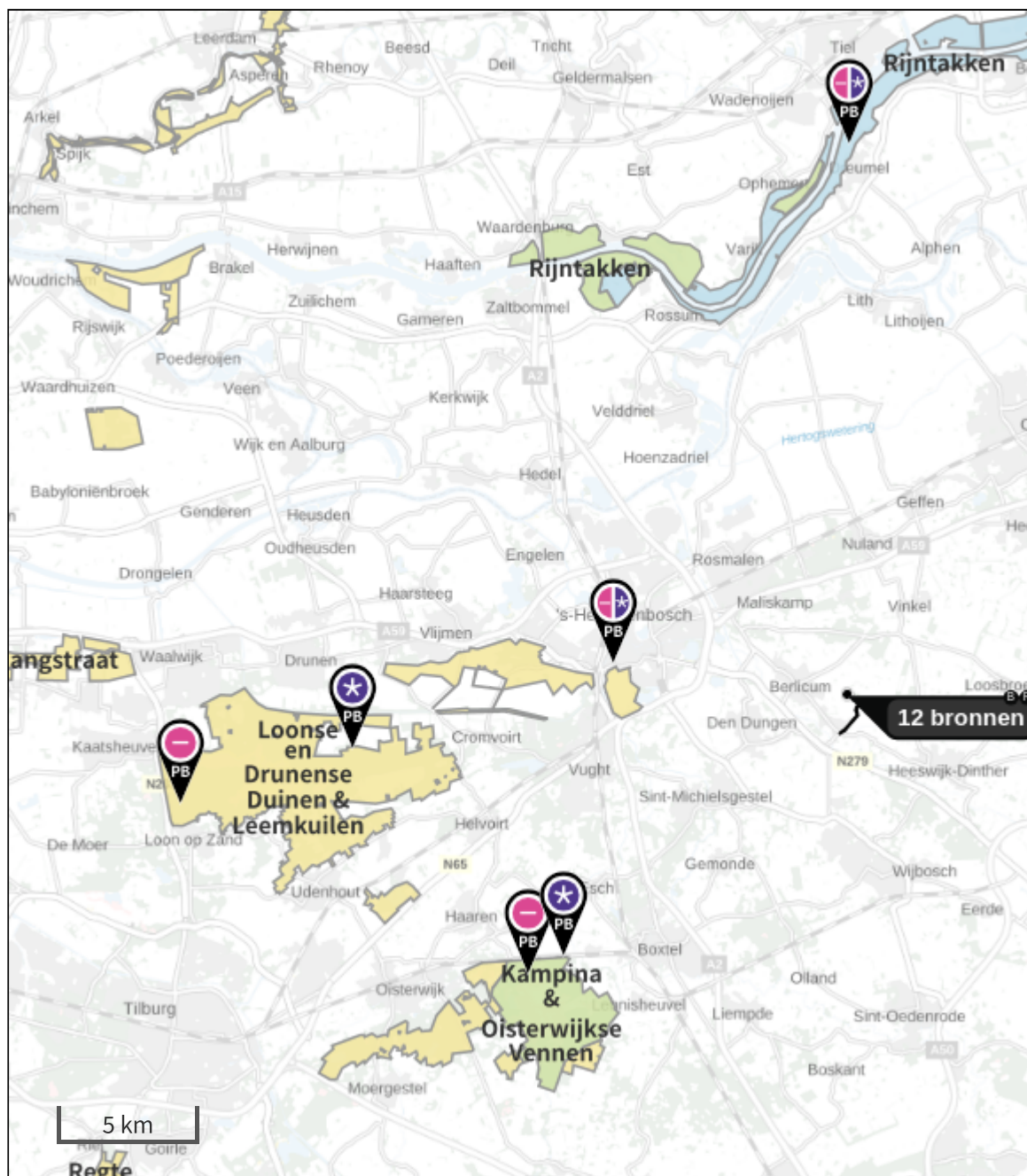
Uitvoeringsvariant C- stal 8 dubbel emissiearm (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	661,5 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.020,5 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 8 en 9	240,9 kg/j	-
4 Landbouw Stalemissies stal 10 en 11	1.134,3 kg/j	-
5 Energie Energie wkk installatie	-	181,7 kg/j
6 Industrie Afvalverwerking mestbewerking en compostering	141,0 kg/j	-
9 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	0,1 kg/j	208,8 kg/j
10 Mobiele werktuigen Landbouw Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	47,3 g/j	98,6 kg/j
11 Mobiele werktuigen Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning NSA; NSA	14,9 g/j	29,9 kg/j
~~12~~ Verkeersnetwerk	1,2 kg/j	28,0 kg/j

feitelijke situatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies stal 2 en 3	392,4 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies stal 4 en 5	1.365,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies stal 6 en 7	1.814,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

- Habitatrictlijn
- Vogelrichtlijn
- Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn
- Niet bepaald
- Grootste toename (projectberekening)
- Grootste afname (projectberekening)
- Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie
 "Uitvoeringsvariant C- stal 8 dubbel emissiearm" (Beogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	606,10	2.617,36	0,00	0,00	606,10	0,07

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	319,47	2.409,39	0,00	0,00	319,47	0,04
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	259,89	2.327,95	0,00	0,00	259,89	0,03
Rijntakken (38)	19,37	1.830,28	0,00	0,00	19,37	0,01
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	7,37	2.617,36	0,00	0,00	7,37	0,07

Uitvoeringsvariant C- stal 8 dubbel emissiearm, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	661,5 kg/j
Locatie	X:157618 Y:409631	Uittreeddiameter	1,8 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	0,63	-	661,5 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.020,5 kg/j
Locatie	X:157615 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	1,3	-	390,0 kg/j
	D1.1.15.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))	BWL2009.12	1040	NH ₃	0,1	-	104,0 kg/j
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		1170	NH ₃	0,45	-	526,5 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 8 en 9	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	240,9 kg/j
Locatie	X:157595 Y:409690	Uittreeddiameter	1,6 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.20 - Mestpan met mestkanaal met koelsysteem en waterkanaal onder het kraamhok (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2018.01	345	NH ₃	2,49	-	859,1 kg/j
	D1.2.17.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	128,9 kg/j
	D1.2.20 - Mestpan met mestkanaal met koelsysteem en waterkanaal onder het kraamhok (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2018.01	300	NH ₃	2,49	-	747,0 kg/j
	D1.2.17.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	112,1 kg/j

4 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 10 en 11	Uittreedhoogte	10,0 m	NH ₃	1.134,3 kg/j
Locatie	X:157641 Y:409612	Uittreeddiameter	2,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; gaste en dragende zeugen)		1778	NH ₃	0,63	-	1.120,1 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		17	NH ₃	0,83	-	14,1 kg/j

5 Energie | Energie

Naam	wkk installatie	Uittreedhoogte	9,6 m	NO _x	181,7 kg/j
Locatie	X:157629 Y:409724	Uittreeddiameter	0,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	130,00 °C		
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,4 m/s		

6 Industrie | Afvalverwerking

Naam	mestbewerking en compostering	Uittreedhoogte	12,0 m	NH ₃	141,0 kg/j
		Uittreeddiameter	1,5 m		
Locatie	X:157629 Y:409724	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Emissie			
Temporele variatie	<u>Continue Emissie</u>	Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	5,0 m/s		

7 Wegverkeer | Weg

Naam	mobiele aan en afvoer	Links	Rechts	NO _x	24,0 kg/j
Locatie	X:157933,79 Y:408988,77	Type scherm	-	NO ₂	7,3 kg/j
Lengte	2.201,73 m	Hoogte	-	NH ₃	0,8 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	4.680,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	3.168,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

8 Wegverkeer | Weg

Naam	verkeer kantoor en bouwbedrijf	Links	Rechts	NO _x	4,0 kg/j
Locatie	X:157959,04 Y:408961,74	Type scherm	-	NO ₂	0,8 kg/j
Lengte	2.097,20 m	Hoogte	-	NH ₃	0,4 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				
Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen		In file	
Licht verkeer	80 km/uur	10.400,0 /jaar		0,0 %	
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar		0,0 %	

9 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	Mobiele bron binnen inrichting; laadschop	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	208,8 kg/j
		Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	0,1 kg/j
		Spreading	1 m		
Locatie	X:157646 Y:409665,87				
Oppervlakte	0,11 ha				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

10 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Puntbron laden / lossen; Puntbronnen laden / lossen	Uittreedhoogte Warmteinhoud	1,5 m 0,000 MW	NO _x NH ₃	98,6 kg/j 47,3 g/j
Locatie	X:157632,64 Y:409654,32				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

11 Mobiele werktuigen | Bouw, Industrie en Delfstoffenwinning

Naam	NSA; NSA	Uittreedhoogte	3,0 m	NO _x	29,9 kg/j
Locatie	X:157628,23 Y:409652,04	Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	14,9 g/j
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

feitelijke situatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 2 en 3	Uittreedhoogte	4,3 m	NH ₃	392,4 kg/j
Locatie	X:157576 Y:409573	Uittreeddiameter	3,3 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	1,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		581	NH ₃	0,45	-	261,5 kg/j
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		200	NH ₃	0,63	-	126,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2007.02	6	NH ₃	0,83	-	5,0 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 4 en 5	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.365,0 kg/j
Locatie	X:157614 Y:409633	Uittreeddiameter	1,9 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.6 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (bij individuele en groepshuisvesting) (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		1050	NH ₃	1,3	-	1.365,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	stal 6 en 7	Uittreedhoogte	8,2 m	NH ₃	1.814,7 kg/j
Locatie	X:157610 Y:409633	Uittreeddiameter	2,2 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	6,0 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.2.10 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))		300	NH ₃	2,5	-	750,0 kg/j
	D1.1.9 - biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		5070	NH ₃	0,21	-	1.064,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Bijlage 2: AERIUS berekeningen AERIUS Calculator v2023 Nieuw Laar 5a

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon
Inrichtingslocatie

Schoenmakers
Nieuw Laar 5a,
5258TL Berlicum

Activiteit

Omschrijving
Toelichting

Berekening voor PlanMER
Verschilberekening passende beoordeling: - Uitgangssituatie
(feitelijke situatie) - Ontwikkelplan incl. verkeer en interne
werktuigen (7 m/s)

Berekening

AERIUS kenmerk
Datum berekening
Rekenconfiguratie

Rrw7CASCm3bm
11 oktober 2023, 18:26
Wnb-rekengrid

Totale emissie

Uitgangssituatie - Referentie
Beoogde situatie - Beoogd

Rekenjaar	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
2023	983,8 kg/j	-
2024	2.114,8 kg/j	266,7 kg/j

Resultaten

Uitgangssituatie - Referentie

Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
0,13 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
0,29 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek

Beoogde situatie - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)
Grootste toename
Grootste afname

1.254,43 ha
0,00 ha
0,16 mol/ha/j
0,00 mol/ha/j

Beoogde situatie (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 4	517,2 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2	344,0 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies Rundveestal	148,8 kg/j	-
5 Mobiele werktuigen Landbouw Tractor bewegingen	0,5 kg/j	67,5 kg/j
7 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	520,4 kg/j	-
8 Landbouw Stalemissies Stal 5	583,2 kg/j	-
9 Mobiele werktuigen Landbouw Stationair draaien	69,5 g/j	141,3 kg/j
10 Energie Energie CV installatie	-	8,1 kg/j
11 Mobiele werktuigen Landbouw Aggregraat; Aggegraat	16,1 g/j	30,8 kg/j
~~Verkeersnetwerk~~	0,6 kg/j	19,0 kg/j

Uitgangssituatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	201,3 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2 + 4	782,5 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

	Habitatrichtlijn		Grootste toename (projectberekening)
	Vogelrichtlijn		Grootste afname (projectberekening)
	Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn		Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
	Niet bepaald		

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Beoogde situatie" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	1.254,43	2.617,59	1.254,43	0,16	0,00	0,00

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	17,69	2.617,59	17,69	0,16	0,00	0,00
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	621,74	2.328,03	621,74	0,06	0,00	0,00
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	587,63	2.409,46	587,63	0,06	0,00	0,00
Rijntakken (38)	27,37	1.830,33	27,37	0,04	0,00	0,00

Beoogde situatie, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 4	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	517,2 kg/j
Locatie	X:157725 Y:409685	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	BWL2009.12	821	NH ₃	0,63	-	517,2 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2	Uittreedhoogte	7,7 m	NH ₃	344,0 kg/j
Locatie	X:157723 Y:409692	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	BWL2009.12	546	NH ₃	0,63	-	344,0 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	Rundveestal	Uittreedhoogte	1,5 m	NH ₃	148,8 kg/j
Locatie	X:157763 Y:409742	Warmteinhoud	<u>0,000 MW</u>		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Dierverblijven				

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	A7.100 - overige huisvestingssystemen (Rundvee; fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar)	Overig	24	NH ₃	6,2	-	148,8 kg/j

4 Wegverkeer | Weg

Naam	Vrachtwagens	Links	Rechts	NO _x	17,8 kg/j
Locatie	X:157788,72 Y:408635,98	Type scherm	-	-	NO ₂ 5,6 kg/j
Lengte	3.035,48 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 0,5 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Middelwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	1.852,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %

5 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Tractor bewegingen	NO _x	67,5 kg/j
Locatie	X:157927,31 Y:409052,3	NH ₃	0,5 kg/j
Lengte	2.285,55 m		

Naam	Stageklasse	Brandstof- verbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
tractoren	Stage-IV, 2014-2018, 56-75 kW, diesel, SCR: ja	2000 l/j	298 u/j	0 l/j	NO _x	67,5 kg/j
					NH ₃	0,5 kg/j

6 Wegverkeer | Weg

Naam	Personen auto's	Links	Rechts	NO _x	1,2 kg/j
Locatie	X:157784,98 Y:408628,05	Type scherm	-	-	NO ₂ 0,3 kg/j
Lengte	3.018,16 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 0,1 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	80 km/uur	2.184,0 /jaar	0,0 %
Middelwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %

7 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	520,4 kg/j
Locatie	X:157705 Y:409728	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,6 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.1.15.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggen op fok (gespeende biggen))	BWL2009.12	201	NH ₃	0,1	-	20,1 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	50	NH ₃	1,3	-	65,0 kg/j
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2009.12	960	NH ₃	0,45	-	432,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2009.12	4	NH ₃	0,83	-	3,3 kg/j

8 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 5	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	583,2 kg/j
Locatie	X:157696 Y:409745	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2009.12	1296	NH ₃	0,45	-	583,2 kg/j

9 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Stationair draaien	NO _x	141,3 kg/j
Locatie	X:157731,07 Y:409732,79	NH ₃	69,5 g/j
Oppervlakte	1,04 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstof- verbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Stationair draaien	Stage-IIIB, 2011-2013, 75-560 kW, diesel, SCR: nee	9260 l/j	474 u/j		NO _x	141,3 kg/j
					NH ₃	69,5 g/j

10 Energie | Energie

Naam	CV installatie	Uittreedhoogte	5,0 m	NO _x	8,1 kg/j
Locatie	X:157721,86 Y:409724,73	Warmteinhoud	<u>0,220 MW</u>		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

11 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Aggregaat;	Uittreedhoogte	2,0 m	NO _x	30,8 kg/j
Locatie	Aggegraat	Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	16,1 g/j
	X:157716,82 Y:409691,13				
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

Uitgangssituatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	<u>5,0 m</u>	NH ₃	201,3 kg/j
Locatie	X:157716 Y:409722	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	4,1 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		684	NH ₃	0,15	-	102,6 kg/j
	D1.1.14 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,03	-	7,8 kg/j
	D1.3.11 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie bij individuele en groepshuisvesting (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		150	NH ₃	0,21	-	31,5 kg/j
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		396	NH ₃	0,15	-	59,4 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2 + 4	Uittreedhoogte	5,9 m	NH ₃	782,5 kg/j
Locatie	X:157722 Y:409690	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	2,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.1 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		528	NH ₃	0,45	-	237,6 kg/j
	D1.1.15.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,1	-	26,0 kg/j
	D1.3.12.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		821	NH ₃	0,63	-	517,2 kg/j
	D2.4.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		2	NH ₃	0,83	-	1,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon
Inrichtingslocatie

Schoenmakers
Nieuw Laar 5a,
5258TL Berlicum

Activiteit

Omschrijving
Toelichting

Berekening voor PlanMER
Verschilberekening passende beoordeling: - Uitgangssituatie (feitelijke situatie) - Uitvoeringsvariant ontwikkelplan incl. verkeer en interne werktuigen (7 m/s) stal 5 dubbel emissiearm

Berekening

AERIUS kenmerk
Datum berekening
Rekenconfiguratie

RmXFrUGXaFrJ
11 oktober 2023, 19:08
Wnb-rekengrid

Totale emissie

Uitgangssituatie - Referentie
Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a zonder rundvee - Beoogd

Rekenjaar	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
2023	985,5 kg/j	-
2024	1.577,2 kg/j	266,7 kg/j

Resultaten

Uitgangssituatie - Referentie

Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a zonder rundvee - Beoogd

Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
0,13 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
0,22 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
Gekarteerd oppervlak met toename (ha)	1.249,59 ha	
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)	0,00 ha	
Grootste toename	0,08 mol/ha/j	
Grootste afname	0,00 mol/ha/j	

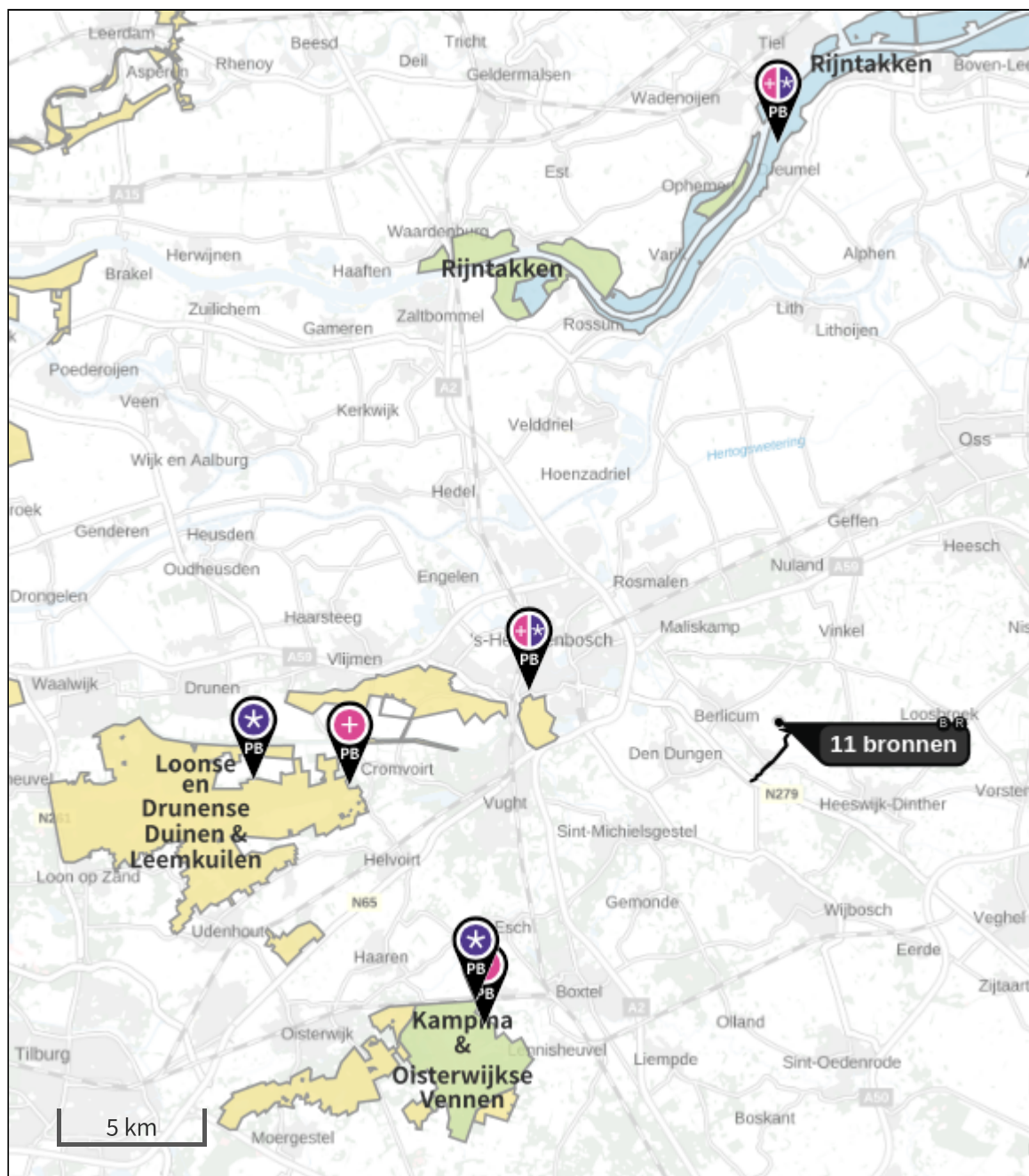
Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a zonder rundvee (Beoogd), rekenjaar 2024

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 4	517,2 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2	344,0 kg/j	-
4 Mobiele werktuigen Landbouw Tractor bewegingen	0,5 kg/j	67,5 kg/j
6 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	520,4 kg/j	-
7 Landbouw Stalemissies Stal 5	194,4 kg/j	-
8 Mobiele werktuigen Landbouw Staionair draaien	69,5 g/j	141,3 kg/j
9 Energie Energie CV installatie	-	8,1 kg/j
10 Mobiele werktuigen Landbouw Aggregraat; Aggegraat	16,1 g/j	30,8 kg/j
~~Verkeersnetwerk~~	0,6 kg/j	19,0 kg/j

Uitgangssituatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	201,3 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2 + 4	782,5 kg/j	-
3 Landbouw Landbouwgrond Bemesting dierlijke mest	1,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

	Habitatrichtlijn		Grootste toename (projectberekening)
	Vogelrichtlijn		Grootste afname (projectberekening)
	Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn		Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
	Niet bepaald		

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie "Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a zonder rundvee" (Beoogd) incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	1.249,59	2.617,51	1.249,59	0,08	0,00	0,00

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	17,69	2.617,51	17,69	0,08	0,00	0,00
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	621,74	2.328,00	621,74	0,04	0,00	0,00
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	582,79	2.409,44	582,79	0,03	0,00	0,00
Rijntakken (38)	27,37	1.830,31	27,37	0,02	0,00	0,00

Ontwikkelplan Nieuw Laar 5a zonder rundvee, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 4	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	517,2 kg/j
Locatie	X:157725 Y:409685	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	BWL2009.12	821	NH ₃	0,63	-	517,2 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2	Uittreedhoogte	7,7 m	NH ₃	344,0 kg/j
Locatie	X:157723 Y:409692	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.12.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	BWL2009.12	546	NH ₃	0,63	-	344,0 kg/j

3 Wegverkeer | Weg

Naam	Vrachtwagens	Links	Rechts	NO _x	17,8 kg/j
Locatie	X:157788,72 Y:408635,98	Type scherm	-	NO ₂	5,6 kg/j
Lengte	3.035,48 m	Hoogte	-	NH ₃	0,5 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-		
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	1.852,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %

4 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Tractor bewegingen	NO _x	67,5 kg/j
Locatie	X:157927,31 Y:409052,3	NH ₃	0,5 kg/j
Lengte	2.285,55 m		

Naam	Stageklasse	Brandstof- verbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
tractoren	Stage-IV, 2014-2018, 56-75 kW, diesel, SCR: ja	2000 l/j	298 u/j	0 l/j	NO _x NH ₃	67,5 kg/j 0,5 kg/j

5 Wegverkeer | Weg

Naam	Personen auto's	Links	Rechts	NO _x	1,2 kg/j
Locatie	X:157784,98 Y:408628,05	Type scherm	-	-	NO ₂ 0,3 kg/j
Lengte	3.018,16 m	Hoogte	-	-	NH ₃ 0,1 kg/j
Wegtype	Buitenweg	Afstand tot de weg	-	-	
Rijrichting	Beide richtingen				
Tunnelfactor	1				
Type hoogteligging	Normaal				
Weghoogte t.o.v. maaiveld	0 m				

Verkeer	Max. snelheid	Aantal voertuigbewegingen	In file
Licht verkeer	80 km/uur	2.184,0 /jaar	0,0 %
Middelzwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Zwaar vrachtverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %
Busverkeer	80 km/uur	0,0 /jaar	0,0 %

6 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	520,4 kg/j
Locatie	X:157705 Y:409728	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,6 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.1.15.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))	BWL2009.12	201	NH ₃	0,1	-	20,1 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	50	NH ₃	1,3	-	65,0 kg/j
	D3.2.15.4 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2009.12	960	NH ₃	0,45	-	432,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2009.12	4	NH ₃	0,83	-	3,3 kg/j

7 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 5	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	194,4 kg/j
Locatie	X:157696 Y:409745	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.7.1.1 - gedeeltelijk roostervloer; mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand; met metalen driekantroosters op het mestkanaal; emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m2 per varken (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2004.03	1296	NH ₃	1	-	~~1.296,0~~ kg/j
	D3.2.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	194,4 kg/j

8 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Stationair draaien	NO _x	141,3 kg/j
Locatie	X:157731,07 Y:409732,79	NH ₃	69,5 g/j
Oppervlakte	1,04 ha		

Naam	Stageklasse	Brandstofverbruik	Draaiuren	AdBlue verbruik	Stof	Emissie
Stationair draaien	Stage-IIIB, 2011-2013, 75-560 kW, diesel, SCR: nee	9260 l/j	474 u/j		NO _x	141,3 kg/j
					NH ₃	69,5 g/j

9 Energie | Energie

Naam	CV installatie	Uittreedhoogte	5,0 m	NO _x	8,1 kg/j
Locatie	X:157721,86 Y:409724,73	Warmteinhoud	<u>0,220 MW</u>		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

10 Mobiele werktuigen | Landbouw

Naam	Aggregaat; Aggregaat	Uittreedhoogte	2,0 m	NO _x	30,8 kg/j
Locatie	X:157716,82 Y:409691,13	Warmteinhoud	0,000 MW	NH ₃	16,1 g/j
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Standaard Profiel Industrie				

Uitgangssituatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	<u>5,0 m</u>	NH ₃	201,3 kg/j
Locatie	X:157716 Y:409722	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	4,1 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		684	NH ₃	0,15	-	102,6 kg/j
	D1.1.14 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,03	-	7,8 kg/j
	D1.3.11 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie bij individuele en groepshuisvesting (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		150	NH ₃	0,21	-	31,5 kg/j
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		396	NH ₃	0,15	-	59,4 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2 + 4	Uittreedhoogte	5,9 m	NH ₃	782,5 kg/j
Locatie	X:157722 Y:409690	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	2,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.1 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		528	NH ₃	0,45	-	237,6 kg/j
	D1.1.15.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,1	-	26,0 kg/j
	D1.3.12.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		821	NH ₃	0,63	-	517,2 kg/j
	D2.4.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		2	NH ₃	0,83	-	1,7 kg/j

3 Landbouw | Landbouwgrond

Naam	Bemesting dierlijke mest	Uittreedhoogte	<u>0,5 m</u>	NH ₃	1,7 kg/j
Locatie	X:157723,15 Y:409772,39	Warmteinhoud	<u>0,000 MW</u>		
Oppervlakte	0,27 ha	Spreiding	0 m		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Meststoffen				

Type	Stof	Emissie
 Mestaanwending (dierlijke mest)	NO _x	0,0 kg/j
	NH ₃	1,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Projectberekening

Dit document geeft een overzicht van de invoer en rekenresultaten van een Projectberekening met AERIUS Calculator. De berekening is uitgevoerd binnen stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden, op rekenpunten die overlappen met habitattypen en/of leefgebieden die aangewezen zijn in het kader van de Wet natuurbescherming, gekoppeld aan een aangewezen soort, of nog onbekend maar mogelijk wel relevant, en waar tevens sprake is van een overbelaste of bijna overbelaste situatie voor stikstof.

- [Overzicht](#)
- [Samenvatting situaties](#)
- [Resultaten](#)
- [Detailgegevens per emissiebron](#)

*Deze PDF is een digitaal bestand dat weer in te lezen is in AERIUS. Meer toelichting over deze PDF kunt u vinden in een bijbehorende leeswijzer. Deze leeswijzer en overige documentatie is te raadplegen via:
www.aerius.nl/handleidingen-en-leeswijzers*

Contactgegevens

Rechtspersoon
Inrichtingslocatie

Schoenmakers
Nieuw Laar 5a,
5258TL Berlicum

Activiteit

Omschrijving
Toelichting

Berekening voor PlanMER
Verschilberekening passende beoordeling: - Uitgangssituatie (feitelijke situatie) - Ontwikkelplan incl. verkeer en interne werktuigen (7 m/s), zonder rundvee en dubbel emissiearm stalssysteem in stallen

Berekening

AERIUS kenmerk
Datum berekening
Rekenconfiguratie

RPketQBqQcvJ
11 oktober 2023, 18:26
Wnb-rekengrid

Totale emissie

Uitgangssituatie - Referentie
Uitvoeringsvariant B meeste stallen dubbel e.a. Nieuw Laar 5a - Beoogd

Rekenjaar	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
2023	985,5 kg/j	-
2024	782,1 kg/j	-

Resultaten

Uitgangssituatie - Referentie

Uitvoeringsvariant B meeste stallen dubbel e.a. Nieuw Laar 5a - Beoogd

Gekarteerd oppervlak met toename (ha)
Gekarteerd oppervlak met afname (ha)
Grootste toename
Grootste afname

Hoogste bijdrage	Hexagon	Gebied
0,13 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
0,11 mol/ha/j	3242262	Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek
0,10 ha		
841,34 ha		
0,01 mol/ha/j		
0,03 mol/ha/j		

Uitvoeringsvariant B meeste stallen dubbel e.a. Nieuw Laar 5a (Beogd), rekenjaar 2024

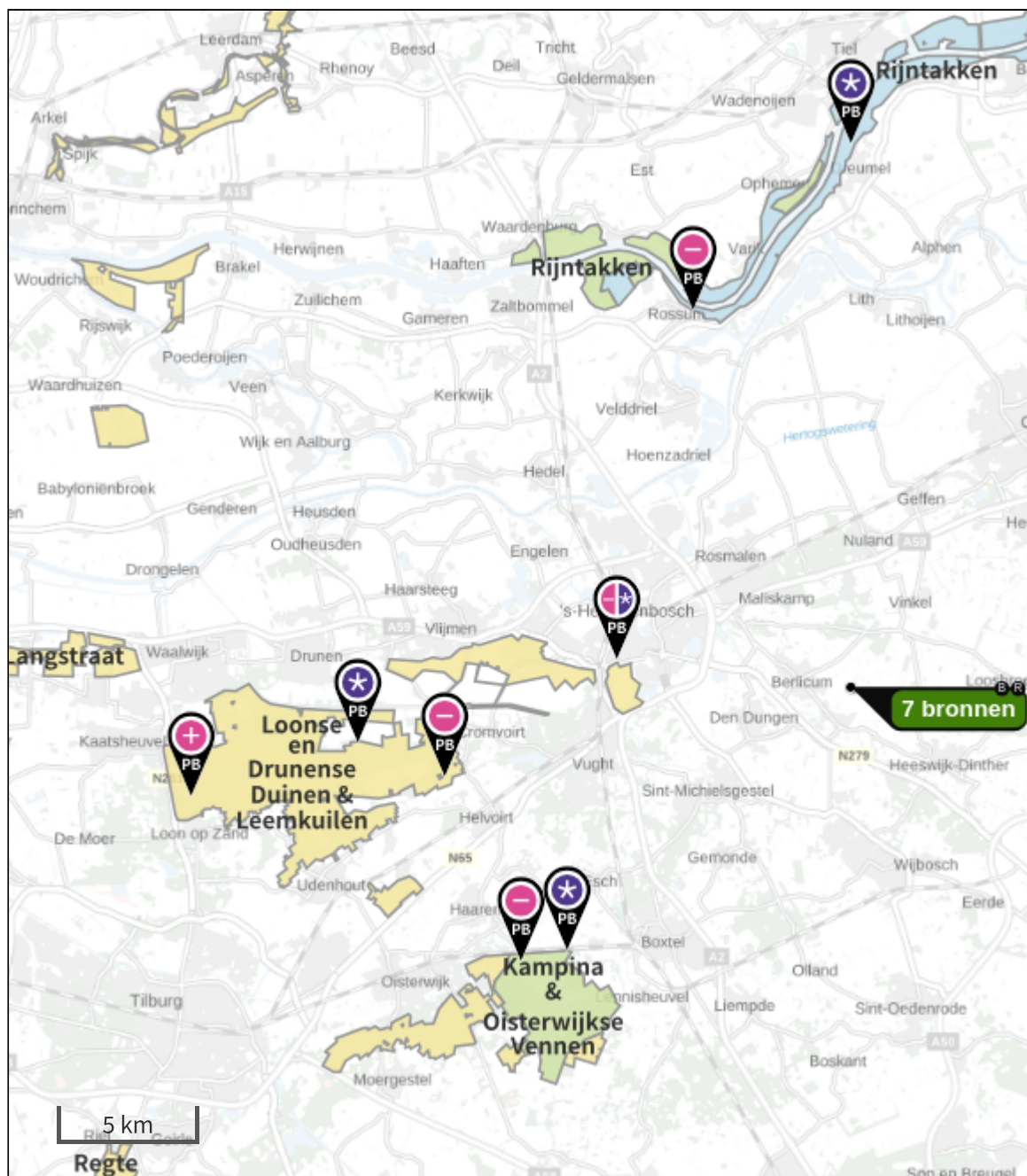
Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 4	221,7 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2	147,4 kg/j	-
3 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	218,6 kg/j	-
4 Landbouw Stalemissies Stal 5	194,4 kg/j	-

Uitgangssituatie (Referentie), rekenjaar 2023

Emissiebronnen	Emissie NH ₃	Emissie NO _x
1 Landbouw Stalemissies Stal 1 en 3	201,3 kg/j	-
2 Landbouw Stalemissies Stal 2 + 4	782,5 kg/j	-
3 Landbouw Landbouwgrond Bemesting dierlijke mest	1,7 kg/j	-

Hoogste af- en toename op (bijna) overbelaste stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden.

Habitatrictlijn	Grootste toename (projectberekening)
Vogelrichtlijn	Grootste afname (projectberekening)
Vogelrichtlijn, Habitatrictlijn	Hoogste totaal (achtergrond + projectberekening)
Niet bepaald	

De letters bij de bronlabels op de kaart geven bij welke type situaties de bronnen horen: beoogde situatie (B), referentiesituatie (R) en/of salderingsituatie (S).

Resultaten stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden situatie
 "Uitvoeringsvariant B meeste stallen dubbel e.a. Nieuw Laar 5a" (Beoogd)
 incl. saldering e/o referentie

	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Totaal	841,43	2.617,40	0,10	0,01	841,34	0,03

Per gebied	Berekend (ha gekarteerd)	Hoogste totale depositie (mol N/ha/jr)	Met toename (ha gekarteerd)	Grootste toename (mol N/ha/jr)	Met afname (ha gekarteerd)	Grootste afname (mol N/ha/jr)
Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (131)	247,93	2.409,40	0,10	0,01	247,83	0,01
Kampina & Oisterwijkse Vennen (133)	558,62	2.327,96	0,00	0,00	558,62	0,01
Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek (132)	17,45	2.617,40	0,00	0,00	17,45	0,03
Rijntakken (38)	17,44	1.830,28	0,00	0,00	17,44	0,01

Uitvoeringsvariant B meeste stallen dubbel e.a. Nieuw Laar 5a, Rekenjaar 2024

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 4	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	221,7 kg/j
Locatie	X:157725 Y:409685	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreesnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.4 - mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	bijindividuelehuisvesting:BB96.04.036	821	NH ₃	1,8	-	~~1.477,8~~ kg/j
	D1.3.12.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	221,7 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2	Uittreedhoogte	7,7 m	NH ₃	147,4 kg/j
Locatie	X:157723 Y:409692	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreesnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.3.4 - mestopvang in en spoelen met aangezuurde vloeistof (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)	bijindividuelehuisvesting:BB96.04.036	546	NH ₃	1,8	-	~~982,8~~ kg/j
	D1.3.12.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	147,4 kg/j

3 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	218,6 kg/j
Locatie	X:157705 Y:409728	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,6 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D1.1.3 - mestopvang in water in combinatie met een mestafvoersysteem (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))	BWL2006.07	201	NH ₃	0,207	-	41,6 kg/j
	D1.1.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	6,2 kg/j
	D1.2.17.4 - gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; kraamzeugen (incl. biggen tot spenen))	BWL2009.12	50	NH ₃	1,3	-	65,0 kg/j
	D3.2.7.1.1 - gedeeltelijk roostervloer; mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand; met metalen driekantroosters op het mestkanaal; emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m ² per varken (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2004.03	960	NH ₃	1	-	960,0 kg/j
	D3.2.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	144,0 kg/j
	D2.4.4 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)	BWL2009.12	4	NH ₃	0,83	-	3,3 kg/j

4 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 5	Uittreedhoogte	6,6 m	NH ₃	194,4 kg/j
Locatie	X:157696 Y:409745	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	7,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.7.1.1 - gedeeltelijk roostervloer; mestkelders met (water- en) mestkanaal; mestkanaal met schuine putwand; met metalen driekantroosters op het mestkanaal; emitterend mestoppervlak maximaal 0,18 m ² per varken (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)	BWL2004.03	1296	NH ₃	1	-	~~1.296,0~~ kg/j
	D3.2.15.4	BWL2009.12	-	-	-	85 %	194,4 kg/j

Uitgangssituatie, Rekenjaar 2023

1 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 1 en 3	Uittreedhoogte	<u>5,0 m</u>	NH ₃	201,3 kg/j
Locatie	X:157716 Y:409722	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreedsnelheid	4,1 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		684	NH ₃	0,15	-	102,6 kg/j
	D1.1.14 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,03	-	7,8 kg/j
	D1.3.11 - chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie bij individuele en groepshuisvesting (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		150	NH ₃	0,21	-	31,5 kg/j
	D3.2.14 - gedeeltelijk roostervloer; chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		396	NH ₃	0,15	-	59,4 kg/j

2 Landbouw | Stalemissies

Naam	Stal 2 + 4	Uittreedhoogte	5,9 m	NH ₃	782,5 kg/j
Locatie	X:157722 Y:409690	Uittreeddiameter	1,0 m		
Wijze van ventilatie	Geforceerd	Temperatuur	<u>11,85 °C</u>		
Temporele variatie	Dierverblijven	Emissie			
		Uittreedrichting	Verticaal		
		Uittreesnelheid	2,5 m/s		

Diersoort	RAV-code - Omschrijving	BWL-code	Aantal dieren	Stof	Emissiefactor (kg/dier/j)	Reductie	Emissie
	D3.2.15.1 - gedeeltelijk roostervloer; luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking)		528	NH ₃	0,45	-	237,6 kg/j
	D1.1.15.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; biggenopfok (gespeende biggen))		260	NH ₃	0,1	-	26,0 kg/j
	D1.3.12.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kg; guste en dragende zeugen)		821	NH ₃	0,63	-	517,2 kg/j
	D2.4.1 - luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch; gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser (Varkens; dekberen, 7 maanden en ouder)		2	NH ₃	0,83	-	1,7 kg/j

3 Landbouw | Landbouwgrond

Naam	Bemesting dierlijke mest	Uittreedhoogte	<u>0,5 m</u>	NH ₃	1,7 kg/j
Locatie	X:157723,15 Y:409772,39	Warmteinhoud	<u>0,000 MW</u>		
Oppervlakte	0,27 ha	Spreiding	0 m		
Wijze van ventilatie	Niet geforceerd				
Temporele variatie	Meststoffen				

Type	Stof	Emissie
 Mestaanwending (dierlijke mest)	NO _x	0,0 kg/j
	NH ₃	1,7 kg/j

Disclaimer

Hoewel verstrekte gegevens kunnen dienen ter onderbouwing van een vergunningaanvraag, kunnen er geen rechten aan worden ontleend. De eigenaar van AERIUS aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud van de door de gebruiker aangeboden informatie. Bovenstaande gegevens zijn enkel bruikbaar tot er een nieuwe versie van AERIUS beschikbaar is. AERIUS is een geregistreerd handelsmerk in Europa. Alle rechten die niet expliciet worden verleend, zijn voorbehouden.

Rekenbasis

Deze berekening is tot stand gekomen op basis van

AERIUS versie 2023_20231004_fd8d865135

Database versie 2023_fd8d865135_calculator_nl_stable

Voor meer informatie over de gebruikte methodiek en data zie:

<https://www.aerius.nl/>

Bijlage 3: Onherroepelijke Natuurbeschermingswetvergunning Laar 31, 3 juni 2016

**Beschikking van Gedeputeerde Staten
van Noord-Brabant**

VERZONDEN 03 JUNI 2016

op de op 22 juni 2015 door ons ontvangen aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 van Heijvar BV voor de uitbreiding/wijziging van een veehouderij gelegen aan de Laar 31, 5258 TJ te Berlicum, in de gemeente Sint-Michielsgestel.

INHOUDSOPGAVE

BESCHIKKING	3
1 Onderwerp.....	3
2 Beschikking.....	3
PROCEDURELE ASPECTEN.....	4
1 Aanvraag.....	4
2 Bevoegd gezag.....	4
3 Reguliere voorbereidingsprocedure.....	4
4 Ontvankelijkheid.....	4
5 Zienswijzen naar aanleiding van de aanvraag.....	5
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN	6
1 Wettelijk kader – Natuurbeschermingswet 1998.....	6
1.1 Natura 2000-gebieden.....	6
1.2 Beschermdenatuurmonumenten.....	7
2 Mogelijke effecten van het project.....	7
3 Beoordeling stikstofdepositie.....	7
3.1 Beoogde situatie in aanvraag.....	7
3.2 Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013.....	8
3.3 Uitgangssituatie.....	9
3.4 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden.....	9
3.5 Overwegingen effecten op beschermde gebieden.....	10
3.6 Conclusie.....	11
BIJLAGE: AAgro-Stacks berekening aangevraagde situatie.....	12
Kennisgeving Natuurbeschermingswet 1998.....	14

BESCHIKKING

1 Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 22 juni 2015 van Heijvar BV een aanvraag ontvangen voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. De aanvraag betreft de uitbreiding/wijziging van een veehouderij gelegen aan de Laar 31, 5258 TJ te Berlicum, in de gemeente Sint-Michielsgestel.

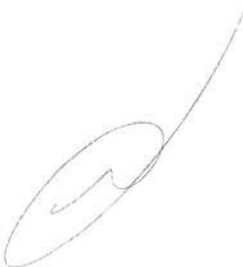
2 Beschikking

Gelet op de bepalingen van de Natuurbeschermingswet 1998, waaronder artikel 67a, besluiten wij:

- I. Aan Heijvar BV, gevestigd aan de Laar 31, 5258 TJ te Berlicum, de ingevolge artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 vereiste vergunning te verlenen voor de uitbreiding/wijziging van een veehouderij aan de Laar 31, 5258 TJ te Berlicum, in de gemeente Sint-Michielsgestel, gelegen nabij de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en de beschermde natuurmonumenten 'De Kavelen', 'Dommelbeemden' en 'Hildsven';
- II. dat de beschrijving van het project in de aanvraag en de bijlage bij deze beschikking, voor zover deze betrekking heeft op de stalsystemen, veebezetting en emissiepunten, onderdeel uitmaakt van deze vergunning;
- III. dat deze vergunning betrekking heeft op een emissie van 5.301,73 kg NH₃ per jaar, resulterend in een stikstofdepositie op de in beslispunt I genoemde Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten, zoals weergegeven in de bijlage bij deze beschikking;
- IV. dat deze vergunning, met bovenstaande beslispunten I, II en III, in de plaats treedt van de eerder verleende vergunning ex artikel 19d van 30 april 2014, kenmerk C2077438.

's-Hertogenbosch, 3 juni 2016

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer ing. J.D. Nijkamp,
Directeur a.i. Omgevingsdienst Brabant Noord

PROCEDURELE ASPECTEN

1 Aanvraag

Op 22 juni 2015 hebben wij van Heijvar BV een aanvraag voor een vergunning ingevolge artikel 16 en/of 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbw 1998) ontvangen. De aanvraag is op 23 juni 2015, 30 juni 2015, 2 juli 2015, 13 augustus 2015, 11 september 2015, 15 januari 2016, 29 februari 2016, 7 maart 2016, 15 maart 2016, 24 maart 2016, 29 maart 2016 en 23 mei 2016 aangevuld. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/006005.

2 Bevoegd gezag

Omdat het hoofdzakelijk gevolg van het project plaatsvindt op een gebied in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 2 respectievelijk artikel 2a van de Nbw 1998 bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Met betrekking tot artikel 16 Nbw 1998 zijn wij alleen bevoegd om een beslissing te nemen op de in de provincie Noord-Brabant gelegen gebieden.

3 Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast. Daarmee wordt afgeweken van wat er besloten is op 23 september 2008 en 14 februari 2012 om de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing te verklaren op de voorbereiding van besluiten op aanvragen om een vergunning ingevolge artikel 19d respectievelijk artikel 16 van de Nbw 1998 (Provinciaal Blad, nummer 174/08 en 46/12).

Deze afwijking is in overeenstemming met het besluit van GS van 28 april 2015 (3800367) om in geval van aanvragen met een beperkt risico de reguliere voorbereidingsprocedure toe te passen.

4 Ontvankelijkheid

Aangezien de aanvraag is ingediend voor 1 juli 2015, en derhalve onder het overgangsrecht van artikel 67a van de Nbw 1998 valt, zijn de artikelen 19km, 19kn en 19ko niet van toepassing op onderhavige procedure. Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een vergunning ingevolge de Nbw 1998 is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat, rekening houdend met artikel 67a van de Nbw 1998. In aanvulling op de aanvraag hebben wij de volgende gegevens bij onze beoordeling betrokken:

- Intrekkingsbesluit veehouderij gelegen aan de Schaapsdijk 6, 5738 RR te Mariahout, kenmerk Z/009205/29780/EPI;

Tevens zijn uit de zaak met nummer Z/009205 de volgende gegevens betrokken:

- Foto's tbv intrekking 2;
- Verzoek tot intrekking tbv Hanegraaf.

Wij zijn van oordeel dat de aanvraag in combinatie met bovenstaande gegevens voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vergunning ingevolge de Nbw 1998 is vereist.

5 Zienswijzen naar aanleiding van de aanvraag

Op grond van artikel 44, tweede en derde lid, van de Nbw 1998 hebben wij het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sint-Michielsgestel in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over de aanvraag. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1 Wettelijk kader – Natuurbeschermingswet 1998

1.1 Natura 2000-gebieden

Artikel 19d van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 19d, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ blijkt dat een wijziging of uitbreiding van een veehouderij die stikstofdepositie tot gevolg heeft op voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is op grond van artikel 19d van de Nbw 1998.

Dit is het geval bij toename maar ook bij gelijkblijven of afname van depositie ten opzichte van de reeds bij of krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde of gemelde situatie op de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum of een verleende Natuurbeschermingswetvergunning. Onder referentiedatum wordt verstaan:

- voor habitatrichtlijngebieden: 7 december 2004 (datum waarop het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang is geplaatst);
- voor vogelrichtlijngebieden: datum van aanwijzing van het vogelrichtlijngebied of 10 juni 1994, indien het vogelrichtlijngebied voor deze datum is aangewezen.

Overigens gelden deze referentiedata ook voor de buitenlandse Natura 2000-gebieden, zoals verwoord in artikel 19 kr van de Nbw 1998.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State² blijkt tevens dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden uitgegaan van de vergunde situatie³ met de laagste ammoniakemissie in de periode vanaf de referentiedatum.

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag wordt op grond van artikel 19e van de Nbw 1998 rekening gehouden met de gevolgen die het aangevraagde project, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Uit de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt tevens dat indien sprake is van een afname of gelijkblijven van depositie, ten opzichte van de referentiedatum, significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied uitgesloten kunnen worden en dat er daarom geen verplichting bestaat om een passende beoordeling te maken⁴.

¹ O.a. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2.

² O.a. uitspraak van 13 november 2013, 201211640/1/R2.

³ Hierbij gelden later verleende vergunningen krachtens de Wabo, de Wet milieubeheer of Hinderwet of ingediende meldingen op basis van het Besluit melkrundveehouderij milieubeheer, het Besluit landbouw milieubeheer of het Activiteitenbesluit, voor zover hierin een lagere ammoniakemissie is vergund of gemeld, als uitgangssituatie.

⁴ Zie genoemde uitspraken bij voetnoot 1.

In artikel 67a van de Nbw 1998 is opgenomen dat projecten/andere handelingen waarvoor voor 1 juli 2015 een aanvraag is ingediend onder het overgangsrecht kunnen vallen. Voor deze aanvragen ingediend voor 1 juli 2015 wordt geen beroep gedaan op de Programmatische aanpak stikstof (hierna PAS) en mogen middels het nemen van maatregelen (zoals interne saldering, externe saldering en overige maatregelen) de significante negatieve effecten op de omliggende Natura 2000 gebieden worden uitgesloten. In artikel 67a is daarvoor opgenomen dat de artikelen 19km, 19kn en 19ko van de Nbw 1998 niet van toepassing zijn. Voor wat betreft stikstof dient er bij deze aanvragen door de eventueel getroffen maatregelen (anders dan in de PAS zijn opgenomen) geen toename te zijn van stikstofdepositie: het betreft aanvragen die leiden tot afname of gelijk blijven van de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden.

1.2 Beschermde natuurmonumenten

Artikel 16 van de Nbw 1998 heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met beschermde natuurmonumenten. Op grond van artikel 16, eerste lid, van de Nbw 1998 is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis van het beschermd natuurmonument of voor dieren of planten in het beschermd natuurmonument.

2 Mogelijke effecten van het project

Er zijn alleen mogelijke negatieve effecten te verwachten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof. In voedselarme ecosystemen, zoals aanwezig in de nabij gelegen natuurgebieden, leidt een overmaat⁵ aan stikstofdepositie tot een ongewenste toename aan voedingsstoffen en verzuring.

3 Beoordeling stikstofdepositie

3.1 Beoogde situatie in aanvraag

Er wordt vergunning gevraagd voor de situatie zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1. Aangevraagde situatie

Diercategorie, huisvestingssysteem, (Rav-code ⁶)	stal (nr)	aantal dieren	NH ₃ -emissie factor (kg/d/jr)	NH ₃ -emissie (kg/jr)
Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 3.2.15.4)	2 EN 3	581	0,45	261,45

⁵ Alterra-rapport nr. 2397 (Wageningen, 2012) geeft een overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en leefgebieden binnen Natura 2000-gebieden.

⁶ Stalsysteem weergegeven door code zoals opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2016, nr. 15585 (30 maart 2016), in werking getreden op 31 maart 2016.

Guste/dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 1.3.12.4)	2 EN 3	200	0,63	126,0
Dekberen, 7 maanden en ouder, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 2.4.4)	2 EN 3	5	0,83	4,15
Guste/dragende zeugen, biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie, individuele huisvesting (D 1.3.6)	4 EN 5	360	1,3	468,0
Guste/dragende zeugen, biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie, individuele huisvesting (D 1.3.6)	4 EN 5	690	1,3	897,0
Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen), biologisch luchtwassysteem 70% emissiereductie (D 1.2.10)	6 EN 7	300	2,5	750,0
Biggenopfok (gespeende biggen), biologische luchtwassysteem 70% emissiereductie (D 1.1.9)	6 EN 7	5.070	0,21	1.064,7
Dekberen, 7 maanden en ouder, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 2.4.4)	8	22	0,83	18,26
Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen), luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 1.2.17.4)	8	440	1,3	572,0
Biggenopfok (gespeende biggen), luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 1.1.15.4)	8	6.300	0,1	630,0
Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 3.2.15.4)	8	240	0,45	108,0
Biggenopfok (gespeende biggen), luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 1.1.15.4)	8	1.130	0,1	113,0
Guste/dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met watergordijn en biologische wasser (D 1.3.12.4)	9	459	0,63	289,17
Totaal				5.301,73

3.2 Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013

Als sprake is van een stal of stallen die vallen onder de definitie zoals bedoeld in artikel 1 lid 2 van de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013 moet deze (gemiddeld) voldoen aan de technische eisen zoals die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze Verordening. Het verlenen van de Natuurbeschermingswetvergunning houdt niet in dat Gedeputeerde Staten aangeven dat daarmee ook wordt voldaan aan de bepalingen uit de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant 2013.

3.3 Uitgangssituatie

De uitgangssituatie⁷ voor de Natura 2000-gebieden, zoals bedoeld in paragraaf 1.1, en de referentiedatum voor beschermde natuurmonumenten zijn in onderstaande tabel opgenomen. Voor de Natura 2000-gebieden en de beschermde natuurmonumenten wordt voor de uitgangssituatie uitgegaan van de Natuurbeschermingswetvergunning d.d. 30 april 2014 (kenmerk: C2077438). Hierin is de vergunning ingevolge artikel 19d verleend. De vergunning ingevolge artikel 16 is geweigerd omdat geen sprake was van vergunningplicht. In de vergunning is de situatie ingevolge artikel 16 beoordeeld. Derhalve wordt deze vergunning als uitgangssituatie voor zowel de Natura 2000-gebieden als de beschermde natuurmonumenten gehanteerd.

Tabel 2. Uitgangssituatie

Beschermd natuurgebied	Status beschermd natuurgebied ⁸	Referentiedatum	Uitgangssituatie	Vergunde kg NH ₃ totaal
'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'	HR	7 december 2004	30 april 2014	3.584,58
'Kampina & Oisterwijkse Vennen'	VR	10 juni 1994	30 april 2014	3.584,58
'De Kavelen', 'Dommelbeemden', 'Hildsven'	BN	7 december 2004	30 april 2014	3.584,58

3.4 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden

Uit de tabellen 1 en 2 blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van ammoniakemissie ten opzichte van de uitgangssituatie.

Om een goed beeld te krijgen van de stikstofdepositie op de beschermde gebieden, is de depositie berekend op verschillende punten. De berekeningen zijn uitgevoerd met het model AAgro-Stacks versie 1.0 en maken deel uit van de aanvraag. Er zijn berekeningen uitgevoerd van de stikstofdepositie in de aangevraagde situatie en de stikstofdepositie in de uitgangssituatie. Uit de berekeningen blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van stikstofdepositie ten opzichte van de uitgangssituatie. Dit is inzichtelijk gemaakt in de aanvraag.

In onderstaande tabel zijn de maximale depositiewaarden weergegeven voor de meest nabijgelegen en/of hoogst belaste beschermde natuurgebieden.

⁷ Onder uitgangssituatie wordt verstaan: 1) de bij of krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde of gemelde situatie op de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum waarbij eventuele latere vergunde of gemelde lagere ammoniakemissies als uitgangssituatie dienen of 2) een na de referentiedatum verleende Natuurbeschermingswetvergunning.

⁸ VR: vogelrichtlijngebied, HR: habitatrichtlijngebied, BN: beschermd natuurmonument

Tabel 3. Stikstofdepositieberekeningen (mol N/ha/jr) voor uitgangssituatie en aangevraagde situatie

Gebied	Maximale stikstofdepositie in uitgangssituatie	Maximale stikstofdepositie aangevraagd	Vershil uitgangs- en beoogde situatie	Stikstofdepositie mitigerende maatregelen
'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' (HR)	0,40	0,54	+0,14	0,14
'Kampina & Oisterwijkse Vennen' (HR)	0,24	0,34	+0,10	0,14
'Kampina & Oisterwijkse Vennen' (VR)	0,24	0,34	+0,10	0,14
'De Kavelen' (BN)	0,18	0,27	+0,09	0,15

Voor de toename van stikstofdepositie in de aangevraagde situatie zijn mitigerende maatregelen genomen. Middels externe saldering met vier bedrijven is de toename van stikstofdepositie gesaldeerd.

De omgevingsvergunning beperkte milieutoets (OBM) van het bedrijf van de heer J.J.M. Ploegmakers, Brugstraat 77A te Vinkel is op 28 juli 2015 door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente 's-Hertogenbosch gedeeltelijk ingetrokken na de referentiedatum ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag.

Daarnaast is de OBM van het bedrijf van J.C.P. van Dongen Meijerijsebaan 2 te Oirschot is op 27 juli 2015 door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oirschot gedeeltelijk ingetrokken na de referentiedatum ten gunste van de locatie van voorliggende aanvraag.

Tevens is de melding op grond van het Activiteitenbesluit van het bedrijf van Vijfeijken V.O.F., Schaapsdijk 6 te Mariahout deels aangepast. In de brief van burgemeester en wethouders van de gemeente Laarbeek van 1 februari 2016 blijkt dat de ammoniakrechten worden overgedragen aan het bedrijf Heijvar BV, Laar 31 te Berlicum. Op 2 februari 2016 is voor de overgebleven ammoniakrechten en veestapel een nieuwe melding op grond van het Activiteitenbesluit door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Laarbeek geaccepteerd. Bij de aanvraag een verklaring gevoegd waarin J.H.A. Vijfeijken verklaard dat de activiteit, het houden van vee, gedeeltelijk is beëindigd en in de toekomst geen gebruik meer te maken van de overgedragen ammoniakrechten op de locatie Schaapsdijk 6 te Mariahout.

Als laatste is de OBM van het bedrijf van mevrouw E.A.M. van Rijswijk-Vughts, Biezenmortelsestraat 8 te Biezenmortel op 29 maart 2016 door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haaren) deels ingetrokken.

Ten tijde van de intrekkingen en de ingediende melding konden betreffende bedrijven in werking zijn overeenkomstig de verleende vergunningen dan wel melding. In de aanvraag en bijlage is middels stikstofdepositieberekeningen inzichtelijk gemaakt dat er, met de intrekkingen en aangepaste melding, geen toename is van stikstofdepositie.

3.5 Overwegingen effecten op beschermde gebieden

Ten opzichte van de uitgangssituatie is er sprake van een toename van ammoniakemissie en de stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempensland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'. Uit de aanvraag is ons voorts gebleken dat, na de getroffen mitigerende maatregel, er geen sprake is van een toename van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempensland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'.

Voor de bestaande situatie is op 30 april 2014 een vergunning ex artikel 19d Nbw 1998 verleend. In onderhavige aanvraag is een wijziging ten opzichte van de reeds vergunde situatie opgenomen. De aanvraag moet derhalve ook worden gezien als een verzoek de verleende vergunning te wijzigen. Aangezien de wijziging tevens betrekking heeft op de reeds vergunde situatie treedt onderhavige aanvraag in de plaats van de eerder verleende vergunning Natuurbeschermingswetvergunning ex artikel 19d van 30 april 2014 met C2077438.

De stikstofdepositie op de beschermde natuurmonumenten neemt, na saldering, in de aangevraagde situatie niet toe ten opzichte van de uitgangssituatie. Er is daarom geen sprake van een handeling die schadelijk kan zijn voor deze gebieden.

Uit de aanvraag blijkt dat er, naast de effecten van stikstof, geen andere negatieve effecten te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van de diverse beschermde gebieden kunnen aantasten.

3.6 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat de aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden 'Kampina & Oisterwijkse Vennen', 'Kempenland-West', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen' en 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek' en geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen en geen schadelijke gevolgen heeft voor de beschermde natuurmonumenten 'De Kavelen', 'Dommelbeemden' en 'Hildsven'. Wij verlenen de gevraagde vergunning ingevolge artikel 16 en 19d van de Nbw 1998.

Deze vergunning treedt in de plaats van de eerder verleende vergunning ex artikel 19d van 30 april 2014, kenmerk C2077438.

BIJLAGE: AAgro-Stacks berekening aangevraagde situatie

Gegeneerd op: 24-03-2016 met AAgro-Stacks Versie 1.0

Naam van de berekening: beoogde situatie

Gemaakt op: 24-03-2016 10:27:46

Zwaartepunt X: 157,600 Y: 409,600

Cluster naam: Laar 31 Berlicum

Berekende ruwheid: 0,32 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Stal 2 en 3	157 576	409 573	4,3	3,9	3,3	1,00	392
2	Stal 4 en 5	157 614	409 633	8,2	4,7	1,9	6,00	1 365
3	Stal 6 en 7	157 610	409 633	8,2	5,8	2,2	6,00	1 815
4	Stal 8	157 579	409 679	7,5	5,1	6,8	1,00	1 441
5	Stal 9	157 624	409 599	9,0	6,1	1,3	6,00	289

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coördinaat	Y coördinaat	Depositie
1	Kampina 1	146 879	399 409	0,31
2	kampina 2	147 975	398 551	0,32
3	kampina 3	148 612	398 359	0,34
4	Vlijmens Ven 1	149 009	408 885	0,50
5	Vlijmens Ven 2	149 461	409 009	0,54
6	Vlijmens Ven 3	149 638	409 319	0,53
7	Dommelbeemden 1	162 296	397 563	0,32
8	Dommelbeemden 2	161 579	397 500	0,31
9	Loonse Duinen 1	140 550	404 814	0,23
10	Loonse Duinen 2	142 868	406 376	0,26
11	Loonse Duinen 3	142 995	407 285	0,25
12	Loonse Duinen 4	142 250	408 128	0,24
13	Loonse Duinen 5	143 256	406 697	0,27
14	Hildsven 1	142 030	394 251	0,19
15	Hildsven 2	142 233	394 212	0,19
16	Hildsven 3	142 371	394 329	0,19
17	Kavelen 1	155 444	393 510	0,27
18	Kavelen 2	155 594	393 309	0,26
19	Kavelen 3	155 456	393 332	0,26
20	Kempenland-West 1	146 182	397 827	0,27
21	Kempenland-West 2	146 076	387 769	0,17
22	Kampina 1 VR	147 302	399 846	0,33
23	Kampina 2 VR	148 690	398 591	0,34

Details van Emissie Punt: Stal 2 en 3 (1498)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 3.2.15	Opfokzeugen	581	0.45	261.45
2	D 1.3.12.4	g/dr zeugen	200	0.63	126
3	D 2.4.4	Dekberen	5	0.83	4.15

Details van Emissie Punt: Stal 4 en 5 (1540)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 1.3.6	Guste en dragende zeugen	360	1.3	468
2	D 1.3.6	Guste en dragende zeugen	690	1.3	897

Details van Emissie Punt: Stal 6 en 7 (1541)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 1.2.10	Kraamzeugen	300	2.5	750
2	D 1.1.9	Gespeende biggen	5070	0.21	1064.7

Details van Emissie Punt: Stal 8 (1542)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 2.4.4	Dekberen	22	0.83	18.26
2	D 1.2.17.4	Kraamzeugen	440	1.3	572
3	D 1.1.15.4	Gespeende biggen	6300	0.1	630
4	D 3.2.15.4	Opfokzeugen (stal 4 en 5)	240	0.45	108
5	D1.1.15.4	Gespeende biggen (stal 6 en 7)	1130	0.1	113

Details van Emissie Punt: Stal 9 (1543)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 1.3.12.4	Guste en dragende zeugen	459	0.63	289.17

KENNISGEVING NATUURBESCHERMINGSWET 1998, Heijvar BV, Laar 31 te Berlicum, Z/006005

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 3 juni 2016 een vergunning ex artikel 16 en 19d van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben verleend (kenmerk: Z/006005-30768) aan Heijvar BV, de Laar 32, 5258 TJ te Berlicum voor de wijziging en uitbreiding, voor de locatie de Laar 31, 5258 TJ te Berlicum, in de gemeente Sint-Michielsgestel.

De vergunning is verleend voor onbepaalde tijd.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 4 juni 2016 tot en met 15 juli 2016 6 weken **ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Telefoonnummer (0485) 729 189. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of terug te vinden op de website www.brabant.nl/loket/verleende-vergunningen.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen tot en met 15 juli 2016 ten aanzien van deze beschikking schriftelijk bezwaar in dienen. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, de naam en adres van de indiener, de dagtekening; ons kenmerk van het besluit, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan het college van Gedeputeerde Staten van Noord Brabant, t.a.v. het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch

Wij verzoeken u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie is bereikbaar op telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 16 en e mailadres bezwaar@brabant.nl. Wij wijzen u erop, dat het op dit moment nog niet mogelijk is om bezwaarschriften per e mail in te dienen, omdat dan de wettelijk voorgeschreven handtekening op het bezwaarschrift ontbreekt.

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA te Den Haag.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om het bezwaar te behandelen. Voorwaarde om een dergelijke voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van een spoedeisend belang. Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/006005 gekoppeld. U dient bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, juni 2016

Bijlage 4: Onherroepelijke Omgevingsvergunning met VVGB voor de Wet natuurbescherming
Nieuw Laar 5a, 20 maart 2020

BESLUIT OMGEVINGSVERGUNNING

Onderwerp

Wij hebben op 19 april 2016 van Schoenmakers Berlicum B.V., Tongeren 13 in Boxtel een aanvraag om een omgevingsvergunning zoals bedoeld in artikel 2.1, lid 1 onder i en e, sub 2 en 3 en artikel 2.6 (revisie) van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ontvangen. De aanvraag heeft betrekking op het veranderen van een varkenshouderij.

De inrichting ligt aan Nieuw Laar 5a in Berlicum, kadastraal bekend als gemeente Berlicum, sectie M, nummers 1003 en 1004. De aanvraag is geregistreerd onder nummer UV20160130.

Concreet wordt verzocht om een vergunning voor:

- Het veranderen, of het veranderen van de werking, en het in werking hebben van een inrichting, (artikel 2.1, lid 1 onder e, sub 2 en 3 en artikel 2.6 (revisie) van de Wabo);
- Gebiedsbescherming (artikel 2.1 aanhef, lid 1 onder i van de Wabo, juncto artikel 2.2aa onder a van het Bor)

Procedure

De besluitvormingsprocedure is uitgevoerd overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 3.3 van de Wabo (de uitgebreide voorbereidingsprocedure). De aanvraag is voor de activiteit milieu getoetst aan artikel 2.14 van de Wabo. Tevens is de aanvraag getoetst aan het Besluit omgevingsrecht (Bor) en de Regeling omgevingsrecht.

Voor 1 januari 2017 kon de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) aanhaken bij de aanvraag voor een activiteit in het kader van de Wabo. Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden, deze vervangt onder andere de Nbw. Op grond van het overgangsrecht wordt een omgevingsvergunning die voor 1 januari 2017 is aangevraagd en waarop na 1 januari 2017 een besluit wordt genomen conform de Wnb afgehandeld. Nu de aanvraag is ingediend voor 1 januari 2017 wordt deze derhalve afgehandeld als een aanvraag om een vergunning voor het onderdeel gebiedsbescherming.

De vergunningplicht op basis van artikel 16 van de Nbw (oud) is komen te vervallen. De aanvraag om een vergunning op basis van artikel 16 van de Nbw (oud) wordt derhalve niet meegenomen in dit besluit.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben wij een verklaring van geen bedenkingen aangevraagd bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Deze is afgegeven op 2-12-2019 en is opgenomen als bijlage bij dit besluit. De verklaring bijbehorende voorschriften en bijlage maken onderdeel uit van deze vergunning.

Ontwerpbesluit

Wij hebben ons voornemen de gevraagde vergunning te verlenen gepubliceerd. De aanvraag en de ontwerpbesluit met bijbehorende stukken zijn op grond van de Algemene wet bestuursrecht in de periode van 10 december 2019 tot en met 20 januari 2020 ter inzage gelegd. De kennisgeving is op 9 december 2019 gepubliceerd in het Gemeenteblad.

Naar aanleiding van de ontwerpbesluiting is een zienswijze ingediend.

Zienswijze ontwerpbesluit

Naar aanleiding van het ontwerpbesluit is een schriftelijke zienswijze ingebracht door:

- De heer C. Spapens van R & A Advies namens de inrichtinghouder de heer J. Schoenmakers, datum ingekomen 20 januari 2020.

De zienswijze is ontvangen binnen de termijn waarin de ontwerp-besluiting ter inzage heeft gelegen. De zienswijze is ontvankelijk. Onderstaand wordt de zienswijze kort samengevat met daaronder onze reactie.

Onderdeel 1: aantal overig rundvee

Inrichtinghouder stelt dat de dierentabel in bijlage V voor situatie 2 niet juist is. In plaats van 27 stuks fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar moeten hier 38 stuks worden opgenomen.

De overige tabellen in de vergunning zijn wel juist.

Reactie

De aanvraag betreft een of/of vergunning waarbij tussen situatie 1 en situatie 2 verschil in dieraantallen bestaat. In de aanvraag worden in situatie 1 38 stuks fokstieren en overig rundvee aangevraagd, gehuisvest in stal 1b. In situatie 2 worden in stal 1b 27 stuks fokstieren en overig rundvee aangevraagd. Dit komt overeen met de situatie zoals die in de diverse tabellen in de vergunning is opgenomen. De vergunning is daarmee in overeenstemming met de aanvraag, er is geen sprake van een onjuiste dierentabel.

Onderdeel 2: bijlagen bij de aanvraag

Inrichtinghouder stelt dat de stukken die in de beschikking zijn genoemd als onderdeel van het besluit of als gegevens die bij de beoordeling van de aanvraag zijn betrokken, niet altijd de laatste versie van deze documenten zijn. Van de bijlagen die bij het besluit horen is een overzicht bij de zienswijze gevoegd.

Reactie

Niet alle documenten die worden ingediend bij de aanvraag, maken onderdeel uit van het besluit. Een deel van de documenten worden wel gebruikt bij de beoordeling van de aanvraag. Voor de documenten bij het (ontwerp)besluit merken wij het volgende op:

Documenten die deel uitmaken van het besluit (genoemd onder 'Besluit'):

- Bij de verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Wet natuurbescherming is een verkeerde datum genoemd. De verklaring van geen bedenkingen (vvgb) met kenmerk Z/081662-130569 is afgegeven op 2 december 2019. Bij de ontwerpbesluiting zijn wel de juiste stukken van de vvgb gevoegd. Het overzicht van de stukken behorende bij het besluit worden hierop aangepast.

Documenten die onderdeel uitmaken van de aanvraag en bij de beoordeling zijn betrokken (Bijlage II, Procedurele aspecten, Onderdelen van de aanvraag):

- Geurberekening met V-stacks gebied. Bij de ontwerpbesluiting is hier een document genoemd onder de stukken ingediend op 20 februari 2019. Deze stukken zijn alleen betrokken bij de toets aan de Interim omgevingsverordening en hoeven hier dus niet benoemd te worden. De geurberekening genoemd onder 20 februari 2019 komt te vervallen. Op 15 augustus 2019 zijn echter nieuwe geurberekeningen ingediend. Toegevoegd worden de stukken ontvangen op 15 augustus 2019:
  - Een berekening met V-stacksgebied vergund en beoogd;
  - Een berekening '691 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Nieuw Laar 25';
  - Een berekening '692 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29';
  - Een berekening '693 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29a';
  - Een berekening '694 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29b';
- De stukken die betrokken zijn bij de beoordeling van de aanvraag aan de Interim-omgevingsverordening zijn niet genoemd in het overzicht. Dit betreft naast de hierboven genoemde geurdocumenten de volgende stukken:
  - Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, uitdraaien situatie 1 en 2 webapplicatie d.d. 13 november 2019;

- IKB-certificaat d.d. 20 februari 2019;
- MDV-stalcertificaat, d.d. 29 maart 2012;
- Een document 'Luchtkwaliteit ISL3a', ontvangen op 5 november 2019;
- Een brief 'aanvullende gegevens aanvraag omgevingsvergunning' d.d. 4 november 2019;
- Projectplan landschappelijke inrichting, ontvangen 15 augustus 2019;
- Totaal omgevingsdialoog ontvangen 15 augustus 2019.

Deze stukken worden toegevoegd aan het overzicht;

- Onder de aanvulling van 4 november 2019 wordt een document 'luchtkwaliteit ISL3a' genoemd. Dit document is ontvangen op 5 november 2019, maar betreft wel het juiste document. Bij de stukken die ter inzage zijn gelegd, is echter een eerdere versie gevoegd. Met de definitieve beschikking wordt de juiste versie ter inzage gelegd.

De beschikking is op de hierboven genoemde punten aangepast ten opzichte van het ontwerp en de juiste stukken worden ter inzage gelegd.

Besluit

Wij hebben, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze beschikking en gelet op artikel 2.1 van de Wabo, besloten:

- De vergunning te verlenen voor de volgende activiteiten:
    - Het veranderen, of het veranderen van de werking, en het in werking hebben van een inrichting, (artikel 2.1, lid 1 onder e, sub 2 en 3 en artikel 2.6 (revisie));
    - Gebiedsbescherming (artikel 2.1 aanhef, lid 1 onder i, juncto artikel 2.2aa onder a van het Bor) met in achtneming van de verklaring van geen bedenkingen met kenmerk Z/081662-130569 d.d. 2 december 2019;
  - De zienswijze van R en S advies, namens de heer Schoenmakers, hiervoor genoemd onder onderdeel 1 ongegrond te verklaren;
  - De zienswijze van R en S advies, namens de heer Schoenmakers, hiervoor genoemd onder onderdeel 2 gegrond te verklaren en het overzicht van stukken die bij de beoordeling van de aanvraag zijn betrokken aan te passen;
  - Dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uit maken van deze vergunning:
    1. Aanvraagformulier, aanvraagnummer 2307205, d.d. 19 april 2016;
De aanvulling van 10 oktober 2018:
    2. Akoestisch rapport opgesteld door M&A Omgeving B.V., kenmerk 218-BNi5a-il-v2, d.d. 10 oktober 2018;
    3. Een document 'Bijlage 8 Handreiking veehouderij en volksgezondheid vragenlijst', d.d. 2 oktober 2018;
    4. Een document 'Dimensioneringsplan Chemische Luchtwater BWL 2008.09.V4' voor stal 1 en 3 en "Dimensioneringsplan Chemische luchtwater BWL 2006.14.V4, situatie 1 en 2 (stal 2 en 4);
- Overige stukken:
5. Het besluit ex. Artikel 7.17 van de Wet milieubeheer (m.e.r.-beoordelingsbesluit) d.d. 29 januari 2019 met kenmerk UV20160130;
  6. Een plattegrond Omgevingsvergunning of/of situatie 2, kenmerk E19506_A, laatst gewijzigd 21 februari 2019;
  7. Een document 'bijlage behorende bij Omgevingsvergunning – Milieu + vvgb wet natuurbescherming' d.d. 19 februari 2019;
  8. Een plattegrond Omgevingsvergunning of/of situatie 1, kenmerk E19506_B, laatst gewijzigd 26 februari 2019;
  9. Een document 'bedrijfsontwikkelingsplan'.
- Aan deze vergunningvoorschriften te verbinden die zijn opgenomen in de bijlage 'Voorschriften'. Voor zover de aan de vergunning verbonden delen van de vergunningaanvraag niet in overeenstemming zijn met de voorschriften, zijn de

voorschriften bepalend.

- Dat de verklaring van geen bedenkingen met kenmerk Z/081662-130569 d.d. 2 december 2019, inclusief de bijbehorende voorschriften en bijlage bij deze verklaring, onderdeel uitmaakt van deze vergunning. Dit zijn de volgende documenten:
  10. Verklaring van geen bedenkingen
  11. Verschilberekening 1
  12. Verschilberekening 2

Ondertekening

Burgemeester en wethouders van Sint Michielsgestel,

De secretaris,

M. van Rijswijk-van Mook

De burgemeester,

H. Looijen

Verzending

Verzonden op:

Een exemplaar van deze beschikking is gezonden aan:

- De aanvrager;
- De adviseur R & S advies B.V.;
- Provincie Noord-Brabant onder vermelding van Z/106859-176311 (per email: info@odbn.nl);
- Omgevingsdienst Brabant Noord, t.a.v. mw. E. Hoogstraten.

Beroepsmogelijkheid

De aanvraag en het besluit met bijbehorende stukken worden op grond van de Algemene wet bestuursrecht na publicatie in het Gemeenteblad met ingang van 27 maart 2020 ter inzage gelegd. U kunt binnen zes weken na start van de ter inzage termijn beroep tegen het besluit indienen bij de Rechtbank Oost-Brabant, Sector bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

INHOUDSOPGAVE

BIJLAGE I. VOORSCHRIFTEN MILIEU	7
1. ALGEMEEN	7
1.1 Gedragsvoorschriften.....	7
1.2 Registratie en onderzoeken	7
1.3 Energie	8
2. AFVALSTOFFEN.....	8
2.1 Afvalscheiding	8
2.2 Bedrijfsbeëindiging.....	8
3. GELUID.....	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Uitvoeren akoestisch onderzoek.....	8
3.3 Geluidnormen representatieve bedrijfssituatie.....	9
4. HET HOUDEN VAN DIEREN	9
4.1 Algemeen	9
4.2 Reinigings- en ontsmettingsplaats voor veewagens.....	11
5. GEBRUIK VAN BRIJVOER EN BIJPRODUCTEN.....	11
5.1 Algemeen	11
5.2 Brijvoerinstallatie	11
5.3 Registratie en onderzoek	12
6. BOUWCONTROLE EMISSIEARME SYSTEMEN	12
6.1 Controle luchtwassysteem	12
6.2 Mededeling aan bevoegd gezag.....	12
7. VOLKSGEZONDHEID	13
7.1 Algemeen	13
8. OPSLAG EN GEBRUIK ZWAVELZUUR LUCHTWASSYSTEEM	13
8.1 Algemeen	13
8.2 Opslag van zwavelzuur, binnen.....	14
8.3 Opslag en aftappen van zwavelzuur in stationaire tanks.....	15
8.4 Het zurencirculatiesysteem.....	16
8.5 Incidenten en onregelmatigheden.....	17
9. OPSLAG VERPAKTE (GEVAARLIJKE) STOFFEN	18
9.1 Opslag van gevaarlijke stoffen in emballage.....	18
9.2 Opslag van spuiwater algemeen	19
10. BBT-CONCLUSIE INTENSIEVE VEEHOUDERIJ	20
BIJLAGE II. PROCEDURELE OVERWEGINGEN.....	21
BIJLAGE III. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN.....	27
1. In werking hebben van een inrichting.....	27
2. Interim omgevingsverordening.....	27
BIJLAGE IV. TOETSINGSDOCUMENTEN	28
1 BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN	28
2 VERGUNDE EN AANGEVRAAGDE DIEREN.....	29
3 IPPC-INSTALLATIE	29
4 GEUR.....	37
5 AMMONIAK	41

6	LUCHT	46
7	VOLKSGEZONDHEID.....	48
8	GELUID.....	50
9	BODEM	51
10	AFVALPREVENTIE.....	52
11	VEILIGHEID.....	53
12	ENERGIE.....	54
	BIJLAGE V. DIERTABEL.....	55
	BIJLAGE VI. BEGRIPPEN	59

BIJLAGE I. VOORSCHRIFTEN MILIEU

1. ALGEMEEN

1.1 Gedragsvoorschriften

1.1.1

De inrichting moet schoon worden gehouden en in goede staat van onderhoud verkeren.

1.1.2

Alle binnen de inrichting aanwezige gebouwen, machines, installaties en voorzieningen moeten overzichtelijk zijn opgesteld en altijd goed bereikbaar zijn.

1.1.3

Het aantrekken van insecten, knaagdieren en ongedierte moet worden voorkomen. Zo vaak de omstandigheden daartoe aanleiding geven, moet doelmatige bestrijding van insecten, knaagdieren en ander ongedierte plaatsvinden.

1.1.4

Installaties of onderdelen van installaties die buiten bedrijf zijn gesteld, moeten zijn verwijderd tenzij deze in een goede staat van onderhoud verkeren.

1.1.5

Onderhoudswerkzaamheden, waarvan redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat deze buiten de inrichting nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken, dan wel dat hiervan in de omgeving meer nadelige gevolgen voor het milieu worden ondervonden dan uit de normale bedrijfsvoering voortvloeit moeten ten minste veertien dagen voor de aanvang van de uitvoering aan het bevoegd gezag worden gemeld.

1.1.6

Indien zich binnen de inrichting een ongewoon voorval voordoet als bedoeld in artikel 17.1 Wet milieubeheer dient hiervan conform artikel 17.2 Wet milieubeheer zo spoedig mogelijk mededeling te worden gedaan aan de gemeente. In aanvulling op het bepaalde in artikel 17.2 Wet milieubeheer dient de vergunninghouder deze mededeling onverwijld schriftelijk te bevestigen.

1.2 Registratie en onderzoeken

1.2.1

In de inrichting moet een centraal registratiesysteem aanwezig zijn waarin informatie omtrent onderhoud, metingen, keuringen, controles en gegevens van relevante milieuonderzoeken worden bijgehouden. In het registratiesysteem moet ten minste de volgende informatie zijn opgenomen:

- De resultaten van in de inrichting uitgevoerde milieucontroles, keuringen, inspecties, metingen, registraties en onderzoeken (visuele inspectie van bodembeschermende voorzieningen, keuringen van tanks, keuringen van stookinstallaties, etc.);
- Meldingen van ongewone voorvallen, die van invloed zijn op het milieu, met vermelding van datum, tijdstip en de genomen maatregelen;
- Afgiftebewijzen van (gevaarlijke) afvalstoffen;
- Registratie van het energie- en waterverbruik van de laatste 5 jaar;
- Een afschrift van de geldende omgevingsvergunning(en) met bijlagen, bijbehorende voorschriften en meldingen.

1.2.2

De in het vorig voorschrift bedoelde informatie moet in ieder geval tot aan het beschikbaar zijn van de resultaten van de eerstvolgende meting, keuring, controle of analyse, maar ten minste gedurende vijf jaar in de inrichting worden bewaard en ter inzage gehouden voor de daartoe bevoegde ambtenaren.

1.3 Energie

1.3.1

Degene die de inrichting drijft neemt alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.

1.3.2

Indien aannemelijk is dat niet wordt voldaan aan voorschrift 1.3.1 kan het bevoegd gezag degene die de inrichting drijft waarvan het energieverbruik in enig kalenderjaar groter is dan 200.000 kilowattuur aan elektriciteit of groter is dan 75.000 kubieke meter aardgasequivalenten aan brandstoffen, verplichten om binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn, onderzoek te verrichten of te laten verrichten waaruit blijkt of aan voorschrift 1.3.1 wordt voldaan.

2. AFVALSTOFFEN

2.1 Afvalscheiding

2.1.1

Vergunninghouder is verplicht de volgende afvalstromen te scheiden, gescheiden te houden en gescheiden aan te bieden dan wel zelf af te voeren.

- De verschillende categorieën gevaarlijke afvalstoffen, onderling en van andere afvalstoffen;
- Papier en karton;
- Elektrische en elektronische apparatuur;
- Kunststoffolie.

2.2 Bedrijfsbeëindiging

2.2.1

Uiterlijk binnen acht weken na de beëindiging van de inrichting worden de daarin aanwezige afvalstoffen uit de inrichting afgevoerd.

3. GELUID

3.1 Algemeen

3.1.1

Het meten en berekenen van de geluidsniveaus en het beoordelen van de meetresultaten moet plaatsvinden overeenkomstig de Handleiding meten en rekenen Industrielawaai, uitgave 1999.

3.2 Uitvoeren akoestisch onderzoek

3.2.1

Binnen 3 maanden nadat de inrichting (gedeeltelijk) in overeenstemming met de vergunning in werking is gebracht, moet de vergunninghouder, door middel van een akoestisch onderzoek (controlerapportage), aan het bevoegd gezag aantonen dat aan de

geluidsvoorschriften 3.3.1 en

3.2.2 van deze vergunning wordt voldaan. De resultaten van dit akoestisch onderzoek moeten binnen deze termijn schriftelijk aan het bevoegd gezag worden gerapporteerd.

3.2.2

Bevoegd gezag moet vooraf worden geïnformeerd over de opzet van het onderzoek en, indien van toepassing, over de datum en het tijdstip waarop de geluidmeting(en) voor bovengenoemde rapportage plaatsvind(en). Uitsluitend na toestemming van het bevoegd gezag kan worden overgegaan tot het uitvoeren van het onderzoek.

Aan de opzet van het onderzoek kan het bevoegd gezag nadere eisen stellen in verband met mogelijke specifieke omstandigheden.

3.3 Geluidnormen representatieve bedrijfsituatie

3.3.1

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau (L_{Ar},L_T) veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige toestellen en installaties, door de in de inrichting verrichte werkzaamheden of activiteiten, alsmede door het transportverkeer binnen de grenzen van de inrichting, mag op geluidgevoelige objecten niet meer bedragen dan:

- 40 dB(A) op 1,5 meter hoogte, in de dagperiode (tussen 07.00 uur en 19.00 uur);
- 35 dB(A) op 5,0 meter hoogte, in de avondperiode (tussen 19.00 uur en 23.00 uur);
- 30 dB(A) op 5,0 meter hoogte, in de nachtperiode (tussen 23.00 uur en 07.00 uur).

3.3.2

Het maximaal geluidsniveau (L_{Amax}) veroorzaakt door de in de inrichting aanwezige toestellen en installaties, door de in de inrichting verrichte werkzaamheden of activiteiten, alsmede door het transportverkeer binnen de grenzen van de inrichting, mag op geluidgevoelige objecten niet meer bedragen dan:

- 70 dB(A) op 1,5 meter hoogte, in de dagperiode (tussen 07.00 uur en 19.00 uur);
- 65 dB(A) op 5,0 meter hoogte, in de avondperiode (tussen 19.00 uur en 23.00 uur);
- 60 dB(A) op 5,0 meter hoogte, in de nachtperiode (tussen 23.00 uur en 07.00 uur).
-

4. HET HOUDEN VAN DIEREN

4.1 Algemeen

4.1.1

In de inrichting mogen ten hoogste de volgende aantallen dieren op de aangegeven huisvestingssystemen en stalsystemen aanwezig zijn:

Stal-nummer	Soort dieren en soort huisvestingssysteem	Aantal dieren
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	684
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	260
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	38
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	528
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische	260

	wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	150
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	396
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2

Of

Stal-nummer	Soort dieren en soort huisvestingssysteem	Aantal dieren
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	684
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	260
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	27
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	528
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	260
2	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	105
2	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	4
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	150
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	396
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2

4.1.2

Het aantal aanwezige dieren per diersoort wordt ten minste één keer per maand geregistreerd, waarbij de perioden tussen de registraties van een vergelijkbare tijdsduur zijn. De registraties zijn binnen de inrichting aanwezig en worden gedurende tien jaar bewaard.

4.2 Reinigings- en ontsmettingsplaats voor veewagens

4.2.1

Veewagens, die op het terrein inwendig worden gereinigd, moeten worden gereinigd op een speciaal daarvoor ingerichte reinigings- en ontsmettingsplaats voor veewagens.

4.2.2

Een reinigings- ontsmettingsplaats moet vloeistofkerend zijn en afwaterend zijn gelegd naar een of meer opslagputten. Het reinigen en ontsmetten van voertuigen moet op zodanige wijze plaatsvinden dat het verontreinigde water wordt opgevangen (opstaande randen aan een drietal zijden dan wel een gelijkwaardige voorziening) zodat het reinigingswater en ontsmettingsvloeistoffen niet in de bodem terecht kunnen komen.

4.2.3

Een reinigings- en ontsmettingsplaats moet bestand zijn tegen de inwerking van het toe te passen reinigings- en/of ontsmettingsmiddel.

4.2.4

De reinigings- en ontsmettingsplaats voor veewagens moet zodanig liggen dat ten gevolge van aan- en afvoerbeweging, verwaaiing van waswater etc. geen hinder voor derden optreedt.

4.2.5

Na elke reiniging moet de wasplaats en slibvangput worden gereinigd. Na deze reiniging mag de afsluiter worden omgezet om lozing van niet verontreinigd hemelwater op het oppervlaktewater mogelijk te maken.

5. GEBRUIK VAN BRIJVOER EN BIJPRODUCTEN

5.1 Algemeen

5.1.1

In de inrichting mogen alleen GMP-waardige (good manufacturing practice) bijproducten worden bewerkt.

5.2 Brijvoerinstallatie

5.2.1

Voedermengkuipen c.q. -bassins en leidingen moeten vloeistofdicht worden uitgevoerd.

5.2.2

De vloer onder de brijvoederinstallatie moet vloeistofkerend zijn uitgevoerd.

5.2.3

Eventueel gemorste producten moeten direct worden verwijderd.

5.2.4

Voederrondpompleidingen, aftapleidingen e.d., met uitzondering van flexibele leidingen aan een aftapinrichting, moeten zijn vervaardigd van materiaal van voldoende mechanische sterkte.

5.2.5

Eventuele ondergrondse leidingen moeten zondig tegen corrosie worden beschermd.

5.2.6

De voederaanmaakruimten moeten schoon worden gehouden. Voor zover de voederopslagtanks buiten liggen, moet de omgeving van de tanks vrij van begroeiing worden gehouden.

5.2.7

Het bij het spoelen van de brijvoederinstallatie ontstane spoelwater moet worden opgevangen in een vloeistofdichte put (afzonderlijke of gierkelder) zonder overstort of via aansluiting op de gemeentelijke riolering.

5.3 Registratie en onderzoek

5.3.1

De afleverbonnen van de bijproducten dienen minimaal vijf jaar te worden bewaard en op verzoek van het bevoegd gezag ter inzage worden aangeboden.

6. BOUWCONTROLE EMISSIEARME SYSTEMEN

6.1 Controle luchtwassysteem

6.1.1

Voor de aangevraagde situatie 2 mag het aangepaste luchtwassysteem in stal 2 en 4 pas in gebruik worden genomen nadat het centraal afzuigkanaal, de koppeling van de luchtwasser aan dit kanaal en de uitvoering/dimensionering van de luchtwasser door het bevoegd gezag is gecontroleerd en is goed bevonden.

6.2 Mededeling aan bevoegd gezag

6.2.1

Voor het kunnen uitvoeren van controle(s) doet de inrichtinghouder hiervan schriftelijk mededeling aan het bevoegd gezag.

Toelichting:

Het gaat hier om de controle op de uitvoering van een deel van de stal, bijvoorbeeld het afvoersysteem, of van het gehele stalsysteem of luchtwassysteem (de zogenaamde 'opleveringscontrole'). Het hoeft niet zo te zijn dat alle stallen / systemen tegelijkertijd moeten of kunnen worden gecontroleerd. Als niet alle controles gelijktijdig kunnen plaatsvinden zijn meerdere mededelingen nodig.

6.2.2

In de mededeling wordt aangegeven welke controle kan worden uitgevoerd en welke stal het betreft.

6.2.3

De mededeling moet minimaal 5 werkdagen voorafgaand aan de beschreven activiteit plaatsvinden.

Toelichting:

De in dit voorschrift bedoelde activiteit kan een bouwkundige activiteit zijn (bijvoorbeeld het storten van de keldervloer) maar kan ook het in gebruik nemen van (een deel van) de stal zijn.

7.VOLKSGEZONDHEID

7.1 Algemeen

7.1.1

Teneinde zoönosen te weren en om ziektedruk en de uitbraak van ziekten te voorkomen, dienen de volgende maatregelen in ieder geval te worden getroffen:

- Strikte hygiëne binnen de inrichting, wat betekent: geen toegang voor onbevoegde bezoekers in de stallen, bedrijfseigen kleding en schoeisel, wasgelegenheid ter voorkoming van ziekte insleep;
- Er dient gezorgd te worden voor goede klimatologische omstandigheden in de stallen;
- Grondige reiniging en ontsmetting van afdelingen in de stallen na elke ronde;
- Er dient gezorgd te worden voor het uitvoeren van (verplichte) inentingen tegen varkens- en rundveeziekten waarbij een maal per ronde of per jaar een onderzoek moet worden uitgevoerd volgens de veterinaire eisen zoals die door de dierenarts worden gesteld;
- Het jaarlijks uitvoeren van een IKB (integrale ketenbewaking) controle door een gecertificeerde instantie waarbij het gehele productieproces wordt gecontroleerd;
- Jaarlijks onderzoek naar de waterkwaliteit bij gebruik eigen bronwater.

8.OPSLAG EN GEBRUIK ZWAVELZUUR LUCHTWASSYSTEEM

8.1 Algemeen

8.1.1

De voorraad zwavelzuur moet worden bewaard in een opslag- en/of aftapvoorziening, die is vervaardigd van roestvast staal of een kunststof die bestand is tegen de invloeden van zwavelzuur.

8.1.2

De opslag- en/of aftapvoorzieningen met zwavelzuur moet binnen in een daarvoor bestemde ruimte, of in de buitenlucht worden opgesteld.

8.1.3

Indien het zuuropslagvat is voorzien van een open deksel voor de invoer van leidingen dient de opslag- en/of aftapvoorziening geplaatst te zijn in/boven een vloeistofkerende lekbak met een capaciteit van tenminste 110% van de inhoud van de emballage. De wanden en vloer van deze vloeistofkerende bak dienen bestand te zijn tegen de invloed van zwavelzuur. In of nabij deze lekbak mogen geen andere stoffen worden opgeslagen.

8.1.4

Indien opslag- en/of aftapvoorzieningen is voorzien van een aansluiting beneden het hoogste vloeistofniveau moet zo dicht mogelijk bij de wand een afsluiter zijn geplaatst. De afsluiter is zodanig uitgevoerd dat duidelijk is te zien of de afsluiter is geopend dan wel gesloten.

8.1.5

De opslagplaats met toebehoren moet schoon worden gehouden en in een goede staat van onderhoud verkeren.

8.1.6

De opslag- en/of aftapvoorziening moet zijn voorzien van een opschrift waarop duidelijk staat vermeld: "ZWAVELZUUR".

8.1.7

De opslag- en/of aftapvoorziening moet zo zijn uitgevoerd, dat daarin geen overdruk kan ontstaan.

8.1.8

Bij de opslag- en/of aftapvoorziening moet adequate noodverlichting en vluchtwegverlichting conform NEN-EN 1838 zijn aangebracht.

8.1.9

Het vullen van de opslag- en/of aftapvoorziening moet geschieden met zodanige voorzorgen, dat lekken en morsen van zwavelzuur wordt voorkomen.

8.1.108.1.10

De opslag- en/of aftapvoorziening mag voor ten hoogste 80 % met zwavelzuur zijn gevuld.

8.1.11

De inhoud van de opslag- en/of aftapvoorziening moet snel en accuraat zijn af te lezen.

8.1.12

Lek- en morsvloeistof dient zo snel mogelijk te worden afgevoerd naar de opslag- en/of aftapvoorziening of afsluitbare vaten. In de inrichting moeten voldoende absorberende en neutraliserende middelen voor het immobiliseren van gemorste vloeistoffen aanwezig zijn.

8.1.13

Nabij de opslag- en/of aftapvoorziening met zwavelzuur moet een slanghaspel, die is aangesloten op het waterleidingnet, aanwezig zijn. De slanghaspel dient te zijn voorzien van een 30 meter rubberslang met een binnendiameter van 25 mm en een afsluitbaar straalpijpje met een doorlaat van 8 mm (uitvoering en wateropbrengst conform NEN-EN 671 deel 1).

8.1.14

Nabij de slanghaspel moet op een duidelijk zichtbare plaats een waarschuwingsbord worden geplaatst, waarop duidelijk is vermeld dat: "DE SLANGHASPEL ALLEEN MAG WORDEN TOEGEPAST OM, TENEINDE IN GEVAL VAN LEKKAGE, MORSEN OF ANDERSZINS, VLOEREN EN APPARATUUR MET OVERMAAT AAN WATER SCHOON TE SPOELEN".

8.1.15

Binnen de inrichting moet het veiligheidsinformatieblad (VIB) van zwavelzuur beschikbaar zijn. De VIB moet voldoen aan EG-richtlijn 91/155/EEG.

Toelichting:

Het veiligheidsinformatieblad (ook wel genoemd "material safety data sheet", MSDS) mag ook digitaal in de inrichting beschikbaar zijn.

8.2 Opslag van zwavelzuur, binnen

8.2.1

De ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening voor zwavelzuur is opgesteld, inclusief de toegangsdeuren, vluchtdeuren, ventilatieopeningen of rookluiken, mag niet van brandbaar materiaal zijn vervaardigd.

8.2.2

De vloer van de ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, moet tenminste

vloeistofkerend zijn en er mogen zich geen openingen in bevinden die in directe verbinding staan of kunnen worden gebracht met een riolering of met het oppervlaktewater.

8.2.3

Een toegangsdeur tot de opslagruimte, waarin opslag- en/of aftapvoorziening voor zwavelzuur is opgesteld, moet van buitenaf met een slot en sleutel of op een andere gelijkwaardige wijze afsluitbaar zijn, doch van binnenuit zonder sleutel kunnen worden geopend.

Een toegangsdeur moet bij afwezigheid van deskundig personeel ter plaatse van de opslag- en/of aftapvoorziening zijn afgesloten. Een toegangsdeur moet naar buiten opendraaien. Op de toegangsdeur moet duidelijk zichtbaar het waarschuwingsbord "VERBODEN VOOR ONBEVOEGDEN" zijn aangebracht.

8.2.4

De ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, moet met tenminste twee toegangsdeuren, die zoveel als mogelijk in tegenovergestelde zijden zijn gesitueerd, bereikbaar zijn. Indien de afstand van het verst gelegen punt in de ruimte tot de deur minder bedraagt dan 15 meter, kan met één deur worden volstaan.

8.2.5

Zowel aan de buitenzijde van de ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, nabij de toegangsdeur(en) als aan de binnenzijde van de ruimte, moeten op meerdere duidelijk zichtbare plaatsen waarschuwingsborden met het pictogram "BIJTENDE STOFFEN" worden geplaatst, die het gevaar van het opgeslagen zwavelzuur aanduiden.

8.2.6

Zowel aan de buitenzijde als binnenzijde van de ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, moet een verbodsbord "VUUR, OPEN VLAM EN ROKEN VERBODEN" zijn aangebracht.

8.2.7

In de ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, mogen geen stookinstallaties of andere warmte afgeevende apparatuur zoals luchtverhitters en warmtewisselaars zijn opgesteld.

Tevens mogen in deze ruimten geen werkzaamheden worden verricht waarbij risico voor beschadiging van de opslag- en/of aftapvoorziening bestaat.

8.2.8

In de ruimte waarin de opslag- en/of aftapvoorziening is opgesteld, mogen geen gemotoriseerde transportmiddelen aanwezig zijn, anders dan ten behoeve van en slechts gedurende de tijd van het laden en lossen.

8.3 Opslag en aftappen van zwavelzuur in stationaire tanks

8.3.1

Een opslag- en/of aftapvoorziening die vanuit een transportreservoir wordt gevuld, dient gesloten te worden uitgevoerd. Losse deksels zijn hiervoor niet toegestaan.

8.3.2

Een opslag- en/of aftapvoorziening moet aan de bovenzijde zijn voorzien van een vulleiding, een ontluchtingsleiding en een overloopleiding. De ontluchtings- en de overloopleiding moeten ten minste dezelfde diameter bezitten als de vulleiding. De ontluchtingsleiding en de

overloopleiding moeten in de opvangbak circa 0,1 m boven de bodem uitmonden. De overloopleiding moet zijn voorzien van een hevelbreker. De ontluchtungsleiding en de overloopleiding dienen binnen de opvangbak uit te monden.

8.3.3

De overloopleiding mag nergens hoger liggen dan de uitmonding van de ontluchtungsleiding. Indien een opslag- en/of aftapvoorziening is voorzien van een onderaansluiting moet hierop zo dicht mogelijk bij de aftapvoorziening een afsluiter zijn geplaatst.

Een opslag- en/of aftapvoorziening moet zijn voorzien van een niveaumeetinstallatie. Peilglazen zijn niet toegestaan.

8.3.4

In de zuigleiding moet een doelmatige afsluiter van tegen de inwerking van de opgeslagen vloeistof bestand materiaal aanwezig zijn.

8.3.5

Indien de opslag- en/of aftapvoorziening wordt gevuld uit een tankwagen, dient dit te geschieden door een zowel aan de aanvoerende tankwagen als aan de vulleiding gekoppelde loslang. De tankwagen moet tijdens het vullen in de open lucht zijn opgesteld.

8.3.6

De plaats waar de tankwagen op de vulleiding moet worden aangesloten moet duidelijk zijn gekenmerkt met de aanduiding "VULPUNT ZWAVELZUUR".

8.3.7

Alvorens met het vullen van de opslag- en/of aftapvoorziening wordt begonnen moet door vaststelling van de vloeistofstand in het reservoir de mate van vulling nauwkeurig worden vastgesteld.

8.3.8

Indien het vulpunt buiten een gebouw is gelegen moet een geheel afsluitbare vloeistofkerende en productbestendige opvangbak zijn aangebracht met een voldoende groot oppervlak en die tenminste de inhoud van de vulslang kan bevatten of een tenminste even effectieve voorziening om gemorst product op te vangen. Eventuele doorvoeringen dienen eveneens productbestendig en vloeistofkerend te zijn uitgevoerd.

8.4 Het zurencirculatiesysteem

8.4.1

De pompen voor het transport van zwavelzuur van de opslag- en/of aftapvoorziening naar de luchtwasininstallatie(s) dient in de ruimte voor de opslag te worden geplaatst.

Toelichting:

Indien de opslag buiten is mag de pomp onder het afdak worden geplaatst.

8.4.2

In de transportleidingen voor zwavelzuur dienen voorzieningen te zijn aangebracht waardoor wordt voorkomen dat in de leidingen een te hoge druk wordt opgebouwd.

8.4.3

Alle leidingen en appendages moeten bestand zijn tegen de inwerking van zwavelzuur.

8.4.4

Alle leidingen en appendages moeten bovengronds liggen.

8.4.5

Bij bestaande stallen waar leidingen gelegd moeten worden dient men rekening te houden dat deze leidingen buiten de stal worden aangebracht. Deze leidingen dienen tegen de buitenmuur op maaiveldhoogte te worden aangebracht.

8.4.6

De leidingen en appendages dienen vloeistofdicht te zijn uitgevoerd.

8.4.7

De leidingen dienen jaarlijks op vloeistofdichtheid gecontroleerd te worden. De vergunninghouder dient deze controlegegevens 5 jaar binnen de inrichting te bewaren.

8.4.8

De toevoerleiding vanaf de opslagtank/ of container tot aan de luchtwasser moet zo kort mogelijk worden uitgevoerd doch niet langer dan 15 meter. De leiding dient dubbelwandig te zijn uitgevoerd.

8.4.9

Op alle leidingen waar geconcentreerd zwavelzuur door getransporteerd wordt, dienen duidelijk leesbare stickers in de kleur "geel" te zijn aangebracht met het woord "ZWAVELZUUR". Deze letters dienen minimaal 20 millimeter hoog te zijn. De stickers dienen om de meter zichtbaar op de leiding te zijn aangebracht.

8.4.10

De doseerpompen voor het verpompen van zwavelzuur moeten in of boven een vloeistofkerende opvangbak zijn geplaatst.

8.4.11

De doseerpompen mogen alleen worden gebruikt voor het verpompen van zwavelzuur.

8.4.12

Doseerleidingen moeten bestaan uit een vast leidingwerk van hogedruk polyethyleen. Verbindingen en koppelingen dienen te worden uitgevoerd als flens- of lasverbinding.

8.4.13

De plaats waar zwavelzuur aan de wasvloeistof in de luchtwasser wordt toegevoegd, moet gemakkelijk bereikbaar zijn.

8.4.14

Het zwavelzuur dient direct na toevoeging intensief met de wasvloeistof te worden gemengd.

8.4.15

Teneinde een zo effectief mogelijke beheersing van de pH te verkrijgen moet de dosering van zwavelzuur automatisch plaatsvinden. Dit moet geschieden door het koppelen van de doseerpomp aan een continue pH meting van de wasvloeistof.

8.5 Incidenten en onregelmatigheden

8.5.1

Personen die toegang hebben tot de opslagplaats voor zwavelzuur moeten deskundig zijn met betrekking tot de aard en de gevaarsaspecten van de opgeslagen stof en de te nemen

maatregelen bij onregelmatigheden. Deze personen moeten daartoe een schriftelijk instructie of opleiding hebben ontvangen. Hiervan moet een bewijs aanwezig zijn.

8.5.2

Bij een opslagplaats voor zwavelzuur moet een bedrijfsnoodplan aanwezig zijn, waarin onder ander is omschreven hoe de inspectie van de vloeistofkerende vloer en het opruimen van gelekte of gemorste stoffen wordt gewaarborgd. Hierbij moet aandacht zijn besteed aan instructies van het personeel, aanwezigheid van absorptiematerialen, overzicht van uitgevoerde en uit te voeren periodieke visuele inspecties en de te treffen handelingen indien een vloer of een lekbak niet meer vloeistofkerend is.

8.5.3

In het bedrijfsnoodplan moet een duidelijke leesbare instructie zijn aangebracht over de te nemen maatregelen in het geval van incidenten of calamiteiten. Deze instructie moet de namen, telefoonnummers en faxnummers bevatten van onder andere verschillende nood- en hulpdiensten en van andere instanties en personen waarmee in het geval van incidenten of calamiteiten contact moet worden opgenomen. Tevens moeten in deze instructie de benodigde gegevens zijn vermeld van een erkend bedrijf voor verwerking.

9. OPSLAG VERPAKTE (GEVAARLIJKE) STOFFEN

9.1 Opslag van gevaarlijke stoffen in emballage

9.1.1

Gevaarlijke stoffen moeten worden bewaard in goed gesloten emballage.

9.1.2

De verpakking van gevaarlijke stoffen en andere vloeibare bodembedreigende stoffen is zodanig, dat de verpakking tegen de normale behandeling bestand is en dat niets van de inhoud uit de verpakking onvoorzien kan ontsnappen.

9.1.3

Lege, niet gereinigde emballage moet worden behandeld als volle.

9.1.4

De emballage moet zijn opgeslagen in een vloeistofdichte lekbak. De inhoud van de lekbak moet tenminste gelijk zijn aan de inhoud van de grootste in de lekbak opgeslagen emballage, vermeerderd met 10% van de overige emballage. De lekbak moet bestemd zijn tegen de inwerking van de opgeslagen stoffen.

Toelichting:

Voor de bepaling van de opslagcapaciteit van een vloeistofdichte bak hoeft de opslagcapaciteit van de niet gereinigde emballage niet meegerekend te worden.

Een lekbak kan onder meer worden gevormd door een vloeistofdichte vloer met opstaande randen. Het is mogelijk om emballage met brandbare vloeistoffen in een lekbak op te slaan die reeds voor andere opslagen van (licht) ontvlambare of brandbare vloeistoffen is gerealiseerd, zoals de lekbak van een dieselolietank. Voorwaarde hiervoor is dat de stoffen die bij elkaar worden opgeslagen geen gevaarlijke chemische reacties kunnen veroorzaken zal zij met elkaar in aanraking komen.

9.1.5

In de inrichting moet nabij de opslag van vloeistoffen in emballage, voor de aard van de

opgeslagen stoffen geschikt materiaal aanwezig zijn om gemorste of gelekke stoffen te neutraliseren, indien nodig te absorberen en op te nemen.

9.1.6

Gemorste vloeistoffen moeten zo nodig worden geneutraliseerd. Zij moeten onmiddellijk worden opgenomen en behandeld als omschreven onder het hoofdstuk gevaarlijke stoffen. De opgenomen gemorste (vloeistof) moet worden opgeslagen in daarvoor bestemde, voor de aard van de stof geschikte, gesloten emballage.

Toelichting:

Als absorberend materiaal kan worden gebruikt perlite of vermiculite.

9.2 Opslag van spuiwater algemeen

9.2.1

Bodembedreigende stoffen zoals spuiwater van een chemische luchtwasser in een tank, moeten worden bewaard boven een lekbak.

9.2.2

Voorschrift 9.2.1 is niet van toepassing als de opslag van spuiwater plaats vindt in een dubbelwandige opslagtank met lekdetectie. Een lekdetectie dient te voldoen aan BRL K910 en dient tenminste eenmaal per jaar door een daartoe erkende persoon of instelling goedgekeurd te worden overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit.

9.2.3

Als het spuiwater in een mestkelder wordt opgeslagen dient de mestkelder bestendig te zijn tegen het opgeslagen spuiwater.

9.2.4

Vul- en aftappunten van de opslagtank voor spuiwater dienen aangebracht te zijn boven een vloeistofdichte verharding of boven een lekbak.

9.2.5

De opslagtank dient te zijn voorzien van een overvulbeveiliging.

9.2.6

Boven de lekbak mag geen opslag plaatsvinden van andere stoffen die kunnen reageren met het spuiwater.

9.2.7

Nabij de spuiwateropslag moet duidelijk zichtbaar één of meerdere waarschuwingsborden met het pictogram "BIJTENDE STOFFEN" worden aangebracht. Hiermee wordt het gevaar van de spuiwateropslag aangeduid.

9.2.8

In het bedrijfsnoodplan moet een duidelijke leesbare instructie zijn aangebracht over de te nemen maatregelen in het geval van incidenten. Deze instructie moet de namen, telefoonnummers en faxnummers bevatten van onder andere verschillende nood- en hulpdiensten en van andere instanties en personen waarmee in het geval van incidenten contact opgenomen moet worden.

9.2.9

Tevens moeten in deze instructie de benodigde gegevens zijn vermeld van een erkend bedrijf

voor verwerking.

9.2.10

De afvoer van het spuiwater dient te worden geregistreerd (hoeveelheid en concentratie). Deze registratiegegevens worden gedurende een periode van 5 jaar bewaard en zijn beschikbaar voor controle door het bevoegd gezag.

10. BBT-CONCLUSIE INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

10.1.1

Binnen 3 maanden na het in werking treden van deze beschikking dient een protocol te worden opgesteld waarin duidelijk wordt gemaakt hoe wordt omgegaan met geurklachten en met welke acties adequaat kan worden gereageerd op geconstateerde geurhinder. Het protocol dient minimaal te bevatten:

- De manier van registreren;
- Het controleren van de werking van aangebrachte geurreducerende maatregelen en indien nodig actie nemen;
- Het contact opnemen met de omgeving;
- Het tijdelijk staken van bepaalde activiteiten bij warm en windstil weer;
- Het evalueren van recente veranderingen in het management, zoals voer en reiniging en indien nodig aanpassen
- De mogelijkheid tot het nemen van geurreducerende maatregelen.

BIJLAGE II. OVERWEGINGEN

PROCEDURELE ASPECTEN

Gegevens aanvrager

Op 19 april 2016 hebben wij een aanvraag om een omgevingsvergunning als bedoeld in de Wabo ontvangen. Het betreft een aanvraag van Schoenmakers Berlicum B.V. die betrekking heeft op de inrichting aan Nieuw Laar 5a in Berlicum, kadastraal bekend als gemeente

Berlicum, sectie M, nummers 1003 en 1004.

Projectbeschrijving

Het project waarvoor vergunning wordt aangevraagd is als volgt te omschrijven: het veranderen van en het in werking hebben van een inrichting voor het houden van varkens en rundvee. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in het aanvraagformulier behorend bij dit besluit.

Gelet op bovenstaande omschrijving wordt vergunning gevraagd voor de volgende in de Wabo omschreven activiteiten:

- Het veranderen, of het veranderen van de werking, en het in werking hebben van een inrichting, (artikel 2.1, lid 1 onder e, sub 2 en 3 en artikel 2.6 (revisie));
- Gebiedsbescherming (artikel 2.1 aanhef, lid 1 onder i Wabo juncto artikel 2.2aa onder a Bor).

IPPC-installatie

De vergunningaanvraag betreft het veranderen van een bestaande IPPC-installatie binnen de inrichting. Onder een IPPC-installatie wordt een installatie verstaan als bedoeld in bijlage 1 van de EG-richtlijn geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (Europese richtlijn industriële emissies: IPPC-installaties).

Onderdelen aanvraag

Bij de beoordeling van de aanvraag hebben wij de volgende onderdelen van de aanvraag betrokken:

- Aanvraagformulier, aanvraagnummer 2307205, d.d. 19 april

2016;

De aanvulling van 3 mei 2018:

- Eendocument 'Bijlage 13 Checklist energiebesparing veehouderijen';

de aanvulling van 4 oktober 2018:

- Akoestisch rapport opgesteld door M&A Omgeving B.V., kenmerk 218-BNi5a-il-v2, d.d. 10 oktober 2018;
- Eendocument 'Bijlage 8 Handreiking veehouderij volksgezondheid vragenlijst';

de aanvullingen van 20 februari 2019:

- Geurberekeningen met V-stacks vergunning d.d. 20 februari 2019;
- Eendocument 'Dimensioneringsplan Chemische Luchtwater BWL 2008.09.V4' voor stal 1 en 3;
- Het besluit ex. Artikel 7.17 van de Wet milieubeheer (m.e.r.-beoordelingsbesluit) d.d. 29 januari 2019 met kenmerk UV20160130;

De aanvulling van 21 februari 2019;

- Een plattegrond Omgevingsvergunning of/of situatie 2, kenmerk E19506_A, laatst gewijzigd 21 februari 2019;
- Dimensioneringsplan Chemische luchtwater BWL 2006.14.V4, situatie 1 en 2 (stal 2 en 4);

De aanvulling van 27 februari 2019:

- Een document 'bijlage behorende bij Omgevingsvergunning – Milieu + vvgb wet natuurbescherming' d.d. 19 februari 2019;
- Een plattegrond Omgevingsvergunning of/of situatie 1, kenmerk E19506_A, laatst gewijzigd 26 februari 2019;

- o Een document 'bedrijfsontwikkelingsplan';

De aanvulling van 15 augustus 2019:

- o IKB-certificaat d.d. 20 februari 2019;
- o MDV-stalcertificaat d.d. 29 maart 2012;
- o Projectplan landschappelijke inrichting;
- o Totaal omgevingsdialoog;
- o Een berekening met V-stacksgebied vergund en beoogd;
- o Een berekening '691 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Nieuw Laar 25';
- o Een berekening '692 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29';
- o Een berekening '693 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29a;
- o Een berekening '694 Proportionele bijdrage Nieuw Laar 5a op Laar 29b';

De aanvulling van 4 november 2019:

- o Een brief 'aanvullende gegevens aanvraag omgevingsvergunning' d.d. 4 november 2019 IKB-certificaat d.d. 20 februari 2019;
- o Een document 'Luchtkwaliteit ISL3a';

De aanvulling van 13 november 2019:

- o Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij, uitdraaien situatie 1 en 2 webapplicatie d.d. 13 november 2019.

In dit overzicht zijn alleen de laatste versies van de documenten genoemd.

Daarnaast hebben wij de bij de beoordeling betrokken het advies van de GGD 'Gezondheidskundige beoordeling vergunning aanvraag varkenshouderij Nieuw Laar 5a Berlicum', kenmerk UIT-19041092 d.d. 25 februari 2019.

Vergunde situatie

Op 5 februari 2013 hebben wij voor de inrichting een omgevingsvergunning verleend. De vergunning is onherroepelijk en in werking getreden.

Verandering van de inrichting

De aanvraag heeft betrekking op de volgende veranderingen van de inrichting:

- Binnen de inrichting vindt een wijziging in dieraantallen en soorten plaats;
- Er worden 2 bedrijfssituaties aangevraagd, in situatie 1 worden i.p.v. 27 overig rundvee 38 overig rundvee gehouden. De ruimten tussen stal 1 en 2 en achter stal 2 worden in situatie 1 niet benut voor de huisvesting van 105 gaste en dragende zeugen en 4 dekberen;
- De uitvoering van de luchtwassers wordt gewijzigd waardoor de emissiepunten enigszins verplaatst worden. Daarnaast worden de emissiepunten hoger en wordt er een hogere uittreesnelheid gerealiseerd;
- In situatie 2 is de luchtwasser voor de stallen 2 en 4 met 0,8 wasmodule extra uitgevoerd omdat er dan meer dierplaatsen op de luchtwasser aangesloten zijn;
- De ventilatie van stal 2 en 4 wordt aangepast;
- Er vindt een verschuiving van de silo's aan de voorzijde van 1 plaats;
- De opslag van dieselolie wordt verplaatst naar de ruimte voor stal 2.

In de inrichting mogen ten hoogste de volgende aantallen dieren aanwezig zijn:

Stal-nummer	Soort dieren en soort huisvestingssysteem	Aantal dieren
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	684
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	260

1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	38
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	528
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	260
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	150
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	396
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2

Tabel 1a Dieraantallen in situatie 1

Of

Stal-nummer	Soort dieren en soort huisvestingssysteem	Aantal dieren
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	684
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	260
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	27
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	528
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	260
2	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	105
2	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	4
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	150
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	396
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2

Tabel 1b Dieraantallen in situatie 2

Ontvankelijkheid

Artikel 2.8 van de Wabo biedt de grondslag voor een geharmoniseerde regeling van de indienings- vereisten. Dit betreft de gegevens en bescheiden die bij een aanvraag van een omgevingsvergunning moeten worden gesteld om tot een ontvankelijke aanvraag te komen. De regeling is uitgewerkt in paragraaf 4.2 van het Bor, met een nadere uitwerking in de Regeling omgevingsrecht.

Na ontvangst van de aanvraag hebben wij deze getoetst op volledigheid. Daarbij is gebleken dat een aantal gegevens ontbrak. De aanvrager is hierop in de gelegenheid gesteld om aanvullende gegevens te leveren. Wij hebben daarbij aangegeven dat de wettelijke proceduretermijn wordt opgeschort.

We hebben de aanvullende gegevens ontvangen. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag, alsmede de latere aanvulling daarop, voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van de gevolgen van de activiteit op de fysieke leefomgeving. De aanvraag is dan ook ontvankelijk en in behandeling genomen.

Bevoegd gezag

Gelet op bovenstaande projectbeschrijving, alsmede op het bepaalde in artikel 2.4 van de Wabo, artikel 3.3 van het Bor en categorie 1, 4, 5, 7, 8, 9, 10 en 28 uit onderdeel C van de bijbehorende bijlage I zijn wij het bevoegd gezag om de omgevingsvergunning te verlenen of (gedeeltelijk) te weigeren. Daarbij dienen wij ervoor zorg te dragen dat de aan de omgevingsvergunning verbonden voorschriften op elkaar zijn afgestemd.

Procedure

Deze beschikking is voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure als beschreven in paragraaf 3.3 van de Wabo. Gelet hierop zijn wij niet verplicht om van de aanvraag kennis te geven in een of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op andere geschikte wijze, tenzij bij de voorbereiding van de beslissing op de aanvraag een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Nu deze uitzonderingsgrond zich niet voordoet hebben wij geen kennis gegeven van de aanvraag in een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad.

Advies

In de Wabo en het Bor worden bestuursorganen vanwege hun specifieke deskundigheid of betrokkenheid aangewezen als adviseur. Gelet op het bepaalde in artikel 2.26 van de Wabo, alsmede de artikelen 6.1 tot en met 6.5 van het Bor, heeft de aanvraag geen betrekking op een categorie waarvoor een advies moet worden aangevraagd.

Milieueffectrapportage

In het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.) is in onderdeel C van de bijlage onder categorie 14 opgenomen wanneer voor de activiteit het fokken, mesten of houden van dieren een plicht tot het opstellen van een milieueffectrapport geldt. Dit is het geval bij het oprichten en/of uitbreiden en/of wijzigen van een installatie met meer dan:

- 3.000 dierplaatsen voor vleesvarkens;
- 900 dierplaatsen voor zeugen.

Verder is in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r. onder categorie 14 opgenomen dat, in de aangegeven situaties, een milieueffectrapport moet worden opgesteld wanneer de voorgenomen activiteit leidt tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Dit geldt voor het oprichten en/of uitbreiden en/of wijzigen van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren met meer dan:

- 2.000 dierplaatsen voor vleesvarkens;
- 750 dierplaatsen voor zeugen;
- 3.750 dierplaatsen voor gespeende biggen;
- 1.200 dierplaatsen voor vleesrunderen.

Daarnaast is in het Besluit m.e.r. bepaald dat, wanneer de oprichting en/of uitbreiding en/of wijziging van een installatie voor het fokken, mesten of houden van dieren niet leidt tot een overschrijding van de drempelwaarden uit onderdeel D van de bijlage bij het Besluit m.e.r., ook moet worden vastgesteld of de activiteit belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kan hebben. Hierbij moet ook rekening worden gehouden met de in bijlage III bij de EEG-richtlijn milieu-effectbeoordeling aangegeven omstandigheden. Indien uit deze afweging volgt dat er geen sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu dan moet het niet nodig zijn van een mer-beoordeling worden gemotiveerd in een m.e.r.-beoordelingsbesluit. Wanneer er wel sprake kan zijn van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu moet toch een milieueffectrapport worden opgesteld wanneer de voorgenomen activiteit daadwerkelijk leidt tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

Binnen de inrichting worden 520 gespeende biggen, 2579 zeugen en 38 fokstieren (situatie 1) dan wel 520 gespeende biggen, 2.684 zeugen en 27 fokstieren (situatie 2) aangevraagd. De drempelwaarde van zeugen(plaatsen) wordt overschreden. Echter hierbij dient te worden opgemerkt dat stal 4 voor 821 guste en dragende zeugen ongewijzigd blijft.

Daarnaast blijven de wijzigingen in de stallen 1a, 2 en 3 voor de opfokzeugen beperkt tot een uitbreiding van totaal 132 dierplaatsen. De wijziging van vleesvarkens naar opfokzeugen heeft geen betrekking op nieuwe dierplaatsen. De diercategorie is ongewijzigd. Voor zover er sprake is van wijzigingen in het kader van het Besluit m.e.r. blijft dit beperkt tot 387 nieuwe dierplaatsen voor zeugen. De drempelwaarden van onderdeel C en D wordt hiermee niet overschreden.

De aangevraagde situatie is m.e.r.-beoordelingsplichtig. Volgens artikel 7.2, lid 1.b. van de Wet milieubeheer dient er een MER te worden opgesteld, als er sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu op relevante criteria waaronder de activiteiten worden ondernomen. Op grond van artikel en moet een milieueffectrapport worden opgesteld wanneer sprake is van belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu.

Bij besluit van 29 januari 2019 hebben wij besloten dat het niet noodzakelijk is een milieueffectrapport op te stellen. Hierbij merken wij op dat het m.e.r.-beoordelingsbesluit betrekking heeft op de aangevraagde situatie 2. In de situatie 1 wordt ten opzichte van de situatie 2 meer rundvee gehouden. Doordat er in deze situatie ook minder zeugen en beren worden aangevraagd zijn de emissies van geur, ammoniak en fijnstof lager. Ook het gebruik van grondstoffen en elektriciteit is lager in situatie 1. Situatie 2 waarop de m.e.r.-beoordeling is gebaseerd, gaat dus uit van hoogste aangevraagde milieubelasting. Daarmee voldoet de m.e.r.-beoordeling ook situatie 1.

Verzoek verklaring van geen bedenkingen(vvgb)

De aanvraag heeft tevens betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming. Op grond van de Nbw (oud) haakte deze aan wanneer sprake was van een vergunningplicht op basis van voornoemde wetten. De omgevingsvergunning mocht niet verleend worden tenzij een daarbij aangewezen bestuursorgaan heeft verklaard dat het daartegen geen bedenkingen heeft. In dit kader hebben wij de aanvraag ontvangen voor 1 januari 2017 en voor het onderdeel gebiedsbescherming doorgezonden aan de provincie Noord-Brabant met het verzoek om een verklaring van geen bedenkingen af te geven.

Wij hebben van de Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant een verklaring ontvangen waaruit blijkt dat er, gelet op de aangevraagde activiteit geen bedenkingen zijn tegen het verlenen van de gevraagde vergunning voor het onderdeel gebiedsbescherming. Wij hebben voor dit onderdeel positief besloten.

Aan het besluit wordt de verklaring, voorschriften en bijlage als besluitonderdeel verbonden.

Activiteitenbesluit milieubeheer

In het Activiteitenbesluit milieubeheer (Activiteitenbesluit) zijn voor bepaalde activiteiten die binnen inrichtingen plaats kunnen vinden, algemene regels opgenomen. Deze regels zijn direct werkend en mogen niet in de omgevingsvergunning worden opgenomen.

In artikel 2.1, lid 2 van het Bor wordt aangegeven of voor een inrichting een vergunningplicht geldt.

Binnen de inrichting bevindt zich een IPPC-installatie waardoor sprake is van een vergunningplichtige inrichting.

Op 1 januari 2013 is het Activiteitenbesluit gewijzigd en kan sindsdien ook op inrichtingen met een IPPC-installatie en type C-inrichtingen van toepassing zijn. Dit betekent dat bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de bijbehorende Activiteitenregeling een rechtstreekse werking hebben en niet in de vergunning mogen worden opgenomen.

Binnen de inrichting waarvoor vergunning is aangevraagd vinden de volgende activiteiten plaats die vallen onder de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit:

Afdeling	Artikel	Omschrijving
2.1	2.1	Zorgplicht
2.2	2.2 en 2.3	Lozingen
2.4	2.9, 2.11, met uitzondering van lid 1	Bodem
3.1 § 3.1.3	3.3	Het lozen van hemelwater
3.2 § 3.2.1	3.7 t/m 3.10p	Het in werking hebben van een stookinstallatie, niet zijnde een grote stookinstallatie
3.2 § 3.2.6	3.16c en 3.16d	In werking hebben van een koelinstallatie
3.3 § 3.3.2	3.23b en 3.23c	Het uitwendig wassen van motorvoertuigen, werktuigen of spoorvoertuigen
3.4 § 3.4.5	3.46 t/m 3.49	Opslaan van agrarische bedrijfsstoffen
3.4 § 3.4.7	3.54	Opslaan van vloeibare bijvoedermiddelen
3.4 § 3.4.9	3.54d	Opslaan van gasolie, smeerolie of afgewerkte olie in een bovengrondse opslagtank
3.5 § 3.5.8	3.122 t/m 3.127	Houden van landbouwhuisdieren in dierenverblijven

Tabel 2

Ingevolge artikel 1.10 van het Activiteitenbesluit dient voor deze activiteiten een melding ingediend te worden. De informatie uit de aanvraag (en de eventueel later ingediende aanvullende gegevens) hebben wij aangemerkt als de melding. Daarnaast gelden de bepalingen en voorschriften uit hoofdstuk 1 van het Activiteitenbesluit voor zover deze betrekking hebben op de bovengenoemde activiteiten.

BIJLAGE III. INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1 IN WERKING HEBBEN VAN EEN INRICHTING

1.1 Inleiding

De aanvraag heeft betrekking op het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, lid 1 onder e, sub 2 en 3 van de Wabo en het in werking hebben daarvan na die verandering als bedoeld in artikel 2.6 van de Wabo (revisie). De Wabo omschrijft in artikel 2.14 het milieuhygiënische toetsingskader van de aanvraag. Een toetsing aan deze aspecten heeft plaatsgevonden.

1.2 Toetsing revisie

Gelet op artikel 2.14 van de Wabo hebben wij bij de beslissing op de aanvraag:

- De aspecten genoemd in artikel 2.14, lid 1 onder a en d betrokken;
- Met de aspecten genoemd in artikel 2.14, lid 1 onder b rekening gehouden;
- De aspecten genoemd in artikel 2.14, lid 1 onder c in acht genomen.

In de bijlage Toetsingsdocumenten lichten wij dit nader toe. Wij beperken ons tot die onderdelen van het toetsingskader die ook daadwerkelijk op onze beslissing van invloed (kunnen) zijn.

1.3 Conclusie

Vanuit het toetsingskader dat betrekking heeft op de activiteit inrichting zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren.

2 INTERIM OMGEVINGSVERORDENING

2.1 Inleiding

De aanvraag is getoetst aan art. 2.73 van de Interim-omgevingsverordening.

2.2. Toetsing

Bij de toetsing is gezien in hoeverre de aanvraag voldoet aan de uitzonderingsbepaling in lid 2 onder a t/m g van artikel 2.73 van de Interim-omgevingsverordening. Daarbij is uitgegaan van het gegeven dat de vergunning voor zover die ziet op de activiteit bouwen reeds is verleend. Van een wezenlijke invloed van de bebouwing op de inpasbaarheid in de omgeving vanuit een goede – ruimtelijke - omgevingskwaliteit is daarbij gelet op de situering van de bebouwing ten opzichte van de reeds bestaande bebouwing en het openbaar gebied overigens geen sprake. De ontwikkeling - voor zover die ziet op het veranderen of veranderen van de werking van een inrichting als bedoeld in artikel 2.1, lid 1 onder e, sub 2 en 3 van de Wabo en het in werking hebben daarvan na die verandering als bedoeld in artikel 2.6 van de Wabo (revisie) – is getoetst aan de onder a t/m g genoemde criteria. De toetsing is vastgelegd in het beoordelingsrapport milieuonderdelen van 14 november 2019 (bijlage 20)

2.3 Conclusie

Vanuit het toetsingskader van de interim-omgevingsverordening zijn er geen redenen om de omgevingsvergunning te weigeren.

BIJLAGE IV. TOETSINGSDOCUMENTEN

1 BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN

1.1 Algemeen

In het belang van het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu moeten aan de vergunning voorschriften worden verbonden, die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk – bij voorkeur bij de bron – te beperken en ongedaan te maken. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken (BBT) worden toegepast.

Vanaf januari 2013 moet bij het bepalen van BBT-rekening worden gehouden met BBT-conclusies en bij ministeriele regeling aangewezen informatiedocumenten over BBT.

BBT-conclusies is een document met de conclusies over BBT, vastgesteld overeenkomstig artikel 13, vijfde en zevende lid van de Richtlijn industriële emissies (RIE). Het vijfde lid verwijst naar BBT-conclusies vastgesteld na 6 januari 2011 onder het regime van de RIE. Het zevende lid verwijst naar de BBT-referentiedocumenten (BREFs: Best available techniques Reference documents). Het hoofdstuk uit deze BREF's waarin de BBT-maatregelen staan (hoofdstuk Best available techniques (BAT)), geldt als BBT-conclusies, totdat nieuwe BBT-conclusies zijn vastgesteld.

BBT-conclusies worden door de Europese commissie vastgesteld en bekendgemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie (een uitvoeringsbesluit van de Europese commissie dat gericht is tot de lidstaten). Zij worden daarom niet meer apart aangewezen in de Mor. De BBT-conclusies voor de intensieve veehouderij zijn op 21 februari 2017 gepubliceerd.

1.2 BBT-documenten

Er moet worden voldaan aan de BBT-conclusies voor de hoofdactiviteit en aan andere relevante BBT-conclusies.

Op grond van bijlage 1 van de Mor moet voor het bepalen van BBT voor de installaties en processen binnen de inrichting aanvullend een toetsing plaatsvinden aan relevante aangewezen informatiedocumenten over BBT. Uit jurisprudentie met betrekking tot het bepalen van BBT bij het toetsen aan BBT-conclusies bij vergunningverlening is gebleken dat het bevoegd gezag bij het toetsen aan BBT-conclusies de actualiteit hiervan moet nagaan ten aanzien van de ontwikkelingen van BBT die sinds het vaststellen van de BBT-conclusies hebben plaatsgevonden. Bronnen voor ontwikkelingen ten aanzien van BBT zijn onder andere de concepten van de herziene BREFs.

Wij hebben rekening gehouden met de volgende BBT-conclusies:

Categorie in bijlage 1 RIE	Belangrijkste BBT-conclusies	Ook van belang zijnde BBT-conclusies / BREF's
6.6 Intensieve pluimvee- of varkenshouderij: a. met meer dan 40 000 plaatsen voor pluimvee b. met meer dan 2 000 plaatsen voor mestvarkens (van meer dan 30 kg), of c. met meer dan 750 plaatsen voor zeugen.	BBT conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij	BREF op- en overslag bulkgoederen (BREF ESB) BREF Energie-efficiëntie

Naast de BBT-conclusies hebben wij rekening gehouden met de volgende in de bijlage bij de Mor aangewezen informatiedocumenten over beste beschikbare technieken:

- Nederlandse richtlijn bodembescherming (NRB), maart 2012;
- Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij, juni 2007;
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 15: Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen, september 2016.

Naast deze aangewezen documenten hebben we tevens gebruik gemaakt van de volgende documenten:

- Circulaire energie in de milieuvergunning;
- Circulaire geluidshinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer;
- Handreiking industrielawaai en vergunningverlening;
- Circulaire Industrielawaai;
- Rapport Stallucht en Planten;
- Handreiking fijnstof en veehouderijen;
- Besluit niet in betekende mate bijdragen;
- Regeling niet in betekende mate bijdragen;
- Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007;
- Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007.

Hier is voor gekozen omdat voor de betreffende onderwerpen geen geschiktere documenten zijn opgenomen in de bijlage Nederlandse informatiedocumenten over BBT van de Regeling omgevingsrecht. Wij achten het niet noodzakelijk andere documenten voor de betreffende onderwerpen te raadplegen.

Een verdere beschouwing van de beste beschikbare technieken is terug te vinden bij de afzonderlijke toetsing van de relevante milieucomponenten. In dit hoofdstuk is specifiek ingegaan op de BBT-conclusies.

2 VERGUNDE EN AANGEVRAAGDE DIEREN

2.1 Diertabel

In de bijlage Diertabel is een overzicht gegeven van het aantal vergunde en aangevraagde dieren. Dit zijn de uitgangsgegevens voor het beoordelen van de aanvraag omgevingsvergunning.

3 IPPC-INSTALLATIE

3.1 Algemeen

De activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd, heeft betrekking op de realisatie van een bedrijf met maximaal 2.684 dierplaatsen voor zeugen (guste en dragende zeugen en opfokzeugen). Hiermee wordt de ondergrenswaarde van 750 plaatsen voor zeugen overschreden waardoor de installatie moet worden aangemerkt als een IPPC-installatie. Het toetsingskader wordt gevormd door de betreffende artikelen van de Wabo waarin de RIE is geïmplementeerd.

Dit toetsingskader houdt in dat alle dierenverblijven moeten voldoen aan de eis van het toepassen van de BBT. Rekening houdend met de technische kenmerken en de geografische ligging van de inrichting en de plaatselijke milieuomstandigheden kan het nodig zijn om voorschriften te stellen die niet met toepassing van de BBT kunnen worden gerealiseerd. Als dit het geval is moeten emissiereducerende technieken worden toegepast die verder gaan dan de BBT.

3.2 BBT

De BBT-conclusies voor intensieve pluimvee- of varkenshouderij bevatten de volgende aspecten.

Milieubeheerssystemen

Een milieubeheerssysteem heeft tot doel om de algehele milieuprestaties van de veehouderij te verbeteren. Het gaat dan onder meer om het opstellen van een milieubeleid, de planning, vaststelling en uitvoering van procedures en het controleren van de prestaties en het nemen van corrigerende maatregelen. Dit aspect vertaalt zich in de zin van een verplichte boekhouding, waarin onder meer water- en energieverbruik, hoeveelheid veevoer en de hoeveelheid afval en meststoffen worden bijgehouden.

Hiervoor gelden de registratieverplichtingen voor veevoer en mest op grond van het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet, de onderhoudsvoorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit (huisvestingssystemen en luchtwassystemen) en de registratievoorschriften in deze vergunning (dieraantallen, energie, water en afval).

Goede bedrijfspraktijken

Dit aspect vertaalt zich in de ligging van de installatie, noodplannen, voorlichting en opleiding van personeel en het onderhouden van installaties. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning.

Daarnaast zijn hiervoor regels opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Dit geldt voor de voorlichting en opleiding van personeel en het onderhoud van gereedschap, machines en installaties (arbeidsmiddelen). Om veilig en gezond te kunnen werken dienen arbeidsmiddelen in goede staat te verkeren en op de juiste wijze te worden gebruikt. Opleiding en voorlichting van personeel is standaard bedrijfspraktijk. Voor specifieke installaties zijn controlevoorschriften opgenomen in het Activiteitenbesluit (voor zover dit van toepassing is) en deze vergunning.

Een ander onderdeel van een goede bedrijfspraktijk is het zodanig situeren van activiteiten om overlast naar de omgeving te beperken. Dit vindt zijn uitwerking in de verschillende toetsingskaders die in deze beoordeling zijn behandeld.

Verder gaat het om het zodanig opslaan van dode dieren dat emissies worden voorkomen of verminderd. De regels voor het opslaan van dode dieren (kadavers) staan in de Regeling dierlijke producten. In de omgevingsvergunning is geen verdere toets nodig.

Voedingsbeheer (stikstof- en fosforuitscheiding met bijbehorende monitoring)

De uitstoot van mineralen uit mest, waar dit aspect betrekking op heeft, is geïmplementeerd in de Meststoffenwet en behoeft in de omgevingsvergunning geen verdere toets. Met een normale landbouwpraktijk wordt voldaan aan deze BBT. Monitoring vindt op landelijk niveau plaats.

Water (efficiënt gebruik van water / productie afvalwater / emissies via afvalwater)

In de BBT-conclusies worden een aantal waterbesparende maatregelen en afvalwater beperkende technieken beschreven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het gebruik van hogedrukreinigers welke zuiniger zijn bij het schoonspuiten van stallen, het ijken, controleren en onderhouden van de drinkwaterinstallatie, het bijhouden van het waterverbruik en de vervuilde zones van het erf zo klein mogelijk te houden. Hiervoor gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit (zorgplicht). Een aantal technieken zijn onderdeel van een normale landbouwpraktijk. Het waterverbruik dient in het logboek geregistreerd te worden. Voor het uitrijden van afvalwater gelden eveneens de voorschriften uit het Activiteitenbesluit en voor het lozen van afvalwater met meststoffen geldt het Besluit

gebruik meststoffen.

Efficiënt gebruik van energie (energiebesparing)

In de BBT-conclusies worden enkele aspecten als isolatiewaarden in stallen, ventilatiewijzen en verlichting beschreven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Met het voldoen aan de energiebesparingsverplichting uit het Activiteitenbesluit, die in deze vergunning is opgenomen als voorschrift, wordt aan BBT voldaan.

Geluid (geluidsbeheerplan en geluidemissies)

Het is BBT om een geluidsbeheerplan op te zetten en na te leven en om één of een combinatie van de technieken te gebruiken om geluidsemissies te voorkomen of te beperken. Een geluidsbeheersplan is alleen van toepassing wanneer geluidshinder wordt verwacht of is aangetoond. Dit is geïmplementeerd in de vergunningverlening door de toetsing aan de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (handreiking). Op basis van deze toetsing wordt geluidshinder voorkomen. Wanneer niet aan de vergunningvoorschriften wordt voldaan, die volgen uit de toetsing aan de handreiking, wordt daarop gehandhaafd. Het maken van een geluidsbeheerplan is daarom niet nodig.

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen of verminderen van geluidemissie moeten één of een combinatie van de technieken worden toegepast.

Uit de aanvraag blijkt dat de volgende technieken worden toegepast:

- Laden en lossen vindt zoveel mogelijk in dagperiode plaats;
- De ventilatoren zijn in pandig geplaatst vóór de luchtwassers.

Door het volgen van de handreiking en het toepassen van de hierboven genoemde technieken wordt aan deze BBT voldaan. Voor een verdere beschouwing van de geluidsemissies wordt hier volstaan met een verwijzing naar het hoofdstuk 'Geluid'.

Huisvesting (stofemissies (grof en fijn stof) voorkomen / geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring / geuremissies voorkomen / ammoniakemissie)

In de BBT-conclusies zijn, voor wat betreft de diercategorieën waarvoor voldoende bewezen technieken zijn ontwikkeld, huisvestingssystemen beschreven welke voldoen aan het criterium BBT. De passende maatregelen tegen verontreiniging zijn voor de vergunninghouder hierbij niet alleen op het gebruik van de stallen van toepassing, maar ook op de kosten, bouwwijze, ontwerp, onderhoud en ontmanteling ervan. Hierbij spelen de emissies van ammoniak, geur, stof en geluid een rol, maar ook het energieverbruik en het afvalwater zijn afwegingscriteria.

In onderhavige situatie worden bij de gespeende biggen, guste en dragende zeugen, dekberen en opfokzeugen emissiearme stalsystemen toegepast. Uit de beoordeling hierna onder het kopje 'Beste Beschikbare Technieken dierenverblijven' in het hoofdstuk Ammoniak blijkt dat de toegepaste emissiearme stalsystemen voldoen aan het criterium dat het toepassen van de BBT vereist (toetsing op basis van het Besluit emissiearme huisvesting landbouwhuisdieren).

Hieronder zijn de verschillende onderdelen uitgewerkt:

- *Stofemissies (grof en fijnstof) voorkomen*

Met betrekking tot de stofemissie moet in elke stal één of een combinatie van technieken worden gebruikt. Het gaat hier om technieken om het ontstaan van stof te voorkomen, de

concentratie van stof in de stal te verminderen en de uitstoot van stof te verminderen (verlagen stofconcentratie in de lucht uit de stal) Niet alle beschikbare fijnstof technieken zijn in de BBT- conclusie genoemd, zoals een nageschakelde droogtunnel of warmtewisselaars. Deze technieken zijn echter gelijkwaardig of beter dan andere in de BBT-conclusie genoemde technieken en kunnen daarom ook worden toegepast.

Door de varkensstallen aan te sluiten op een luchtwassysteem is aan deze BBT voldaan.

- *Geurbeheersplan inclusief bijbehorende monitoring*

Met betrekking tot geur is het BBT om bij een overbelaste situatie of bij een historie van klachten op geurgevoelige objecten een geurbeheersplan te maken, uit te voeren en te evalueren. Aan de bijbehorende monitoring wordt voldaan door het toepassen van een geurberekening met V- stacks vergunning met gebruikmaking van de emissiefactoren van de Rgv.

De beoordeling van de geurbelasting is hierna uitgewerkt in het hoofdstuk Geur.

De geurbelasting op geurgevoelige objecten is hoger dan de norm voor geurbelasting. Daarnaast hebben diverse omwonenden hebben met enige regelmaat klachten ingediend over geuroverlast afkomstig van onderhavige inrichting. Het opstellen van een geurbeheersplan is nodig om aan deze BBT te voldoen.

Een geurbeheersplan dient zowel bij bestaande als nieuwe situaties te worden opgesteld. Dit plan bestaat uit een protocol (of checklist) waarin duidelijk wordt gemaakt hoe wordt omgegaan met geurklachten. Dit protocol bevat acties waarmee de veehouder adequaat kan reageren op geconstateerde geurhinder. Het gaat dan om een uitwerking op de ten minste de volgende onderdelen:

- De manier van registreren;
- Het controleren van de werking van aangebrachte geurreducerende maatregelen en indien nodig actie nemen;
- Het contact opnemen met de omgeving;
- Het tijdelijk staken van bepaalde activiteiten bij warm en windstil weer;
- Het evalueren van recente veranderingen in het management, zoals voer en reiniging en indien nodig aanpassen;
- Het nemen van geurreducerende maatregelen.

Aan deze vergunning hebben wij voorschriften verbonden voor het opstellen, toepassen, evalueren en herzien van de in het protocol beschreven maatregelen en acties.

- *Geuremissies voorkomen*

Voor het voldoen aan BBT voor het voorkomen van geuremissie moet een combinatie van de technieken worden toegepast.

Door het toepassen van gecombineerde luchtwassers met een chemische wasser in de varkensstallen 1, 2, 3 en 4 is aan deze BBT voldaan.

- *Ammoniakemissie*

Voor ammoniak wordt voldaan aan BBT wanneer wordt voldaan aan het Besluit emissiearme huisvesting.

Voor wat betreft de emissies van ammoniak, geur en zwevende deeltjes (fijnstof) wordt hier

verder volstaan met een verwijzing naar de betreffende hoofdstukken waarin dit is beschouwd.

Opslag van vaste mest en drijfmest (emissies naar de lucht / emissies naar water en bodem)

Voor de opslag van mest wordt onderscheid gemaakt in vaste en vloeibare mest (drijfmest).

Voor de vloeibare mest geldt dat deze in een afgedekte opslag moet worden bewaard (bijv. mestbassin of mestkelder). Voor de vaste mestopslagen geldt dat deze op een dichte vloer moet worden opgeslagen met afdekking dan wel percolaatopvang. Waar van toepassing gelden de voorschriften zoals deze zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit en/of deze vergunning.

Het uitrijden van mest (voorkomen stikstof en fosforemissie / ammoniakemissie / onderwerken mest)

De regels voor het uitrijden van mest zijn opgenomen in het Besluit gebruik meststoffen. Dit behoeft in de omgevingsvergunning geen verdere toetsing.

Gehele productieproces (berekenen ammoniakemissie)

Met de verplichte registratie op grond van de meststoffenwet (aan- en afvoer mineralen) en de gegevens uit de (aanvraag) omgevingsvergunning wordt invulling gegeven aan deze BBT-conclusie.

Monitoring (monitoring ammoniak / stof monitoren / monitoren ammoniak en fijn stof emissies bij stallen met luchtzuiveringsinstallaties) / monitoren overige parameters)

De BBT is om ammoniakemissies in de lucht te monitoren. Met het systeem van de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) wordt aan deze BBT-conclusie voldaan.

De BBT is om (fijn) stofemissies in de lucht te monitoren. Met het systeem van de fijnstof lijst wordt aan deze BBT-conclusie voldaan.

Het is BBT om een luchtzuiveringsinstallatie te bemeten volgens een protocol en daarnaast de werking van het systeem te monitoren. Met het systeem van de Rav, de fijn stof lijst, de monitoringseisen in het Activiteitenbesluit voor luchtwassers en de monitoringseisen in stalbeschrijvingen wordt aan deze eis voldaan.

Het is BBT om diverse parameters te registreren. Dit kan ook als onderdeel van het milieubeheerssysteem (zie hiervoor).

BREF op- en overslag bulkgoederen (BREF ESB)

De BREF ESB is van toepassing op de opslag, het transport en de verlading van vloeistoffen, vloeibare gassen en vaste stoffen bij IPPC-installaties onafhankelijk van de sector of industrie. Deze horizontale BREF gaat in op de emissies naar de lucht, bodem, water, waarbij de meeste aandacht uitgaat naar de emissies naar de lucht. De informatie met betrekking tot emissies van de opslag, handling en transport van vaste stoffen is gericht op stof.

In de categorie specifieke BBT-conclusies zijn ook technieken opgenomen voor op- en overslag. Die technieken zijn dan specifiek voor die branche. De specifieke maatregelen verdienen de voorkeur boven de generieke maatregelen uit de horizontale BREFs. Zo zijn in de BBT-conclusies voor de intensieve pluimvee- of varkenshouderij specifieke maatregelen opgenomen voor de opslag van dierlijke mest.

Voor de opslag van verpakte gevaarlijke stoffen en de opslag van vloeistoffen en gassen in opslag tanks zijn voorwaarden gesteld in de PGS-richtlijnen. Deze zijn van toepassing op basis van de algemeen werkende regels in het Activiteitenbesluit of op basis van de voorschriften die in deze vergunning zijn gesteld. De technische en organisatorische maatregelen uit de BREF ESB zijn verwerkt in deze Nederlandse BBT-documenten.

De eisen aan emissies naar de lucht uit deze BREF zijn opgenomen in afdeling 2.3 van het Activiteitenbesluit. Deze regels hebben een rechtstreekse werking.

Voor de aangevraagde activiteiten en daarbij behorende voorzieningen zijn, rekening houdend met de in dit besluit opgenomen voorschriften, in overeenstemming met de in de BREF ESB genoemde best beschikbare technieken. De maatregelen staan in een redelijke verhouding tot de schaal van de installatie.

BREF Energie-efficiëntie

De BREF Energie-efficiency is van toepassing op alle RIE-inrichtingen, behalve degenen die vallen onder het systeem van Emissiehandel. Deze BREF bevat derhalve richtsnoeren en conclusies inzake technieken voor energie-efficiëntie die voor alle onder de RIE vallende installaties in het algemeen als BAT-compatibel worden beschouwd.

Deze BREF:

- Bevat geen specifieke informatie over processen en activiteiten in sectoren die onder andere BREF-documenten vallen;
- Stelt geen sectorspecifieke BBT vast.

Proces specifieke BAT voor energie-efficiëntie en daarmee samenhangende energieverbruiksniveaus worden in de desbetreffende verticale sectorspecifieke BREF-documenten gegeven. Voor het energieverbruik en de besparende maatregelen wordt verder verwezen naar de toetsing zoals elders in de beoordeling van de aanvraag is opgenomen. Hieruit volgt dat de aangevraagde en vergunde activiteiten met de in dit besluit opgenomen voorschriften in overeenstemming zijn met de BREF Energie-efficiëntie.

3.3 Plaatselijke milieuomstandigheden

Bij het bepalen van de plaatselijke milieuomstandigheden in relatie tot de ammoniak-, geur-, stof- en geluidemissie dient bekeken te worden of als gevolg van de oprichting, uitbreiden of wijzigen van de installatie er sprake is van een 'belangrijke verontreiniging' die negatieve en/of significante gevolgen voor de omgeving kan hebben.

Ammoniakemissie en -depositie

Voor wat betreft de ammoniakemissie is op 25 juni 2007 een Beleidslijn IPPC-omgevingstoets ammoniak en veehouderij vastgesteld door het Ministerie van I & M. Deze beleidslijn geldt als een handreiking voor het uitvoeren van de omgevingstoets die op grond van de RIE dient te worden uitgevoerd. Voornoemde uitgangspunten zijn als volgt in de Beleidslijn uitgewerkt.

De aangevraagde situatie heeft een ammoniakemissie van maximaal 1220,7 kg (situatie 2). De ammoniakemissie, en daarmee de depositie, blijft hierdoor nagenoeg gelijk ten opzichte van de huidige vergunning.

Het dichtstbijzijnde zeer kwetsbare gebied (Noord-Brabant, nummer 602) ligt op circa 1.720 meter van de inrichting. De achtergronddepositie op het zeer kwetsbare gebied bedraagt circa 2.043 mol N- totaal per hectare per jaar (RIVM 2016).

De dierenverblijven liggen niet in een zeer kwetsbaar gebied, zoals bedoeld in de Wav, dan wel in een zone van 250 meter daaromheen. De aanvraag moet worden geweigerd als niet kan worden voldaan aan voorschriften die vanwege de technische kenmerken en de geografische ligging van de inrichting en de plaatselijke milieuomstandigheden moeten worden gesteld, maar die niet met toepassing van de BBT kunnen worden gerealiseerd.

Door toepassing van de aangevraagde stalsystemen worden vergaande reductie van de ammoniakdepositie- en emissie bereikt ten opzichte van traditionele huisvestingssystemen. De aanvraag voldoet aan de IPPC-beleidslijn (zie verderop in de beoordeling).

Gezien de ligging van de inrichting ten opzichte van zeer kwetsbare gebieden volgens de Wav en de toe te passen emissiearme stalsystemen, waarmee aan de strengste eis van de IPPC-beleidslijn wordt voldaan, vinden wij dat de aanvrager zich voldoende heeft ingespannen om de ammoniakemissie zo laag mogelijk te laten zijn. Als gevolg van het toepassen van emissiereducerende technieken bij de varkensstallen die verder gaan dan de eis van minimaal het toepassen van de Beste Beschikbare Technieken (BBT), zie ook de behandeling van BBT in de hoofdstuk Ammoniak, neemt de ammoniakemissie uit de dierenverblijven enigszins af.

De technische kenmerken en de geografische ligging van de inrichting of de plaatselijke milieuomstandigheden vormen geen reden om de vergunning niet te verlenen conform de aangevraagde situatie voor deze IPPC-installatie.

Voor de verdere toets of aan de Beleidslijn wordt voldaan, wordt verwezen naar de overwegingen met betrekking tot ammoniak verderop in dit document onder het hoofdstuk Ammoniak.

Geur

Uit de omgevingsvergunningaanvraag blijkt dat de aanvraag zich richt op een inrichting waarbij de varkens op emissiearme stalsystemen worden gehuisvest. Uit onafhankelijk onderzoek is aan de hand van metingen en berekeningen bepaald dat voor deze emissiearme stalsystemen een lagere geurbelasting geldt dan voor een traditioneel huisvestingssysteem. Door het huisvesten van de varkens op emissiearme stalsystemen is de geurhinder lager dan bij een vergelijkbare inrichting, waarbij alle dieren op een traditionele wijze worden gehuisvest.

Het aangevraagde aantal dieren in combinatie met de aangevraagde (emissiearme) stalsystemen is om te rekenen naar odour units. De grootte van het bedrijf kan worden berekend met standaard omrekeningsfactoren en is daardoor weinig complex. Aan de hand van het aantal odour units kan met behulp van V-Stacks vergunning de geurbelasting op geurgevoelige objecten worden bepaald.

Conform artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) kunnen gemeenten bij gemeentelijke verordening afwijken van de wettelijke normen. Gezien de achtergrondemissie in het gebied waar de inrichting is gelegen in onze gemeente zijn de geurnormen 2,0 –7,0 en 10,0 ouE/m³ van toepassing.

Voor een verdere beoordeling van de directe geurhinder wordt verwezen naar het hoofdstuk Geur.

Fijnstof

De omgevingsvergunningaanvraag betreft een uitbreiding van het aantal dieren. Dit kan gevolgen hebben voor emissie van fijnstof. Titel 5.2 van de Wet milieubeheer (Wm) vormt het toetsingskader voor de emissie van fijnstof vanuit dierenverblijven.

Uit een berekening met betrekking tot de fijn stofemissie blijkt dat deze met ten minste 26.169 g in de aangevraagde situatie 2 per jaar afneemt ten opzichte van de vergunde situatie. Uit de beoordeling (zie hoofdstuk Lucht) blijkt dat aan Titel 5.2 Wm wordt voldaan.

Tevens blijkt uit de GCN-kaarten 'Fijnstof, PM10' en 'Fijnstof, PM2,5' (RIVM) dat op de locatie waar de inrichting zich heeft gevestigd, de achtergrondconcentratie respectievelijk 18,97 µg/m³ en 11,82 µg/m³ bedroeg in 2016 exclusief zoutcorrectie. De omgevingsconcentratie fijnstof is niet dusdanig hoog dat dit een reden vormt om nadere eisen te stellen aan de fijnstof emissie.

Geluid

Wat betreft het aspect geluid kan weliswaar sprake zijn van enige toename, omdat er meer dieren binnen de bestaande inrichting worden gehouden. Uit het bij de aanvraag gevoegde rapport van een akoestisch onderzoek blijkt dat kan worden voldaan aan de te stellen geluidsnormen. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk Geluid.

Risico's van ongevallen

De aard van de activiteiten van een varkens- en rundveehouderij zijn niet van dien aard dat zij, bij een normale bedrijfsvoering, extra risico op ongevallen herbergen. De voorschriften die aan een omgevingsvergunning voor dit bedrijf worden verbonden zijn voldoende om de kans op calamiteiten te beperken. Calamiteiten met betrekking tot de opslag van de mest worden beperkt door voorschriften die worden opgenomen in de omgevingsvergunning ten aanzien van de vloeren en de opslag.

Volksgezondheid

Indien door het in werking zijn van een inrichting risico's voor de volksgezondheid kunnen ontstaan, moeten deze risico's gelet op artikel 1.1, lid 2 aanhef en onder a, van de Wm als gevolg voor het milieu bij de beoordeling van de aanvraag worden betrokken.

Alle dieren worden binnen de inrichting in pandig gehouden. Binnen de inrichting gelden hygiënemaatregelen deze worden door de initiatiefnemer opgevolgd en dienen door bezoekers te worden nageleefd.

Er zijn wetenschappelijke inzichten die een handvat bieden bij het beoordelen van de risico's voor de volksgezondheid. Wij achten de hygiënemaatregelen die nu worden toegepast voldoende om de risico's voor de volksgezondheid beperkt te houden. Wij kunnen ons dan in redelijkheid op het standpunt stellen dat de risico's voor de volksgezondheid geen aanleiding geven om de vergunning te weigeren. Wel hebben wij nadere voorschriften aan de vergunning verbonden.

3.4 Conclusie

Uit toetsing van de aanvraag blijkt dat het voorgestelde voldoet aan de eisen uit de RIE die zijn geïmplementeerd in de Wabo. Met de verstrekte gegevens en de beoogde passende maatregelen die de inrichtinghouder voorstelt tegen de verontreiniging kan worden overwogen dat de negatieve effecten op mens en milieu niet als significant zijn aan te merken.

4 GEUR

4.1 Algemeen

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is het toetsingskader voor de omgevingsvergunning als het gaat om geurhinder vanuit dierenverblijven van veehouderijen.

Binnen de inrichting worden dieren van diercategorieën gehouden waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld. Ook worden dieren van diercategorieën gehouden waarvoor geen geuremissiefactoren gelden. Voor deze twee delen van de inrichting wordt, voor elk deel afzonderlijk, een beoordeling van de geurhinder opgesteld.

De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de ligging van geurgevoelige objecten binnen of buiten de bebouwde kom en binnen of buiten concentratiegebieden.

De geurbelasting van een inrichting is onder andere afhankelijk van het aantal en soort dieren dat binnen de inrichting aanwezig is. In de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is per diercategorie een geuremissiefactor vastgesteld. De geurbelasting dient te worden berekend met het hiervoor ontworpen programma V-Stacks vergunning.

De geurgevoelige objecten liggen binnen een concentratiegebied en binnen en buiten de bebouwde kom van Berlicum. In de Wgv is bepaald dat de geurbelasting in een concentratiegebied binnen en buiten de bebouwde kom maximaal respectievelijk $3,0 \text{ ouE/m}^3$ en $14,0 \text{ ouE/m}^3$ mag bedragen.

In artikel 3, lid 2 van de Wgv is aangegeven dat woningen bij een veehouderij of bij woningen die op 19 maart 2000 onderdeel uitmaakten van een veehouderij, geen geurbelasting hoeft te worden bepaald. Voor deze woningen geldt een wettelijke vaste afstand van 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter buiten de bebouwde kom.

In de Wgv is tevens bepaald dat voor een dierenverblijf, waarin dieren worden gehouden waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, een vaste afstand tot een geurgevoelig object minimaal 100 meter binnen de bebouwde kom en 50 meter buiten de bebouwde kom moeten bedragen.

In artikel 5 van de Wgv is aangegeven dat naast de toegestane geurbelasting en/of minimaal gewenste afstand tot een emissiepunt de afstand van de buitenzijde van een dierenverblijf tot de buitenzijde van een geurgevoelig object binnen de bebouwde kom 50 meter en buiten de bebouwde kom 25 meter moeten bedragen.

4.2 Geurverordening

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen (artikel 6 Wgv). Door onze gemeente is op 9 februari 2017 een gemeentelijke verordening vastgesteld. In de gemeentelijke geurverordening is aan de hand van een gebiedsvisie bepaald wat de maximale geurbelasting op geurgevoelige objecten in bepaalde gebieden mag bedragen. In het gebied rondom de inrichting zijn maximale geurnormen vastgesteld. De maximale geurbelasting op gevoelige objecten mag $7,0 - 10,0$ en $2,0 \text{ ouE/m}^3$ bedragen.

In de gemeentelijke verordening is eveneens bepaald dat voor een dierenverblijf, waarin dieren worden gehouden waarvoor geen geuremissiefactor is vastgesteld, een vaste afstand van minimaal 50 meter geldt tot een geurgevoelig object binnen de bebouwde kom en minimaal 40 meter buiten de bebouwde kom mits het uitsluitend dieren betreft van dezelfde categorie(en), het aantal dierplaatsen en de locatie daarvan tussen de 50 en 100 meter afstand tot

geurgevoelig object binnen de bebouwde kom dan wel 40 en 50 meter afstand tot geurgevoelig object buiten de bebouwde kom niet afwijkt van het aantal en de locatie overeenkomstig de vergunde situatie voorafgaand aan de inwerkingtreding van de verordening. Deze situatie doet zich hier niet voor.

4.3 Beoordeling diercategorieën met geuremissiefactor

In onderstaande tabel is de berekende geurbelasting op enkele gevoelige objecten in de omgeving van de inrichting aangegeven. Voor de volledige (invoer)gegevens wordt verwezen naar de, aan de vergunningaanvraag toegevoegde, V-Stacks vergunning berekening.

Geurgevoelig object	Geurbelasting (ouE/m ³)		Voldoet ja/nee
	Norm	Aanvraag	
Nieuw Laar 15	10,0	9,8	Ja
Nieuw Laar 25	7,0	15,8	Nee
Nieuw Laar 8	7,0	11,9	Nee
Nieuw Laar 16	7,0	11,5	Nee
Nieuw Laar 18	7,0	7,2	Nee
Laar 36	7,0	7,0	Ja
Schellekensveld 7	10,0	8,0	Ja
Laar 10	2,0	1,7	Ja
Laar 12	2,0	1,7	Ja

Tabel 3a,

situatie 1 Of

Geurgevoelig object	Geurbelasting (ouE/m ³)		Voldoet ja/nee
	Norm	Aanvraag	
Nieuw Laar 15	10,0	10,1	Nee
Nieuw Laar 25	7,0	16,2	Nee
Nieuw Laar 8	7,0	12,2	Nee
Nieuw Laar 16	7,0	11,9	Nee
Nieuw Laar 18	7,0	7,4	Nee
Laar 36	7,0	7,1	Nee
Schellekensveld 7	10,0	8,3	Ja
Laar 10	2,0	1,8	Ja
Laar 12	2,0	1,8	Ja

Tabel 3b, situatie 2

De geurbelasting is in de aangevraagde situatie 1 op de geurgevoelig object aan Nieuw Laar 25, 8, 16 en 18, hoger dan de maximaal toegestane norm. In de aangevraagde situatie 2 geldt dit daarnaast voor de geurgevoelige objecten aan Nieuw Laar 15 en Laar 36. Daarbij neemt het aantal dieren in één of meer diercategorieën toe.

Door toepassing van een geurreducerende maatregelen neemt de geurbelasting af in de aangevraagde situatie ten opzichte van de geldende situatie. Deze reductie van de geurbelasting mag, volgens artikel 3, lid 4 van de Wgv, voor maximaal 50% weer worden opgevuld door een toename van het aantal dieren. Dit wordt ook wel de '50%-regeling' genoemd.

De geurreducerende maatregelen die toegepast worden in de aangevraagde situatie bestaan uit:

- Het verlagen van het aantal vleesvarkens/opfokzeugen in stal 3;
- Het verhogen van de emissiepunten van stal 1 en 3;
- Het verhogen van de uitreesnelheid van emissiepunten van stal 1 en 3 en van stal 2 en 4.

Het uitvoeren van de 50%-regeling leidt voor de inrichting tot de volgende resultaten:

Geurgevoelig Object	Geurbelasting (ouE/m ³)					Voldoet ja/nee
	Norm	Gelden d	Geldend + reductie maatregel	Gemiddeld e van kolom 3 en 4	Aanvraag g	
kolom 1	kolom 2	kolom 3	kolom 4	kolom 5	kolom 6	kolom 7
Nieuw Laar 15	10,0	12,3	-	-	9,8	Ja
Nieuw Laar 25	7,0	20,6	14,4	17,5	15,8	Ja
Nieuw Laar 8	7,0	18,1	11,2	14,7	11,9	Ja
Nieuw Laar 16	7,0	15,8	10,5	13,2	11,5	Ja
Nieuw Laar 18	7,0	10,0	6,6	8,3	7,2	Ja
Laar 36	7,0	9,7	-	-	7,0	Ja
Schellekensveld 7	10,0	9,0	-	-	8,0	Ja
Laar 10	2,0	2,0	-	-	1,7	Ja
Laar 12	2,0	2,1	-	-	1,7	Ja

Tabel 4a

situatie 1 of

Geurgevoelig Object	Geurbelasting (ouE/m ³)					Voldoet ja/nee
	Norm	Gelden d	Geldend + reductie maatregel	Gemiddeld e van kolom 3 en 4	Aanvraag g	
kolom 1	kolom 2	kolom 3	kolom 4	kolom 5	kolom 6	kolom 7
Nieuw Laar 15	10,0	12,3	8,8	10,6	10,1	Ja
Nieuw Laar 25	7,0	20,6	14,1	17,4	16,2	Ja
Nieuw Laar 8	7,0	18,1	10,8	14,5	12,2	Ja
Nieuw Laar 16	7,0	15,8	10,2	13,0	11,9	Ja
Nieuw Laar 18	7,0	10,0	6,5	8,3	7,4	Ja
Laar 36	7,0	9,7	6,3	8,0	7,1	Ja
Schellekensveld 7	10,0	9,0	-	-	8,3	Ja
Laar 10	2,0	2,0	-	-	1,8	Ja
Laar 12	2,0	2,1	-	-	1,8	Ja

Tabel 4b situatie 2

Geconcludeerd kan worden dat de geurbelasting in de aangevraagde situatie onder de maximaal toegestane geurbelasting blijft bij toepassing van artikel 3, lid 4 van de Wgv. Hiermee wordt voldaan aan de Wgv.

4.4 Afstand woningen behorende bij (voormalige) veehouderij

In de omgeving van de inrichting liggen woningen behorende bij een (voormalige) veehouderij. De woning aan Laar 35 moet worden aangemerkt als een woning bij een veehouderij en is

gelegen op een afstand van circa 190 meter vanaf het dichtstbijzijnde emissiepunt van de inrichting gemeten. Aan de vereiste afstanden wordt voldaan. (De woning aan Nieuw Laar 5 is bestemd als plattelandswoning en ligt binnen de bestemming van het bedrijf Nieuw Laar 5a. Deze woning wordt niet beschermd tegen geurhinder van dit bedrijf).

Aan de vereiste afstanden wordt voldaan.

4.5 Beoordeling geurhinder van diercategorieën zonder een geuremissiefactor

De woning aan Nieuw Laar 25 is het dichtstbijzijnde geurgevoelig object. Deze woning ligt op een afstand van circa 109 meter vanaf het dichtstbijzijnde emissiepunt van de inrichting gemeten.

Aan de vereiste afstanden wordt voldaan.

4.6 Beoordeling vaste afstand tot gevel voor dieren

De dichtstbijzijnde woning aan Nieuw Laar 25 is gelegen op circa 109 meter afstand van de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierenverblijf van de inrichting. Aan de vereiste afstand wordt voldaan.

4.7 Conclusie

De aanvraag voldoet aan de eisen zoals gesteld in de Wgv. Nu aan de Wgv wordt voldaan wordt dit als BBT beschouwd.

4.8 Geurhinder opslag en verwerking bijproducten

In onderhavig inrichting worden silo's met natte bijproducten aangevraagd. Geuremissie van een brijvoerinstallatie is afkomstig van het vullen van en de opslag van bijproducten in de opslagsilo's. Daarnaast treedt nog geuremissie op bij het mengen van bijproducten in de brijvoerkeuken. De geuremissie van deze brijvoerinstallatie is, gelet op de jurisprudentie omtrent dit punt, niet verdisconteerd in de geuremissie uit de dierenverblijven.

De wijziging is, mede gelet op de afstand tot de omliggende woningen, van een zodanige omvang dat niet onderzocht hoeft te worden of er, door de aangevraagde verandering van het aantal te houden dieren, sprake is van een uitbreiding van de geuremissie als gevolg van het gebruik van de brijvoerinstallatie.

Binnen de inrichting worden alleen gangbare bijproducten, opgeslagen die weinig tot geen geurhinder geven. Daarnaast is sprake van de opslag in gesloten silo's en bunkers die binnen worden geplaatst. Verder is de voerkeuken binnen gesitueerd. Daarnaast zijn voor de brijvoerinstallatie specifieke voorschriften opgenomen om geurhinder te voorkomen.

5 AMMONIAK

5.1 Algemeen

Voor de beoordeling van de gevolgen die de inrichting op het milieu veroorzaakt door de emissie van ammoniak, moet worden getoetst aan de Wet ammoniak en veehouderij (Wav).

Ingevolge artikel 2 van de Wav wijzen Provinciale Staten de gebieden aan die als zeer kwetsbaar gebied worden aangemerkt. Alleen voor verzuring gevoelige gebieden die liggen binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) kunnen als zeer kwetsbaar worden

aangewezen. Daarnaast zijn Provinciale Staten verplicht alle voor verzuring gevoelige, binnen de EHS gelegen, gebieden bij beschermde Natuurmonumenten en Vogel- en Habitatrichtlijngebieden als zeer kwetsbaar gebied aan te wijzen.

Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben op 3 oktober 2008 deze zeer kwetsbare gebieden aangewezen.

Onderhavige inrichting is niet gelegen in of in een zone van 250 meter om een gebied als hiervoor bedoeld en derhalve kan in de zin van artikel 4 of artikel 6 van de Wav geen grond gevonden worden de vergunning voor de aanvraag te weigeren. Hierbij is uitgegaan van het dichtstbijzijnde zeer kwetsbare gebied (Noord-Brabant, nummer 602) op circa 1.720 meter.

Artikel 3 van de Wav geeft aan dat het bevoegd gezag bij het oprichten of veranderen van een veehouderij de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierverblijven uitsluitend betreft op de wijze die is aangegeven bij of krachtens de artikelen 4 tot en met 7 van deze wet.

5.2 Beste Beschikbare Technieken (BBT)

Getoetst is aan de eis om de voor de inrichting in aanmerking komende Beste Beschikbare Technieken (BBT) toe te passen. Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen zijn maximale emissiewaarden opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting. Het besluit geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. De eisen in het Besluit emissiearme huisvesting zijn tot stand gekomen door rekening te houden met gegevens die het bevoegd gezag op grond van artikel 5.4 van het Besluit omgevingsrecht ook bij het vaststellen van BBT moet betrekken.

De maximale emissiewaarden zijn opgenomen in bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting. Hierbij bepaalt de oprichtingsdatum van een dierenverblijf welke maximale emissiewaarde van toepassing is. Er gelden een aantal bijzondere bepalingen voor dierenverblijven die zijn opgericht op uiterlijk 30 juni 2015.

Hierna wordt beoordeeld of de aangevraagde huisvestingssystemen of stalsystemen BBT zijn. Tevens is aangegeven voor welke stallen dit geldt.

Dierenverblijven voor varkens, kippen en kalkoenen die nog niet aanwezig zijn, zijn BBT indien de emissiewaarde kleiner dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde uit kolom B van bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting.

- In stal 2 worden in de aangevraagde situatie guste en dragende zeugen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (BWL 2006.14.V7). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,63 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Dit stalsysteem voldoet op grond van bovenstaande aan BBT.

Dierenverblijven die zijn opgericht op uiterlijk 30 juni 2015, zijn BBT indien de emissiewaarde van het huisvestingssysteem kleiner dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde uit kolom A van bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting.

- In stal 1 worden gespeende biggen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, chemisch luchtwassysteem (BWL 2008.09V6). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar;

- In stal 2 worden gespeende biggen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (BWL 2006.14.V7). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,1 kg NH₃ per dierplaats per jaar;
- In stal 3 worden guste en dragende zeugen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, chemisch luchtwassysteem (BWL 2008.09V6). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,21 kg NH₃ per dierplaats per jaar;
- In stal 4 worden guste en dragende zeugen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (BWL 2006.14.V7). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,63 kg NH₃ per dierplaats per jaar;
- In stal 1 en 3 worden opfokzeugen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, chemisch luchtwassysteem (BWL 2008.09V6). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,15 kg NH₃ per dierplaats per jaar;
- In stal 2 worden opfokzeugen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (BWL 2006.14.V7). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,45 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Deze stalsystemen voldoen op grond van bovenstaande aan BBT.

Huisvestingssystemen voor diercategorieën waarvoor in bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting geen maximale emissiewaarde is vastgesteld, zijn BBT.

- In stal 1 worden fokstieren en overig rundvee gehuisvest op een overig huisvestingssysteem met een emissiefactor van 6,2 kg NH₃ per dierplaats per jaar;
- In stal 2 en 4 worden dekberen gehuisvest op het emissiearme stalsysteem, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (BWL 2006.14.V7). Dit stalsysteem heeft een emissiefactor van 0,83 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Dit huisvestingssysteem resp. stalsysteem voldoet op grond van bovenstaande aan BBT.

5.3 Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Op 25 juni 2007 is de 'beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij' vastgesteld. Deze beleidslijn kan als handleiding dienen voor het uitvoeren van de omgevingstoetsing die op grond van de RIE ten aanzien van ammoniakemissie vanuit veehouderijen dient te worden uitgevoerd. Ook is deze verplichting in de Wav opgenomen (artikel 3, lid 3). Met behulp van de beleidslijn kan beslist worden of en in welke mate vanwege de lokale milieuomstandigheden strengere emissie-eisen opgenomen kunnen worden dan de eisen die volgen uit de toepassing van BBT.

De beleidslijn is opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten en vormt hiermee een wettelijk toetsingskader. De beleidslijn is alleen van toepassing indien het aantal dieren toeneemt, zoals in deze aanvraag vergunning het geval is. De volgende uitgangspunten zijn opgenomen in de beleidslijn:

- Bij uitbreiding kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg NH₃ per jaar;
- Bedraagt de ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5.000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd (BBT+). De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie;
- Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg,

dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% te worden gerealiseerd (BBT++). Indien in de vergunde situatie de ammoniakemissie bij toepassing van BBT al meer dan 5.000 kg per jaar bedraagt, dan gelden de strengere emissie-eisen pas vanaf die hogere emissie.

Gerekend is op basis van de aangevraagde situatie 2. Dit is voor de toetsing aan het beleidskader de worst-case situatie. Voldoet situatie 2 dan voldoet ook de aangevraagde situatie 1.

Onderstaande tabel geeft weer de ammoniakemissie in de beoogde situatie, indien alle beoogde huisvestingssystemen precies voldoen aan de maximale emissiewaarde (op basis van bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting).

Stal	Diercategorie	Aantal dieren	NH3-factor	Totaal kg NH3
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	684	1,6	1094,4
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	260	0,21	54,6
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	27	6,2*	167,4
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	528	1,6	844,8
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	260	0,21	54,6
2	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	105	2,6	273,0
2	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	4	0,83*	3,3
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	150	2,6	390,0
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	396	1,6	633,6

4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821	2,6	2.134,6
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2	0,83*	1,7
Totaal				5.652

Tabel 5

*) Niet vastgesteld, daarom is gerekend met de emissiefactor van het beoogde stalsysteem.

Tabel 6 geeft de ammoniakemissie in de vergunde situatie weer, indien alle aangevraagde huisvestingssystemen precies voldoen aan de maximale emissiewaarde (op basis van bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting).

Stal	Diercategorie	Aantal dieren	NH3-factor	Totaal kg NH3
1	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	588	1,6	940,8
2	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2004.02.V6 (D 3.2.9)	552	1,6	883,2
3	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	792	1,6	1.267,2
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	821	2,6	2.134,6
Totaal				5.226

Tabel 6

In de geldende vergunning is het toetsingskader niet toegepast omdat er toen andere BBT uitgangspunten waren en de emissie op grond daarvan lager was dan 5.000 kg. De strengere emissie-eisen gelden nu vanaf 5.226 kg.

De uitbreiding geschiedt in 520 gespeende biggen, 255 guste en dragende zeugen, 6 dekberen.

De emissie in de aangevraagde situatie bij toepassing van BBT bedraagt 5.652 kg ammoniak per jaar. Voor de volgende aantal kilogrammen ammoniak dienen strengere emissie-eisen gesteld te worden: 5.652 kg - 5.226 kg = 426 kg. Deze strengere emissie-eisen dienen te worden toegepast bij de dieren waarmee wordt uitgebreid en dienen minimaal BBT+ te zijn.

Het aantal guste en dragende zeugen waarvoor minimaal de BBT+ eisen gelden bedraagt dan 426 kg / 2,6 kg = 163 guste en dragende zeugen.

Er moet dus gecorrigeerd worden voor 163 guste en dragende zeugen $\times (2,6 - 2,3) = 48,9$ kg ammoniak. De maximale toegestane ammoniakemissie wordt nu $5.652 - 48,9 = 5.603$ kg.

De ammoniakemissie volgens de aanvraag bedraagt 1.220,7 kg per jaar. Deze emissie is hiermee 4.382,4 kg ($5.603 - 1.220,7$) lager dan de emissie zou mogen bedragen op basis van de totale, gecorrigeerde, maximale emissiewaarde.

De nieuw te realiseren huisvestingssystemen en de gewijzigde huisvestingssystemen voldoen afzonderlijk aan de maximale emissiewaarde.

5.4 Directe schade door uitstoot van ammoniak

Bij het verlenen van omgevingsvergunningen voor de activiteit inrichting kan mogelijke directe schade aan bossen en andere vegetaties door de uitstoot van ammoniak van belang zijn. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State wordt het rapport Stallucht en Planten uit juli 1981 (rapport), van het Instituut Plantenziektenkundig Onderzoek (IPO) hiervoor gehanteerd.

Blijkens dit rapport is onderzoek gedaan naar de mogelijke schade op planten en bomen als gevolg van de uitstoot van ammoniak uit stallen waarin dieren worden gehouden. Schade door de uitstoot van ammoniak kan zich in de praktijk voordoen bij intensieve kippen- en varkenshouderijen. Ter voorkoming van dergelijke schade blijkt dat een afstand van minimaal 50 meter tussen stallen en meer gevoelige planten en bomen, zoals coniferen, en een afstand van minimaal 25 meter tot minder gevoelige planten en bomen kan worden aangehouden. Toetsing aan dit rapport is, blijkens de uitspraak in de casus E03.98.0118, nog steeds conform de meest recente, algemeen aanvaarde milieutechnische inzichten.

Binnen 50 meter van de inrichting liggen geen percelen waar gevoelige gewassen, zoals vermeld in het rapport, worden geteeld. Tevens worden er binnen 25 meter van de inrichting geen minder gevoelige planten en bomen geteeld. De inrichting voldoet aan de eisen die volgen uit het rapport.

5.5 Conclusie

De geplande stal- en huisvestingssystemen voldoen aan de eisen voor maximale emissie zoals deze zijn vermeld in bijlage 1 bij het Besluit emissiearme huisvesting. De inrichting voldoet na de geplande uitbreiding en wijzigingen aan het criterium van de Wav, de BBT voor de emissie van ammoniak, de IPPC-beleidslijn en het rapport Stallucht en Planten.

6 LUCHT

6.1 Luchtkwaliteit

Het wettelijke kader voor de luchtkwaliteit is gegeven in de volgende documenten:

- Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wm;
- Besluit niet in betekenende mate bijdragen luchtkwaliteitseisen;
- Regeling niet in betekenende mate bijdragen luchtkwaliteitseisen;

- Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007;
- Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007;
- Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteitseisen;
- Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Voor de kwaliteit van de buitenlucht zijn in bijlage 2 bij de Wm bepaalde milieukwaliteitseisen voor de buitenlucht opgenomen. Deze milieukwaliteitseisen zijn grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}), lood, koolmonoxide en benzeen.

Uit de aanvraag en de bijlage Diertabel blijkt dat geen toename van emissies van de in bijlage 2 van de Wm genoemde stoffen te verwachten is. Hoewel daarnaar geen expliciet onderzoek is verricht, is voldoende aannemelijk dat de luchtkwaliteit in de nabije omgeving van de inrichting door de aangevraagde activiteiten niet verslechtert, omdat er een afname is in de emissie van fijnstof.

6.2 Beste beschikbare technieken

Om een hoog niveau van bescherming van het milieu mogelijk te maken, dient de inrichting de meest doeltreffende technieken toe te passen om de emissies naar de lucht en andere nadelige gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken. Voor diercategorieën waarvoor het redelijk is om emissie-eisen te stellen zijn maximale emissiewaarden opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting. Het Besluit emissiearme huisvesting geeft een goed beeld van de 'stand der techniek'. Bij het vaststellen van dit besluit is uitgegaan van de nieuwste en de beschikbare technieken. De maximale emissiewaarden zijn opgenomen in bijlage 2 bij het Besluit emissiearme huisvesting.

Indien door verlening van de vergunning niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende BBT worden toegepast, moeten wij de vergunning weigeren.

Binnen de inrichting worden geen dieren gehouden waarvoor in bijlage 2 bij het Besluit emissiearme huisvesting maximale emissiewaarden zijn vastgesteld. Er worden de volgende technieken toegepast om de fijnstof emissie te beperken of te reduceren:

- Het toepassen van een luchtwasser.

De hierboven besproken maatregelen die in de inrichting zullen worden genomen om de emissie van stoffen in de lucht te voorkomen dan wel te beperken, kunnen worden aangemerkt als BBT.

6.3 Berekeningen luchtkwaliteit

Voor de inrichting is een ISL3a-berekening uitgevoerd. Hieruit volgt dat er geen overschrijdingen van de grenswaarden optreden op locaties waar beoordeling dient plaats te vinden.

Voor de invoergegevens en de volledige berekening wordt verwezen naar de bijlage ISL3a- berekening bij de aanvraag.

Omdat er sprake is van een afname van de fijn stofemissie zijn wij van oordeel dat vergunningverlening niet in betekende mate bijdraagt aan de concentratie in de buitenlucht van die stof. Titel 5.2 van de Wm verzet zich dan ook niet tegen het verlenen van de aangevraagde vergunning.

6.4 Conclusie

De immissie van fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) na de uitbreiding van de inrichting valt binnen de normen voor luchtkwaliteit uit de Wm. Hiermee wordt voldaan aan de BBT. Luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de verlening van de vergunning.

7 VOLKSGEZONDHEID

7.1 Algemeen

Volksgesondheid is een wezenlijk onderdeel van het begrip milieu. Dit betekent dat, indien door het inwerkingzijnvaneeninrichtingrisico'svoordevolksgesondheidkunnenontstaan,dezerisico's gelet op artikel 1.1, lid 2, aanhef en onder a, van de Wet milieubeheer in samenhang met artikel 1.1, lid 2, en artikel 2.14, lid 1 onder a2, van de Wabo als gevolg voor het milieu bij de beoordeling van de aanvraag moeten worden betrokken.

7.2 Toetsingskaders

Op 7 juli 2016 zijn de onderzoeksrapporten 'Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO)' en 'Emissies van endotoxinen uit de Veehouderij' gepubliceerd, waarin wordt aangetoond dat omwonenden rond veehouderijen gezondheidsrisico's kunnen lopen door de blootstelling aan emissies uit deze veehouderijen. Met name endotoxine is voor luchtwegklachten een relevante component in de (fijn)stof emissie uit veehouderijen. De rapporten en de vervolgonderzoeken VGO II (16 juni 2017) en VGO III (1 september 2018) betreffen de nieuwste wetenschappelijke inzichten en worden daarom bij de afweging voor gezondheid betrokken.

Op dit moment zijn ervoor de beoordeling van de risico's voor de volksgesondheid veroorzaakt door emissies vanuit veehouderijen, twee, in Noord-Brabant ontwikkelde toetsingskaders beschikbaar. Dit zijn de 'Handreiking Veehouderij en Volksgesondheid' (Handreiking) en de 'Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgesondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0' (Notitie). De Handreiking bevat een praktisch stappenplan waarin de afweging wordt gemaakt of de gemeente zelf de beoordeling uitvoert, dan wel dat een GGD-advies noodzakelijk wordt geacht. De Notitie bevat een specifiek toetsingskader voor endotoxine.

7.3 Handreiking Veehouderij en Volksgesondheid

In de Handreiking zijn acht stappen opgenomen op grond waarvan eventueel advisering vanuit de GGD noodzakelijk wordt geacht. De ontwikkeling is hieraan getoetst.

Op grond van de toetsing aan de Handreiking is sprake van een verhoogd risico voor de volksgesondheid. De veehouderij veroorzaakt in de aangevraagde een overschrijding van de geurnorm. Om bovenstaande reden is de GGD om een advies gevraagd.

Maatregelen en voorzieningen

Op 27 februari 2019 hebben wij het advies van de GGD, met kenmerk UIT-19041092 ontvangen.

Uit het advies van de GGD volgt dat de aangevraagde wijzigingen met betrekking tot de risico's voor de volksgesondheid als acceptabel mogen worden beschouwd. Samengevat trekt de GGD de volgende conclusies:

- De emissie van ammoniak blijft gelijk. De emissie van fijnstof neemt af ten opzichte van de vergunde situatie. Dit laatste is vanuit gezondheidskundig oogpunt gunstig;

- De emissie van geur neemt toe. Door een betere verspreiding van neemt de geurbelasting op leefniveau af. De GGD adviseert om een hogere geurbepanking na te streven;
- In de aangevraagde situatie is nog steeds sprake van overschrijdingen van de gezondheidkundige waarden voor voorgrondbelasting en achtergrondbelasting van geur;
- De hoogste blootstelling (immissie) aan fijnstof ligt net onder de norm van de WHO van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
- Er ligt geen gevoelige bestemming binnen het gebied waarop de gezondheidkundige advieswaarde voor endotoxinen-concentraties (30 EU/ m^3) wordt overschreden;
- De GGD adviseert een actieve houding naar omwonenden en adviseert de ondernemer activiteiten die tot hinder kunnen leiden vooraf met omwonenden te communiceren en duidelijk te maken aan omwonenden dat hij kan worden benaderd bij klachten;
- De GGD adviseert de ondernemer en eventuele werknemers om zich jaarlijks te laten vaccineren tegen griep;
- De GGD adviseert ter voorkoming van antibioticaresistentie, zo min mogelijk antibiotica te gebruiken.

7.4 Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: endotoxine toetsingskader 1.0

Op 25 november 2016 is door het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht de Notitie uitgebracht. Deze Notitie beschrijft een aanpak voor het beoordelen van het risico op verspreiding van endotoxinen van (uitbreidende) veehouderijen. Het doel van de Notitie is dat, in de periode totdat er een landelijk toetsingskader voor endotoxine beschikbaar komt, voor omwonenden geen nieuw of grotere knelpunten op het gebied van volksgezondheid ontstaan. De Notitie biedt de mogelijkheid om bij de vergunningverlening aan veehouderijen uit voorzorg bescherming te bieden aan omwonenden.

De Notitie richt zich op pluimvee- en varkensbedrijven omdat hier de emissie van fijnstof en grovere stofdeeltjes het hoogste is. Aangezien endotoxine zich hecht aan deze stofdeeltjes, verspreidt endotoxine zich met de stofdeeltjes naar de omgeving. Pluimveebedrijven kunnen individueel een risico vormen, varkensbedrijven met name cumulatief. Voor andere veehouderijsectoren wordt ervan uitgegaan dat de emissie van fijnstof en daarmee ook endotoxine verhoudingsgewijs laag is en deze daarom geen verhoogd risico veroorzaken.

Het in de Notitie gepresenteerde toetsingskader haakt in op de lopende ontwikkeling van het landelijke endotoxinetoetsingskader en maakt gebruik van de daaruit voortkomende onderzoeksresultaten. Op basis van de verkregen kennis en wetenschappelijke inzichten is met de Notitie per locatie - en voor iedere individuele pluimvee- of varkenshouderij in Nederland, te bepalen of de endotoxineblootstelling naar de omgeving te hoog zal zijn of niet. Te hoog betekent in deze dat de blootstelling hoger is dan de advieswaarde van 30 EU/ m^3 van de Gezondheidsraad. Hierbij wordt alleen getoetst aan het toetsingskader voor individuele varkens- en pluimveehouderijen. De toetsing voor cumulatie van endotoxinen afkomstig van meerdere veehouderijen op een te beschermen object kan nog niet worden uitgevoerd. De reden hiervoor is dat op basis van de huidige beschikbare onderzoeken de cumulatie nog niet kwantitatief kan worden bepaald.

7.5 Beoordeling en conclusie

Op grond van de toetsing aan de Handreiking wordt geconcludeerd dat de ontwikkeling geen verhoogderisico's oplevert voor de volksgezondheid dat de vergunning om die reden moet worden geweigerd. Een verdere reductie van de geurbelasting is gewenst maar kan op grond van de WGV niet worden afgedwongen. Wel zijn hygiënemaatregelen als voorschrift aan de vergunning

verbonden.

Een beoordeling op grond van de Notitie is in deze situatie niet noodzakelijk. Het doel van de Notitie is immers dat in de periode totdat er een landelijk toetsingskader endotoxine beschikbaar komt, voor omwonenden geen nieuwe of grotere knelpunten op het gebied van volksgezondheid ontstaan. Omdat in dit geval geen sprake is van een toename van de fijn stofemissie of beperking van de afstand, wordt ervan uitgegaan dat de ontwikkeling geen verhoogd risico oplevert. Overigens blijkt uit de beoordeling van de GGD dat er geen gevoelige bestemming binnen het gebied ligt waarop de advieswaarde voor endotoxine-concentratie wordt overschreden.

8 GELUID

8.1 Toetsingskader

Het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau en de maximale geluidniveaus worden getoetst aan de grenswaarden in de 'Handreiking Industrielawaai en vergunningverlening' d.d. 21 oktober 1998 (handreiking). Hoofdstuk 4 van voornoemde handreiking is van toepassing op situaties waarbij nog geen gemeentelijk beleid voor de normstelling voor industrielawaai is opgesteld.

8.2 Beschrijving van de activiteiten

De bedrijfsactiviteiten van de inrichting die geluid produceren staan in hoofdstuk 3 van het bijgevoegde rapport van een akoestisch onderzoek.

Het geluid wordt beoordeeld op basis van de representatieve bedrijfssituatie. Dit is de toestand waarbij de inrichting volledig gebruik maakt van de volledige capaciteit in de betreffende beoordelingsperiode. Beoordeeld worden de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus, de maximale geluidsniveaus en de indirecte hinder als gevolg van het in werking zijn van de inrichting.

8.3 Langtijdgemiddelde beoordelingsniveau

Ten tijde van het nemen van deze beschikking is nog geen gemeentelijk beleid voor industrielawaai vastgesteld. Om deze reden toetsen wij het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau vanwege de inrichting aan de normstelling in hoofdstuk 4 van de handreiking. Gelet op de aard van de omgeving namelijk landelijk gebied geldt, met toepassing van de Handreiking, de volgende geluidsnorm voor het langtijdgemiddelde beoordelingsniveau:

- 40 dB(A) op 1,5 meter hoogte in de dagperiode (tussen 07.00 uur en 19.00 uur);
- 35 dB(A) op 5,0 meter hoogte in de avondperiode (tussen 19.00 uur en 23.00 uur);
- 30 dB(A) op 5,0 meter hoogte in de nachtperiode (tussen 23.00 uur en 07.00 uur).

Uit het rapport van een akoestisch onderzoek blijkt dat kan worden voldaan aan de gestelde geluidsnormering.

8.4 Maximaal geluidsniveau

Toepassing van de Handreiking leidt voor deze inrichting vanwege de ligging tot de volgende geluidsnorm voor het maximaal geluidsniveau:

- 70 dB(A) op 1,5 meter hoogte in de dagperiode (tussen 07.00 uur en 19.00 uur);
- 65 dB(A) op 5,0 meter hoogte in de avondperiode (tussen 19.00 uur en 23.00 uur);
- 60 dB(A) op 5,0 meter hoogte in de nachtperiode (tussen 23.00 uur en 07.00 uur).

Uit het rapport van een akoestisch onderzoek blijkt dat kan worden voldaan aan de gestelde geluidsnormering.

8.5 Indirecte hinder

Onder indirecte hinder wordt verstaan hinder die niet rechtstreeks voortvloeit uit de activiteiten van de inrichting maar wel kan worden toegeschreven aan de aanwezigheid van de inrichting. Als gevolg van transportbewegingen van en naar de inrichting kunnen omwonenden geluidsoverlast ondervinden.

Het geluid van het verkeer van en naar de inrichting over de openbare weg is beoordeeld volgens de circulaire 'Geluidhinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wm' d.d. 29 februari 1996.

Uit het rapport van een akoestisch onderzoek blijkt dat kan worden voldaan aan de gestelde geluidsnormering.

8.6 Beste Beschikbare Technieken

In de in bijlage 1 bij de Regeling omgevingsrecht opgenomen lijst met aangewezen BBT-documenten zijn geen documenten met betrekking tot de milieuessentie geluid aangewezen. Om een hoog niveau van bescherming van het milieu mogelijk te maken, dient de inrichting de meest doeltreffende technieken toe te passen om de emissie van geluid en andere nadelige gevolgen voor het milieu die de inrichting kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken.

Indien door verlening van de vergunning niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende BBT worden toegepast, moeten wij de vergunning weigeren.

8.7 Conclusie

Ten aanzien van de langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus, de maximale geluidsniveaus en de indirecte hinder is de situatie milieuhygiënisch aanvaardbaar.

9 BODEM

9.1 Algemeen

Binnen de inrichting zijn de volgende bodembedreigende activiteiten reeds vergund of gemeld:

- Opslag van olieproducten;
- Opslag van zwavelzuur;
- Opslag van spuiwater;
- Opslag van ontsmettings-, reinigings- en diergeneesmiddelen;
- Opslag van gewasbeschermingsmiddelen en biociden;
- Opslag van voerproducten;
- Opslag van drijfmest;
- Gebruiken van een spoelplaats;
- Gebruiken van een werkplaats;
- Gebruiken van een chemische luchtwasser.

Met de onderliggende aanvraag veranderd de locatie van de olieopslag.

Het betreft hier het veranderen van een inrichting. Met betrekking tot de bodembedreigende activiteiten is hier artikel 2.11, lid 2 van het Activiteitenbesluit van toepassing. Dit artikel geeft aan

dat bij een verandering van de inrichting maatwerkvoorschriften opgesteld kunnen worden, indien het gelet op de aard of de mate waarin de inrichting verandert nodig is de bodemkwaliteit vast te leggen.

Beoordeeld wordt of een mogelijke aantasting of verontreiniging van de bodem kan ontstaan door een bodembedreigende activiteit. Uitgangspunt hiervoor is de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB).

De opslag van dieselolie wordt naar binnen verplaatst naar de ruimte voor stal 2. De opslag vindt plaats in een dubbelwandige tank op een betonnen vloer. Doorboren van deze vloer ten behoeve van een bodemonderzoek gaat ten koste van de bescherming van de bodem en kan niet worden verlangd. De afstand van een boorpunt tot de daadwerkelijk olieopslag wordt daarmee dusdanig groot dat een onderzoek niet zinvol is. Vanwege deze ligging van de tank zien wij af van het verlangen van een tussentijds bodemonderzoek. Wel willen wij u erop attenderen dat als de activiteiten binnen de inrichting beëindigd worden er een eindsituatie onderzoek naar de bodem dient plaats te vinden op alle plaatsen waar bodembedreigende activiteiten hebben plaatsgevonden (artikel 2.11, lid 3 van het Activiteitenbesluit).

9.2 Conclusie

Uit de beoordeling van de aanvraag blijkt dat er ten aanzien van de bescherming van de bodem door het bedrijf voldoende maatregelen en voorzieningen zijn getroffen.

10 AFVALPREVENTIE

10.1 Afvalpreventie

Het afvalstoffenbeleid is neergelegd in het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP). De hoofdlijnen van het beleid zijn vastgelegd in het beleidskader van het LAP. De doelstellingen van het LAP geven invulling aan de prioriteitsvolgorde in de afvalhiërarchie zoals die in artikel 10.4 van de Wm is opgenomen en als volgt is samen te vatten:

- a. Preventie;
- b. Voorbereiding voor hergebruik;
- c. Recycling;
- d. Andere nuttige toepassing, waaronder energierecuperatie;
- e. Veilige verwijdering.

Bij de vaststelling van het LAP is ook rekening gehouden met de in artikel 10.5 van de Wm vermelde aspecten van doelmatig afvalbeheer.

Preventie van afval is een van de hoofddoelstellingen van het afvalstoffenbeleid. In deel B2 van het LAP is het beleid uitgewerkt voor afvalpreventie. Zowel het LAP als de genoemde programma's bevatten geen kwantitatieve doelstellingen voor afvalpreventie bij bedrijven. Om invulling te geven aan dit aspect is de handreiking 'Wegen naar preventie bij bedrijven' (Infomil 2005) als toetsingskader gebruikt. Uitgangspunt voor alle bedrijven is dat het ontstaan van afval zoveel mogelijk moet worden voorkomen of beperkt.

Bij de beoordeling van de aanvraag en bij de op te leggen voorschriften zijn de Handreiking en het Landelijk Afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP) betrokken. Daarmee wordt de BBT toegepast.

10.2 Afvalscheiding

In deel B3 van het LAP is het beleid uitgewerkt voor afvalscheiding, waarbij paragraaf B 3.5 specifiek ingaat op afvalscheiding door bedrijven. Daarbij is aangegeven dat het voor bedrijfsafval niet goed mogelijk is een limitatieve opsomming te maken van afvalstoffen die door alle bedrijven gescheiden moet worden gehouden. Bedrijven verschillen van aard en omvang veel van elkaar en er bestaat een groot aantal bedrijfsspecifieke afvalstoffen. Uitgangspunt is dat bedrijven verplicht zijn alle afvalstoffen te scheiden, gescheiden te houden en gescheiden af te geven, tenzij dat redelijkerwijs niet van hen kan worden gevergd.

Uit de aanvraag blijkt welke afvalstoffen in welke hoeveelheden afvalstoffen vrijkomen.

In het LAP is aangegeven dat voor deze hoeveelheden afvalstoffen die vrijkomen binnen een inrichting scheiding van die afvalstoffen kan worden verlangd. Wij achten het in de voorliggende situatie dan ook redelijk om afvalscheiding voor te schrijven voor de volgende afvalstoffen:

- Papier- en karton;
- Metaal;
- Resten dierengeneesmiddelen.

10.3 Conclusie

Bij de beoordeling van de aanvraag en bij de op te leggen voorschriften is het LAP en de Handreiking 'Wegen naar preventie bij bedrijven' betrokken. Daarmee wordt de BBT toegepast.

11 VEILIGHEID

11.1 Veiligheid met betrekking tot de opslag van zwavelzuur

Zwavelzuur voor gebruik in luchtwassers heeft een sterk geconcentreerde oplossing (96% in water). Het is een sterk zuur, dat heftig reageert met basen en is corrosief.

In de inrichting wordt gebruik gemaakt van kunststof tank met een inhoud van 5.000 liter voor zowel de opslag als de aftap van het zwavelzuur.

In de vergunning zijn voorschriften opgenomen ter bescherming van het milieu en voorschriften ten behoeve van veiligheid. De voorschriften zijn deels ontleend aan de Publicatiereeks Gevaarlijk Stoffen 15 (PGS 15) van het Ministerie van I & M, deels aan het voormalige publicatieblad P134-4 van de Arbeidsinspectie, aangevuld met extra voorschriften in verband met mogelijke blootstelling, verhoogd brandgevaar en ongevallenrisico's.

11.2 Veiligheid met betrekking tot de opslag van spuiwater van een chemische luchtwassysteem

De uit de stallen afkomstige ammoniak wordt in een luchtwasser met zwavelzuur omgezet in ammoniumsulfaat, waarna de gereinigde ventilatielucht het luchtwassysteem verlaat en ammoniumsulfaathoudend spuiwater overblijft, dat ook een restant zwavelzuur bevat. Normaliter blijft in spuiwater de concentratie van zwavelzuur beneden de 1%. Echter, vanwege de lage pH (ongeveer 4) en de samenstelling die bijtend en corrosief van aard is, dienen bij handelingen ermee en de opslag ervan ook veiligheids- en voorzorgmaatregelen te worden getroffen.

De spuiwateropslag is niet ongecontroleerd toegankelijk voor onbevoegden en er worden waarschuwingsborden voor bijtende stoffen bij aangebracht. Tevens is in het aanwezige bedrijfsnoodplan onder meer een instructie over de te nemen maatregelen in het geval van incidenten met spuiwater opgenomen.

Ten aanzien van de constructie van de spuiwateropslag en bijbehorende leidingen zijn voorschriften in het Activiteitenbesluit opgenomen om het uitstromen van vloeistof te voorkomen.

Voorschriften over de aard van de opslag zijn normaliter opgenomen in hoofdstuk 4 van het Activiteitenbesluit. Dat hoofdstuk is op deze inrichting niet van toepassing. Daarom worden voorschriften in deze vergunning opgenomen. Er wordt, voor zover mogelijk, aansluiting gezocht bij voorschriften voor vergelijkbare installaties uit het Activiteitenbesluit.

12 ENERGIE

12.1 Energieverbruik

Bij de beoordeling van de vergunningaanvraag is rekening gehouden met het aspect zuinig omgaan met energie.

Om vast te stellen of het energieverbruik van de inrichting relevant is, is aangesloten bij het Activiteitenbesluit. Daarin is in afdeling 2.6 'Energiebesparing', aangegeven dat degene die de inrichting drijft alle bekende energiebesparende maatregelen dient te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder.

Tevens wordt gesteld dat indien aannemelijk is dat niet wordt voldaan aan het bovenstaande, het bevoegd gezag degene die de inrichting drijft waarvan het energieverbruik in enig kalenderjaar groter is dan 200.000 kWh aan elektriciteit en/of groter is dan 75.000 m³ aardgasequivalenten aan brandstoffen, kan verplichten om binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn, onderzoek te (laten) verrichten waaruit blijkt of aan het bovenstaande wordt voldaan.

De eerdergenoemde verplichtingen tot het uitvoeren van alle bekende energiebesparende maatregelen hoeft niet te worden toegepast wanneer het energieverbruik binnen een inrichting minder bedraagt dan 25.000 m³ aardgasequivalenten en/of 50.000 kWh elektriciteit per jaar. Bedrijven met een jaarlijks energieverbruik dat lager ligt dan deze waarden, worden als 'niet energie relevant' bestempeld.

Het verwachte jaarlijks energieverbruik bedraagt 0 m³ aardgasequivalenten en 355.000 kWh elektriciteit.

In de vergunningaanvraag is beschreven dat het bedrijf de volgende energiebesparende maatregelen toepast:

- Energiezuinige verlichting;
- HR-boiler;
- Thermische isolatie van vloeren, wanden en dak;
- Frequentiereguleerde en computergestuurde ventilatie;
- Gebruik van zonne-energie.

Wij hebben getoetst of deze wijze van energiebesparing voldoet aan het Nederlandse voorstel ten aanzien van energie-efficiency, de Dutch BREF-notes. Naar aanleiding hiervan zijn wij van mening dat het bedrijf zich voldoende inspanst om het energieverbruik te verminderen. Daarom zijn in deze vergunning geen aanvullende voorschriften opgenomen over energiebesparing.

12.2 Conclusie

De aanvraag voldoet voor wat betreft energie aan BBT.

BIJLAGE V. DIERTABEL

Situatie 1

Stal nummer	Diersoort (Rav december 2018, Rgv juli 2018 en fijn stof 2018)	Omrekenfactor			Vergunningssituatie				Aanvraag - situatie 1			
		ouE / dier / sec	kg NH3 / dier / jaar	g / dier / jaar	aantal	ouE / sec	kg NH3 / jaar	g / jaar	aantal	ouE / sec	kg NH3 / jaar	g / jaar
1a	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	588	9 466,8	88,2	58 212	0	0,0	0,0	0,0
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	0	0,0	0,0	0,0	684	11 012,4	102,6	67 716
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	5,5	0,03	48	0	0,0	0,0	0	260	1 430,0	7,8	12 480
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	-	6,2	170	0	0,0	0,0	0	38	-	235,6	6 460
2	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2004.02.V6 (D 3.2.9)	16,1	0,9	99	552	8 887,2	496,8	54 648	0	0,0	0,0	0
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	16,1	0,45	31	0	0,0	0,0	0	528	8 500,8	237,6	16 368

2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	5,5	0,1	15	0	0,0	0,0	0	260	1 430,0	26,0	3 900
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	13,1	0,21	113	0	0,0	0,0	0	150	1 965,0	31,5	16 950
3	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	792	12 751,2	118,8	78 408	0	0,0	0,0	0,0
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	0	0,0	0,0	0,0	396	6 375,6	59,4	39 204
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	13,1	0,63	35	821	10 755,1	517,2	28 735	821	10 755,1	517,2	28 735
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	13,1	0,83	36	0	0,0	0,0	0	2	26,2	1,7	72
	Totaal					41 860,3	1 221,0	220 003		41 495,1	1 219,4	191 885

Of

		Omrekenfactor	Vergunningssituatie	Aanvraag - situatie 2
--	--	---------------	---------------------	-----------------------

Stal nummer	Diersoort (Rav december 2018, Rgv juli 2018 en fijn stof 2018)	ouE / dier / sec	kg NH3 / dier / jaar	g / dier / jaar	aantal	ouE / sec	kg NH3 / jaar	g / jaar	aantal	ouE / sec	kg NH3 / jaar	g / jaar
1a	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	588	9 466,8	88,2	58 212	0	0,0	0,0	0,0
1a	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	0	0,0	0,0	0,0	684	11 012,4	102,6	67 716
1a	Gespeende biggen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	5,5	0,03	48	0	0,0	0,0	0	260	1 430,0	7,8	12 480
1b	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	-	6,2	170	0	0,0	0,0	0	27	-	167,4	4 590
2	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2004.02.V6 (D 3.2.9)	16,1	0,9	99	552	8 887,2	496,8	54 648	0	0,0	0,0	0
2	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	16,1	0,45	31	0	0,0	0,0	0	528	8 500,8	237,6	16 368
2	Gespeende biggen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	5,5	0,1	15	0	0,0	0,0	0	260	1 430,0	26,0	3 900

2	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	13,1	0,63	35	0	0,0	0,0	0	105	1 375,5	66,2	3 675
2	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	13,1	0,83	36	0	0,0	0,0	0	4	52,4	3,3	144
3	Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	13,1	0,21	113	0	0,0	0,0	0	150	1 965,0	31,5	16 950
3	Vleesvarkens > 25 kg, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	792	12 751,2	118,8	78 408	0	0,0	0,0	0,0
3	Opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	16,1	0,15	99	0	0,0	0,0	0,0	396	6 375,6	59,4	39 204
4	Guste en dragende zeugen, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	13,1	0,63	35	821	10 755,1	517,2	28 735	821	10 755,1	517,2	28 735
4	Dekberen, 7 maanden en ouder, gecombineerd luchtwassysteem met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	13,1	0,83	36	0	0,0	0,0	0	2	26,2	1,7	72
	Totaal					41 860,3	1 221,0	220 003		42 923,0	1 220,7	193 834

BIJLAGE VI. BEGRIPPEN

Voor zover in een voorschrift verwezen wordt naar een DIN-, DIN-ISO, NEN-, NEN-EN-, NEN-ISO-, NVN-norm, AI-blad, BRL, CPR, PGS of NPR, wordt de uitgave bedoeld die voor de datum waarop de vergunning is verleend het laatst is uitgegeven met tot die datum uitgegeven aanvullingen of correctiebladen. Indien er sprake is van reeds bestaande constructies, toestellen, werktuigen en installaties is -de norm, BRL, CPR, PGS, NPR of het AI-blad van toepassing die bij de aanleg of installatie van die constructies, toestellen, werktuigen en installaties is toegepast, tenzij in het voorschrift anders is bepaald.

Alle onderstaande verklaringen en definities zijn van toepassing op de in de voorschriften gebruikte benamingen en termen, aangevuld met, dan wel in afwijking van de in NEN 5880 (Afval en afvalverwijdering, Algemene termen en definities) en de NEN 5884 (Afval en afvalverwerking, termen en definities voor bouw- en sloopafval) gegeven verklaringen en definities.

BESTELADRESSEN:

Publicaties zijn in ieder geval verkrijgbaar bij de onderstaande instanties:

- AI-bladen bij:
SDU Service, afdeling Verkoop
Postbus 20025
2500 EA DEN HAAG
telefoon (070) 378 98 80
telefax (070) 378 97 83
www.sdu.nl
- PGS-richtlijnen zijn digitaal verkrijgbaar via www.publicatiereeksgevaarlijkstoffennl.nl
- DIN, DIN-ISO, NEN, NEN-EN, NEN-ISO, NVN-normen en NPR-richtlijnen bij:
Nederlands Normalisatie-instituut (NEN), Afdeling verkoop
Postbus 5059
2600 GB DELFT
telefoon (015) 269 03 91
telefax (015) 269 01 90
www.nen.nl
- BRL-richtlijnen bij:
KIWA Certificatie en Keuringen
Postbus 70
2280 AB RIJSWIJK
telefoon (070) 414 44 00
telefax (070) 414 44 20
- InfoMil is het informatiecentrum in Nederland over milieu wet- en regelgeving.
www.infomil.nl

AFVALSTOFFEN:

Het begrip afvalstoffen is gedefinieerd in artikel 1.1 van de Wm: Alle stoffen, preparaten of voorwerpen, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen.

BESTE BESCHIKBARE TECHNIEKEN (BBT):

Voor het bereiken van een hoog niveau van bescherming van het milieu meest doeltreffende technieken om de emissies en andere nadelige gevolgen voor het milieu, die een inrichting kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken, die - kosten en baten in aanmerking genomen - economisch en technisch haalbaar in de bedrijfstak waartoe de inrichting behoort, kunnen worden toegepast, en die voor degene die de inrichting drijft, redelijkerwijs in Nederland of daarbuiten te verkrijgen zijn; daarbij wordt onder technieken mede begrepen het ontwerp van de inrichting, de wijze waarop zij wordt gebouwd en onderhouden, alsmede de wijze van bedrijfsvoering en de wijze waarop de inrichting buiten gebruik wordt gesteld.

BREF:

Referentiedocument waarin over een onderwerp o.a. de beste beschikbare technieken zijn beschreven.

GELUIDBELASTING:

De etmaalwaarde van het equivalente geluidniveau.

GELUIDSNIVEAU IN DB(A):

Het niveau van het ter plaatse optredende geluid, uitgedrukt in dB(A), overeenkomstig de door de Internationale Elektrotechnische Commissie (IEC) ter zake opgestelde regels, zoals neergelegd in de IEC-publicatie no. 651, uitgave 1989.

LANGTIJDGEMIDDELDE BEOORDELINGSNIVEAU (L_{A,r},L_T):

Het A-gewogen gemiddelde van de afwisselende niveaus van het ter plaatse, in de loop van een bepaalde periode optredende geluid en zo nodig gecorrigeerd voor de aanwezigheid van impulsachtig geluid, tonaal geluid of muziekgeluid, vastgesteld en beoordeeld overeenkomstig de 'Handleiding meten en rekenen industrielawaai', uitgave 1999.

MAXIMAAL GELUIDSNIVEAU (L_{A,max}):

Het hoogste A-gewogen geluidsniveau, afgelezen in de meterstand 'fast', verminderd met de meteorcorrectieterm C_m. De meterstand 'fast' komt overeen met een tijdconstante van 125 ms.

REPRESENTATIEVE BEDRIJFSITUATIE:

Toestand waarbij de voor de geluidproductie relevante omstandigheden kenmerkend zijn voor een bedrijfsvoering bij volledige capaciteit in de te beschouwen etmaalperiode.

VLOEISTOFDICHTTE VOORZIENING

Effectgerichte voorziening die waarborgt dat - onder voorwaarde van doelmatig onderhoud en adequate inspectie en/of bewaking - geen vloeistof aan de niet met vloeistof belaste zijde van die voorziening kan komen.

VLOEISTOFKERENDE VOORZIENING

Fysieke barrière die in staat is stoffen tijdelijk te keren.

WONING:

Een gebouw of deel van een gebouw dat voor bewoning gebruik wordt of daartoe is bestemd.

Verklaring van geen bedenkingen van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Op het op 5 november 2019 door ons ontvangen herhaald verzoek om een verklaring van geen bedenkingen in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sint-Michielsgestel voor de aanvraag om een omgevingsvergunning voor het wijzigen/uitbreiden van een veehouderij gelegen aan Nieuw Laar 5A, 5258 TL te Berlicum.

INHOUDSOPGAVE

VERKLARING VAN GEEN BEDENKINGEN	3
1. Onderwerp	3
2. Verklaring van geen bedenkingen	3
PROCEDURELE ASPECTEN	4
1. Verzoek	4
2. Bevoegd gezag	4
3. Ontvankelijkheid	4
4. Instemming	4
5. Overige regelgeving	4
OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN	5
1. Wettelijk kader – Wet natuurbescherming	5
2. Mogelijke effecten van het project	6
3. Beoordeling stikstofdepositie	7
3.1 Beoogde situatie in aanvraag	7
3.2 Uitgangssituatie	9
3.3 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden	9
3.4 Overwegingen effecten stikstofdepositie op beschermde gebieden	10
3.5 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant	10
3.6 Conclusie	11
Bijlage 1: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 1 (kenmerk RPT5ChGpz6R8)	12
Bijlage 2: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 2 (kenmerk RWeE8HyxQ82g)	12

VERKLARING VAN GEEN BEDENKINGEN

1. Onderwerp

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant hebben op 5 november 2019 van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Sint-Michielsgestel een verzoek om een verklaring van geen bedenkingen ontvangen voor een aanvraag om een omgevingsvergunning. De aanvraag om een omgevingsvergunning betreft het wijzigen/uitbreiden van een veehouderij gelegen aan Nieuw Laar 5A, 5258 TL te Berlicum.

2. Verklaring van geen bedenkingen

Gelet op de bepalingen van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet natuurbescherming verklaren wij:

- I. geen bedenkingen te hebben tegen de door Schoenmakers Berlicum BV voorgenomen uitbreiding/wijziging van een veehouderij, aan Nieuw Laar 5A, 5258 TL te Berlicum, in de gemeente Sint-Michielsgestel, gelegen nabij de Natura 2000-gebieden, zoals opgenomen in bijlagen 1 en 2 bij deze verklaring;
- II. dat de beschrijving van het project in de aanvraag om een omgevingsvergunning en de bijlagen 1 en 2 bij deze verklaring, voor zover deze betrekking heeft op de activiteit, stalsystemen, veebezetting en emissiepunten, onderdeel uitmaakt van deze verklaring;
- III. dat de omgevingsvergunning, onderdeel natura 2000-gebieden (inclusief verklaring van geen bedenkingen) d.d. 5 februari 2013 (kenmerk: 20110070) geldt voor het daarin vergunde project totdat de uitbreiding/wijziging van het beoogde project in onderhavige omgevingsvergunning, onderdeel Natura 2000-gebieden (inclusief verklaring van geen bedenkingen), is gerealiseerd;
- IV. dat deze verklaring in de plaats treedt van de eerder afgegeven verklaring van 9 januari 2019 (kenmerk: Z/081662-130569);
- V. dat deze verklaring in de plaats treedt van de eerder afgegeven verklaring van 16 april 2019 (kenmerk: Z/092273-146013).

Bijlage 1: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 1 (kenmerk: RPT5ChGpz6R8)

Bijlage 2: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 2 (kenmerk: RWeE8HyxQ82g)

's-Hertogenbosch, 2 december 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer J.A.J. Lenssen,
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

PROCEDURELE ASPECTEN

1. Verzoek

Op 5 november 2019 hebben wij van burgemeester en wethouders een exemplaar van de aanvraag en de daarbij gevoegde stukken ontvangen met het verzoek om een verklaring van geen bedenkingen (hierna: vvgb) in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo). Op 26 november 2019 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen van burgemeester en wethouders. Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag. Het verzoek om vvgb is geregistreerd onder nummer Z/106859. Het verzoek heeft alleen betrekking op het onderdeel Natura 2000-gebieden. Voor overige onderdelen is geen verzoek ontvangen.

In deze Wabo-procedure is eerder een verklaring afgegeven op 9 januari 2019 en op 16 april 2019. Door het college is op 5 november 2019 verzocht om een nieuwe verklaring in verband met de gewijzigde wet- en regelgeving als gevolg van de uitspraken van de Raad van State op 29 mei 2019. Deze verklaring treedt derhalve in de plaats van de eerder afgegeven verklaring.

2. Bevoegd gezag

Als er in het kader van de Wabo een vvgb nodig is, dient deze bij Gedeputeerde Staten aangevraagd te worden. Alleen met een vvgb kan de omgevingsvergunning door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente verleend worden. Dit is vastgelegd in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wabo, juncto artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht, artikel 2.27 van de Wabo en artikel 6.10a van het Besluit omgevingsrecht.

Omdat het project plaats vindt in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) bevoegd om op het verzoek om een vvgb in het kader van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb te beslissen. Bij ons besluit betrekken wij tevens de gevolgen voor Natura 2000-gebieden buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland.

3. Ontvankelijkheid

Ten aanzien van de aspecten van het verzoek (onderdeel Natura 2000-gebieden) om een vvgb, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat het onderdeel Natura 2000-gebieden voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een vvgb is vereist.

4. Instemming

Op grond van artikel 1.3, derde lid, van de Wnb hebben wij het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland gevraagd om in te stemmen met de afgifte van de onderhavige vvgb. Binnen de gestelde termijn hebben wij geen reactie ontvangen.

5. Overige regelgeving

Bij de beoordeling van onderhavig verzoek voor het onderdeel Natura 2000-gebieden zijn andere aspecten dan gerelateerd aan dit onderdeel niet betrokken. Een toestemming voor andere onderdelen uit de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht dan wel op basis van andere wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of gezondheid.

OVERWEGINGEN EN TOETSINGEN

1. Wettelijk kader – Wet natuurbescherming

Ingevolge artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor) is het realiseren van een project of het verrichten van een andere handeling als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) aangewezen als categorie activiteiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo).

Artikel 2.7 van de Wnb heeft betrekking op de vergunningplicht in verband met Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijn- en vogelrichtlijngebieden). Op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb is het verboden zonder vergunning van Gedeputeerde Staten projecten of andere handelingen uit te voeren die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstrend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State¹ blijkt dat een wijziging of uitbreiding van een veehouderij die stikstofdepositie tot gevolg heeft op voor stikstof gevoelige habitats en soorten binnen een Natura 2000-gebied vergunningplichtig is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb. Behoudens ongewijzigde voorzetting op basis van een verleende omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht dan wel een verleende Wet natuurbeschermingsvergunning, is bij het oprichten, uitbreiden of wijzigen van het project of andere handelingen van voornoemde situaties een toets in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk.

De vergunning kan slechts worden verleend op de gronden zoals opgenomen in artikel 5.21, eerste lid, van het Bor. Tevens wordt op basis van artikel 1.10 van de Wnb de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant betrokken bij de beoordeling van onderhavige aanvraag.

Referentiesituatie

De vergunningplicht op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb geldt bij een toename maar ook bij gelijkblijven of afname van depositie ten opzichte van de reeds bij of krachtens de Wet milieubeheer of Hinderwet vergunde of gemelde situatie op de voor het betreffende Natura 2000-gebied geldende referentiedatum of een verleende vigerende en onherroepelijke natuurvergunning. Onder referentiedatum wordt verstaan:

- voor gebieden ter uitvoering van de Habitatrichtlijn:
  - 7 december 2004; of
  - de datum waarop het desbetreffende gebied door de Europese Commissie tot een gebied van communautair belang is verklaard, voor zover die verklaring heeft plaatsgevonden na 7 december 2004;
- voor gebieden ter uitvoering van de Vogelrichtlijn:
  - 10 juni 1994; of
  - de datum waarop het desbetreffende gebied is aangewezen, voor zover die aanwijzing heeft plaatsgevonden na 10 juni 1994.

Overigens gelden deze referentiedata ook voor de buitenlandse Natura 2000-gebieden.

---

¹ O.a. uitspraak van 31 maart 2010, zaaknummer 200903784/1/R2 en uitspraak van 7 september 2011, zaaknummer 201003301/1/R2.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State² blijkt tevens dat bij de beoordeling van de aanvraag moet worden uitgegaan van de vergunde situatie met de laagste emissie in de periode vanaf de referentiedatum³.

Uit de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State volgt tevens dat indien sprake is van een afname of gelijkblijven van depositie, ten opzichte van de referentiedatum, significante gevolgen voor het Natura 2000-gebied uitgesloten kunnen worden en dat er daarom geen verplichting bestaat om een passende beoordeling te maken⁴.

Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant

Op 10 oktober 2019 is de zevende wijzigingsregeling Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant (verder: beleidsregel) gepubliceerd en op 11 oktober 2019 in werking getreden. In deze gewijzigde beleidsregel zijn onder andere regels opgenomen voor intern en extern salderen.

Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten (hierna: PS) hebben op 5 november 2019 de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. In deze Verordening zijn op basis van artikel 2.4, derde lid, van de Wnb regels vastgesteld ten aanzien van de realisatie van nieuwe stallen. Wanneer niet aan de Verordening wordt voldaan kan de vergunning niet worden verleend.

2. Mogelijke effecten van het project

Er zijn mogelijke negatieve effecten te verwachten van stikstofdepositie als gevolg van de uitstoot van stikstof. In voedselarme ecosystemen, zoals aanwezig in de nabij gelegen natuurgebieden, leidt een overmaat⁵ aan stikstofdepositie tot een ongewenste toename aan voedingsstoffen en verzuring. Overige effecten worden, gelet op de gegevens in de aanvraag, de aard van de voorgenomen activiteit en de afstand tot de relevante beschermde gebieden, uitgesloten.

---

² O.a. uitspraak van 13 november 2013, 201211640/1/R2.

³ Hierbij gelden later verleende vergunningen krachtens de Wabo, de Wet milieubeheer of Hinderwet of ingediende meldingen op basis van het Besluit melkrunderveehouderij milieubeheer, het Besluit landbouw milieubeheer of het Activiteitenbesluit, voor zover hierin een lagere ammoniakemissie is vergund of gemeld, als uitgangssituatie.

⁴ Zie genoemde uitspraken bij voetnoot 1.

⁵ Alterra-rapport nr. 2397 (Wageningen, 2012) geeft een overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op de habitattypen en habitats van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

3. Beoordeling stikstofdepositie

3.1 Beoogde situatie in aanvraag

Er wordt vergunning gevraagd voor twee situaties (of/of-vergunning). De twee beoogde situaties, waarop de aanvraag toe ziet, zijn weergegeven in onderstaande tabellen. Tevens zijn de vervoersbewegingen die gerelateerd zijn aan het beoogde project weergegeven in tabel 3. De aangevraagde situatie zoals weergegeven in tabel 2, betreft de situatie met de hoogste toename in stikstofdepositie. In deze vergunning wordt voor de verdere beoordeling uitgegaan van deze situatie.

Tabel 1. Aangevraagde situatie 1

Diercategorie, huisvestingssysteem, (Rav-code ⁶)	stal (nr)	aantal dieren	NH ₃ -emissie factor (kg/d/jr)	NH ₃ -emissie (kg/jr)
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V4 (D 3.2.14)	1 en 3	684	0,15	102,60
Biggenopfok (gespeende biggen), chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V4 (D 1.1.14)	1 en 3	260	0,03	7,80
Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (individuele en groepshuisvesting), BWL 2008.09.V4 (D 1.3.11)	1 en 3	150	0,21	31,50
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V4 (D 3.2.14)	1 en 3	396	0,15	59,40
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V2 (D 3.2.15.1)	2 en 4	528	0,45	237,60
Biggenopfok (gespeende biggen), luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V2 (D 1.1.15.1)	2 en 4	260	0,10	26,00
Guste en dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser BWL 2006.14.V2 (D 1.3.12.1)	2 en 4	821	0,63	517,23
Dekberen, 7 maanden en ouder, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V2 (D 2.4.1)	2 en 4	2	0,83	1,66
Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	rundveestal	38	6,2	235,6
Totaal				1.219,39

⁶ Stalsysteem weergegeven door code zoals opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2018, nr. 67475 (5 december 2018), in werking getreden op 1 januari 2019.

Tabel 2. Aangevraagde situatie 2

Diercategorie, huisvestingssysteem, (Rav-code ⁷)	stal (nr)	aantal dieren	NH ₃ -emissie factor (kg/d/jr)	NH ₃ -emissie (kg/jr)
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	1 en 3	684	0,15	102,60
Biggenopfok (gespeende biggen), chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V6 (D 1.1.14)	1 en 3	260	0,03	7,80
Guste en dragende zeugen, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie (individuele en groepshuisvesting), BWL 2008.09.V6 (D 1.3.11)	1 en 3	150	0,21	31,50
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie, BWL 2008.09.V6 (D 3.2.14)	1 en 3	396	0,15	59,40
Vleesvarkens, opfokberen van circa 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van circa 25 kg tot eerste dekking, gedeeltelijk roostervloer, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 3.2.15.1)	2 en 4	528	0,45	237,60
Biggenopfok (gespeende biggen), luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 1.1.15.1)	2 en 4	260	0,10	26,00
Dekberen, 7 maanden en ouder, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2 en 4	4	0,83	3,32
Guste en dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	2 en 4	50	0,63	31,50
Guste en dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	2 en 4	55	0,63	34,65
Guste en dragende zeugen, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser BWL 2006.14.V7 (D 1.3.12.1)	2 en 4	821	0,63	517,23
Dekberen, 7 maanden en ouder, luchtwassystemen anders dan biologisch of chemisch, gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie met chemische wasser (lamellenfilter) en waterwasser, BWL 2006.14.V7 (D 2.4.1)	2 en 4	2	0,83	1,66
Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen (A 7.100)	rundveestal	27	6,2	167,4
Totaal				1.220,66

⁷ Stalsysteem weergegeven door code zoals opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij, Staatscourant 2018, nr. 67475 (19 juli 2018), in werking getreden op 1 januari 2019.

Tabel 3. Aangevraagde situatie (1 en 2) verkeersbewegingen

Verkeersbewegingen	Soort	Aantal/	NH ₃ -emissie (kg/jr)	NO _x emissie (kg/jr)
Vrachtwagens	vervoersbewegingen	70/etmaal	4,68	271,61
Tractorbewegingen	Brandstofverbruik	2000 l/jr		2,33
Personen auto's	Vervoersbewegingen	6/etmaal	0,15	2,07
Totaal			4,83	276,01

3.2 Uitgangssituatie

Voor de uitgangssituatie wordt uitgegaan van de omgevingsvergunning, onderdeel Natura 2000-gebieden (inclusief vvgb), d.d. 5 februari 2013 (kenmerk: 20110070).

Tabel 4. Uitgangssituatie

Beschermd natuurgebied	Datum uitgangssituatie	kg NH ₃ per jaar totaal
'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en 'Rijntakken'	5 februari 2013	1.221,03

3.3 Effecten stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden

Uit de tabellen 2, 3 en 4 blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een toename van stikstofemissie ten opzichte van de uitgangssituatie.

Om een goed beeld te krijgen van de stikstofdepositie op de beschermde gebieden, is de depositie berekend op verschillende punten. De berekeningen zijn uitgevoerd met het rekenmodel AERIUS. Uit de berekeningen van het projecteffect blijkt dat er op de Natura 2000-gebieden 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en 'Rijntakken' sprake is van een stikstofdepositie.

Er zijn berekeningen uitgevoerd van de stikstofdepositie in de aangevraagde situatie en de stikstofdepositie in de uitgangssituatie. Uit de berekeningen blijkt dat er in de aangevraagde situatie sprake is van een gelijk blijven van stikstofdepositie ten opzichte van de uitgangssituatie. Dit is inzichtelijk gemaakt in de aanvraag.

In onderstaande tabel zijn de maximale verschillen in depositiewaarden weergegeven voor het meest nabijgelegen en hoogst belaste beschermde natuurgebied.

Tabel 5. Stikstofdepositieberekeningen (mol N/ha/jr)

Beschermde natuurgebied	Stikstofdepositie van uitgangssituatie	Aangevraagde situatie	Hoogste projectverschil	Hoogste waarde uit AERIUS-berekening
'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek'	0,02	0,02	0,00	0,18

3.4 Overwegingen effecten stikstofdepositie op beschermde gebieden

Ten opzichte van de uitgangssituatie is er geen sprake van een toename van stikstofemissie en stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en 'Rijntakken'.

We hebben vastgesteld dat aan de Beleidsregel wordt voldaan. De beoogde ontwikkeling moet, in overeenstemming met de beleidsregel, binnen drie jaar nadat dit besluit onherroepelijk is geworden, zijn gerealiseerd. Mocht dit niet het geval zijn dan kunnen wij verzoeken de vergunning in te trekken overeenkomstig de beleidsregel.

De omgevingsvergunning, onderdeel natura 2000-gebieden (inclusief vvgb), d.d. 5 februari 2013 (kenmerk: 20110070) geldt voor het daarin vergunde project totdat de uitbreiding/wijziging van het beoogde project in onderhavige vergunning, onderdeel Natura 2000-gebieden (vvgb), is gerealiseerd.

Uit de aanvraag blijkt dat er, naast de effecten van stikstof, geen andere negatieve effecten te verwachten zijn die de natuurlijke kenmerken van de diverse beschermde gebieden kunnen aantasten.

3.5 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

De verordening is van toepassing naast een eventuele vergunning voor het onderdeel Natura 2000-gebieden. Wanneer sprake is van nieuwe stallen zijn de bepalingen rechtstreeks van toepassing en moet voldaan worden aan de Verordening. Ook zijn hierin bepalingen opgenomen voor bestaande stallen en wanneer deze moeten voldoen aan de Verordening.

Nieuwe stallen

Als sprake is van een nieuwe stal of stallen die vallen onder de definitie zoals bedoeld in artikel 1.1, lid 2, van de Verordening, moet deze voldoen aan de technische eisen zoals die zijn opgenomen in bijlage 2 van deze verordening. In artikel 1.1, lid 2, van de Verordening is aangegeven dat onder meer sprake is van een nieuwe stal indien het een opgericht of gerenoveerd dierenverblijf betreft waarvoor op of na 25 mei 2010 een omgevingsvergunning onderdeel bouwen vereist is en door de oprichting of renovatie een wijziging plaatsvindt van het huisvestingssysteem uit de dan geldende bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij (hierna: Rav) of waarbij sprake is van het aanleggen, aankoppelen of installeren van een of meer van de in artikel 2.70 bij de Verordening opgenomen lijst met systemen voor zover het aankoppelen of installeren van deze systemen betrekking heeft op de emissiereductie van stikstof. De in de aanvraag aangegeven nieuwe stallen zijn beoordeeld of deze voldoen aan de Verordening.

De nieuwe stallen 1, 2 en 3 voldoen aan bijlage 2 van de Verordening die geldig was op het moment van indienen van onderhavige aanvraag. Hierbij is tevens artikel 2.70 van de Verordening betrokken die geldig was op het moment van indienen van onderhavige aanvraag.

Voor de nieuwe stal 4 is op 5 februari 2013 een omgevingsvergunning, onderdeel natura 2000-gebieden (inclusief vvgb), verleend. Deze stal voldoet aan de technische eisen zoals die zijn opgenomen in de Verordening die geldig was op het moment van indienen van de desbetreffende aanvraag. Er is daarom geen reden om de vergunning niet te verlenen.

Bestaande stallen

In de verordening zijn maximale emissie-eisen opgenomen voor bestaande stallen. Deze stallen dienen vanaf 2020 te worden aangepast. Naast deze aanpassingen kan tevens wederom een vergunning op grond van de Wnb noodzakelijk zijn.

3.6 Conclusie

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen wij dat de aangevraagde activiteit, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, niet kan leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de Natura 2000-gebieden 'Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek', 'Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen', 'Kampina & Oisterwijkse Vennen' en 'Rijntakken', en geen significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor deze gebieden zijn aangewezen.

Wij hebben op grond van artikel 1.10 van de Wnb en artikel 6.10a van het Besluit omgevingsrecht geen bedenkingen tegen de gevraagde activiteiten.

Bijlage 1: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 1 (kenmerk RPT5ChGpz6R8)

Bijlage 2: AERIUS Calculator: verschilberekening situatie 2 (kenmerk RWeE8HyxQ82g)

Bijlage 5: Leaflet BWL2009.12.v5

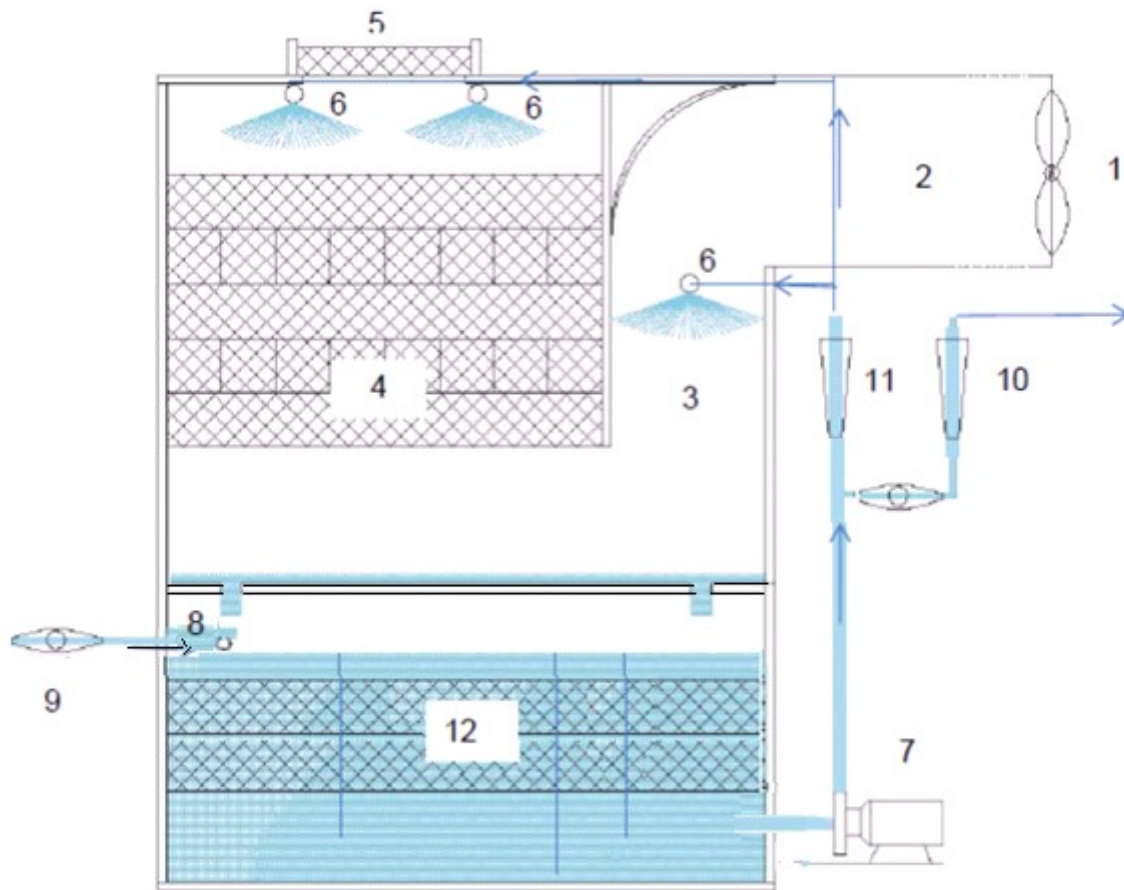
Nummer systeem	BWL 2009.12.V5	
Naam systeem	Gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie met watergordijn en biologische wasser	
Diercategorie	Vleeskalveren tot circa 8 maanden (A 4.5.4), geiten ouder dan 1 jaar (C 1.1.4.4), opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar (C 2.1.1.4), opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen (C 3.1.1.4), Kraamzeugen (D 1.2.17.4), gespeende biggen (D 1.1.15.4), guste en dragende zeugen (D 1.3.12.4), dekberen (D 2.4.4), vleesvarkens (inclusief opfokberen en opfokzeugen) (D 3.2.15.4)	
Systeembeschrijving van	September 2022	
Vervangt	BWL 2009.12.V4 van juli 2018	
Werkingsprincipe	<p>De ammoniakemissie (inclusief geur- en stofemissie) wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een gecombineerd luchtwassysteem. Dit is een installatie die is opgebouwd uit meerdere wassystemen. Bij het beschreven systeem bestaat de installatie uit een watergordijn (type gelijkstroom) met daarachter een biologische wasser. Het watergordijn is in de voorruimte aanwezig waarin de lucht optimaal wordt verdeeld over het gehele aanstroomoppervlak van de wassectie. De biologische wasser is opgebouwd uit een filterelement van het type tegenstroom. Het betreft een kolom met vulmateriaal, waarover continu wasvloeistof wordt gesproeid. De gezuiverde lucht verlaat vervolgens via een druppelvanger de installatie.</p> <p>Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak opgevangen in de wasvloeistof. Bacteriën die zich op het vulmateriaal en in de wasvloeistof bevinden zetten de ammoniak om in nitriet en/of nitraat, waarna deze stoffen met het spuiwater worden afgevoerd. De verwijdering van stof en geurcomponenten gebeurt in het watergordijn en de biologische wasser.</p> <p>De wasvloeistof uit het watergordijn en de biologische wasser wordt opgevangen in de wateropvangbak waarin zich filtermateriaal bevindt. Vanuit deze opvangbak wordt het water gerecirculeerd en teruggevoerd naar de sproeiërs. Continu dan wel periodiek wordt een hoeveelheid water vanuit deze opvangbak gespuid en afgevoerd uit het systeem.</p>	
DE TECHNISCHE UITVOERING VAN HET SYSTEEM		
	Onderdeel	Uitvoeringseis
1a	Ventilatie	aanvoer ventilatielucht naar luchtwassysteem, zie hiervoor de voorwaarden die zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer
1b		capaciteit maximale ventilatie in overeenstemming met de richtlijnen / adviezen voor maximale ventilatie ¹
2a	Dimensionering luchtwassysteem	gecombineerd luchtwassysteem opgebouwd uit een watergordijn van het type gelijkstroom en een biologische wasser van het type tegenstroom
2b		watergordijn voor de biologische wasser, de lengte van het watergordijn is gelijk aan de lengte van het filterpakket in de biologische wasser

¹ Wanneer voor de betreffende diercategorie richtlijnen / adviezen door een klimaatplatform zijn vastgesteld, dan wordt geadviseerd deze richtlijnen / adviezen in acht te nemen. Zie ook de randvoorwaarden die in het technisch informatiedocument 'Luchtwassystemen voor de veehouderij' zijn beschreven.

2c		biologische wasser opgebouwd uit een kolom kunststof filtermateriaal (structuurpakking), met een contactoppervlak van 240 m ² / m ³ filtermateriaal, met een hoogte van 1,5 meter
2d		via een druppelvanger verlaat de gereinigde lucht het systeem
2e		capaciteit maximaal 4.080 m ³ lucht per uur per m ² aanstroomoppervlak van het filterpakket in de biologische wasser
2f		in de wateropvangbak bevindt zich een filterpakket met een hoogte van 0,3 meter dat is opgebouwd uit een kolom kunststof filtermateriaal met een contactoppervlak van 240 m ² / m ³ filtermateriaal. Het filtermateriaal is over het volledige oppervlakte van de wateropvangbak aanwezig en ligt volledig ondergedompeld in het water
2g		aan te tonen met gegevens die op basis van het Activiteitenbesluit milieubeheer bij de melding dienen te worden gevoegd dan wel in de inrichting aanwezig dienen te zijn ²
3	Registratie	het luchtwassysteem dient te zijn voorzien van een meet- en registratiesysteem zoals is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer
4	Spuiregeling	het spuien van het waswater uit de gecombineerde wasser moet worden aangestuurd door een automatische regeling op basis van geleidbaarheid
HET GEBRUIK VAN HET SYSTEEM		
	Onderdeel	Gebruikseis
a1	Instelling parameters en controle	de zuurgraad van het waswater in de biologische luchtwasser is minimaal gelijk aan pH = 6,5 en mag niet meer zijn dan pH = 7,5
a2		de geleidbaarheid van het waswater in de gecombineerde luchtwasser is maximaal 20 mS/cm
b1	Reiniging	reiniging filterpakket in de biologische wasser minimaal éénmaal per jaar
b2		reiniging druppelvanger minimaal éénmaal per drie maanden
b3		reiniging van de wateropvangbak (afvoer van gesuspendeerd materiaal) minimaal éénmaal per zes maanden
c	Onderhoud	met betrekking tot het onderhoud van het luchtwassysteem dienen in overeenstemming met het Activiteitenbesluit milieubeheer gedragsvoorschriften te worden opgesteld
d	Registratiesysteem	het meet- en registratiesysteem dient te worden gebruikt, gecontroleerd en onderhouden zoals is opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer
Werkingsresultaat		
		ammoniakverwijderingsrendement: 85 procent geurverwijderingsrendement: 45 procent verwijderingsrendement fijn stof (PM10): 80 procent
Emissiefactor		
		Vleeskalveren tot 8 maanden: - 0,53 kg NH3 per dierplaats per jaar Geiten ouder dan 1 jaar: - 0,37 kg NH3 per dierplaats per jaar Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar:

² In de inrichting dient een opleveringsverklaring aanwezig te zijn. In deze verklaring zijn de belangrijkste gegevens (zoals controleparameters) en dimensioneringsgrondslagen van de geïnstalleerde luchtwasser opgenomen. Met behulp van deze verklaring wordt aangetoond dat het luchtwassysteem volgens de systeembeschrijving is uitgevoerd en gedimensioneerd.

	<ul style="list-style-type: none"> - 0,15 kg NH₃ per dierplaats per jaar Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen: - 0,04 kg NH₃ per dierplaats per jaar Gespeende biggen: - 0,10 kg NH₃ per dierplaats per jaar Kraamzeugen: - 1,3 kg NH₃ per dierplaats per jaar Guste en dragende zeugen: - 0,63 kg NH₃ per dierplaats per jaar, Dekberen: - 0,83 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Vleesvarkens (inclusief opfokberen en opfokzeugen): - 0,45 kg NH₃ per dierplaats per jaar
Verwijzing meetrapport	<p>Ortlinghaus, O., 2008. Bericht über die Durchführung von Emissionsmessungen an einem Biowäscher mit Vorentstaubung in der Tierhaltung, 31-12-2008, Berichtsnummer: Uniqfill Bio-Combi-Wäscher, Fachhochschule Münster</p>

Legenda:

- 1 ventilator
- 2 drukkamer
- 3 watergordijn
- 4 filterpakket biologische wasser
- 5 druppelvanger
- 6 sproeiers
- 7 circulatiepomp
- 8 vlotterschakelaar
- 9 debietmeter vers water
- 10 debietmeter spuiwater
- 11 debietmeter circulatiewater
- 12 filterpakket wateropvangbak

NAAM: Gecombineerd luchtwassysteem 85% ammoniakemissiereductie met watergordijn en biologische wasser, voor vleeskalveren tot circa 8 maanden, geiten ouder dan 1 jaar, opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar, opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen, kraamzeugen, gespeende biggen, guste en dragende zeugen, dekberen en vleesvarkens (inclusief opfokberen en opfokzeugen)	NUMMER: BWL 2009.12.V5
	Systeembeschrijving september 2022

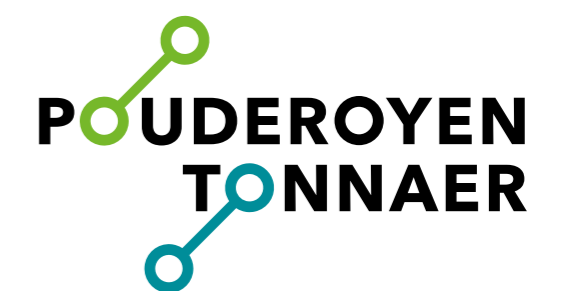
**BIJLAGE 3: INRICHTINGSPLANNEN LAAR-NIEUW LAAR, 28 SEPTEMBER 2023,
POUDEROYEN TONNAER**

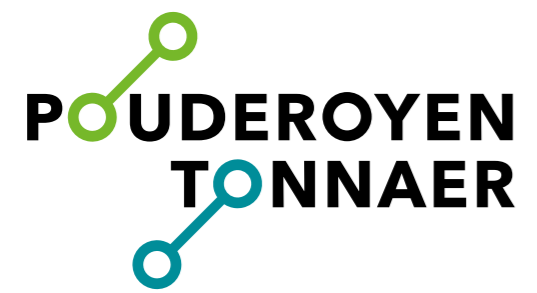

Inrichtingsplannen Laar - Nieuw Laar

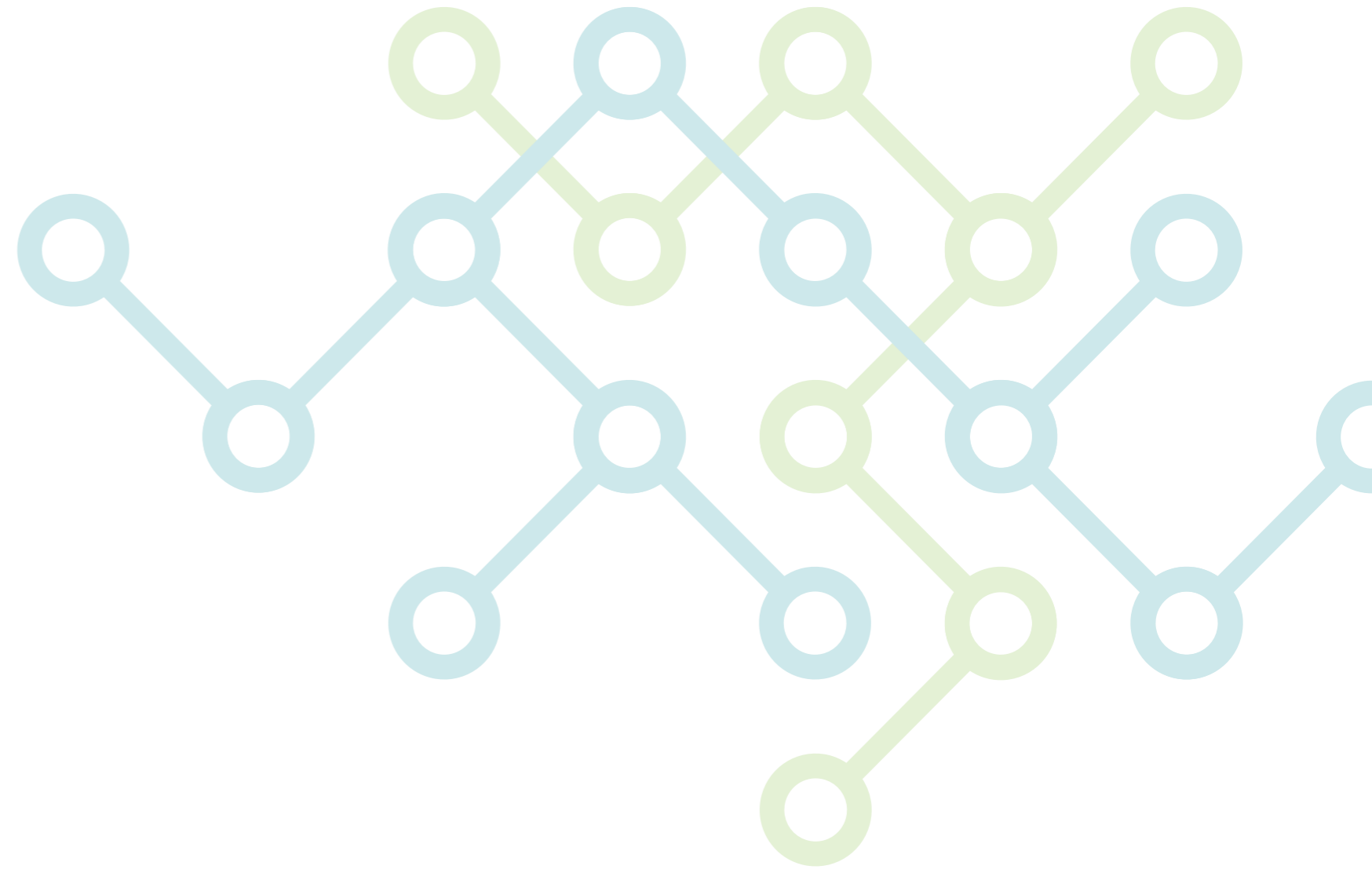
P221913 | 28 september 2023

POUDEROYEN
TONNAER

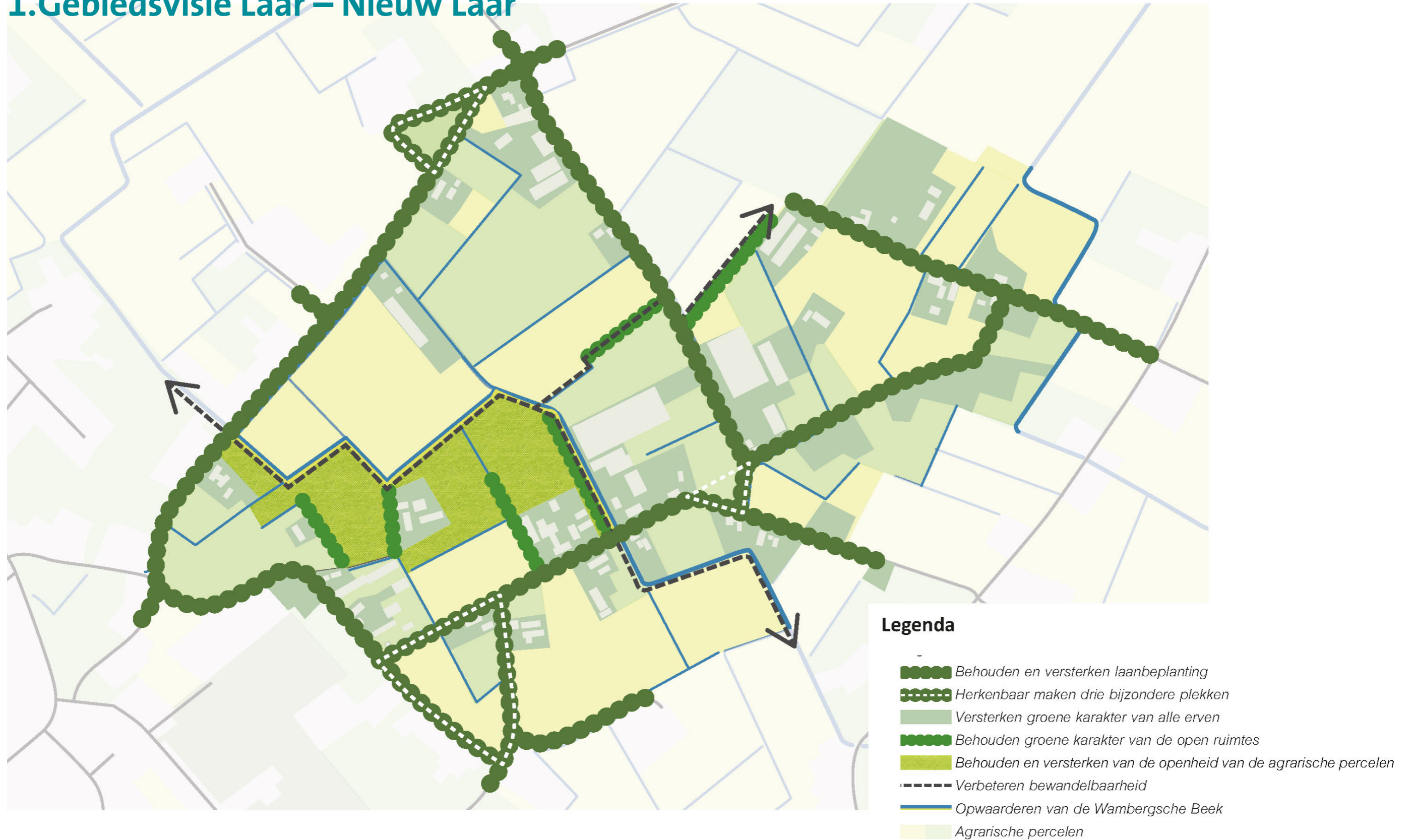
Inrichtingsplannen Laar - Nieuw Laar

Inhoudsopgave

1.	Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar	6
2.	Inrichtingsplannen	8
2.1	Schellekesveld ong.	9
2.2	Nieuweweg ong.	11
2.3	Laar 27	13
2.4	Laar ong. (1)	15
2.5	Laar ong. (2)	17
2.6	Laar ong. (3)	19
2.7	Oud Laar 17	21
2.8	Schellekesveld 7	23

1. Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar

Figuur 1. Landschapsplan uit de gebiedsvisie Laar- Nieuw Laar

Gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar (12 januari 2018)

Rho (adviseurs voor leefruimte) heeft samen met de gemeente in 2018 een gebiedsvisie opgesteld. Het visiedocument schetst een nieuw perspectief voor de gebiedsontwikkeling, met een focus op een aantal speerpunten, waaronder landschappelijke elementen:

- Nieuwe functies moeten worden voorzien van een goede landschappelijke inpassing;
- De kwaliteit van het huidige landschap dient te worden verbeterd.

Uitgangspunten Gebiedsvisie

De Gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar van Rho (adviseurs voor leefomgeving) en de afzonderlijk opgestelde landschapsvisie van Verhoeven de Ruiters vullen elkaar aan. De gebiedsvisie richt zich op het behoud en de versterking van de landelijke en groene omgeving van het gebied, met het doel om bestaande kwaliteiten te behouden, nieuwe kansen te benutten en de identiteit van het gebied te waarborgen.

Een essentieel uitgangspunt is om de erfbeplanting te versterken, wat bijdraagt aan het groene karakter van het gebied. Er wordt gestreefd naar een goed onderhouden omgeving, wat wordt gezien als een belangrijke kwaliteit van het gebied. De toevoeging van wandelpaden is een kans om het landschap toegankelijker te maken en de recreatieve waarde te vergroten.

De opgestelde landschapsplannen streven ernaar om waar mogelijk de laanbeplanting te versterken. De verfraaiing van het landschap door middel van een goede landschappelijke inpassing rondom de nieuwe ontwikkelingen draagt bij aan het groene karakter en verbetert de uitstraling van het gebied.

Samenvattend beoogt de gebiedsvisie Laar-Nieuw Laar het behoud en de versterking van het landelijke en groene karakter van het gebied, het behouden van een verzorgde en onderhouden omgeving, het benutten van kansen zoals het aanbrengen van wandelpaden, het verfraaien van het landschap met aanvullende erf- en/of laanbeplanting en het behouden van de open landschappelijke structuren behorende bij het agrarische karakter van het gebied.

Spelregels

De visie bevat een aantal spelregels om de landschappelijke inrichting van het gebied Laar-Nieuw Laar te sturen. Deze regels richten zich op het behoud en versterken van de groene en landelijke karakteristieken, zoals laanbeplanting, open ruimtes en agrarische percelen. Daarnaast legt de visie de focus op het verbeteren van de bewandelbaarheid, het opwaarderen van de Wambergse beek en het benadrukken van drie bijzondere plekken.

Een belangrijk aspect van de gebiedsvisie is het behouden van het open agrarisch landschap, zodat het landelijke karakter behouden blijft. De transitie naar andere functies, zoals wonen, is toegestaan zolang wordt voldaan aan bovenstaande eis en de erven goed worden ingepast en overtollige bebouwing wordt gesloopt. Het primaire agrarisch gebied dient behouden te blijven om de landbouwactiviteiten te ondersteunen en om de karakteristieke identiteit van Laar-Nieuw Laar te waarborgen.

Onze inrichtingsvoorstellen zijn in lijn met deze spelregels en streven naar een harmonieuze ontwikkeling van het gebied. Hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de soorten beplanting, met voorkeur voor gebiedsspecifieke soorten, die bijdragen aan de biodiversiteit in het gebied. Dat zijn soorten die hier van nature voorkomen (inheems) zoals eik, zwarte populier, zomerrinde, kornoelje, meidoorn of

wilde liguster, plus soorten die van oudsher door de mens meegenomen zijn vanuit andere streken zoals paardenkastanje, acacia, sering en boeren hortensia. Een aantal soorten moet terughoudend worden toegepast. Iep, es en paardenkastanje bijvoorbeeld, hebben last van ziekte met het gevaar dat nieuwe aanplant snel afsterft. Anderen soorten zoals vlier vogelkers en wilgensoorten zijn agressieve groeiers die snel andere soorten verdringen. Door struik- en boomsoorten te kiezen die nectar, bessen, noten of -op termijn- holten voor vogels en zoogdieren leveren, wordt met de erfbeplanting een bijdrage geleverd aan de biodiversiteit in het gebied.

Vertaling van visie naar Landschapsplannen

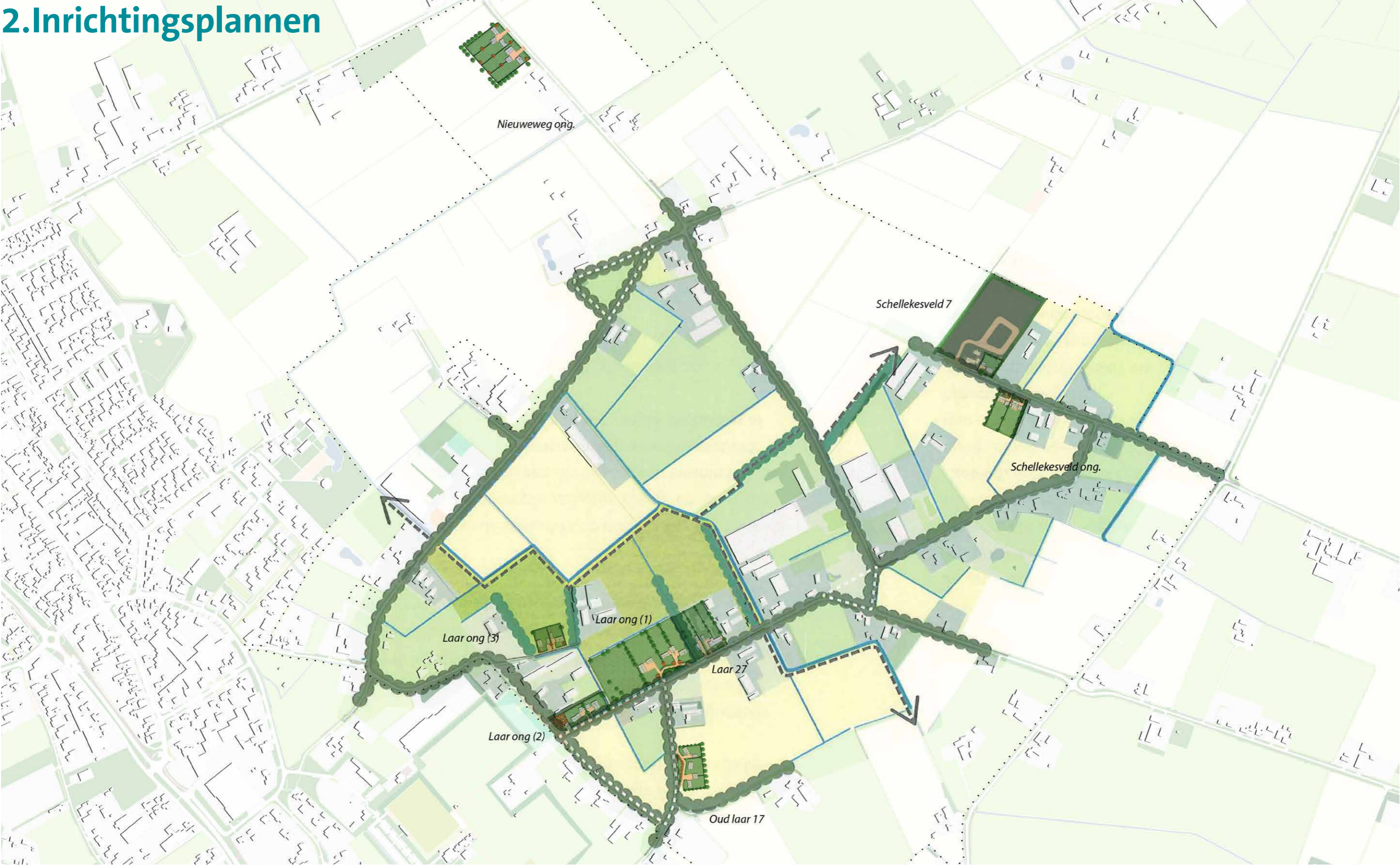
De visie is locatie specifiek toegepast, zo blijft bijvoorbeeld bij Nieuweweg ong. de laanbeplanting behouden als onderdeel van de grotere groenstructuur. Op Schellekesveld ong. zorgen we voor clustering van nieuwe en bestaande bebouwing waarmee versnippering van de open ruimte wordt voorkomen en doorzichten naar het achterliggende agrarische landschap behouden blijven. Ook bij Laar ong. (3) wordt het groene karakter van de open ruimte behouden door doorzichten naar het achterliggende agrarisch landschap te behouden en met lijnvormige groenstructuren te accentueren. In de plangebieden Laar ong. (1) en Laar 27 worden percelen deels opengehouden met doorzichten, hier wordt ook voorgesteld om ruimte te houden zodat in de toekomst een wandelpad richting de Wambergse beek kan worden aangelegd.

Oud Laar 27 en Laar ong. (2) liggen langs een van de drie bijzondere plekken, en om de focus op deze plek te leggen, kiezen we voor een sobere inrichting van de voorkant van deze gebieden. Belangrijk te benoemen is dat al onze inrichtingsvoorstellen geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de Wambergse beek. Op deze manier streven we ernaar om de gebiedsvisie inhoudelijk te ondersteunen en aan de gestelde spelregels te voldoen.

2. Inrichtingsplannen

Figuur 2. 20230309 Onderlegger overzicht-01.jpg

2.1 Schellekesveld ong.
Inrichtingstekening

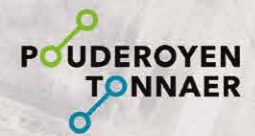

Bepantingsplan

Vak	Omvang	Menging	Botanische naam	Ned. Naam	Plant afstand	Aantal	Levermaat
Bomen							
Keuze uit	18 in totaal		Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	14 tot 16	
			Fagus sylvatica	Beuk	Zie tekening	14 tot 16	
			Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening	14 tot 16	
			Quercus petraea	Wintereik	Zie tekening	14 tot 16	
			Fraxinus excelsior	Gewone es	Zie tekening	14 tot 16	
			Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Zie tekening	14 tot 16	
Sierbomen							
Keuze uit	9 in totaal		Malus floribunda	Sierappelboom	Zie tekening	10 tot 12	
			Liquidamber styraciflua	Amberboom	Zie tekening	10 tot 12	
			Pyrus calleryana	Sierpeer	Zie tekening	10 tot 12	
			Prunus avium	Wilde kers	Zie tekening	10 tot 12	
Gemengde hagen							
1	55 m ¹	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m ¹	44 80/100	
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m ¹	44 80/100	
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m ¹	44 80/100	
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m ¹	44 80/100	
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per 1,00 m ¹	44 80/100	
2	29 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m ¹	29 80/100	
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m ¹	29 80/100	
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m ¹	29 80/100	
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m ¹	29 80/100	
3	31 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m ¹	31 80/100	
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m ¹	31 80/100	
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m ¹	31 80/100	
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m ¹	31 80/100	
4	36 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m ¹	36 80/100	
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m ¹	36 80/100	
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m ¹	36 80/100	
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m ¹	36 80/100	
5	37 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m ¹	37 80/100	
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m ¹	37 80/100	
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m ¹	37 80/100	
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m ¹	37 80/100	
Gemengde struweelaanplant							
A 130 m²							
Keuze uit	87 in totaal		Ligustrum vulgare	Wilde liguster	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Corylus avellana	Hazelaar	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Rosa canina	Hondsroos	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Viburnum opulus	Gelderse roos	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Prunus avium	Wilde kers	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie	1 per 1,50 m ²	60/80	
B 318 m²							
Keuze uit	212 in totaal		Ligustrum vulgare	Wilde liguster	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Corylus avellana	Hazelaar	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Rosa canina	Hondsroos	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Viburnum opulus	Gelderse roos	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Prunus avium	Wilde kers	1 per 1,50 m ²	60/80	
			Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie	1 per 1,50 m ²	60/80	

2.2 Nieuweweg ong.
Inrichtingstekening

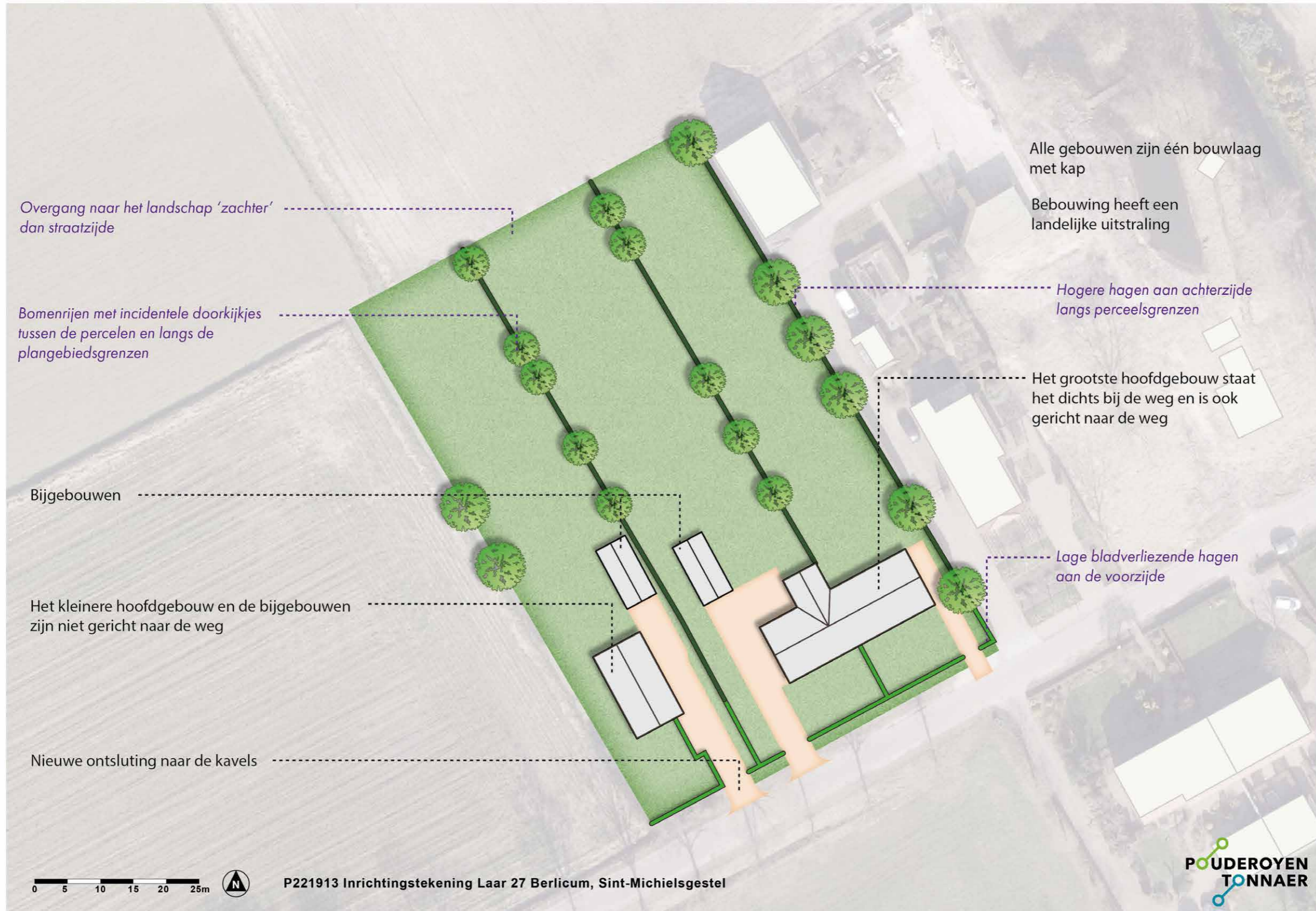
Bepantingsplan

Vak	Omvang	Menging	Botanische naam	Ned. Naam	Plant afstand	Aantal	Levermaat
Laanbomen	Keuze uit		Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	14 in totaal	14 tot 16
			Fagus sylvatica	Beuk	Zie tekening		14 tot 16
			Quercus petraea	Wintereik	Zie tekening		14 tot 16
			Fraxinus excelsior	Gewone es	Zie tekening		14 tot 16
			Tilia platyphylus	Zomerlinde	Zie tekening		14 tot 16
			Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening		14 tot 16
Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Zie tekening	14 tot 16				
Sierbomen	Keuze uit		Malus floribunda	Sierappelboom	Zie tekening	8 in totaal	10 tot 12
			Liquidamber styraciflua	Amberboom	Zie tekening		10 tot 12
			Pyrus calleryana	Sierpeer	Zie tekening		10 tot 12
			Prunus avium	Wilde kers	Zie tekening		10 tot 12
Gemengde hagen							
1	199 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	159	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	159	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	159	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	159	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per 1,00 m1	159	80/100
2	39 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	31	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	31	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	31	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	31	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per 1,00 m1	31	80/100
3	54 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	43	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	43	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	43	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	43	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per 1,00 m1	43	80/100
4	38 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	30	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	30	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	30	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	30	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per 1,00 m1	30	80/100
5	32 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	32	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	32	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	32	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	32	80/100
6	36 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	36	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	36	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	36	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	36	80/100
7	18 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	18	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	18	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	18	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	18	80/100
8	37 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	37	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	37	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	37	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	37	80/100

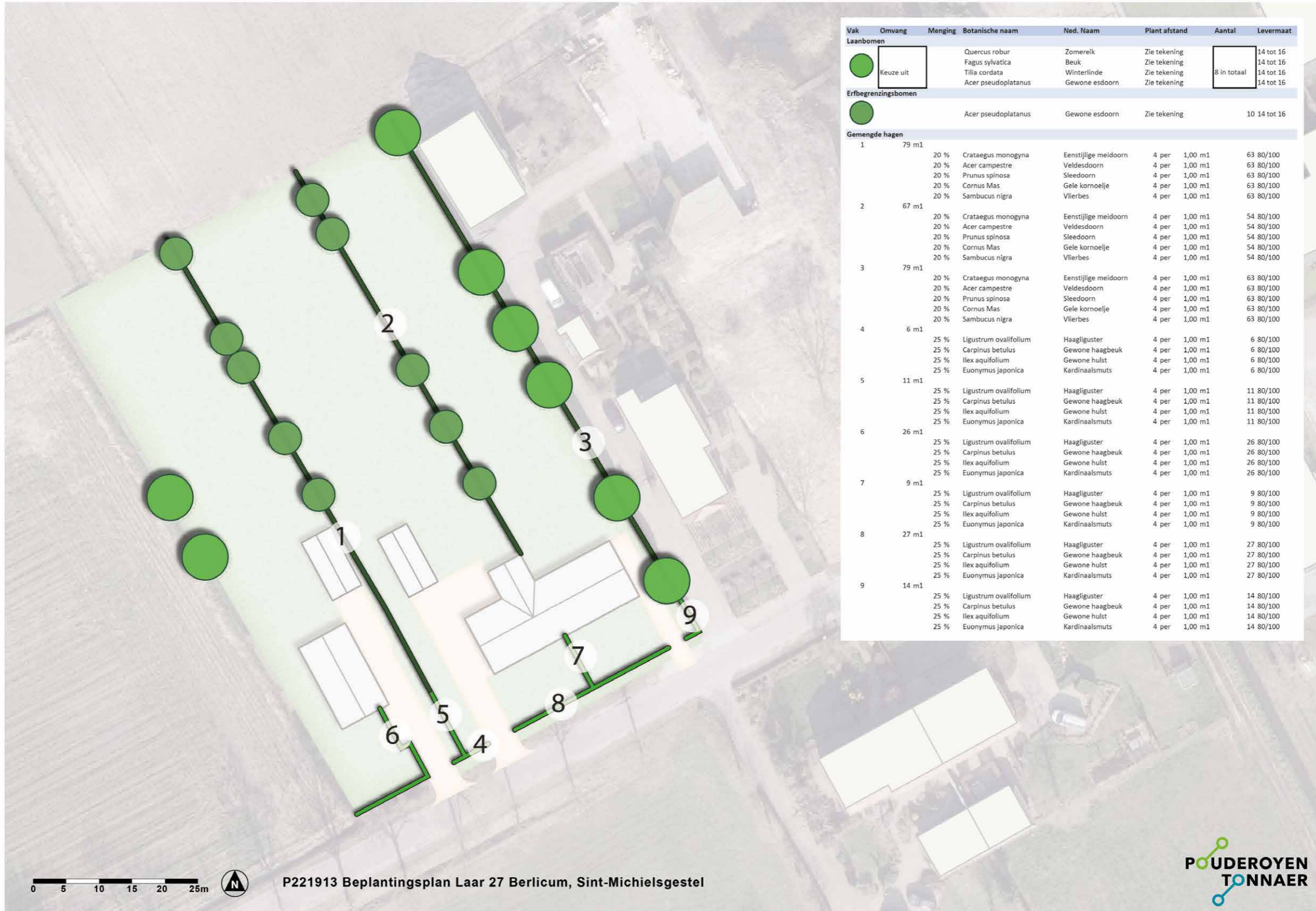

2.3 Laar 27
Inrichtingstekening

Bepantingsplan

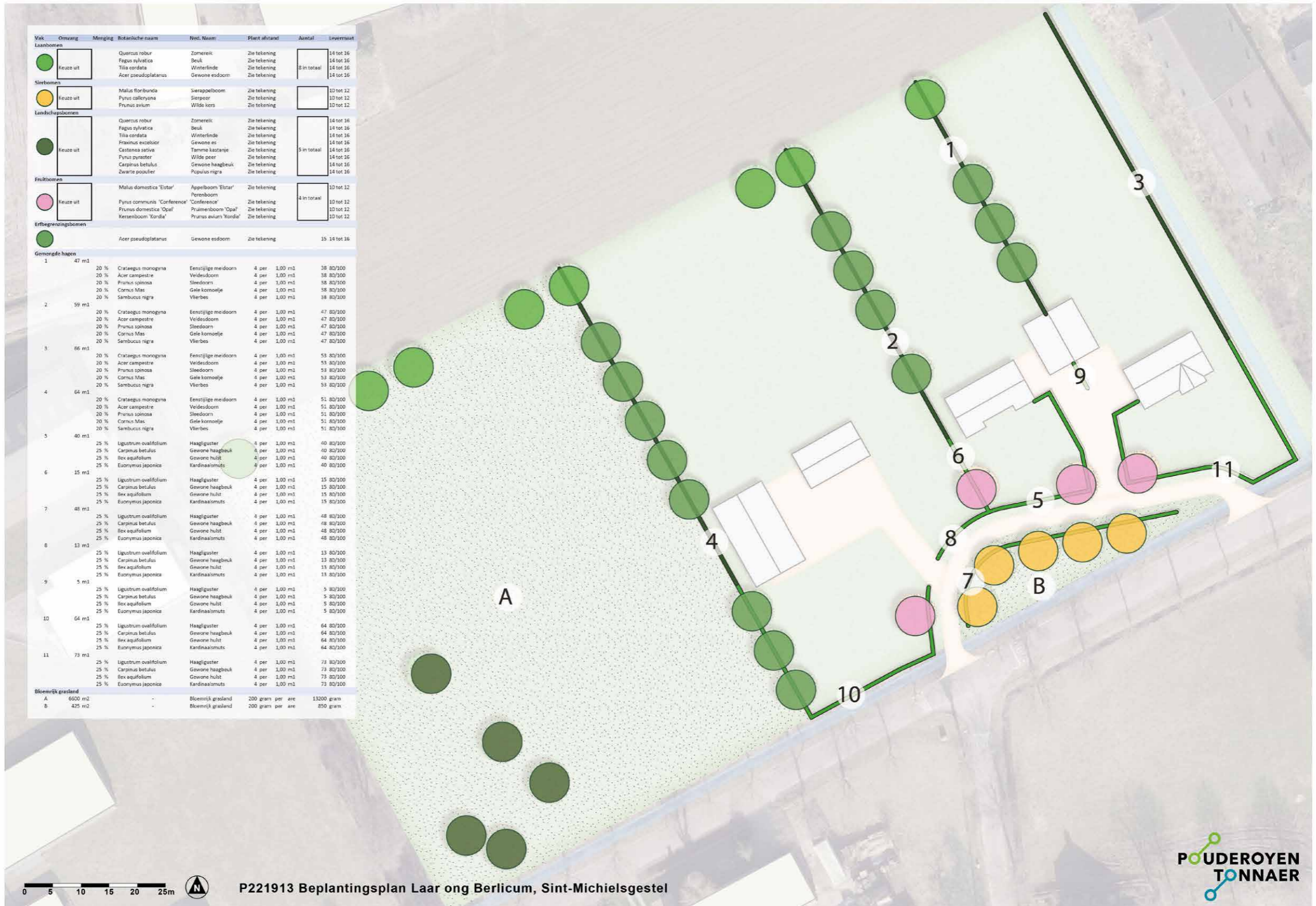

2.4 Laar ong. (1)
Inrichtingstekening

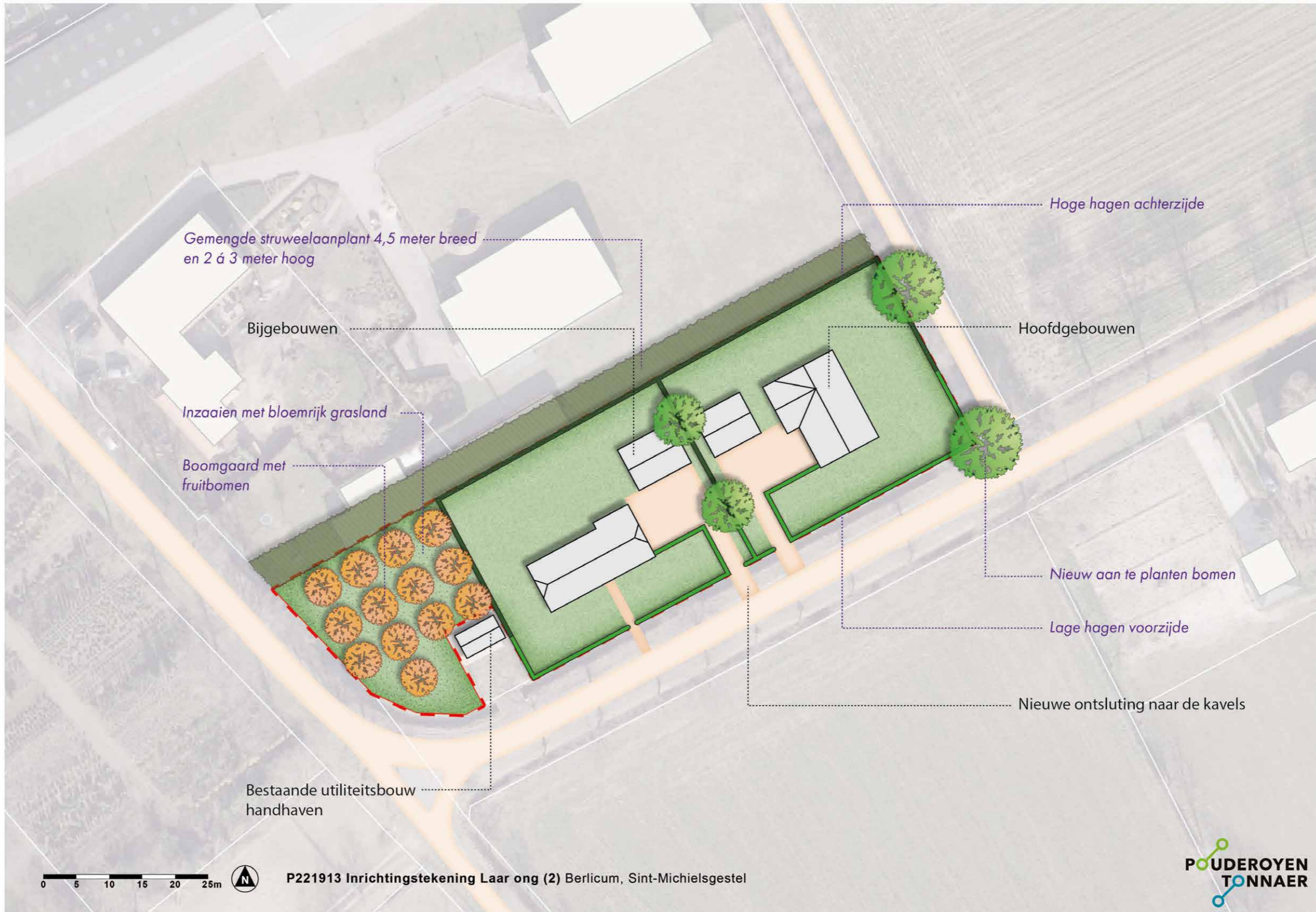

Beplantingsplan

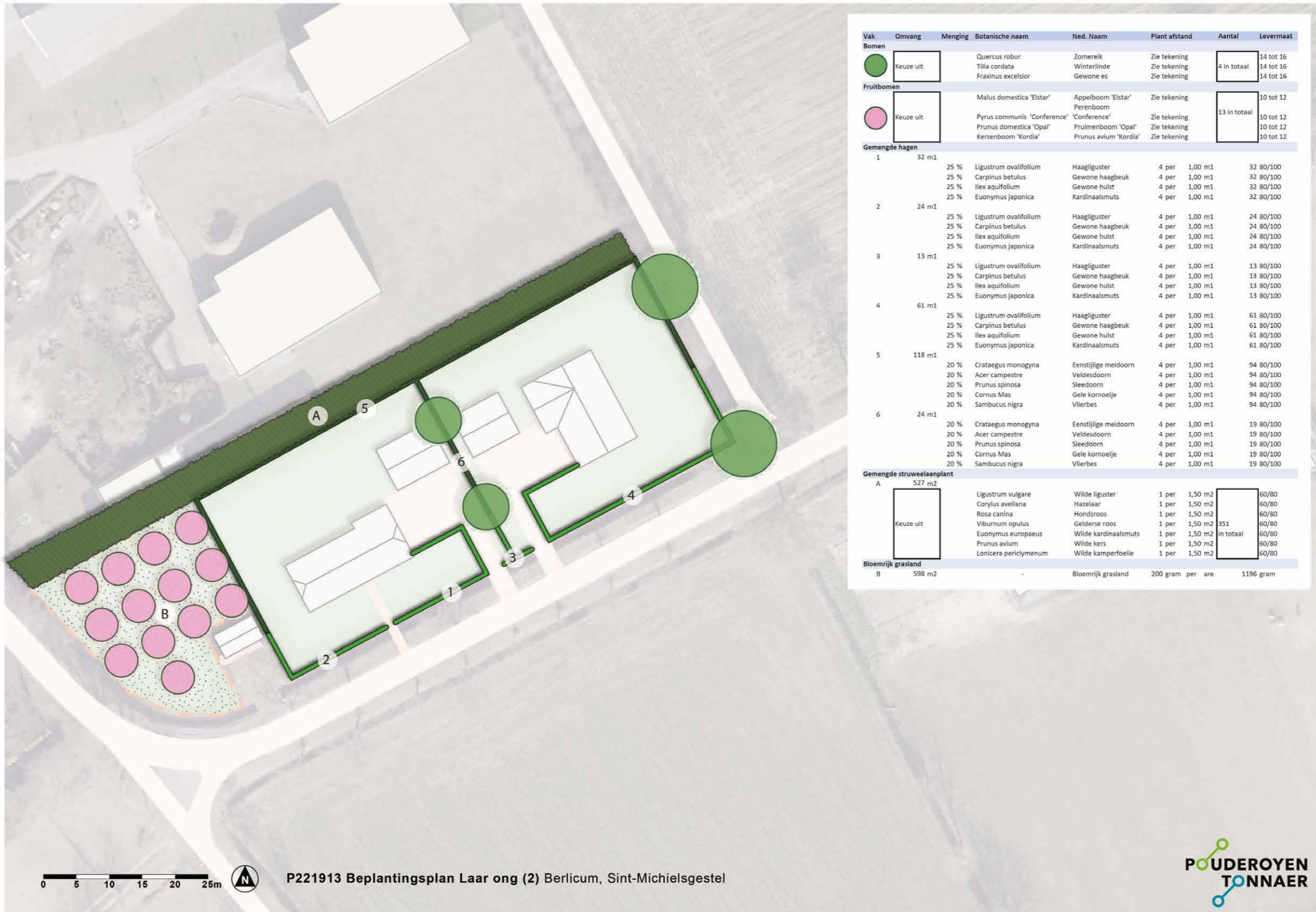

2.5 Laar ong. (2)
Inrichtingstekening

Bepantingsplan

Vak	Omvang	Menging	Botanische naam	Ned. Naam	Plant afstand	Aantal	Levermaat
Bomen	Keuze uit	25 %	Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	4 in totaal	14 tot 16
		25 %	Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening		14 tot 16
		25 %	Fraxinus excelsior	Gewone es	Zie tekening		14 tot 16
Fruitbomen	Keuze uit	25 %	Malus domestica 'Elstar'	Appelboom 'Elstar'	Zie tekening	13 in totaal	10 tot 12
		25 %	Pyrus communis 'Conference'	Perenboom 'Conference'	Zie tekening		10 tot 12
		25 %	Prunus domestica 'Opal'	Pruimenboom 'Opal'	Zie tekening		10 tot 12
		25 %	Kersenboom 'Kordia'	Prunus avium 'Kordia'	Zie tekening		10 tot 12
Gemengde hagen							
1	32 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m ¹	32 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per		32 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per		32 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per		32 80/100
2	24 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m ¹	24 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per		24 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per		24 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per		24 80/100
3	13 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m ¹	13 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per		13 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per		13 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per		13 80/100
4	61 m ¹	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m ¹	61 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per		61 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per		61 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per		61 80/100
5	118 m ¹	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per	1,00 m ¹	94 80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per		94 80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per		94 80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per		94 80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per		94 80/100
6	24 m ¹	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per	1,00 m ¹	19 80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per		19 80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per		19 80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per		19 80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per		19 80/100
Gemengde struweelaanplant							
A	Keuze uit	527 m ²	1 per	Ligustrum vulgare	Wilde liguster	1,50 m ²	351 in totaal
			1 per	Corylus avellana	Hazelaar		
			1 per	Rosa canina	Hondsroos		
			1 per	Viburnum opulus	Gelderse roos		
			1 per	Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts		
			1 per	Prunus avium	Wilde kers		
			1 per	Lonicera periclymenum	Wilde kamperfoelie		
Bloemrijk grasland							
B	598 m ²	-	Bloemrijk grasland	200 gram per are	-	-	1196 gram

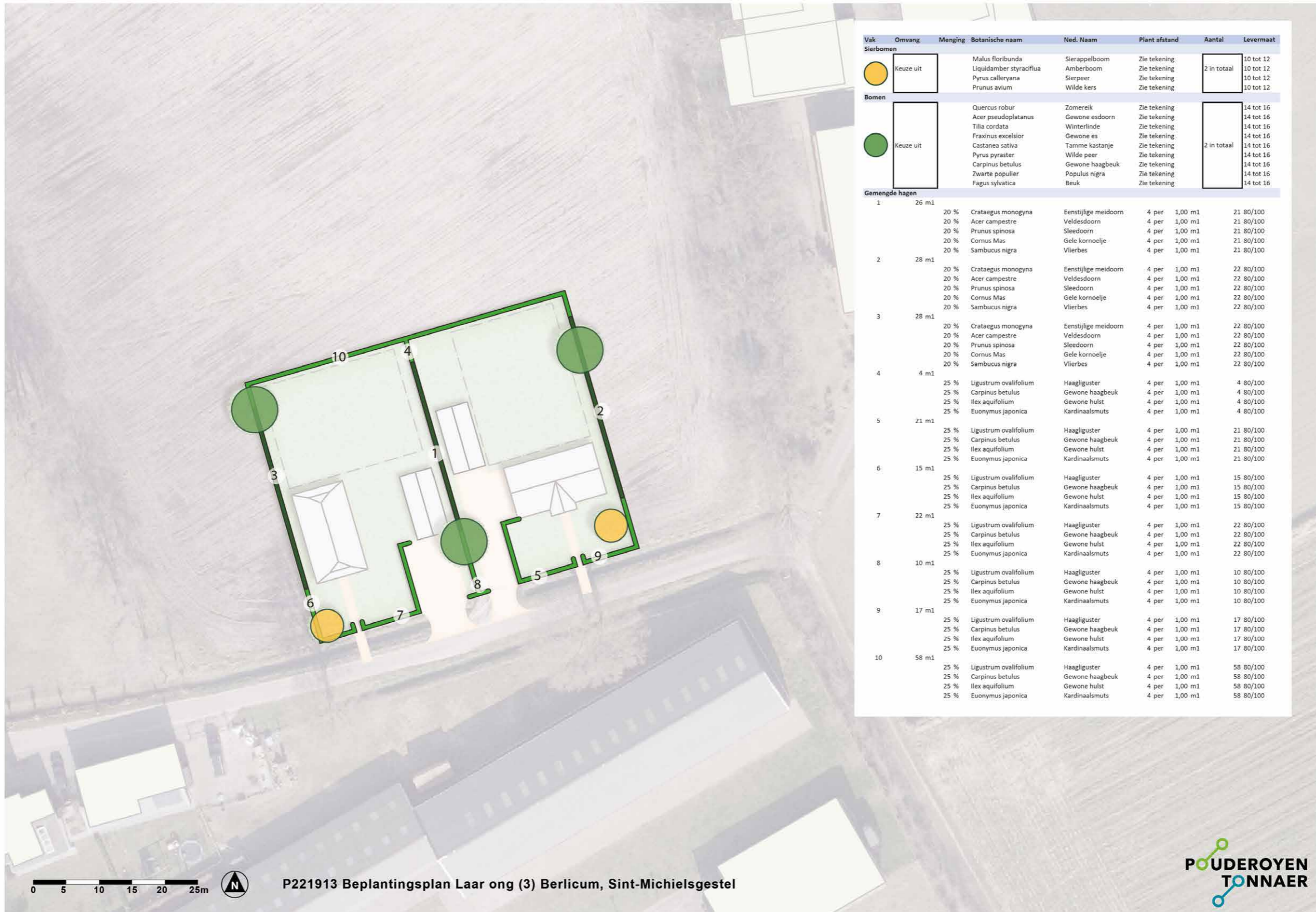

2.6 Laar ong. (3)
Inrichtingstekening

Bepantingsplan

Vak	Omvang	Menging	Botanische naam	Ned. Naam	Plant afstand	Aantal	Levermaat
Sierbomen							
●	Keuze uit		Malus floribunda	Sierappelboom	Zie tekening	2 in totaal	10 tot 12
			Liquidamber styraciflua	Amberboom	Zie tekening		10 tot 12
			Pyrus calleryana	Sierpeer	Zie tekening		10 tot 12
			Prunus avium	Wilde kers	Zie tekening		10 tot 12
Bomen							
●	Keuze uit		Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	2 in totaal	14 tot 16
			Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Zie tekening		14 tot 16
			Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening		14 tot 16
			Fraxinus excelsior	Gewone es	Zie tekening		14 tot 16
			Castanea sativa	Tamme kastanje	Zie tekening		14 tot 16
			Pyrus pyrastrer	Wilde peer	Zie tekening		14 tot 16
			Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	Zie tekening		14 tot 16
			Populus populier	Zwarte populier	Zie tekening		14 tot 16
			Fagus sylvatica	Beuk	Zie tekening		14 tot 16
			Gemengde hagen				
1	26 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	21	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	21	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	21	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	21	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vierbes	4 per 1,00 m1	21	80/100
2	28 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vierbes	4 per 1,00 m1	22	80/100
3	28 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per 1,00 m1	22	80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vierbes	4 per 1,00 m1	22	80/100
4	4 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	4	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	4	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	4	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	4	80/100
5	21 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	21	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	21	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	21	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	21	80/100
6	15 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	15	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	15	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	15	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	15	80/100
7	22 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	22	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	22	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	22	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	22	80/100
8	10 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	10	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	10	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	10	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	10	80/100
9	17 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	17	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	17	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	17	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	17	80/100
10	58 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per 1,00 m1	58	80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per 1,00 m1	58	80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per 1,00 m1	58	80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per 1,00 m1	58	80/100

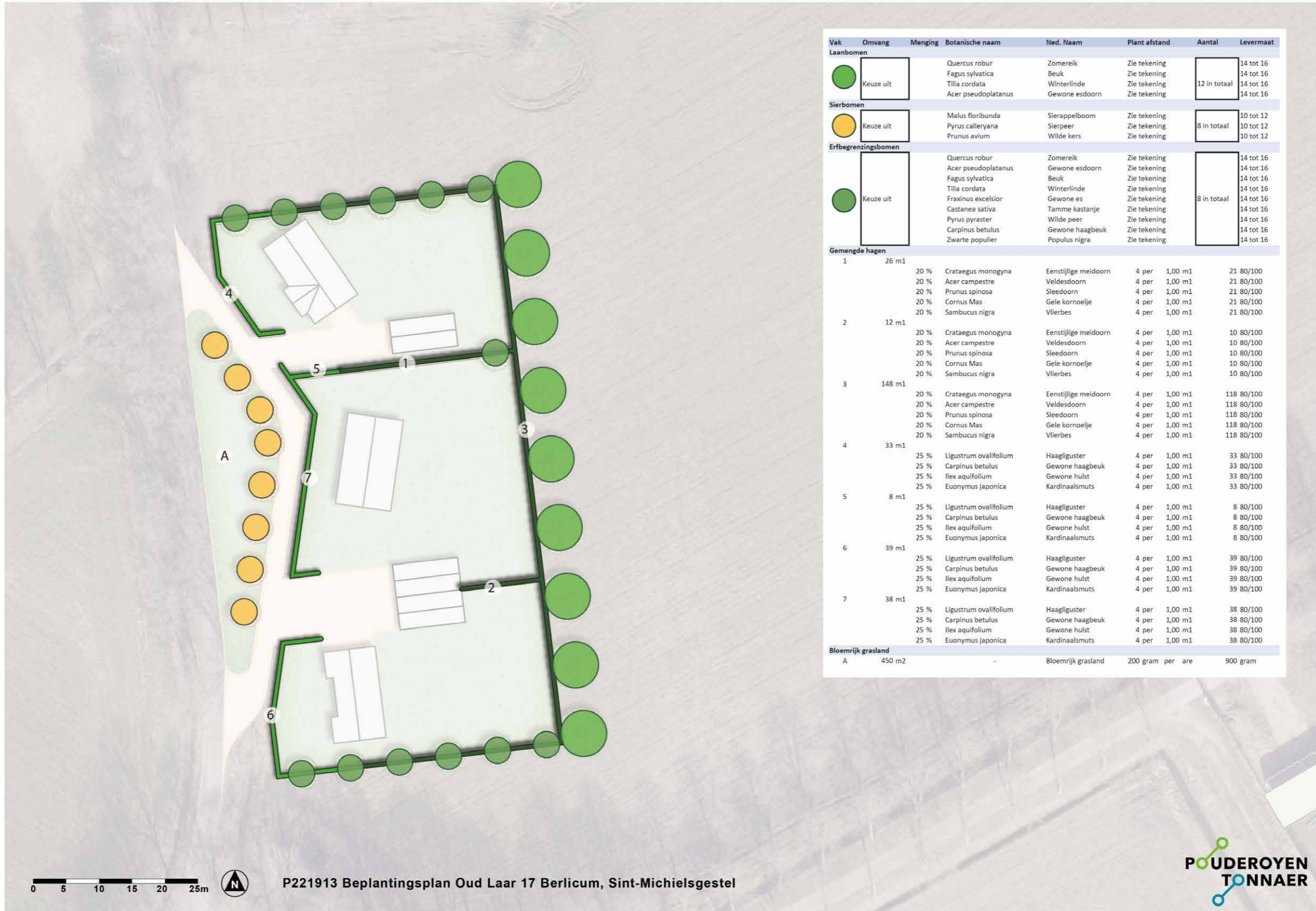

2.7 Oud Laar 17
Inrichtingstekening

Beplantingsplan

Vak	Omvang	Menging	Botanische naam	Ned. Naam	Plant afstand	Aantal	Levermaat
Laanbomen							
Keuze uit			Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	12 in totaal	14 tot 16
			Fagus sylvatica	Beuk	Zie tekening		14 tot 16
			Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening		14 tot 16
			Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Zie tekening		14 tot 16
Sierbomen							
Keuze uit			Malus floribunda	Sierappelboom	Zie tekening	8 in totaal	10 tot 12
			Pyrus calleryana	Sierpeer	Zie tekening		10 tot 12
			Prunus avium	Wilde kers	Zie tekening		10 tot 12
Erfbegrenzingsbomen							
Keuze uit			Quercus robur	Zomereik	Zie tekening	8 in totaal	14 tot 16
			Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	Zie tekening		14 tot 16
			Fagus sylvatica	Beuk	Zie tekening		14 tot 16
			Tilia cordata	Winterlinde	Zie tekening		14 tot 16
			Fraxinus excelsior	Gewone es	Zie tekening		14 tot 16
			Castanea sativa	Tamme kastanje	Zie tekening		14 tot 16
			Pyrus pyraister	Wilde peer	Zie tekening		14 tot 16
			Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	Zie tekening		14 tot 16
			Zwarte populier	Populus nigra	Zie tekening		14 tot 16
			Gemengde hagen				
1	26 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per	1,00 m1	21 80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per	1,00 m1	21 80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per	1,00 m1	21 80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per	1,00 m1	21 80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per	1,00 m1	21 80/100
2	12 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per	1,00 m1	10 80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per	1,00 m1	10 80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per	1,00 m1	10 80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per	1,00 m1	10 80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per	1,00 m1	10 80/100
3	148 m1	20 %	Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	4 per	1,00 m1	118 80/100
		20 %	Acer campestre	Veldesdoorn	4 per	1,00 m1	118 80/100
		20 %	Prunus spinosa	Sleedoorn	4 per	1,00 m1	118 80/100
		20 %	Cornus Mas	Gele kornoelje	4 per	1,00 m1	118 80/100
		20 %	Sambucus nigra	Vlierbes	4 per	1,00 m1	118 80/100
4	33 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m1	33 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per	1,00 m1	33 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per	1,00 m1	33 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per	1,00 m1	33 80/100
5	8 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m1	8 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per	1,00 m1	8 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per	1,00 m1	8 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per	1,00 m1	8 80/100
6	39 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m1	39 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per	1,00 m1	39 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per	1,00 m1	39 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per	1,00 m1	39 80/100
7	38 m1	25 %	Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	4 per	1,00 m1	38 80/100
		25 %	Carpinus betulus	Gewone haagbeuk	4 per	1,00 m1	38 80/100
		25 %	Ilex aquifolium	Gewone hulst	4 per	1,00 m1	38 80/100
		25 %	Euonymus japonica	Kardinaalsmuts	4 per	1,00 m1	38 80/100
Bloemrijk grasland							
A	450 m2	-	-	Bloemrijk grasland	200 gram per are	-	900 gram

0 5 10 15 20 25m

P221913 Beplantingsplan Oud Laar 17 Berlicum, Sint-Michielsgestel

2.8 Schellekesveld 7
Inrichtingstekening

Beplantingsplan

0 5 10 15 20 25m

P221913 Beplantingsplan Schellekesveld 7 Berlicum, Sint-Michielsgestel

